

วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต

Suan Dusit Graduate School Academic Journal

ISSN 1686-0659 (Print)
ISSN 2730-289X (Online)

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – เมษายน 2564

เจ้าของ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการเผยแพร่งานทางวิชาการในประเภทบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และบทความวิจารณ์หนังสือ
2. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (ครุศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ อาชีววิทยา บริหารธุรกิจ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง)

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิโรจน์ ผลพันธิน
รองศาสตราจารย์ ดร. สุขุม เฉลยทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร. ชนะศึก นิขานนท์
ดร. สุมาลย์ ม่วงประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร. ประกฤติ พูลพัฒน์

อธิการบดี
ประธานที่ปรึกษาอธิการบดี
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาการศึกษา
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
ที่ปรึกษาคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาภาศิริ สุวรรณานนท์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา คุณารักษ์
ศาสตราจารย์ พล.ต.ต. หญิง ดร. พัชรา สีนลอยมา
ศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม
ศาสตราจารย์ ดร. โสภณ ศรีวพจน์
รองศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ ประเสริฐศรี
รองศาสตราจารย์ ดร. วรนาถ แสงมณี

รองศาสตราจารย์ ศิริวรรณ เสรีรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขาดิชา มหาคิตะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. องค์กร สงวนญาติ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผู้ประสานงาน

นางสาวจารุภา ยิ้มละมัย
นางสาวณัฏชา ถาวรบุตร

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การพิจารณาบทความ

ต้นฉบับบทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ภายนอก ในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบอำพรางสองฝ่าย (Double Blind) และส่งผลการพิจารณาแก่ผู้เขียน เพื่อปรับปรุง แก้ไข บทความ หรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่ แล้วแต่กรณี เมื่อบทความผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการแล้วผู้เขียนจึงจะได้รับใบตอบรับการตีพิมพ์บทความในวารสาร

กำหนดเผยแพร่

จัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ (วารสารราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

ลิขสิทธิ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
145/9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ์
ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์: 02-241-7191-5 ต่อ 4135 โทรสาร: 02-243-3408
website: <http://www.graduate.dusit.ac.th/journal>
E-mail: gradjournal@dusit.ac.th

พิมพ์ที่ ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์ กราฟฟิคไฮท์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์: 02-244-5081

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นวารสารปรากฏอยู่ในฐาน TCI (Thai Journal Citation Index Centre) หรือศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย โดยปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพวารสารตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กำหนดกองบรรณาธิการของวารสาร ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก มีผลงานวิจัยต่อเนื่อง ซึ่งเป็นบุคลากรจากสถาบันภายนอกและภายใน และมีผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อ่านพิจารณาบทความ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ทัศนะและข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ทางกองบรรณาธิการเปิดเสรีในด้านความคิด และไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านประเมินบทความ (Peer Review)

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-เมษายน 2564

รองศาสตราจารย์ ดร. ชงชัย สมบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ ทรดาล

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญญรัตน์ โชคบัณฑิตชัย

รองศาสตราจารย์ ดร. จิระประภา มากสิน

รองศาสตราจารย์ ดร. สุณีย์ กล้วยะจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณา เจริญสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ถิรรัตน์ พิมพ์ภากรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร เชี่ยวจินตาทานต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริวัชร สิ้นจินตาวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวภัทร ศรีทองแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์ดา ตัญญาเมธากา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสุธิดา นฤตมณฑ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวรรณ แสงสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิกุล เอกวางกูร

ดร. ชิตพงษ์ อัยสานนท์

ดร. สรภัส น้าสมบูรณ์

ดร. ธเนศ เกษศิลป์

ดร. ศุภกร บุญญฤทธิ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยรังสิต

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต ได้ดำเนินการตีพิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัยที่เป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการ เพื่อส่งเสริมและก่อให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการ และเผยแพร่ผลงานอันเป็นประโยชน์ หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในปีใหม่ พ.ศ. 2564 นี้วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ 17 แล้ว โดยในฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-เมษายน 2564 ซึ่งถือเป็นฉบับปฐมฤกษ์ของปีที่ 17 นี้ กองบรรณาธิการได้รวบรวมบทความไว้อย่างน่าสนใจอีกเช่นเคย เช่น บทความทางด้านการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในการก่ออาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญ เรื่องการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและส่วนประกอบทางเคมีของยาบ้าที่ตรวจจับในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังด้วยวิธีการซูเปอร์กลู และการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนเลือด ในด้านของวิชาการบริหารธุรกิจ เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ เรื่องส่วนประสมการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเรื่องกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความทันสมัยสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ด้านการศึกษา อาทิ สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี: การวิจัยเชิงสำรวจและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาแบบผสมวิธี ผลการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ และยังมีบทความที่น่าสนใจอีกมากมายในฉบับนี้ที่จะทำให้ผู้อ่านได้รับมุมมองทางวิชาการและกรณีศึกษาต่างๆอย่างกว้างขวางและทันสมัย ตลอดถึงบทวิจารณ์หนังสือเรื่องจดหมายหลวงอุดมสมบัติของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยอดชาย ชูติกาโม ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิตซึ่งมีเนื้อหาที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก

ในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พ.ศ. 2564 นี้ทางกองบรรณาธิการขออวยพรให้ผู้อ่านทุกท่านมีความสุขและประสบความสำเร็จทุกประการ รวมทั้งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความจากวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน และหากผู้เขียนหรือผู้อ่านท่านใดมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อวารสารสามารถส่งมาได้ทั้งที่เบอร์โทรศัพท์ 02-2417151-5 ต่อ 4135 โทรสาร 02-2433408 หรืออีเมล gradjournal@dusit.ac.th รวมทั้งทางWebsite: <http://www.graduate.dusit.ac.th/journal> ทางกองบรรณาธิการจะนำไปพิจารณาปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพและประโยชน์มากยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาภาศิริ สุวรรณานนท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ	1
กนกวรรณ กุลสุทธิ สุदारัตน์ เจตน์ปัญญาค์ ขจีหนูช เซาวนปรีชา	
การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา รินทร์ฤดี ภัทรเดช และปัญญเดช พันธุ์วัฒน์	21
ความขัดแย้งทางปัญญาและโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครู พ.ศ. 2560 กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา มศว.	41
วรรณะ สุขศิริปกรณ์ชัย	
การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ	69
นที ปิ่นวิไลรัตน์ และอินทิรา รอบรู้	
สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี: การวิจัยเชิงสำรวจและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาแบบผสมวิธี	87
พวงเพชร จินดามาศ และภริณี วัชรสินธุ์	
การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและส่วนประกอบทางเคมีของยาบ้าที่ตรวจจับในเขตพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา	103
เพ็ญพิศ เกตุใหม่ และพัชรา สีนลอยมา	
การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝง ในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนเลือด	121
เพียงจิตร เงื่อนไชน้ำ และธิดิ มหาเจริญ	
การศึกษาเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู	135
อาภาพร อรุณแสงทอง และพัชรา สีนลอยมา	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ มานิตย์ มัลลวงค์ และวิวัฒน์โชติกร เรื่องจันทร์	155
ส่วนประสมการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียง ของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรวิตา สายสุด เสรี วงษ์มณฑา และชวลีย์ ณ ถลาง	175
กลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหาร จากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ ธณัฐพล เวียงสิมมา และจอมขวัญ สุวรรณรักษ์	193
อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่ออัตราการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่ใช้บริการสนามบินสุวรรณภูมิ ธนกร ณรงค์วานิช	215
การส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์: ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และปัจจัยทางการตลาด ในมุมมองของผู้บริโภค สุณี หงษ์วิเศษ ปริญญานาคปฐุม กฤษฎิพัทธ์ พิษณุเดชอนันต์ และธนวัฒน์ พิมลจินดา	231
บทความวิชาการ สารัตถะของ CPTPP: ข้อสังเกตทางกฎหมายเกี่ยวกับการขอเข้าร่วมเป็นภาคีของไทย ธนะชาติ ปาสิยะเวทย์	249
บทความวิจารณ์หนังสือ จดหมายหลวงอุดมสมบัติ ยอดชาย ชูติกาโม	269
นโยบายและการดำเนินงานจัดพิมพ์วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต	273

ผลการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ
ของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ
The Effects of Online Learning Management Towards English Grammar
Achievement of Business English Students

กนกวรรณ กุลสุทธิ* สุดารัตน์ เจตน์ปัญญาค ขนิษฐา เขาวนปรีชา
สรพล จิระสวัสดิ์ วิลาสินี พลอยเลื่อมแสง ลลิตา พูลทรัพย์ และจุฬาลักษณ์ ปาณะศรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Kanokwan Kunlasuth* Sudarat Jatepanjapak Khacheenuj Chaovanapricha
Sarapol Chirasawadi Wilasinee Ploylearmsaeng Lalita Poolsub and Chulaluk Panasri
Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University

Received: June, 25 2020

Revised: September, 9 2020

Accepted: September, 15 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 43 คน สำหรับทำแบบทดสอบและตอบแบบสอบถาม และเลือกนักศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 5 คนเพื่อสัมภาษณ์กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนรู้ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถามเท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า 1) นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังการเรียนออนไลน์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ 2) นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจเห็นด้วยต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง และมีระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งอันดับแรกในประเด็นผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเองได้เท่าที่ต้องการ ผลจากการสัมภาษณ์ พบความคิดเห็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความสะดวกในการเรียนออนไลน์ด้วยตนเองผ่านแอปพลิเคชัน การพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนออนไลน์เพื่อการสอบโทอิก

คำสำคัญ: การเรียนออนไลน์ แบบฝึกไวยากรณ์ออนไลน์ ความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

Abstract

This research study aimed to compare Business English students' achievement in English grammar before and after obtaining online learning management, and to explore their perceptions towards the development of English grammar knowledge. Quantitative and qualitative research were used. The subjects were 43 Business English senior students in Academic Year 2017 who did the tests and responded to the questionnaires and 5 students were purposively selected to have a group interview. Research instruments were the pretest-posttest, questionnaire and interview schedule. The content validity index of every question in the questionnaire was 1.00. Quantitative data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and dependent sample t-test. Major findings revealed that Business English students' achievement in English grammar improved after online self-study at the statistical significance level of .05. The students showed an agreement with the development of English grammar knowledge through online self-study. The first aspect showing a strong agreement indicated that students learned the content from online grammar exercises as much as they could. Findings from the interview revealed three aspects: being convenient for online self-study through Application, development of grammatical competence and an ability to apply their knowledge to take the TOEIC test.

Keywords: Online Learning, Online Grammar Exercises, English Grammar Knowledge

บทนำ

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เรื่องแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ โดยการปฏิรูประบบการเรียนรู้ ได้มุ่งเน้นให้จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ (Office of The National Economic and Social Development Board, 2015) สิ่งสำคัญคือการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องสำคัญ จำเป็นต้องเข้าใจลักษณะผู้เรียนในปัจจุบันที่เป็นคนยุคใหม่ที่มีความเป็นอิสระที่จะเลือกสิ่งที่ตนพอใจ แสดงความเห็นและลักษณะเฉพาะของตน ต้องการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ตรงตามความพอใจและความต้องการของตน ต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูลและตอบคำถาม (Phanit, 2012) จึงเห็นได้ว่านักศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นเด็กสมัยใหม่ควรได้เรียนรู้จากสิ่งที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของตนและตอบสนองความพอใจได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะสื่อการเรียนที่สามารถใช้ศึกษาและสื่อสารเพื่อหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น สื่อการเรียนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในยุคสมัยนี้ คือ การเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึง รวมถึงสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้กำหนดพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต โดยวางกลยุทธ์ให้ปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโลกยุคดิจิทัล โดยพัฒนากระบวนการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเชิงรุก (Integrated Active Learning) ผลิตรายการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้นักศึกษา โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้สามารถสืบค้นและเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (Suan Dusit University, 2018) สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจที่มุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวิชาชีพทางธุรกิจ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

ดังนั้น เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันและการทำงานได้ตามเป้าหมาย กล่าวได้ว่า การเรียนไวยากรณ์นั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรูปแบบและความหมายของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร หากขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจะไม่เกิดความเข้าใจและไม่สามารถสื่อสารในระดับสูงได้ ไวยากรณ์ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ (Dickins & Woods, 1988) เป็นการเชื่อมโยงโครงสร้างเข้ากับความหมายของภาษาและการใช้ภาษาในชีวิตจริง (Leech, 1983) และผู้เรียนสามารถใช้ไวยากรณ์ในการสื่อความหมายได้ (Dickins, 1991) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้เรียนภาษาที่มีความรู้หรือความสามารถด้านไวยากรณ์ในระดับดี ก็จะสามารถใช้ภาษาอังกฤษทั้งในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ดีเช่นกัน (Nunan, 2004) นอกจากนี้ การรู้โครงสร้างไวยากรณ์เป็นอย่างดีก็ช่วยให้ผู้พูดสามารถเข้าใจรูปแบบของคำ ประโยค สามารถสร้างประโยคได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และยังสามารถพูดสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว (Fluency) และถูกต้อง (Accuracy) (Canale & Swain, 1980) ผู้เรียนที่มีความรู้ไวยากรณ์ดีจะสามารถเข้าใจบทอ่านได้ดี เพราะไวยากรณ์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะหน้าที่ของคำ โครงสร้างประโยค ซึ่งช่วยให้อ่านเข้าใจขึ้น (McCarthy, 2000) ขณะที่ไวยากรณ์มีบทบาทมากในการเขียน หากผู้เรียนมีความแม่นยำในการใช้ไวยากรณ์ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และประเมินการใช้คำ ทั้งยังสามารถใช้ไวยากรณ์ที่เหมาะสมในงานเขียนได้ (Derewianka, 2008) อย่างไรก็ดี ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนภาษาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดไวยากรณ์เป็นหลักในการพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งสี่ทักษะ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

อย่างไรก็ตาม คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยจากรายงานผู้สอบทั่วโลกในปี 2015 ของ Educational Testing Service ที่ผู้สอบชาวไทยได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 492 คะแนน จากคะแนนเต็ม 995 คะแนน ทั้งนี้ ไทยมีคะแนนต่ำกว่าฟิลิปปินส์ที่ได้ 691 คะแนน และมาเลเซียที่ 631 คะแนน แต่สูงกว่าเวียดนามที่ได้ 477 คะแนน และอินโดนีเซียที่ได้ 454 คะแนน (Educational Testing Service, 2016) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแสวงหาวิธีการหรือเครื่องมือที่จะช่วยอำนวยความสะดวกผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและความสนใจเรียนรู้ โดยต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนยุคใหม่ในปัจจุบันที่มีความเป็นอิสระ เลือกสิ่งที่ตนพอใจและตรงกับความต้องการของตน รวมทั้งต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูลและตอบคำถาม (Phanit, 2012) การประยุกต์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จึงมีความเหมาะสมตรงกับกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับมหาวิทยาลัย ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคที่อุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน คณะผู้วิจัยจึงนำเอาอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสื่อการเรียนรูไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ดังที่กล่าวแล้วว่าการเรียนภาษายังจำเป็นต้องเรียน

รู้ไวยากรณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบกฎและกลไกในการผสมผสานและรวมคำขึ้นเป็นประโยคเพื่อใช้สื่อความหมายในลักษณะต่าง ๆ (Batstone, 1994) ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการเพิ่มพูนความรู้และทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เห็นคุณค่าและประโยชน์ เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อรูปแบบและวิธีการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษธุรกิจจากการเรียนรู้ออนไลน์ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น รวมไปถึงสามารถได้คะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ หรือโทอิกสูงขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

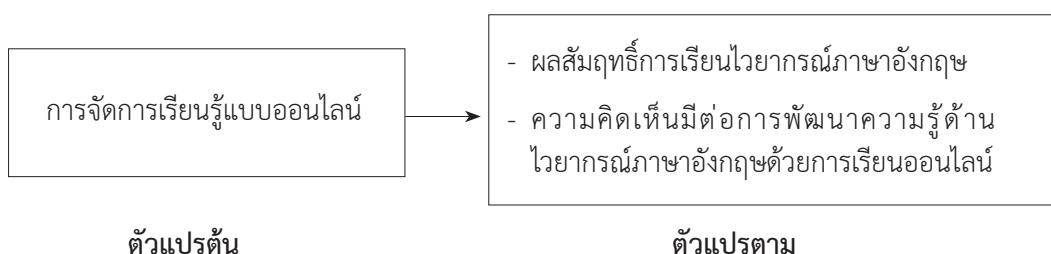
การวิจัยครั้งนี้นำแนวคิดในการประยุกต์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Computer-Assisted Language Learning: CALL) เพื่อการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ หรือโทอิก ซึ่งแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม และเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย ประกอบกับปัจจุบันนี้เป็นยุคที่อุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน คณะผู้วิจัยจึงนำเอาอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile-Assisted Language Learning: MALL) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสื่อการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ กล่าวได้ว่า ไวยากรณ์มีความสำคัญต่อการแสดง ความหมายของข้อมูลภาษา (Dickins & Woods, 1988) เกี่ยวข้องระบบกฎและกลไกในการผสมผสานและรวมคำขึ้นเป็นประโยคเพื่อใช้สื่อความหมายในลักษณะต่าง ๆ (Batstone, 1994) การเรียนรู้ไวยากรณ์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเรียนภาษา เพราะเป็นเครื่องมือในการสื่อรูปแบบและความหมายของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ดังจะเห็นได้จากการทดสอบความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษปรากฏในเนื้อหาส่วนที่ 5 แบบทดสอบเติมคำในประโยค (Incomplete Sentences) และส่วนที่ 6 แบบทดสอบเติมคำในบทความ (Text Completion) ของแบบทดสอบความสามารถทางการสื่อสารภาษาอังกฤษนานาชาติ หรือโทอิก (The Test of English for International Communication: TOEIC)

โดยทั่วไป การอบรมโทอิกนิยมจัดในรูปของการอบรมแบบเร่งรัด (Intensive Course) เช่น 45 หรือ 60 ชั่วโมง ในเวลา 1-2 สัปดาห์ ซึ่งช่วยให้ผู้สอนสามารถอธิบายกฎไวยากรณ์ให้ผู้เรียนให้เข้าใจโดยง่าย และใช้เวลาในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาไปกับการเตรียมและดำเนินกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ ในห้องเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนอาจเกิดความเครียดหรือความเบื่อหน่าย เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนจำกัดเพียงการบรรยายในชั้นเรียน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการอบรมโทอิกออนไลน์จึงมีความสะดวก ผู้เรียนสามารถเข้าอบรมจากที่ไหน เมื่อไรก็ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมาเข้าชั้นเรียน นอกจากนี้

นั้น การใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Assisted Language Learning: CALL) หรืออุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile-Assisted Language Learning: MALL) ล้วนส่งผลให้ผู้เข้าสอบมีคะแนนโทอิกสูงขึ้นและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากผู้เข้าสอบที่ได้รับการอบรมแบบดั้งเดิมที่ใช้ผู้สอนเป็นศูนย์กลางและเอกสารตำราเป็นสื่อการสอนหลัก อาทิ การใช้วิดีโอทัศน์ (Boldt & Ross, 1998) การใช้ CALL มาช่วยสอนทักษะการฟัง (Van Han & van Rensburg, 2014) การใช้โปรแกรมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการสอนคำศัพท์ (Wu, 2015) นอกจากนี้การอบรมโทอิกโดยนำเสนอเนื้อหาออนไลน์ผ่านอุปกรณ์สื่อสารเช่นโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปยังผู้เรียนเพื่อให้เกิดศึกษาก่อนเข้าชั้นเรียน และในชั้นเรียนจะเน้นการทำแบบทดสอบเพื่อวัดผลการเรียนเท่านั้น ส่งผลบวกต่อผลคะแนนโทอิกและกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการเรียน (Learning Engagement) (Ishikawa et al., 2015) อีกทั้งผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีความยืดหยุ่นในการใช้งาน และสามารถให้ผลตอบกลับทันที (Chen, 2014)

สำหรับการเรียนออนไลน์แทนการเข้าอบรมโทอิกในชั้นเรียนนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเลือกใช้กูเกิ้ลฟอร์ม (Google Form) ในการสร้างแบบฝึกหัดไวยากรณ์ออนไลน์ เนื่องจากเป็นบริการที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ใช้งานง่าย สามารถตรวจสอบคำตอบได้ทันที ข้อมูลที่รวบรวมได้สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลชีต (Google sheets) และเก็บผลลัพธ์ไว้บนกูเกิ้ลไดรฟ์ (Google Drive) (Google, 2017) และเลือกใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Line) เพื่อส่งแบบฝึกหัดไวยากรณ์ให้กับผู้เรียน เนื่องจากใช้งานฟรี ใช้งานง่าย และสะดวกสามารถใช้ได้บนโทรศัพท์มือถือที่ใช้ระบบปฏิบัติการ iOS และ Android และบนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ Windows หรือ MacOS ได้ (Suensilpong, Ornratanasakul, Chansiri, Sukprasert, & Jianwanalee, 2014)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 50 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่เคยเข้าอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติหรือโทอิค ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 และเรียนออนไลน์ด้วยการทำแบบฝึกหัดไวยากรณ์ออนไลน์ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 43 คน ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการทดลอง และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักศึกษาจำนวน 5 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากคนที่ได้คะแนนสูง ปานกลาง และต่ำ จากการทดสอบความรู้ด้านไวยากรณ์ของนักศึกษาหลังเรียนออนไลน์ เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดและวิธีการสร้างต่อไปนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบฝึกหัดไวยากรณ์ออนไลน์ที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกับแบบทดสอบโทอิคในส่วนของ 5 แบบทดสอบเติมคำในประโยค (Incomplete sentences) และส่วนของ 6 แบบทดสอบเติมคำในบทความ (Text Completion) ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบตัวเลือก (Multiple-choice) 4 ตัวเลือก มีคำอธิบายคำตอบ และมีเฉลย ผ่านรูปแบบของ Google Form โดยผู้สอนประจำหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจเป็นผู้ออกแบบฝึกหัด โดยใช้ Test of Specification และได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยใช้เครื่องมือการหาความเที่ยงตรงของแบบฝึกหัด (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยค่า IOC ของข้อคำถามของแบบฝึกหัดไวยากรณ์มีค่าตั้งแต่ 0.66 - 1.00 ก่อนจะนำเข้าระบบออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line Application) ทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 2 ข้อ สัปดาห์ละ 4 ข้อ จำนวน 36 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 144 ข้อ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัย 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ (Pre-test and Post-test) จำนวน 1 ชุด 2) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังการเรียนออนไลน์ (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด และ 3) แบบสัมภาษณ์นักศึกษา (Interview Form) จำนวน 1 ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ อันได้แก่แบบทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ หรือโทอิค จำนวน 100 ข้อ ที่ทดสอบความรู้ไวยากรณ์ครอบคลุมเนื้อหาในแบบฝึกหัดออนไลน์ โดยคัดเลือกจากแบบทดสอบ Practice Test ในหนังสือ Longman

Preparation Series for the New TOEIC Test – Introductory Course (Lougheed, 2006) และ Intermediate Course (Lougheed, 2007) รวมทั้งแบบทดสอบ Practice Test จากหนังสือ Barron's TOEIC Practice Exams (Lougheed, 2017)

2) แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ จากการสอบถาม Pilot study การศึกษาค้นคว้าตำราและงานวิจัย โดยได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยใช้เครื่องมือการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยค่า IOC ของข้อคำถาม 12 ข้อในแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00 แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ในการสร้างแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม ศึกษาแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา จำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท

3) แบบสัมภาษณ์นักศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สร้างข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับแบบสอบถาม โดยได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ชนิด ดังนี้

3.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ คิดเป็น 100 คะแนน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ทำการตรวจคำตอบ โดยให้ 1 คะแนน เมื่อนักศึกษาตอบถูก และให้ 0 คะแนน เมื่อนักศึกษาตอบผิด

2) วิเคราะห์คะแนนสอบของนักศึกษาก่อนและหลังเรียนออนไลน์โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังทำแบบฝึกหัดออนไลน์ด้วยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (Dependent Sample T-test)

3) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและการบรรยาย

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นหลังการเรียนรู้ออนไลน์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นหลังการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม จากนั้นใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและการบรรยาย

3.3 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยถอดเทปเสียงสัมภาษณ์ นำข้อความมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ทฤษฎี Grounded Theory (Strauss & Corbin, 2015) ใส่รหัสระบายสี (Color-coding) และตารางวิเคราะห์ข้อมูล (data matrix) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง และจากการสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจหลังการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยผลสอบก่อนและหลังเรียน ความต่างของคะแนนสอบ และความถี่ในการเข้าใช้แบบฝึกออนไลน์

คะแนนของนักศึกษา	คะแนนสอบก่อนเรียน (เต็ม 100 คะแนน)	คะแนนสอบหลังเรียน (เต็ม 100 คะแนน)	ความต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน	ความถี่ในการเข้าใช้แบบฝึกหัดออนไลน์ (รวม 36 บท)
$\bar{x}$	40.23	43.23	3.00	12.67
S.D.	8.37	8.71	8.81	9.65

คะแนนสอบของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจก่อนการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนออนไลน์โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 40.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.37 คะแนนสอบของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจหลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนออนไลน์ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 43.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.71 โดยความต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.81 ทั้งนี้ จากจำนวนบทเรียนออนไลน์จำนวน 36 บทเรียน พบว่า นักศึกษาเข้าใช้แบบฝึกหัดออนไลน์จำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.67 บท โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 9.65

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์

คะแนนสอบ	จำนวนผู้สอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	43	100	40.23	8.37	-2.23	.031*
หลังเรียน	43	100	43.23	8.71		

* $p = .05$

จากการวิเคราะห์ผลคะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ พบว่า ในภาพรวม นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจจำนวน 43 คน มีผลคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ ($\bar{x} = 43.23$, S.D.=8.71) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ ($\bar{x} = 40.23$, S.D.=8.37) เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (Dependent Sample T-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์แตกต่างจากคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การปฐมนิเทศชี้แจงความจำเป็น ลักษณะของแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ และรูปแบบการเรียนออนไลน์เป็นประโยชน์ต่อการฝึกฝนและพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ด้วยตนเอง	4.27	0.54	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
แบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ตรงตามความต้องการของผู้เรียน	4.07	0.82	เห็นด้วย
แบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.77	0.96	เห็นด้วย
เนื้อหาความรู้ไวยากรณ์ในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์มีความง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.23	0.64	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เนื้อหาในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ครอบคลุมหัวข้อไวยากรณ์ที่จำเป็นต่อการทดสอบโทอิค	4.11	0.69	เห็นด้วย
การให้ข้อมูลสะท้อนกลับในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์แต่ละข้อเื้อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเหตุใดตัวเลือกนั้นจึงถูกหรือผิด	4.32	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
แบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์มีความยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถเรียนและกลับมาทบทวนได้เมื่อต้องการ	4.25	0.72	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
จำนวนข้อของแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ที่ผู้เรียนฝึกในแต่ละสัปดาห์มีความเหมาะสม	4.16	0.81	เห็นด้วย
ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเองได้เท่าที่ต้องการ	4.32	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ได้สะดวก	4.18	1.02	เห็นด้วย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการทำแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง	4.07	0.90	เห็นด้วย
ผู้เรียนสามารถใช้ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสารในบริบทได้ด้วยการทำแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง	4.05	0.82	เห็นด้วย
ภาพรวม	4.15	0.14	เห็นด้วย

ในภาพรวม นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจเห็นด้วยต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเองทั้งหมด 5 ประเด็น โดยอันดับแรก คือ การที่ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเองได้เท่าที่ต้องการ ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.77) อันดับที่สอง ในประเด็นการให้ข้อมูลสะท้อนกลับในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์แต่ละข้อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเหตุใดตัวเลือกนั้นจึงถูกหรือผิด ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.60) และอันดับที่สาม การปฐมนิเทศชี้แจงความจำเป็นลักษณะของแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ และรูปแบบการเรียนออนไลน์เป็นประโยชน์ต่อการฝึกฝนและพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.54) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นด้วยต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเองทั้งหมด 7 ประเด็น โดย 3 อันดับแรก คือ ประเด็นผู้เรียนเข้าถึงการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ได้สะดวก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 1.02) จำนวนข้อของแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ที่ผู้เรียนฝึกในแต่ละสัปดาห์มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.81) และเนื้อหาในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ครอบคลุมหัวข้อไวยากรณ์ที่จำเป็นต่อการทดสอบโทอิค ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) ความสะดวกในการเรียนออนไลน์ด้วยตนเองผ่านแอปพลิเคชัน 2) การพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และ 3) ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนออนไลน์เพื่อการสอบโทอิค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสะดวกในการเรียนออนไลน์ด้วยตนเองผ่านแอปพลิเคชัน

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเรียนออนไลน์ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแอปพลิเคชันไลน์มีความสะดวก ดังที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งห้าคนบรรยายตรงกันว่าสามารถทำแบบฝึกหัดได้ทันทีที่ที่ไหนก็ได้ ไม่จำกัดสถานที่และเวลา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “เราอยู่ที่ไหนเราก็ทำได้ค่ะ แล้วก็ขั้นตอนที่เข้ามาก็ไม่ได้ยุ่งยากจนเกินไป เราสามารถทำได้ตลอด ไม่ว่าแบบเรากินข้าวอย่างนี้เราก็นั่งทำได้อะไรอย่างนี้ไม่จำเป็นต้องแบบมานั่งเปิดหนังสือแล้วก็ทำค่ะ” “อย่างทีบอกที่เราสามารถทำตอนไหนก็ได้ เวลาไหนก็ได้ ที่ที่เราสะดวกค่ะ ที่ไม่ต้องมาทำที่มหาวิทยาลัย ตัวนี้ก็จะทำให้เราสามารถทำที่บ้านได้ อ่านบนรถหรือว่าเวลาเราไปไหนก็ได้” “หนู

ว่าถ้าเรียนผ่านแอปพลิเคชันก็คือสะดวกสบายค่ะ แบบเวลาเรียน เราได้ทำ ฝึกทำโจทย์ที่ไหนก็ได้ค่ะ ฝึกทำที่ไหนก็ได้ เวลาไหนก็ได้ค่ะ แต่ถ้าทำผ่านหนังสือก็ต้องหาเวลาวางนั่งอ่านนั่งทำอย่างนี้...ก็คือสะดวกสบายแบบเราทำเมื่อไหร่ก็ได้ค่ะ ถ้าพี่แยมส่งไปให้คือเราสามารถย้อนกลับไปทำได้เรื่อย ๆ เหมือนกัน ไม่ใช่ว่าทำแล้วก็คือปล่อยผ่านไปเลย ไม่สามารถย้อนกลับมาทำได้นะคะ”

นอกจากนี้ การใช้อุปกรณ์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายเช่นสมาร์ตโฟนก็ช่วยอำนวยความสะดวกสบายในการเรียนออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “อย่างหนังสือใช้ใหม่คะเราต้องแบบเปิดอ่านแล้วก็พลิกไปพลิกมาทำ แต่อันนี้เราใช้แบบสมาร์ตโฟน เราเลือกข้อนี้ คำตอบมันก็จะเด้งขึ้นมาเลย ไม่ต้องเปิดไปเปิดมา ทำให้ไม่เสียเวลาในการที่เราจะหาความรู้ค่ะ” “หนูก็เป็นคนไม่ค่อยชอบถือหนังสือมาเปิดอ่านนั่งอ่านอะไรแบบนี้ค่ะ ถ้าเกิดว่าเป็นแบบออนไลน์โทรศัพท์ติดมือตลอดอยู่แล้วก็สามารถเปิดได้เลยสะดวก อะไอย่างนี้ค่ะ” อย่างไรก็ตาม นักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าการเรียนออนไลน์จากโทรศัพท์มือถืออาจไม่เหมาะกับแบบฝึกหัดไวยากรณ์แบบเติมคำในบทความ (Text Completion) โดยกล่าวว่า “เวลาเราทำแบบฝึกหัดผ่านโทรศัพท์ค่ะอาจารย์ โทรศัพท์มันจะหน้าจอเล็กใช้ใหม่คะ ในที่เป็น Passage ยาว ๆ ค่ะ ตัวโจทย์ ถ้าเป็นในหนังสือคือเราจะดูข้างบนและก็ข้างล่างมันจะเป็น Choice ลงมาใช้ใหม่คะ แต่ว่าในโทรศัพท์ มันจะแบบเปิดไปอีกหน้าหนึ่ง ซึ่งเราต้องกลับมาดูแล้วก็มาดูอย่างนี้อีกรอบหนึ่งค่ะ” จึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ตโฟนยังมีข้อจำกัดในเรื่องมุมมองและขนาดหน้าจอที่ต้องตระหนักเป็นสำคัญ

ข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้นยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเองได้เท่าที่ต้องการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และแสดงความเห็นด้วยในประเด็นผู้เรียนเข้าถึงการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ได้สะดวก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 (ดังแสดงในตารางที่ 3)

แม้ว่านักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์นั้นมีความสะดวกอย่างมากและสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้เท่าที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม พบว่า นักศึกษา 4 ใน 5 คนไม่ได้เข้าทำแบบฝึกหัดไวยากรณ์ออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ อาจเป็นเพราะแบบฝึกหัดบางข้อประกอบด้วยประโยคยาวหรือบทความที่ค่อนข้างยาวหลายบรรทัด นักศึกษาจึงขาดความสนใจ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “มีความสนใจระดับหนึ่งค่ะ แต่ว่าเหมือนบางที ถ้าเป็นพวก Sentence ยาว ๆ อะไประมาณนี้ค่ะ ก็อาจจะขี้เกียจค่ะ ก็เลยแบบทำมั่ว ๆ ไป เลยไม่ค่อยได้สนใจว่าต้องทำยังไงถึงจะถูก” “หลัง ๆ ที่มันเป็นเหมือน Passage ที่มันเป็นแบบยาว ๆ หนูขี้เกียจค่ะอาจารย์ เข้าไปแล้วเจอเยอะ ๆ หลัง ๆ ก็ไม่ค่อยเข้า แต่ว่าแรก ๆ เข้าบ่อย แล้วก็เข้าไปทำบ้าง” ประกอบกับนักศึกษาไม่ได้ถูกบังคับให้ทำแบบฝึกหัด หรืออาจเคยชินกับอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “แต่อย่างของที่บอกสำหรับคนขี้เกียจ มันก็ไม่มีกฎเกณฑ์ว่าส่งมาปุ๊บก็มีคนทำนะ อะไอย่างนี้ค่ะ อาจจะทำให้เราเฉยชาไปหน่อย บางทีได้มาก็ยังไม่ต้องทำก็ได้ ลักพักลืมนะที่ไม่ทำอะไรแบบนี้ค่ะ ก็เป็นอีกหนึ่งอย่าง นี่เป็นทีตัวเรานะคะ ไม่ได้เป็นทีตัวแบบฝึกหัดค่ะ” “ถ้าเกิดว่าไม่ได้มาทำแบบกับอาจารย์ จะทำให้ไม่มีวินัยในการทำคะ สำหรับตัวหนูนะคะคือไม่มีวินัย แบบเราไม่ได้ทำเป็นกิจวัตรค่ะ ก็คือทำตอนไหนก็ได้ ถ้าเราแบบ อู๊ย ฉันทว่าวันหลังก็ได้ค่ะ แล้วก็ขี้ลืม ถ้าเกิดเราไม่มีอินเทอร์เน็ตพอเราเปิด มันก็เป็นแบบแฉ่งเตือนเยอะ ๆ ใช้ใหม่คะ แล้วก็ขี้แบบเยอะ ฉันทไม่ยอมทำ อะไอย่างนี้ค่ะอาจารย์” อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักศึกษาสนใจเรียนออนไลน์และคิดว่าเป็นประโยชน์กับตนเอง แต่ยังไม่เพียง

พอที่จะกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ นักศึกษายังขาดความใส่ใจ ขาดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ หรือบางคนอาจไม่ถนัดใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า “น่าสนใจค่ะ แต่หนูไม่ค่อยเข้าไปทำ หนูคิดว่าอันนี้ไม่ค่อยเคร่งเท่าไรค่ะ แบบอาจารย์ไม่ค่อยเคร่งให้ทำเท่าไร หนูเลยคิดว่าไม่เป็นไร ไม่ค่อยได้เข้าทำก็ได้ค่ะ ก็คือแบบว่ามันเขียนลงไปไม่ได้ค่ะ คือมันจับต้องไม่ได้ เป็นเพราะตัวหนูเองที่แบบว่าไม่ค่อยชอบเรื่องทางออนไลน์สักเท่าไรค่ะ แต่ก็อยู่ที่ตัวหนูอีกค่ะ เพราะว่าไม่ค่อยได้เข้าไปทำ หนูคิดว่าถ้าเข้าไปทำก็น่าจะได้ประโยชน์มากกว่านี้ค่ะ” จึงอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษายังขาดแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากภายในบุคคล จากข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ในการเข้าใช้แบบฝึกหัดออนไลน์ที่พบว่า นักศึกษาเข้าใช้จำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.67 บท จากจำนวนบทเรียนออนไลน์จำนวน 36 บทเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 35 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

2. การพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 2 ด้าน ได้แก่ ความรู้ไวยากรณ์และความสามารถในการใช้ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าตนเองพัฒนาความรู้ในเรื่องรูปและโครงสร้างไวยากรณ์สำหรับเติมคำในประโยค (Incomplete Sentences) มากกว่าใช้ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสาร ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างหลักไวยากรณ์ที่ตนได้เรียนรู้ อาทิ Part of Speech - adjective Verb Adverb Conjunction - Prefix Suffix Subject-verb Agreement และ Article นอกจากนี้ ยังพบว่า นักศึกษาสามารถนำความรู้ด้านไวยากรณ์ไปใช้ในการสื่อสารในบริบทได้น้อย แม้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์บางคนสามารถใช้ไวยากรณ์ในการสื่อสารได้ถูกต้องและเป็นระบบมากขึ้น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “เมื่อก่อนก็พูดๆ ปลายๆ ตอนนี้มีการจัดระบบก่อนพูดมากขึ้น เริ่มมีการเรียงประโยค เช่น ประธาน กริยา ในสมองมากขึ้น” และสามารถนำไปปรับใช้ในการทำแบบทดสอบ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “ใช้ถูกต้องมากขึ้นค่ะ หลังจากที่เรามาทำแบบทดสอบแล้วไปสอบ มันมีความคิดมากขึ้นว่าจะตอบข้อนี้ว่า ไรๆ ไม่ได้ เราเรียนมาอย่างนี้ แสดงว่าข้อนี้ใช้ เราก็ต้องตัดทิ้ง มันมีหนทางที่จะเลือกคำตอบได้ถูกต้องมากที่สุดค่ะ”

3. ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนออนไลน์เพื่อการสอบโทอิค

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าตนเองคาดหวังว่าจะสอบผ่านโทอิค (TOEIC) เพื่อวัดสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency) ตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ และมีความมั่นใจในแบบฝึกออนไลน์ว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “อยากสอบผ่านโทอิคของหลักสูตร 600 คะแนน” “อย่างครั้งแรกที่หนูสอบโทอิคใช้ไหมคะ ได้แค่ 465 อย่างครั้งที่สองมันไม่ได้ทำทุกวัน คือ อาทิตย์หนึ่งทำสองครั้ง สามครั้ง มันทำให้เกิดความต่อเนื่องค่ะ มันก็ทำให้คะแนนอัปขึ้นเป็น 575 ได้ค่ะ” “หนูรู้สึกว่าการเรียนน่าจะรู้มากกว่าว่าเราต้องไม่รู้แบบนี้ ไรๆ แน่ ไรๆ เลย อะไรอย่างนี้ค่ะ เพราะว่าอาจารย์สอนเรา อาจารย์ก็ต้องรู้ว่าเราแบบว่าเดี๋ยวต้องไม่รู้แน่เลย คำนี้น่าจะต้องไม่รู้แน่ มันจะมาจากไหน อะไรยังไงค่ะ” “น่าสนใจมากค่ะ สำหรับนักศึกษาอย่างพวกหนูที่จะต้องสอบ TOEIC เพราะว่าเราสามารถเปิดได้เลยค่ะ อาจารย์ส่งมา พี่แยมส่งมาให้ใช้ไหมคะ ก็เปิดเข้าไปดูได้เลยว่าอาทิตย์นี้อาจารย์เขาจะบอกเรื่องอะไร” สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นักศึกษาเห็นด้วยในประเด็นเนื้อหาในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ครอบคลุมหัวข้อไวยากรณ์ที่จำเป็นต่อการทดสอบโทอิค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 (ดังแสดงในตารางที่ 3)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ในประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจหลังการเรียนออนไลน์ และ 2) ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ด้วยตนเอง ดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจหลังการเรียนออนไลน์

ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ด้วยการทำแบบฝึกไวยากรณ์ออนไลน์ นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังแสดงในตารางที่ 3) คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 3.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.81 โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนออนไลน์อยู่ที่ 40.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.37 ส่วนคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนออนไลน์ อยู่ที่ 43.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.71 โดยความต่างของคะแนนสอบก่อน และหลังเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน คะแนนสอบของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจก่อนการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนออนไลน์ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 40.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 8.37 (ดังแสดงในตารางที่ 1) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนบทเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบเน้นภาระงานโดยใช้เอกสารจริงด้านสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ที่พบว่า ความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนไวยากรณ์สูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 12.48 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 23.26 คะแนน มีคะแนนผลต่างเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังใช้บทเรียนเท่ากับ 10.78 คะแนน (Arsairach & Wongsathian, 2014) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนออนไลน์เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ แม้ว่าเมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนออนไลน์ คะแนนเฉลี่ยต่างกันไม่มาก แต่ก็ส่งผลให้นักศึกษาตระหนักถึงการพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ของตนเองได้ไม่มากนักน้อย โดยนักศึกษาเห็นด้วยว่าตนเองพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมากกว่าใช้ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสารในบริบทได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 และ 4.05 ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 4) นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์พบประเด็นสอดคล้องกันในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษไวยากรณ์ โดยพบว่านักศึกษาเห็นตรงกันว่าตนเองได้พัฒนาทักษะในการเรียนรู้คำศัพท์ เช่น การสังเกตอุปสรรค (Prefix) และปัจจัย (Suffix) การแยกแยะชนิดของคำ (Part of Speech) การหาคำสำคัญ (Key Word) ในประโยคไม่สมบูรณ์ หรือสามารถใช้ไวยากรณ์ในการสื่อสารได้ถูกต้องและเป็นระบบมากขึ้น จากงานวิจัยยังพบว่า การเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ที่อยู่บนกูเกิ้ล ฟอรัม (Google Form) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line Application) นักศึกษาสามารถตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ประโยครูปแบบต่าง ๆ ตามหลักภาษาด้วยตัวเอง สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่นักศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งเป็นอันดับที่สองว่าการให้ข้อมูลสะท้อนกลับในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์แต่ละข้อเอื้อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเหตุใดตัวเลือกนั้นจึงถูกหรือผิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 (ดังแสดงในตารางที่ 4) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนสนใจศึกษาคำอธิบาย

คำตอบและเฉลยในแบบฝึกหัดออนไลน์ที่คณะผู้วิจัยออกแบบไว้ และต้องการเรียนรู้ว่าจะนำไวยากรณ์ไปใช้อย่างไร สอดคล้องกับที่ Lightbrown (1985) ให้ความเห็นว่า การสอนไวยากรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ สามารถตระหนักถึงโครงสร้างไวยากรณ์และสามารถนำไปใช้เพื่อการสื่อสารภายหลังเมื่อผู้เรียนพร้อม

จากการที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นเฉลี่ย 3.00 คะแนน หลังการทำแบบฝึกไวยากรณ์ออนไลน์ ซึ่งไม่แตกต่างจากคะแนนสอบก่อนทำแบบฝึกไวยากรณ์ออนไลน์มากนัก ประกอบกับที่นักศึกษาเข้าใช้แบบฝึกหัดออนไลน์จำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.67 บท จากจำนวนบทเรียนออนไลน์ทั้งสิ้น 36 บทเรียน (ดังแสดงในตารางที่ 1) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาบางส่วนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลจากแบบสอบถามที่นักศึกษาเห็นด้วยในลำดับสุดท้ายว่าแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.77 (ดังแสดงในตารางที่ 4) อย่างไรก็ตาม กล่าวได้ว่า นักศึกษารับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ (Perceived Usefulness) จากการเรียนออนไลน์ สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์นักศึกษาว่าการเรียนออนไลน์นี้ไม่มีการจำกัดเวลาในการเข้าไปทำแบบฝึกหัด ไม่มีคะแนน ไม่มีการบังคับให้ทำ ทำให้นักศึกษาเข้าไปทำบ้าง ไม่ทำบ้าง ดังนั้น การนำบทเรียนหรือแบบฝึกหัดออนไลน์ไปใช้จึงควรสร้างแรงจูงใจจากภายนอก (Extrinsic Motivation) โดยให้ความสำคัญกับการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) นอกจากนี้ การเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ในการวิจัยนี้สามารถกระตุ้นแรงจูงใจเชิงเครื่องมือ (Instrumental Motivation) นั่นคือนักศึกษาต้องการเรียนภาษาเพื่อความเจริญก้าวหน้า ดังที่ Gardner (1985) กล่าวว่าแรงจูงใจ คือ การกระตือรือร้นต่อการเรียนภาษา ความพยายามในกิจกรรมการเรียนรู้ และยินดีที่จะสนับสนุนการเรียน รวมทั้งความต้องการเรียนภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยแรงจูงใจเชิงเครื่องมือนี้ถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยตรง (Tamimi & Shuib, 2009) ดังเช่นข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ พบว่า การเรียนออนไลน์ทำให้มีความรู้ไวยากรณ์มากขึ้น และการเข้าไปทำแบบฝึกอย่างต่อเนื่องส่งผลให้คะแนนการทดสอบโทอิกในครั้งที่สองสูงขึ้น รวมถึงนักศึกษابรรณนาที่จะนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์นี้ไปประยุกต์ใช้ในการสอบโทอิกเพื่อบรรลุเป้าหมายในการผ่านเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนออนไลน์ด้วยตนเอง

ในภาพรวมนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจเห็นด้วยต่อการพัฒนาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วยการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 และพบห้าประเด็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่นักศึกษาตอบว่าการทำแบบฝึกไวยากรณ์ออนไลน์ทำให้สามารถศึกษาเนื้อหาไวยากรณ์ด้วยตนเองได้เท่าที่ต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 การให้ข้อมูลสะท้อนกลับในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์แต่ละข้อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเหตุใดตัวเลือกนั้นจึงถูกหรือผิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 (ดังแสดงในตารางที่ 4) ซึ่งแสดงว่า การเรียนออนไลน์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระที่จะเลือกเรียนสิ่งที่ตนพอใจ ตรงความต้องการ เมื่อสงสัยก็สามารถรู้คำตอบได้รวดเร็วทันที อันกล่าวได้ว่า การประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ หรือการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจำเป็นต้องมีแรงผลักดัน หรือที่เรียกว่ามีแรงจูงใจในการเรียนภาษาให้กับผู้เรียนทั้งจากแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) กล่าวคือ การเรียนเกิดจากแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากภายในบุคคล (Masgoret & Gardner, 2003) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงจูงใจภายนอกมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอย่างมาก (Harmer, 2007) เป็นไปในทิศทาง

เดียวกับ Woothiwongsa (2014) ที่กล่าวว่า ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องสร้างความสนใจ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างบทเรียนกับผู้เรียน สร้างความพึงพอใจในการเรียน สร้างความมั่นใจในตนเอง อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยนี้ที่คณะผู้วิจัยสร้างแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ สามารถเรียนออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย ง่ายต่อการเข้าใช้งาน และมีการนำความรู้ที่ออกมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ปรากฏในแบบฝึกออนไลน์ เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของตน

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่นักศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์มีความยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถเรียนและกลับมาทบทวนได้เมื่อต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 (ดังแสดงในตารางที่ 4) สอดคล้องกับการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ทาง Google Form ผ่านแอปพลิเคชันไลน์นี้มีความสะดวก เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเข้าทำแบบฝึกหัดได้ตลอดเวลาและย้อนกลับไปทำเพื่อทบทวนได้บ่อยครั้งเท่าที่ต้องการอีกด้วยหากโทรศัพท์ของนักศึกษาเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Ishikawa et al. (2015) ที่กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเตรียมความพร้อมในการสอบโทอิกไม่เพียงส่งผลบวกต่อผลคะแนนโทอิกอย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการเรียนอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีความยืดหยุ่นในการใช้งาน และสามารถให้ผลตอบกลับทันที (Chen, 2014)

อย่างไรก็ดี แม้นักศึกษาเห็นว่าการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านแอปพลิเคชันไลน์มีความสะดวก แต่การที่นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการใช้แบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ อาจเกิดจากการออกแบบสื่อบทเรียนออนไลน์ที่ขาดปัจจัยในการกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา เห็นได้จากจำนวนบทเรียนทั้งสิ้น 36 บท นักศึกษาเข้าใช้โดยเฉลี่ยเพียง 12.67 บท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 35 เท่านั้น (ดังแสดงในตารางที่ 1) ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับคำตอบในแบบสอบถามที่นักศึกษาระบุว่าสามารถเข้าถึงการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ได้สะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.18 แต่แบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้น้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.77 (ดังแสดงในตารางที่ 4) โดยการออกแบบสื่อบทเรียนออนไลน์ที่ขาดปัจจัยกระตุ้นความสนใจมีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นตัวหนังสือ (Text) ขณะที่การใช้สื่อที่หลากหลาย (Multimedia) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ เช่น การใช้เสียงอธิบายเนื้อหาหรือใช้เป็นเสียงเตือนหรือเสียงให้กำลังใจ หรือการใช้ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพเนื้อหานามธรรมเป็นรูปธรรมมากขึ้น (Winserr & Cheung, 1996)

2. เนื่องจากแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ถูกสร้างขึ้นมานับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomous Learning) ที่ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยความปรารถนาจะพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ดังนั้นในขั้นตอนการออกแบบและการนำไปใช้จึงขาดการสร้างแรงจูงใจจากภายนอก (Extrinsic Motivation) ตามทฤษฎีการเสริมแรง (Skinner, 1971) ทั้งการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เช่น การให้รางวัลเมื่อตอบคำถามถูก หรือเมื่อเข้าเรียนครบทุกบทเรียน การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) เช่น การให้คำแนะนำหรือการติดตามให้เข้าใช้บทเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการลงโทษ (Punishment) เช่น การหักคะแนนหากเข้าใช้บทเรียนไม่ครบ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการออกแบบสื่อบทเรียนออนไลน์ นอกเหนือจากเนื้อหาที่มีลักษณะตัวหนังสือ ควรใช้สื่อที่หลากหลาย อาทิ ภาพ หรือเสียง เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา รวมทั้งใช้การเสริมแรงทั้งทางบวกและลบ เช่น การให้รางวัลเมื่อตอบคำถามถูก และการให้คำแนะนำหรือการติดตามให้เข้าใช้บทเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแบบฝึกไวยากรณ์ภาษาอังกฤษออนไลน์ไปใช้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักศึกษา หลักสูตรต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาฝึกฝนทักษะความรู้ภาษาอังกฤษ สร้างความคุ้นเคยกับลักษณะของแบบทดสอบมาตรฐาน

2. หากมีการเรียนออนไลน์ เพื่อให้นักศึกษาเข้าเรียนออนไลน์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ควรติดตามการเข้าใช้งาน เช่น กำหนดให้บทเรียนออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผลในรายวิชาภาษาอังกฤษของหลักสูตร มีการหักคะแนนหากเข้าใช้บทเรียนไม่ถึงร้อยละ 60 เป็นต้น

3. อาจสร้างแบบฝึกภาษาอังกฤษออนไลน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการฟัง อาจจะเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในเชิงวิชาการ หรือวิชาชีพ โดยพิจารณากระบวนการและสื่อที่จะช่วยจูงใจให้นักศึกษาพัฒนาระดับความสามารถทางภาษาด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กันตพร สอนศิลป์พงศ์, กนกพรรณ อรรณตสกุล, ปรัชมน จันทศิริ, ภัทรมน สุขประเสริฐ, และ ศิวะภาค เจริญนาถ. (2557). เจาะลึก Line แอปพลิเคชันที่มัดใจคนทั่วโลก. *a day*, 14 (165), 89-146.
- ณภัทร วุฒิวงศา. (2557). กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจ: การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ Motivational strategies: Enchancing English language skills. *วารสารนักบริหาร Executive Journal*, 34 (1), 89-97.
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2561). *แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2561-2564 (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ: สวนดุสิตกราฟฟิกส์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. [Online]. Available: http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf [2559, มิถุนายน 18].
- สุพรรณิ อาศัยราช และ นันทวดี วงษ์เสถียร. (2557). การพัฒนาบทเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบเน้นภาระงานโดยใช้เอกสารจริงด้านสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. [Online]. Available: http://www.nesdb.go.th/article_attach/Book_Plan12.pdf [2559, มิถุนายน 18].

References

- Batstone, R. (1994). **Grammar**. Oxford: Oxford University Press.
- Boldt, R.F. & Ross, S.J. (1998). **Scores on the TOEIC (Test of English for International Communication) Test as a Function of Training Time and Type**. [Online]. Available: <https://www.ets.org/Media/Research/pdf/TOEIC-RR-03.pdf> [2017, January 28].
- Canale, M. & Swain, M. (1980). "Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing." **Applied linguistics**, 1, 1-47.
- Chen, T. (2014). **Voices of four Taiwanese College Students' Experiences With the Test of English for International Communication (TOEIC) Preparation (PREP) Computer Assisted Language Learning (CALL)**. Doctoral Dissertation, Texas A & M University. [Online]. Available: <http://hdl.handle.net/1969.1/152524> [2017, January 28].
- Derewianka, B. (2008). **A Grammar Companion for Primary Teachers**. Sydney: PETA.
- Dickin, P.M. (1991). **What Makes a Grammar Test Communicative?**. London: McMillan Publisher Ltd.
- Dickins, P.M. & Woods, E.G. (1988). Some Criteria for the Development of Communicative Grammar Tasks. **TESOL Quarterly**, 22 (4), 623-646.
- Educational Testing Service. (2016). **2015 Report on Test Takers Worldwide: The TOEIC® Listening and Reading Test**. [Online]. Available: https://www.ets.org/s/toEIC/pdf/ww_data_report_unlweb.pdf [2017, January 29].
- Gardner, R.C. (1985). **Social Psychology and Second Language Learning: The Roles of Attitudes and Motivation**. London: Edward Arnold.
- Google. (2017). **Google forms**. [Online]. Available: <https://www.google.com/intl/en/forms/about/> [2017, January 28].
- Harmer, J. (2007). **The Practice of English Language Teaching**. Essex: Pearson Education.
- Learning Course Design: Utilizing Students' Mobile Online Devices. In F. Helm, L. Bradley, M. Guarda, & S. Thouësny (Eds), **Critical CALL – Proceedings of the 2015 EUROCALL Conference, Padova, Italy** (pp. 261-267). [Online]. Available: <http://dx.doi.org/10.14705/rpnet.2015.000343> [2017, February 10].
- Leech, G.N. (1983). **Principle of pragmatics**. Essex: Longman.

- Lightbrown, P. (1985). Can Language Acquisition be Altered by Instruction? In Hylltenstam and Pienemann (eds.) **Modeling and Assessing Second Language Acquisition**. Clevedon, North Somerset: Multilingual Matters.
- Lougheed, L. (2017). **Barron's TOEIC Practice Exams**. Hauppauge, New York: Barron's Educational Series.
- Lougheed, L. (2007). **Longman Preparation Series for the New TOEIC Test: Intermediate Course**. White Plains, New York: Pearson Education.
- Lougheed, L. (2006). **Longman Preparation Series for the New TOEIC Test: Introductory Course**. White Plains, New York: Pearson Education.
- Mccarthy, F. (2000). Lexical and Grammatical Knowledge in Reading and Listening Comprehension by Foreign Language Learners of Spanish. **Applied Language Learning**, **11**, 323-348.
- Masgoret, A.M. & Gardner, R.C. (2003). Attitudes, Motivation, and Second Language Learning: A Meta-analysis of Studies Conducted by Gardner and Associates. **Language Learning**, **53** (1), 123-163.
- Nunan, D. (2004). **Task-based Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Skinner, B.F. (1971). **Beyond Freedom and Dignity**. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books.
- Strauss, A. & Corbin, J. (2015). **Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory**. Thousand Oaks, California: Sage.
- Tamimi, A.A. & Shuib, M. (2009). Motivation and Aattitudes Towards Learning English: A Study of Petroleum Engineering Undergraduates at Hadhramout University of Sciences and Technology. **GEMA Online Journal of Language Studies**, **9** (2), 29-55.
- Van Han, N. & van Rensburg, H. (2014). The Effect of Computer Assisted Language Learning (CALL) on Performance in the Test of English for International Communication (TOEIC) Listening Module. **English Language Teaching**, **7** (2), 30.
- Winserr, B. & Cheung, W. (1996). The Quality of Software for Computer-based Literacy Learning. **RELC Journal**, **27** (2), 83-99.
- Wu, Q. (2015). Designing a smartphone App to Teach English (L2) Vocabulary. **Computers & Education**, **85** (July), 170-179.

Translated Thai References

- Arsairach, S. & Wongsathian, N. (2014). **The Development of English Grammar Lessons Employing Task-based Learning Through Native Speakers' Social and Cultural Authentic Materials**. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.
- Office of The National Economic and Social Development Board. (2015). **A Road Map of the Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021)**. [Online]. Available: http://www.nesdb.go.th/article_attach/Book_Plan12.pdf [2016, June 18]. (in Thai)
- Phanit, W. (2012). **Ways to Create Learning for Students in the 21st Century**. [Online]. Available: http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf [2016, June 18]. (in Thai)
- Suan Dusit University. (2018). **The Suan Dusit University Strategic Plan 2018-2021 (Full Version)**. Bangkok: Suan Dusit Graphic Site. (in Thai)
- Suensilpong, K., Ornratanasakul, K., Chansiri, P., Sukprasert, P. & Jianwanalee, S. (2014). In-depth Line: An Application that Attracts People All Over the World. *a day*, 14 (165), 89-146. (in Thai)
- Woothiwongsa, N. (2014). Motivational Strategies: Enhancing English Language Skills. *Executive Journal*, 34 (1), 89-97. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวกนกวรรณ กุลสุทธิ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: kanokwankun07@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุदारัตน์ เจตน์ปัญญักค

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: sudarat_jat@yahoo.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขจีнуช เขานวนปรีชา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: khacheenuj@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรพล จิระสวัสดิ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: sarapol@hotmail.com

ดร. วิลาลินี พลอยเลื่อมแสง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: wilasinee.plo@gmail.com

นางสาวลลิตา พูลทรัพย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: lpoolsup@gmail.com

นางสาวจุฬาลักษณ์ ปาณะศรี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: chulaluk@hotmail.com

การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

An Analysis of Research Concerned with English Teaching in Elementary Education

รินทร์ฤดี ภัทรเดช*¹ และ ปัญญเดช พันธุ์วัฒน์²

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

² โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Rinruedee Pattaradej*¹ and Panyadech Phantuwat²

¹ The Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University

² School of Law and Politics, Suan Dusit University

Received: June, 28 2020

Revised: August, 31 2020

Accepted: September, 1 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวทางของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่เผยแพร่ใน ThaiLIS ตั้งแต่ปี 2553 จนถึงปัจจุบัน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 11 เล่ม ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนดขึ้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกข้อมูลเพื่อบันทึกลักษณะของข้อมูลทั่วไปในงานวิจัยและแบบบันทึกผลงานวิจัยที่เป็นลักษณะองค์ความรู้รวมของงานวิจัยในการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ 5 ด้าน ประกอบด้วย หัวข้องานวิจัย วัตถุประสงค์งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และ ผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า ระหว่างปี 2553-2563 มีผลงานวิจัยเพียง 11 เล่ม ที่มีการศึกษาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ด้านหัวข้อวิจัยพบว่ามุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบ วิธีการ สื่อการสอน สภาพปัญหาของผู้เรียน ผู้สอน และการพัฒนาผู้สอน ด้านวัตถุประสงค์พบว่าส่วนใหญ่มีการมุ่งเน้นศึกษาด้านสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ด้านแนวคิดทฤษฎีที่พบส่วนมากใช้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และทฤษฎีการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านระเบียบวิธีวิจัยที่พบมากที่สุดคือการออกแบบงานวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และด้านผลการวิจัย สามารถจัดกลุ่มผลการวิจัยที่ได้เป็นห้าด้านคือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาเจตคติและทัศนคติของผู้เรียน การพัฒนาสื่อ และการพัฒนาการวัดผลประเมินผล

คำสำคัญ การวิเคราะห์งานวิจัย, การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, ประถมศึกษา

Abstract

This article aimed to analyze the guidelines of researches concerned with teaching and learning English in primary educational level that were published in ThaiLis from 2010 to present. The researches used in this study included 11 research titles satisfying the specified criteria. The research instruments were 1) record forms for recording general information from researches and 2) research result forms for recording the whole body of knowledge from the qualitative researches. The analysis consisted of five aspects: research titles, objectives, conceptualization, research methodology and research results. The results of the study revealed that during 2010-2020, there were 11 researches which were related to teaching and learning English in primary educational level. Regarding the research title, the focus was on the pattern development, methods, teaching medias, problems of teachers and students and development of teachers. The aspect of objectives mostly focused on the states and problems of English teaching in primary educational level. The concept theory mostly was English teaching concepts and theories of educational measurement and evaluation. Research and development were appeared the most in research methodology. In research results, it could be divided into five main groups consisting of development of learning management, development of teachers, development of learners' attitude, development of media and development of measurement and assessment.

Keywords: Analysis of Research, English Teaching and Learning, Primary Educational Level

บทนำ

จากความท้าทายที่จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา และกำหนดกรอบกลยุทธ์ระยะ 20 ปี ตั้งแต่ ปี 2560-2579 เพื่อให้ทุกเพศทุกวัยของไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและได้รับการพัฒนา แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงมีจุดอ่อนที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศและหนึ่งในจุดอ่อนของการพัฒนาประเทศ และระบบการศึกษาก็คือ เรื่องของ "ภาษาอังกฤษ" (Siam Edunews, 2016) หากมองย้อนกลับไปในอดีตแล้ว แรกเริ่มเดิมทีก่อนสมัยรัชกาลที่ 3 ขนชาวสยามไม่ได้มีธรรมเนียมที่จะทำการศึกษาภาษาต่างชาติ สำหรับภาษาอังกฤษนั้นถูกจัดว่าเป็นหนึ่งในภาษาต่างชาติที่เป็นภาษาชั้นสูง เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวถือเป็นชนชั้นนำแห่งสยามประเทศพระองค์แรกที่ทรงศึกษาภาษาอังกฤษ และภาษาอังกฤษถูกจำกัดให้เรียนเฉพาะในพระราชวังเท่านั้น จนกระทั่งได้มีแนวคิดที่จะจัดการศึกษาภาษาอังกฤษให้กับประชาชนทั่วไปโดยมุ่งจัดการ "ปถมศึกษาชั้นสูง" ในปี พ.ศ. 2441 แม้จะยังไม่กระจายทั่วทั้งแผ่นดินก็ตาม (Theera-ake, 2017) เมื่อพิจารณาถึงช่วงเวลาแล้วจะเห็นได้ว่าเราคนไทยเริ่มสัมผัสกับภาษาอังกฤษนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่าศตวรรษแล้ว เพียงแต่ในอดีตเราอาจจะยังไม่ได้ตื่นตัวในเรื่องของภาษาอังกฤษเท่าที่ควร

สำหรับสถานการณ์ภาษาอังกฤษในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า มีผู้ใช้ภาษาอังกฤษจำนวนมากกว่า 50 ประเทศทั่วโลกและภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่มีผู้ใช้จำนวนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลกในปี 2020 (Klappenbach, 2019) คิดเป็นจำนวน 1,132 ล้านคน นอกจากนี้ในผลสำรวจภาษาของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก พบว่า ภาษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตใช้มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก คือ ภาษาอังกฤษโดยมีจำนวนผู้ใช้ถึง 1,105 ล้านคนจากผลสำรวจในเดือน เมษายน 2562 (Internet World Status, 2019) นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังถูกนำมาใช้เป็นสื่อกลางในทุก ๆ แขนง เช่น ธุรกิจ การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ แวดวงบันเทิง เป็นต้น (Effortless English, 2020) สำหรับประเทศไทยเราเพิ่งมีการตื่นตัวในเรื่องภาษาอังกฤษในไม่กี่ปีที่ผ่านมาจากการผลักดันให้เกิดประชาคมอาเซียน (ASEAN) อย่างสมบูรณ์ขึ้นในปี 2558 ถึงแม้ว่าอาเซียนจะถือกำเนิดมาตั้งแต่ปี 2510 เนื่องจากการปฏิบัติงานของอาเซียนถูกกำหนดไว้ในกฎบัตรข้อ 34 ว่า “The Working Language of ASEAN Shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” อย่างไรก็ตามคนไทยที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 10 จากจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศ และอยู่ในอันดับ 5 ของภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้เนื่องจากภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาทางการของไทย จึงมีเฉพาะบางอาชีพที่ติดต่อกับต่างประเทศเท่านั้นจึงจะมีจะสนใจศึกษาภาษาอังกฤษ (Siam Edunews, 2016) อีกทั้งคนไทยมักจะพลอบประโลมกันเองหากไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ว่าประเทศไทยไม่เคยเป็นเมืองขึ้นใครเรามีภาษาประจำประเทศไทย สิ่งนี้จึงเสมือนเป็นวาทกรรมที่ทำให้เกิดการปฏิบัติสืบทอดกันมาว่าหากไม่สามารถติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษได้ก็ไม่ใช่ความจำเป็นสำคัญอะไรต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในภาพรวมมากนักและปล่อยให้เป็นเรื่องของคนเฉพาะกลุ่ม เฉพาะอาชีพเท่านั้น และผู้ที่สนใจในภาษาอังกฤษนั้นมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ผู้แสวงหาความรู้ นักวิชาการ และผู้มีทุนทรัพย์พอสมควร เนื่องจากการเรียนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะกับเจ้าของภาษาไม่ว่าจะเป็น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย เป็นต้นนั้นค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง อีกทั้งการศึกษาด้วยตนเองสำหรับคนไม่มีพื้นฐานเลยอาจจะประสบความสำเร็จได้ไม่มากนัก

หน่วยงานภาครัฐของไทยจึงได้พยายามอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้คนไทยได้เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษและพยายามให้คนไทยทุกคนได้เรียนภาษาอังกฤษผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษตลอดเวลา แต่ผลความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency) ของคนไทยที่ออกโดยสถาบัน Education First ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยผลความสามารถทางภาษาอังกฤษของไทยในปี พ.ศ. 2562 หรือ ปี ค.ศ. 2019 อยู่ในอันดับที่ 74 จากจำนวน 100 ประเทศ (EF EPI, 2019) เช่นเดียวกับที่ผลสัมฤทธิ์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรายวิชาภาษาอังกฤษต่ำกว่าร้อยละ 50 ด้วยเหตุนี้เองทำให้หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนออกนโยบายการรับคนเข้าทำงาน หรือเลื่อนตำแหน่งงานจะต้องมีผลการสอบภาษาอังกฤษที่ได้มาตรฐานเป็นหลักฐานประกอบ หรือแม้แต่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ก็ตามยังได้ออกกฎเกณฑ์สำหรับนิสิต และนักศึกษาทุกระดับต้องมีผลภาษาอังกฤษในการเข้าศึกษา หรือจบการศึกษา รวมถึงความพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษ และการสื่อสารให้กับผู้เรียนนั้นแสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยชีวิตความรู้ และส่งเสริมภาพลักษณ์ของคนในชาตินี้ให้ดูเป็นผู้มีความรู้และอาจมีผลต่อโอกาสความก้าวหน้า และการพัฒนาประเทศชาติด้วยเช่นกัน นอกจากนี้จากเป้าหมายที่ 1 ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่สนับสนุนให้ประชากรทุกคนที่มีอายุระหว่าง 6-14 ปี

ได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการมีความประสงค์ที่จะจัดให้ผู้เรียนระดับประถมศึกษา ได้เรียนภาษาอังกฤษ (Sayananon and Padket, 2005; Thepayasuwan, 2001) คณะผู้นิพนธ์จึงได้ศึกษา งานวิจัยที่ได้ทำมาแล้วที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาเพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริง และปรากฏการณ์ ของงานวิจัยที่อยู่ในขอบข่ายเดียวกันเพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของประเทศไทย ที่พบว่ายังมีการศึกษาอยู่น้อยในฐานข้อมูลการวิจัย เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เป็นปัญหา หรือพัฒนาต่อยอด งานวิจัย และการนำผลการวิจัยหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จมาทำให้เป็นประโยชน์ใน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาที่เผยแพร่ ในฐานข้อมูล ThaiLis ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน ในด้านหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และผลการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบของ Zhao (Zhao, 1991), Mnkandla และ Minnaar (Minnaar and Mnkandla, 2017) โดยกรอบแนวคิดการศึกษากิมาณ (Meta-study) ของ Zhao นั้นแสดงถึงความสัมพันธ์ของการศึกษา ชั้นปฐมภูมิ (Primary Study) กับการศึกษาชั้นกิมาณ (Meta-study) โดยที่การศึกษาชั้นปฐมภูมิจะไปจัดการ กับโลกแห่งความเป็นจริง (Real World) สำหรับการศึกษาชั้นกิมาณจะจัดการกับการศึกษาชั้นปฐมภูมิ อีกครั้ง ขณะที่กรอบแนวคิดการสังเคราะห์กิมาณ (Metasynthesis) ของ Mnkandla และ Minnaar ได้กล่าว ถึงองค์ประกอบทั้งสามด้านของการสังเคราะห์กิมาณอันประกอบไปด้วย การวิเคราะห์กิมาณข้อมูล (Meta-data Analysis) การวิเคราะห์กิมาณทฤษฎี (Meta-theory Analysis) และการวิเคราะห์กิมาณ วิธีวิจัย (Meta-method Analysis) โดยสังเคราะห์กิมาณนั้นเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ของทั้งสาม องค์ประกอบที่กล่าวไปในข้างต้น ดังนั้นคณะผู้นิพนธ์จึงได้นำกรอบแนวคิดทั้งสองมาปรับ และประยุกต์ใช้เพื่อ ให้เหมาะกับการศึกษานี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โดยประกอบไปด้วย 5 แนวทางหลักดังนี้ การวิเคราะห์หัวข้องานวิจัย วิเคราะห์วัตถุประสงค์ วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี วิเคราะห์วิธีวิจัย และการวิเคราะห์ ผลการศึกษา ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดทางการศึกษา

ที่มา: ประยุกต์จาก Zhao (Zhao, 1991) Mnkandla และ Minnaar (Minnaar and Mnkandla, 2017)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์งานวิจัยที่ได้มีการศึกษาไว้ก่อนแล้ว โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ซ้ำเพื่อหาข้อค้นพบใหม่ในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชากรงานวิจัย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงงานวิจัยที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thailand Library Integrated System หรือ ThaiLIS ในช่วงปี พ.ศ. 2553 จนถึงปี พ.ศ. 2562 ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ จำนวน 11 เล่ม

เกณฑ์การคัดเลือก กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้ 1) เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ที่ลงในฐานข้อมูลของ ThaiLIS 2) สามารถสืบค้นเป็นงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ได้ 3) เป็นงานวิจัยตั้งแต่ ปี 2553 จนถึงปี 2562 เนื่องจากเป็นช่วงหนึ่งทศวรรษจนถึงปัจจุบัน และปี 2553 ถือเป็นช่วงเวลา 6 ปีก่อนการประกาศการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประเทศไทยได้ประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ดังนั้นภาครัฐจึงต้องมีนโยบายและกระจายกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะในเรื่องของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อีกทั้งในปีถัดมาคือ ปี 2554 เป็นปีที่ประเทศไทยได้เริ่มมีการวัดผลความสามารถทางภาษาอังกฤษจาก Education First

ขั้นตอนการสืบค้นงานวิจัย ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 11 เรื่อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สืบค้นรายชื่อวิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ในช่วงปี พ.ศ. 2553 จนถึงปี พ.ศ. 2562 จากฐานข้อมูลของ ThaiLIS

2. รวบรวมงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นในขั้นตอนที่ 1 ได้จำนวนงานวิจัยทั้งหมด 11 เรื่อง

3. คัดเลือกงานวิจัยที่ได้จากการรวบรวมในขั้นตอนที่ 2 โดยพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ได้กำหนดไว้ได้จำนวนงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 11 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเพื่อบันทึกลักษณะของข้อมูลทั่วไปในงานวิจัยและแบบบันทึกผลงานวิจัยที่เป็นลักษณะองค์ความรู้รวมของงานวิจัยที่ผู้นิพนธ์ได้สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์โดยใช้การจัดกลุ่มของข้อมูลใหม่ที่พิจารณาถึงความสอดคล้องของข้อมูลในด้านหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิดทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และผลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นข้อมูลใหม่ที่พบจากการศึกษานี้ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในด้านหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิดทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และผลการวิจัย ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (Sk) ความโด่ง (Ku) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min) เพื่อนำมาคำนวณพร้อมทั้งแจกแจง เพื่อประกอบผลการศึกษานโยบายของวิจัยที่น่ามาวิเคราะห์ โดยกำหนดเกณฑ์ และการแปลความหมาย ดังนี้ (Meksritthongkam, 2004)

เกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน 5 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก 4 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดี 3 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ 1 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับต่ำ และการแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนคะแนน 4.21-5.00 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก 3.41-4.20 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดี 2.61-3.40 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง 1.81-2.60 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ 1.00-1.80 หมายถึง มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับต่ำ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บริบทของงานวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในด้านที่กำหนดไว้ ร่วมกับวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัย

เมื่อพิจารณาข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับคณะผู้นิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน จากแบบบันทึกข้อมูลในการประเมินคุณภาพงานวิจัย พบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน โดยหัวข้อเรื่องของงานวิจัยที่น่ามาวิเคราะห์มีความชัดเจนที่แสดงถึงประเด็นที่ต้องการศึกษา ครอบคลุมประชากร กลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ที่ศึกษา วัตถุประสงค์การวิจัยมีความชัดเจนสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา และระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ แนวคิดทฤษฎีมีการเรียบเรียงและสรุปถึงหลักการที่น่ามาใช้ในการการสร้งกรอบแนวคิดในการศึกษาระเบียบวิธีวิจัยมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา และวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ รวมถึงมีการนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากผลการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัย

ด้าน	($\bar{X}$)	S.D.	Min	Max	Sk	Ku	ความหมาย
หัวข้อเรื่อง	4.73	.467	4	5	-1.789	-.764	ระดับดีมาก
วัตถุประสงค์การวิจัย	4.45	.522	4	5	.213	-2.444	ระดับดีมาก
แนวคิดทฤษฎี	4.73	.467	4	5	-1.189	-.764	ระดับดีมาก
ระเบียบวิธีวิจัย	4.45	.522	4	5	.213	-2.444	ระดับดีมาก
ผลการวิจัย	4.82	.405	4	5	-1.923	2.037	ระดับดีมาก
คุณลักษณะโดยรวม	4.64	.205	4	5	-.037	-.468	ระดับดีมาก

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บริบทของงานวิจัย

ผลจากการศึกษาพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่ตรงตามเกณฑ์ข้างต้นมีจำนวน 11 เรื่อง ด้วยกันอันประกอบไปด้วย

1. ปี 2554 จาก สุภาพ อีรวิวัฒน์ เรื่องการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โรงเรียนมารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ปี 2554 จาก คณิตา ปราสัย เรื่อง ผลของการใช้การสอนด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3. ปี 2555 จาก กาญจนา ชาทตระกูล, วนิดา อัญชลีวิทยกุล, ปิยะธิดา สุกระ, สรพล จิระสวัสดิ์, ขวัญสุดา ตีศิริ และคณะ เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

4. ปี 2556 จาก สิริกาญจน์ สิงห์เสน เรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

5. ปี 2556 จาก สุรีย์พร เพ็งเลีย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

6. ปี 2557 จาก วิชาติ ทองเสมอ, วรารักษ์ มาประสม, และจันทร์คารา สุขสาม เรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีบนสื่อมัลติมีเดียช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสำหรับอาจารย์ในจังหวัดสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

7. ปี 2559 จาก สมเด็ย เกตุอินทร์ เรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

8. ปี 2559 จาก ณพัฐร โคตพงษ์ เรื่อง การพัฒนาโมเดลผสมผสานอิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

9. ปี 2559 จาก นิธิกร นิธิภูมิภักย์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

10. ปี 2560 จาก ว่าที่ร้อยตรีหญิง นารินทร์ มานะการ เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

11. ปี 2562 จาก ธัญญลักษณ์ เวชกามา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

จากข้อมูลพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถม ที่อยู่ในช่วงปี 2553-2562 ถูกตีพิมพ์ในปี 2559 มากที่สุดจำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมา คือ ปี 2554 และ ปี 2556 ปีละ 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 18.18 โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในพื้นที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 72.73 รองลงมาเป็นการศึกษาในพื้นที่จังหวัดในภาคเหนือ จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.18 และศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.09

ด้านหัวข้องานวิจัย

พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ถูกศึกษาในลักษณะของการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสอน นอกจากนี้ยังมีเรื่องของสื่อการสอน การประเมินโครงการ กลยุทธ์ และเรื่องของสภาพปัญหา อย่างไรก็ตามยังเป็นที่พบว่า มีงานวิจัยจำนวนห้าเรื่องด้วยกันที่มุ่งเน้นไปที่ผู้สอน ส่วนการมุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนมีจำนวนห้าเรื่องเท่ากัน และมีเรื่องของกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นไปที่ระดับผู้บริหารร่วมกับครูผู้สอนจำนวนหนึ่งเรื่อง เมื่อนำมาจัดกลุ่มตามประเด็นที่ศึกษาสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม โดยงานวิจัยที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ส่วนมากมุ่งเน้นศึกษาด้านสภาพปัญหา กลยุทธ์ในการขับเคลื่อน หรือแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาครูภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 45.45 กลุ่มที่ 2 มุ่งเน้นศึกษาผลของการใช้เครื่องมือ หรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 36.36 กลุ่มที่ 3 มุ่งเน้นการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอน และ กลุ่มที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มละ 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 9.09 ทั้งสองกลุ่ม

ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สามารถจำแนกตามหัวข้อการศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ที่ประกอบด้วย 1) การมุ่งเน้นศึกษาด้านสภาพปัญหา กลยุทธ์ในการขับเคลื่อน หรือแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาครูภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา 2) มุ่งเน้นศึกษาผลของการใช้เครื่องมือ หรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3) มุ่งเน้นการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มที่ 1 มุ่งเน้นศึกษาด้านสภาพปัญหา กลยุทธ์ในการขับเคลื่อน หรือแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาครูภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยพบประเด็น ดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ หรือสภาพ

การจัดการจัดการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ เพื่อรับทราบปัญหา และแนวทางในการแก้ไขที่มีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้จากสภาพปัญหาที่มีมาสร้างกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนนโยบาย 2) สร้างแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะของผู้สอน รวมถึงพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่พบในพื้นที่ศึกษา 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์ หรือหลักสูตรที่ใช้ในการศึกษา ประเมินสมรรถนะของผู้สอน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มที่ 2 มุ่งเน้นศึกษาผลของการใช้เครื่องมือ หรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยพบประเด็น ดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือ หรือนวัตกรรมด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้เครื่องมือ เพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ หรือนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาเครื่องมือหรือนวัตกรรมที่ใช้ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของการใช้สื่อ หรือนวัตกรรมด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้สอน และของนักเรียน กลุ่มที่ 3 มุ่งเน้นการประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษระดับประถม โดยศึกษาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาโครงการ กลุ่มที่ 4 มุ่งเน้นศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ ถึงรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สภาพปัญหาของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ด้านแนวคิดทฤษฎี

สามารถจำแนกออกเป็น 5 แนวคิดใหญ่ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบต่าง ๆ 2) แนวคิดเรื่องการวัดและการประเมินผล/ผลสัมฤทธิ์/ประสิทธิภาพและสิทธิผลทางการเรียน 3) แนวคิดเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์/บุคลากร/ครู 4) แนวคิดเรื่องหลักสูตร/หลักสูตรขั้นพื้นฐาน/หลักสูตรภาษาอังกฤษ และ 5) แนวคิดเรื่องสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อ

พบว่า มีแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบไปด้วย การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนภาษาแบบร่วมมือ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model การเรียนรู้คำศัพท์ การฝึกทักษะ การเรียนรู้แบบโครงงาน การใช้กลวิธี STAD เพื่อช่วยในการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน รวมไปถึงการพัฒนาโมเดลการสอนภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่ถูกพบมากที่สุด คือ การเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สำหรับการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีลักษณะการสอน คือ เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความท้าทาย และมีความอยากรที่จะเกิดการพัฒนาเต็มตามศักยภาพแห่งตน พร้อมทั้งเกิดการสร้างความรู้ และรับความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะอันหลากหลายเนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ความสนใจของผู้เรียนจึงมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้หลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรประกอบไปด้วย 1) หลักการความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ การเรียนรู้แบบองค์รวม เข้าใจในความหมาย และซึมซับความหมายใหม่อย่างมีระบบในหน่วยความจำทางสมอง ตระหนักถึงประโยชน์ของภาษาอังกฤษจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และจัดกิจกรรมให้เข้ากับผู้เรียนส่วนใหญ่ 2) หลักการทางความรู้สึกรู้สึกนึกคิดมีหลักการ คือ ต้องสร้างทัศนคติและเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ

ต้องสร้างความมั่นใจทั้งต่อตัวผู้สอนและตัวผู้เรียนเองให้มีความมั่นใจ และกล้าที่จะใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังต้องเชื่อมโยงเรื่องของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วยเนื่องจากภาษาเป็นเรื่องของวัฒนธรรม และ 3) หลักการทางภาษาศาสตร์หลายครั้งที่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเกิดจากการที่ภาษาที่หนึ่งหรือที่เรียกว่าภาษาแม่เข้ามาเป็นอุปสรรคหรือแทรกแซง นอกจากนี้ผู้เรียนเองจะมีการเรียนรู้ที่เรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาหรือ อันตรภาษา (Sukchuen, 2016) และใช้ภาษาอังกฤษว่า Interlanguage โดยระหว่างเรียนหรือในขณะที่เรียนผู้เรียนอาจจะสร้างกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษขึ้นเอง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องป้อนข้อมูลที่ถูกต้องกลับไปยังผู้เรียน อีกทั้งผู้สอนยังต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องอีกด้วย

แนวคิดเรื่องการวัดและการประเมินผล/ผลสัมฤทธิ์/ประสิทธิภาพและสัทธิผลทางการเรียน การวัดผลประเมินผลเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น การสร้างความรู้ ความรู้ การคิดวิเคราะห์ ลำดับกระบวนการ ทักษะ รวมไปถึงคุณธรรมโดยใช้วิธีการ และเครื่องมืออันหลากหลายมาวัด ซึ่งเครื่องมือ และวิธีการที่ใช้วัดนั้นต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ขณะที่ผลสัมฤทธิ์คือ ผลสำเร็จของการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับโดยใช้เครื่องมือมาวัดระดับคุณลักษณะของความรู้ความสามารถที่ได้รับการส่งสมประสบการณ์มาในวิชาต่าง ๆ

แนวคิดเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์/บุคลากร/ครู เป็นกระบวนการส่งเสริม และเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด เจตคติ รวมไปถึงคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้สอนในสถานศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาจนรวมถึงเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ความคิด วิสัยทัศน์ ไปในทางที่ดีขึ้นทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการทำงานและการปฏิบัติหน้าที่

แนวคิดเรื่องหลักสูตร/หลักสูตรขั้นพื้นฐาน/หลักสูตรภาษาอังกฤษ โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนคือ ให้ทุกคนมีความเสมอภาคและได้รับโอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียมกัน มีความยืดหยุ่นทางโครงสร้างของหลักสูตร อีกทั้งยังมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดการเรียนรู้ออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับภาษาอังกฤษนั้นจะจัดอยู่ในกลุ่ม ภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีอยู่ 4 สาระ คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระอื่น และ สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก โดยสาระที่ 1 และ 2 นั้นเน้นที่ความเข้าใจ ในขณะที่ สาระที่ 3 และ 4 เน้นที่การใช้

แนวคิดเรื่องสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อ นอกจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายแล้ว การใช้สื่อเทคโนโลยีหรือการสร้างนวัตกรรมสื่อที่มีเนื้อหาที่ทันสมัยเหมาะสมกับบริบท เพื่อมาใช้ในการเรียนการสอนถือเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกัน เนื่องจากสื่อเหล่านี้สามารถพัฒนาทั้งตัวผู้สอน และผู้เรียนไปควบคู่กัน อีกทั้งสื่อที่ดีสามารถยังสามารถช่วยทดแทนผู้สอนได้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา และไม่จำกัดสถานที่ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องสรรหาสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน และส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการใช้สื่อดิจิทัลออนไลน์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และนำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ได้จริง

ด้านระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยที่พบมากที่สุด คือ การออกแบบงานวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และรองลงมา คือ การวิจัยเชิงทดลอง นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยในลักษณะของวิจัยแบบผสม

ผสมผสาน (Mixed Method) และวิจัยเชิงศึกษากรณี ขณะที่เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยจะประกอบไปด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

การวิจัยและพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของวิจัยประเภทวิจัยประยุกต์ (Applied Research) และมีลักษณะ เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) โดยการวิจัยและพัฒนาจะเป็นการพัฒนา หรือเพิ่มเติมหรือต่อยอด องค์ความรู้เดิม หรือสิ่งที่มีอยู่เดิมแล้วดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือเป็นนวัตกรรม ใหม่ ๆ จากนั้นจึงนำมาทดลอง และปรับปรุงเพื่อให้ใช้ได้จริง ทำให้เกิดประโยชน์ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ที่ดีขึ้น ขณะที่งานวิจัยเชิงทดลองเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร โดยตัวแปรนั้นจะต้องอยู่ในเงื่อนไข ของสถานการณ์ที่ถูกควบคุมหรือถูกทดลอง จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยวิจัยเชิง ทดลองที่พบมากที่สุด คือ แบบ One Group Pretest-Posttest Design ซึ่งเป็นการทดลองกลุ่มเดียวกันโดย มีการวัดผลก่อนและหลังเพื่อเปรียบเทียบผล

ด้านผลการศึกษา

สามารถจัดกลุ่มของผลที่ปรากฏได้ดังนี้ คือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาเจตคติ และทัศนคติของผู้เรียน การพัฒนาสื่อ และการพัฒนาการวัดผลประเมินผล

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยรูปแบบของโครงการและกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้ควรประกอบด้วย ลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ 1) แนวคิด หรือกรอบแนวคิดทฤษฎีที่จะมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน หรือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงาน โครงการ หรือกิจกรรมนั้น ๆ ที่มี วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเน้นการสื่อสาร และการทำงานภาษาอังกฤษ 3) กระบวนการในการทำกิจกรรมอาจประกอบ ไปด้วย แผนงาน แผนกิจกรรม หรือหลักสูตร 4) ขั้นตอนในการดำเนินงาน และ 5) การวัดผลประเมินผลที่ หลากหลายสอดคล้องกับบริบท

การพัฒนาครูผู้สอน พบว่า ควรพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในด้านทักษะภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการสื่อสาร การออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ หรือจัดครูให้ตรงตาม วุฒิภาษาอังกฤษ (Ket-in 2016) แต่สำหรับการศึกษาของ Thirathaveewat (2554) กลับไม่พบเรื่องของครู ผู้สอนไม่ตรงวุฒิ แต่กลับมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาครูคือ เรื่องของเป้าหมายหลักสูตรและการทำวิจัยในชั้นเรียนเนื่องจาก ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจเป้าหมายหลักสูตรและยังไม่รู้กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Penglia (2013) ที่ไม่พบเรื่องของครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ แต่ประสบการณ์ด้านการไปสัมผัสดูงานต่างประเทศนั้นน้อย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาของทั้ง Thirathaveewat และ Penglia นั้นจะพบว่า โรงเรียนที่เลือกศึกษานั้น เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ และโรงเรียนในเขตเทศบาลซึ่งอาจมีความพร้อมในเรื่องของงบประมาณ และทุนรวมถึงสถานที่ตั้งเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังพบว่า ครูผู้สอนมีกลวิธีการสอนที่ หลากหลายก็จริง แต่ยังมีการเน้นที่การบรรยายอยู่พอสมควร ดังนั้น จึงพบว่ามีข้อเสนอแนะในงานวิจัยว่าครู ต้องไม่เน้นบรรยายแต่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน

การพัฒนาเจตคติ และทัศนคติของผู้เรียน พบว่า การพัฒนาชุดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย เป็นนวัตกรรมหรือพัฒนารูปแบบของเจตคติที่เป็นรูปธรรมจะช่วยเสริมสร้างเจตคติ และทัศนคติที่ดีต่อ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้เรียน เพราะเจตคติ และทัศนคติที่ดีจะช่วยจูงใจให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจ ใฝ่ในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนภาษาอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ช่วยให้ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นั่นคือ การพัฒนาครูผู้สอน เนื่องจากผู้สอนที่สามารถช่วย

ให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

การพัฒนาสื่อ พบว่ามีการพัฒนาสื่อที่เป็นการสร้างสื่อนวัตกรรมในลักษณะสื่อจริง และ สื่อมัลติมีเดีย นอกจากนี้ยังพบการสร้างสื่อที่เป็นลักษณะของเกม รูปภาพและบัตรคำ

การพัฒนาการวัดผลประเมินผล พบว่า มีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น ใช้ การสังเกตในชั้นเรียน ใช้การทดลอง การประเมินจากการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเดี่ยว การทำแบบฝึกหัด แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น โดยการประเมินผลที่พบว่ามีกรนำมาใช้มากที่สุด คือ การประเมินจากแบบสอบ

อภิปรายผล

เมื่อพินิจมองย้อนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่เผยแพร่ใน ThaiLis จำนวน 11 เรื่อง คิดเฉลี่ย แล้วเท่ากับว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาจำนวน ปีละ 1.1 เรื่องเท่านั้น ถือว่าเป็น จำนวนที่ไม่มากเช่นเดียวกับการศึกษาของ Chitasuk (1994) ที่พบว่า การศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มีน้อย และน้อยกว่างานวิจัยภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาจำนวนกว่าสามเท่า (3.25 เท่าของสายมัธยม) และจากการข้อค้นพบในด้านหัวข้อวิจัยนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้ง 11 เรื่องวิจัยมุ่งเน้นไปที่ครู ผู้สอน และผู้เรียนซึ่งทั้งสององค์ประกอบถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนของทุก ๆ รายวิชาไม่เฉพาะแต่ภาษาอังกฤษ โดยทั้งผู้สอน และผู้เรียนจะต้องก้าวไปพร้อมกันโดยผู้สอนสามารถสลับ บทบาทกับผู้เรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียนได้เพื่อให้เหมาะกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Shalarak, 2017) ในขณะที่ด้านกลยุทธ์นั้นพบจำนวนแค่หนึ่งเรื่องแสดงว่าส่วนใหญ่แล้วจะสนองนโยบายและปฏิบัติตาม แผนกลยุทธ์ของชาติและของโรงเรียน อย่างไรก็ตามหากมองในช่องว่างของหัวข้อเรื่องที่ศึกษายังไม่ปรากฏชัด ในเรื่องของการศึกษาควมมีส่วนเกี่ยวข้องของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและชุมชน เนื่องจากการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษนั้นหากจะให้ได้ประสิทธิภาพแล้วต้องเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาไม่ใช่เฉพาะแต่ในห้องเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และชุมชนต้องมีส่วนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการใช้ภาษาอยู่ตลอดเวลา จากการศึกษารายงานของ Rattanaphumma (2006) และ MALU และ SMEDLEY (2016) พบว่า การเรียนภาษาอังกฤษแค่ในชั้นเรียนนั้นอาจไม่เพียงพอและได้ประสิทธิภาพ ผู้เรียนต้องการโอกาสที่จะได้ฝึกฝนนอกชั้นเรียน อีกทั้งการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานช่วยพัฒนาทักษะภาษาและความรู้ทางวัฒนธรรมได้ นอกจากนี้หาก ครอบครัวและชุมชนไม่มีส่วนร่วม รวมถึงมีช่องทางของการนำมาใช้หรือมีสถานที่ให้ผู้เรียนรวมถึงครูผู้สอนได้ ฝึกและประยุกต์ใช้ภาษาอังกฤษได้ในชีวิตจริงแล้วท้ายที่สุดเราจะเข้าสู่วงจรเดิม ๆ คือ เรียนไปไม่ได้ใช้และใช้ เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น และจะเกิดการผลัดซ้ำทางความล้มเหลวแห่งการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กไทย ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนใหญ่มีการมุ่งเน้นศึกษาด้านสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์มาสร้างกลยุทธ์ เครื่องมือ นวัตกรรม หรือสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบท หรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ศึกษา รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะของผู้สอนที่มุ่งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการติดตามประเมินผล โดยใช้การวัดผลการเรียนรู้ก่อน และหลังการใช้เครื่องมือ หรือสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา หลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา ในด้านแนวคิดทฤษฎีที่สามารถ จำแนกออกเป็น 5 แนวคิดใหญ่ ๆ นั้น จะพบว่าทั้งห้าแนวคิดไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษในรูปแบบต่าง ๆ ทฤษฎีการวัดและการประเมินผล/ผลสัมฤทธิ์/ประสิทธิภาพและสิทธิผลทางการเรียน ทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์/บุคลากร/ครู แนวคิดเรื่องหลักสูตร/หลักสูตรขั้นพื้นฐาน/หลักสูตรภาษาอังกฤษ และแนวคิดเรื่องสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมสื่อ ทุกแนวคิดนั้นถูกสื่อถึงครูผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะครู คือ ผู้ผลิตกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้วัดผลประเมินผลการเรียน ต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ต้องเข้าใจหลักสูตรและแผนการสอนจึงจะนำพาการทำกิจกรรมการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วง รวมถึงต้องมีการแสวงหาความรู้และสามารถผลิตสื่อที่เป็นนวัตกรรมเทคโนโลยีได้ ดังนั้นจึงควรมีการอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ เช่น อบรมด้านภาษาศาสตร์กับผู้เชี่ยวชาญ หรือเจ้าของภาษาโดยตรง การอบรมเทคนิคและวิธีการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และทันกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น การอบรมพัฒนาการทำสื่อโดยเฉพาะการดิจิทัล และมัลติมีเดียทั้งนี้เนื่องจากว่าสื่อที่ดีสามารถช่วยลดภาระการสอนของผู้ครูสอนได้ รวมถึงถ้าสื่อมีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนจะช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการอยากแสวงหาความรู้ และการใช้สื่อดิจิทัลมัลติมีเดียช่วยเป็นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และเป็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ช่วยส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้กับประเทศชาติไปในตัว หากพิจารณาทั้งห้าแนวคิดนี้จะ พบว่า มีเชื่อมโยงกับผลของการวิจัยที่พบอัน ได้แก่ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาเจตคติและทัศนคติของผู้เรียน การพัฒนาสื่อและการพัฒนาการวัดผลประเมินผล อย่างไรก็ตามผลดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับผลของการสังเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของ Chitasuk, (1994) พบว่า ในสามอันดับแรกเป็นเรื่องของเรื่องของการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การวัดผลประเมินผลหรือผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรมการสอน จึงเป็นสิ่งที่น่าขบคิดว่า ช่วงปี 2537 และบทความชิ้นนี้ที่ผู้เขียนได้เกณฑ์การคัดกลุ่มตัวอย่างในปี 2553 จนถึง 2563 ซึ่งมีความห่างกัน 26 ปี หรือเกือบสามทศวรรษนั้น กลับพบว่าผลของการศึกษาในเรื่องของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่ได้ยังคงเป็นรูปแบบคล้ายเดิม เพียงแต่มีรูปแบบกิจกรรมการสอนที่อาจเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้ทันยุคทันสมัย และความต้องการของสังคมในขณะนั้นรวมถึงสื่อเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นตามกาลเวลาเพียงเท่านั้นหรือไม่ ดังนั้นแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับสำหรับประเทศไทยยังคงเป็นเรื่องของการพัฒนากิจกรรม และเทคนิควิธีการเรียนการสอนอยู่ดีและเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาเฉพาะเมื่ออยู่ในชั้นเรียนเท่านั้นมิได้ขยายขอบเขตวงกว้างเพื่อให้เกิดการใช้ตลอดเวลาเพราะภาษาคือการใช้หากไม่ใช้ก็ไม่สามารถลืมได้ สำหรับในส่วนของการระเบียบวิธีวิจัยนั้น พบในเรื่องของงานวิจัยและพัฒนา (R&D) มากที่สุด ซึ่งเป็นรูปแบบของระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้เพื่อพัฒนา และทดลองใช้ในส่วนที่เป็นรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการวัดผลประเมินผลและการทดลองพัฒนาใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามผู้เขียนยังเห็นว่ากลวิธีชาติพันธุ์วรรณาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาของไทยนั้นยังไม่ปรากฏชัดเจน หากนำระเบียบวิธีวิจัยในเชิงชาติพันธุ์วรรณา หรือที่เรียกว่า Linguistic Ethnography ซึ่งเป็นการผสมผสานสหวิทยาการมาใช้ผสมผสานในระเบียบวิธีวิจัยพร้อมศึกษา สังคม และการประยุกต์ใช้ทางภาษา (Shaw, Copland, and Snell, 2015; Milans, 2015; Madsen, 2018) จะช่วยให้เกิดการพัฒนาภาษาอังกฤษของเด็กไทยระดับประถมมากขึ้น

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา จากการวิเคราะห์ในช่วงต้นทำให้ได้แนวโน้ม ดังนี้คือ 1. ด้านหัวข้องานวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาถึงลักษณะของการพัฒนารูปแบบวิธีเรียนการสอน และการทดลองใช้สื่อการสอน 2. ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาสภาพปัญหา หรือแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครูภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา และผลของการใช้เครื่องมือหรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3. ด้านแนวคิดทฤษฎี ส่วนใหญ่นำแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการพัฒนาหลักสูตรมาใช้ร่วมกับแนวคิดเรื่องการวัดและการประเมินผล และแนวคิดเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4. ด้านระเบียบวิธีวิจัย ส่วนใหญ่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา และการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้การศึกษาเปรียบเทียบก่อน-หลัง 5. ด้านผลการศึกษา ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาเจตคติ และทัศนคติของผู้เรียน การพัฒนาสื่อ และการพัฒนาการวัดผลประเมินผล และจากการทั้ง 5 ด้านนั้นทำให้สามารถวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ได้ว่า การจะพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนเป็นสำคัญก่อน เนื่องจากครูผู้สอนถือเป็นองค์ประกอบหลักที่จะเชื่อมโยงกับทุกองค์ประกอบของการเรียนการสอน หรือแม้แต่เชื่อมโยงไปถึงบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน หรือสังคมของผู้เรียน เมื่อผู้สอนที่มีความรู้ที่ถูกต้อง แท้จริง แม่นยำ และทันสมัย จึงจะสามารถนำความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษไปถ่ายทอด และพัฒนาทักษะความรู้ไปสู่การพัฒนาองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน เครื่องมือ การวัดผลและประเมินผล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่พบจากงานวิจัย

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในประเทศไทยในระบบฐานข้อมูล ThaiLis (พ.ศ. 2553-2563) ยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อยมาก สะท้อนให้เห็นการพัฒนาการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จต่อทักษะชีวิตด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน
2. การนำผลไปใช้ บทความได้นำเสนอแนวทาง และแนวโน้มซึ่งสามารถนำไปเพิ่มเติมศึกษาต่อองค์ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ที่ประสบผลสัมฤทธิ์สำหรับการศึกษาในอนาคต ควรมีการศึกษาด้านการติดตามผลการใช้เครื่องมือ หรือสื่อการเรียนการสอน ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และนโยบายด้านการศึกษาของไทย รวมถึงมีการศึกษาเปรียบเทียบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อหาคุณลักษณะเฉพาะที่ประสบผลสำเร็จในการนำผลมาปรับใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบ หรือวิธีการที่นำมาใช้ในงานวิจัย เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอน และการติดตามผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. Siam Edunews. (2559). **ศธ. เผยผลสำรวจคนไทยพูดภาษาอังกฤษได้ร้อยละ 10 อยู่ในอันดับ 5 ของอาเซียน**. [Online]. Available: <http://www.siamedunews.com/articles/42275409/ศธ.เผยผลสำรวจคนไทยพูดอังกฤษได้ร้อยละ-10-อยู่ในอันดับ-5-อาเซียน.html>. [January, 27 2016].
- กาญจนา ขาดตระกูล, วนิดา อัญชลีวิทยกุล, ปิยะธิดา สุกระ, สรพล จิระสวัสดิ์, ขวัญสุดา ดีศิริ. (2555). **การพัฒนานวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ**. งานวิจัย. หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เกรียงศักดิ์ สยะนานนท์ และวัฒนา พัดเกตุ. (2548). **อายุกับการเรียนภาษาอังกฤษที่มี และปัจจัยอิทธิพลต่อความพึงพอใจหรือไม่พอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ**. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- คณิดา ปราสัย. (2554). **ผลของการใช้การสอนด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐกันต์ สุขชื่น. (2559). **แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอันตรายภาษาในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์: วัจนกรรมขอโทษ**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 2 (1): 10-23
- ณพัทธ์ร โคตรพงษ์. (2559). **การพัฒนาโมเดลผสมผสานอิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ณ อัญชัน ชิตสุข. (2537). **การสังเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2521-2533**. ปริญญานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิชากร นิธิภูมิภาคย์. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธัญญลักษณ์ เวชกามา. (2562). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นพพร ชลารักษ์. (2558). **บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21**. วารสารวิชาการฟาร์อีสเทอร์น. 9 (1): 64-71.

- นารินทร์ มานะการ (ว่าที่ร้อยตรีหญิง). (2560). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ. (2554). รวบรวมบทความเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา. วารสารภาษาปริทัศน์. 26 (2544). 22-64.
- บุบผา เมธศรีทองคำ. (2547). การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโชติ ทองเสมอ, วรารักษ์ มาประสม, และจันทร์ดารา สุขสาม. (2557). การถ่ายทอดเทคโนโลยีบนสื่อมัลติมีเดียช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสำหรับอาจารย์ในจังหวัดสุรินทร์. สาขาวิชา ระบบสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีการจัดการ วิทยาเขตสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- สมเดี้ยว เกตุอินทร์. (2559). กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สิริกาญจน์ สิงห์เสน. (2556). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- สุภาพ อีรวิวัฒน์. (2554). การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษระดับประถม โรงเรียนมารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรีย์พร เฟื่องเลีย. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาและความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: פרקיהןקראפפיק.
- อาวูธ อีระเอก. (2560). ภาษาเจ้า ภาษานาย การเมืองเบื้องหลังภาษาอังกฤษ สมัยรัชกาลที่ 5. กรุงเทพฯ: มติชน.

References

- EF EPI. (2019). **Thailand**. [Online]. Available: <https://www.ef.co.th/epi/regions/asia/thailand/> [January 24, 2020].
- Effortless English. (2020). **Importance of English**. [Online]. Available: <https://effortlessenglishclub.com/importance-of-english> [May 9, 2020]
- Internet World Status. (2019). **Internet World Users by Language: Top 10 Languages**. [Online]. Available: <http://www.internetworldstats.com/stats7.htm> [January 24, 2020]
- Klappenbach, A. (2019). **Most Spoken Language in the World 2020**. [Online]. Available: <https://blog.busuu.com/most-spoken-languages-in-the-world/> [January 24, 2020].
- Madsen, L.M., (2018). **Linguistic Ethnography: Study English Language, Cultures and Practices**. *The Routledge Handbook of English Language Studies*. [Online]. Available: https://www.academia.edu/38110587/Linguistic_Ethnography_Studying_English_Language_Cultures_and_Practices. [February 10, 2020].
- Malu, K.F. and Smedley, B. (2016). **Community-based English Clubs: English Practice and Social Change Outside the Classroom**. [Online]. Available: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1114170.pdf> [February 10, 2020].
- Milans, M. P., (2015). **Language and Identity in Linguistic Ethnography**. *The Routledge handbook of Language & Identity*. [Online]. Available: https://www.tilburguniversity.edu/sites/default/files/download/TPCS_132_PerezMilans_2.pdf [February 10, 2020].
- Mnkandla, E and Minnaar, A. (2017). The Use of Social Media in E-learning: A metasynthesis. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 18 (5): 227-248.
- Rattanaphumma, R. (2006). Community-based English Course in Local Perspectives. *EDU-COM 2006 International Conference*. 391-401.
- Shaw SE, Copland F and Snell J, (2015). **An Introduction to Linguistic Ethnography: Interdisciplinary Explorations**, in Snell, Shaw and Copland (eds) *Linguistic Ethnography*. Interdisciplinary Explorations. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- Zhao, S. (1991). Metatheory, Meta Method, Meta-data-analysis: What, Why and How?. *Sociological Perspective*. 34 (3): 377-390.

Translated Thai References

- Siam Edunews. (2016). **Ministry of Education revealed the percentage that Thai people can speak English was 10 in the range of 5th of Asian.** [Online]. Available: <http://www.siamedunews.com/articles/42275409/.html>. [January 24, 2020] (in Thai)
- Charttrakul, K., Anchaleewittayakul, W., Sukkara, P., Chirasawasdi, S. and Deesiri, K. (2011). **Developing an Innovation for Teaching English at Primary Levels Using Cooperative Language Learning Approach.** Research. Program in Business English. Faculty of Humanities and Social Sciences. Suan Dusit University. (in Thai)
- Sayananon, K. and Padket, V. (2005). **Ages with English Studying and Factor Influence to Satisfaction or Dissatisfaction of English Studying.** Faculty of Humanities. Naresuan University. (in Thai)
- Prasai, K. (2011). **Effects of Brain-based Learning Instruction on English Speaking Ability of Prathomsuksa Six Students.** Thesis. M.A. (Teaching English as a Foreign Language). Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (in Thai)
- Sukchuen, N. (2016). Concepts and Theories Relating to Interlanguage Pragmatics: Speech Act of Apologies. **Journal of Humanities and Social Sciences Rajapruk Uniniversity.** 2 (1): 10-23(in Thai)
- Khotphong, N. (2016). **The Development of Blending Training Model Based on Experience Approach to Enhance Learning Competency for Elementary English Teachers.** Thesis. PhD. (Educational Technology and Communications). Faculty of Education. Mahasarakham University. (in Thai)
- Chitasuk, N. (1994). Research Synthesis of English Language in Primary Education from 1978-1990. Thesis. M.Ed. (Educational Linguistics). Faculty of Education. Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Nithiwutthphak, N. (2016). **A Development of Training Curriculum on Project Work of Primary-level English Teachers under the Office of the Basic Education Commission.** Thesis. PhD. (Educational Administration and Development). Faculty of Education. SakonNakorn Rajabhat University. (in Thai)
- Wechkama, T. (2019). **The Model for Development of Teacher Competencies in the Teaching of English in Primary Schools in the Lower Northeastern Region.** Thesis. PhD (Educational Administration). Faculty of Education. Buriram Rajabhat University. (in Thai)

- Shalarak, N. (2015). The Teacher's Role and Instruction in the 21st Century. **Journal of The Far Eastern University**. 9 (1): 64-71. (in Thai)
- Manakarn. N. (2017). **Problem and Ways to Solve of Learning English for Teacher of Nakon Ratchasima Education Service Area Office 7**. Thesis. M.Ed (Curriculum and Instruction). Faculty of Education. Ratchasima Rajabhat University (in Thai)
- Thepayasuwan, B. (2001). Article Collection About Teaching and Studying Language. **Pasaa Paritat Journal**. 26 (2544): 22-64. (in Thai)
- Meksrithongkam, B. (2004). **A Meta-ethnography Research on Community Participation in Educational Management**. Thesis M.Ed. (Educational Research). Faculty of Education. Chulalongkorn University (in Thai)
- Tongsmer, W., Maprasom, W., and Suksam, J. (2014). **Multimedia Computer Assisted Instruction and Information Technology in English Subject for Primary School Teachers in Surin Province**. Research. Program in Information System. Faculty of Management Technology. Rajamangala University of Technology Isan. (in Thai)
- Ket-in, S. (2016). **Developing Strategies Under the Policy of Learning and Teaching English Reform in Schools Towards ASEAN Community Under the Office of Chiangmai Primary Education Service Area Office 3**. Thesis. PhD (Education and Development). Graduate School. Chiangrai Rajabhat University. (in Thai)
- Singsen, S. (2013). **The Effects of English Vocabulary Learning Exercises through Cooperative Learning Using STAD Techniques for Pratomsuksa 3 Students**. Thesis. M.Ed (Curriculum and Instruction). Faculty of Education. Buriram Rajabhat University. (in Thai)
- Thirathaveewat, S. (2011). **An Evaluation of English Program at Marievithaya School, Primary Section Nakon Ratchasima Province**. Thesis. M.Ed (Educational Research and Evaluation). Faculty of Education. Kasetsart University. (in Thai)
- Penglia, S. (2013). **A Study of Conditions, Problems and Students' Satisfaction in English Learning of Primary Schools Under Uttaradit Municipality**. Thesis. M.Ed (Curriculum and English Instruction). Faculty of Education. Uttaradit Rajabhat University. (in Thai)
- Office of The Educational Council. (2017). **The National Scheme of Education B.E. 2560-2579 (2017-2036)**. Bangkok. Prikwangraphic Ltd. (in Thai)
- Theera-ake, A. (2017). **Language of Royalty, Politics behind the English Language in the Reign of King Rama V**. Bangkok. Matichon. (in Thai)

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รินทร์ฤดี ภัทรเดช

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี 57 หมู่ 2 ต. โคกโคเฒ่า อ. เมือง
จ. สุพรรณบุรี 72000
e-mail: iamrindy@gmail.com

ดร. ปัญญเดช พันธุ์วัฒน์

โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาคารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนนครราชสีมา แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: singhathong9@gmail.com

ความขัดแย้งทางปัญญาและโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครู พ.ศ. 2560 กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต มศว.

วรรณะ สุขศิริปกรณ์ชัย*

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Watthana Suksiripakonchai*

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Received: April, 4 2020

Revised: October, 10 2020

Accepted: October, 27 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาวิชาชีพครูเป็นปัจจัยสำคัญของระบบการศึกษาแต่ทิศทางการพัฒนาความรู้และทักษะของครูไทยในปัจจุบันเกิดการลดหย่อนคุณภาพลงไปมาก งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงประยุกต์ ศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิต และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) เกี่ยวกับโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครูปี พ.ศ. 2560 ซึ่งลดระยะเวลาของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตจากเดิม 5 ปี เป็น 4 ปี กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 62 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับความขัดแย้งทางปัญญาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยแสดงด้วยสถิติเชิงพรรณนาให้เห็นว่า ทั้งนิสิตเกิดความขัดแย้งทางปัญญาในด้านต่าง ๆ ของโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครู พ.ศ. 2560 คือ 45.2% รู้สึกไม่มั่นคงเกี่ยวกับงานในอนาคต 30.6% เสื่อมศรัทธาในประโยชน์ของหลักสูตรปัจจุบันที่ตนศึกษา 74.2% เรียกร้องให้ต่อต้านโครงการปรับคุณวุฒิ 77.4% ต้องการความคุ้มครองจากโครงการใหม่ และ 56.5% คิดว่าโครงการใหม่ไม่มีความยุติธรรม ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชี้ให้เห็นถึงความไม่มั่นคงเรื่องโอกาสการแข่งขันของการทำงานในอนาคตและความเชื่อมั่นของนิสิตคงค้างของหลักสูตร 5 ปี

คำสำคัญ: ความขัดแย้งทางปัญญา การสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรการศึกษา การศึกษาครู

Abstract

Teacher education was one of the most essential components in an educational system. However, it seemed that effort to equip teachers with knowledge and skills for the Thai teaching profession had been loosened lately. This was applied research which examined cognitive dissonance of English teacher students as well as teachers responsible for the education programs at Srinakharinwirot University (SWU) with regards to the new teacher qualification scheme in Thailand as of 2017 that reduced the former five-year education programs to four. The sampling group comprised 62 students of the Bachelor of Education Program in English at SWU based on purposive sampling. The research instrument was the cognitive dissonance questionnaire which was validated by three experts. Semi-structured interviews were conducted on three responsible teachers of the program. The findings through descriptive statistics indicated that students demonstrated cognitive dissonance against some aspects of the revised teacher qualification scheme 2017 reporting 45.2% on insecurity about future employment, 30.6% on despair of benefits of their current degree, 74.2% demanding action against the new scheme, 77.4% protection from the new scheme and 56.5% unfairness of the new scheme. The interview results by teachers responsible for an education program indicated uncertainty in relation to future employment competitiveness and stability of remaining students of the five-year program.

Keywords: Cognitive Dissonance, English Language Teaching, Education Program, Teacher Education

บทนำ

การเป็นครูภาครัฐในประเทศไทยนั้น บัณฑิตต้องมีคุณสมบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยทั่วไป คือ จะต้องมีความรู้ระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษา จึงจะมีคุณสมบัติสามารถสอบบรรจุเป็นครูภาครัฐได้ แต่บัณฑิตที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาการศึกษาสามารถมีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ได้หากสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู ซึ่งสามารถเข้ารับการศึกษาได้ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ทั่วประเทศ หลักเกณฑ์นี้มีปรากฏทั่วไปแม้ในต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศออสเตรเลีย หากบัณฑิตปรารถนาจะเป็นครูภาครัฐก็ต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่สำนักงานจดทะเบียนครูของแต่ละรัฐกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของการศึกษาครู และผ่านการฝึกสอนมาก่อน ในประเทศไทยรูปแบบล่าสุดของการอบรม หรือการศึกษาครู คือ การเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตร 5 ปี หรือหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตร 2 ปี (Faikhamta et al., 2018) อย่างไรก็ตาม ต้นปี พ.ศ. 2559 รัฐบาลไทยได้กำหนดโครงการใหม่ ซึ่งอนุญาตให้บัณฑิตที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หรือประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู สามารถสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ (Mala, 2017) โครงการดังกล่าวก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรรูปแบบเดิม (Boonpen & Aramnet, 2017)

เกิดการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายใหม่ที่มีความหละหลวมของรัฐบาลในวงกว้าง ว่านโยบายดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่ ที่อนุญาตให้บุคคลซึ่งอาจไม่มีคุณสมบัติสามารถเป็นครูได้ ประเด็นดังกล่าวชัดเจนขึ้นในหมู่บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในระบบเดิม โดยมีเหตุผลหลัก คือ บัณฑิตเกรงว่าการสอบบรรจุเข้ารับราชการครูซึ่งมีการแข่งขันสูงอยู่แล้วนั้น จะยิ่งเพิ่มทวีคูณความยากมากขึ้น บัณฑิตเหล่านี้ต้องสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่มีระยะเวลาการศึกษา 5 ปี ก่อนจะมีคุณสมบัติสามารถมีใบประกอบวิชาชีพครูได้ โดยสิ่งนี้เป็นหลักเกณฑ์สำคัญของการบรรจุเป็นข้าราชการครูในประเทศไทย ยังมีความกังวลเพิ่มเติมในส่วนของนิสิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาอีกด้วย โดยที่ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 บทความข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐรายงานว่า มีกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากทั่วประเทศรวมตัวกันโดยความสนับสนุนของสมาคมบดีครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย เพื่อยื่นจดหมายถึงนายกรัฐมนตรีคัดค้านโครงการใหม่ของรัฐบาล (Thairat, 2017) ตั้งแต่มีการนำเสนอโครงการดังกล่าว เกิดความขัดแย้งในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่งผลให้บัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์หรือนิสิตนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาเกิดความกลัวและกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานของตนในอนาคต ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นก้าวแรกของการศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาของครูและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับโครงการใหม่ของรัฐบาล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตจากผลของโครงการปรับคุณภาพครู
2. เพื่อศึกษาแนวทางของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตในอนาคต

คำถามวิจัย

1. ความคิดเห็นของนิสิตหลังจากการกำหนดคุณภาพครูรูปแบบใหม่เป็นอย่างไร
2. แนวทางของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตในอนาคตเป็นอย่างไร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งทางปัญญา (Festinger, 1957) ซึ่งตามทฤษฎีดังกล่าว บุคคลจะเกิดความไม่พึงพอใจในสถานการณ์ หรือการกระทำเพราะมีความรู้สึก ทศนคติหรือความเชื่อที่ไม่ต้องการเกิดขึ้น หากต้องการกำจัดความขัดแย้งทางปัญญาออกไปทฤษฎีได้นำเสนอแนวทางไว้ว่า บุคคลดังกล่าวจะต้องประสบความสำเร็จในสามประการคือ 1) เปลี่ยนความเชื่อ 2) เปลี่ยนการกระทำ หรือ 3) เปลี่ยนการรับรู้ของการกระทำ

ทฤษฎีข้างต้นนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยนี้ได้ คือ นักวิจัยมีความเห็นว่าโครงการใหม่ของรัฐบาลเป็นความขัดแย้งทางปัญญาที่นิสิต นักศึกษาต้องการจะกำจัด เนื่องจากโครงการดังกล่าวขัดต่อความเชื่อเดิมที่ว่า การแข่งขันสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูจะอยู่ในกลุ่มของบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์เท่านั้น อีกทั้งตามกฎหมายเดิม บัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์มีสิทธิได้รับใบประกอบวิชาชีพครูเท่านั้น แต่โครงการใหม่ของรัฐบาลอนุญาตให้บัณฑิตสาขาอื่น ๆ มีสิทธิสอบใบประกอบวิชาชีพครูได้ ตลอดจนโครงการใหม่ยังส่งผลให้นิสิต นักศึกษาที่กำลัง

ศึกษาอยู่ในรูปแบบของหลักสูตรเก่ามีความรู้สึกว่าหลักสูตรการศึกษาของตนไม่ได้มีความพิเศษมากกว่าวุฒิ การศึกษาจากศาสตร์อื่น ๆ ที่จะสามารถประกอบวิชาชีพครูได้เช่นกัน

หากต้องการกำจัดความขัดแย้งทางปัญหานี้ นิสิต นักศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อว่าการ ใหมใหม่ของรัฐบาลจะไม่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานสาขาวิชาชีพครูของตนในอนาคต และยังคงต้องมีความปรารถนาในใบประกอบวิชาชีพครู พร้อมทั้งคงความเชื่อมั่นว่าหลักสูตรการศึกษائبณฑิตยังเป็นสาขาที่มีคุณค่าเช่นเดิม

การศึกษาครูในประเทศไทย

เป็นที่รู้กันว่าหลักสูตรและครูที่มีประสิทธิภาพจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น (Darling-Hammond & Bransford, 2005; Schwille, Dembele & Shubert, 2007; Tellez & Waxman, 2006) ในประเทศไทย คุณภาพและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิครูของคุรุสภา (Faikhamta et al., 2018)

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาด้านการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรการศึกษائبณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 (Office of the National Education Commission, 2015) ทั้งนี้ ก่อนปี พ.ศ. 2562 หลักสูตรการศึกษائبณฑิตในประเทศไทย อยู่ในรูปแบบของหลักสูตร 5 ปี โดยนิสิต นักศึกษาใช้เวลา 4 ปี ในการศึกษาเล่าเรียน และปีที่ 5 เป็นส่วนของการฝึกสอน โดยมีหลักการว่าการออกแบบหลักสูตรลักษณะนี้เป็นการเตรียมพร้อมบัณฑิตเพื่อเข้าสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้ (Faikhamta et al., 2018) นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษائبณฑิตที่มีการจัดสอนตามสถาบันต่าง ๆ ในประเทศไทย ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต หมวดการศึกษาทั่วไป 50 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพครู และหมวดวิชาเอก 80 หน่วยกิต โดยหลักสูตรการศึกษائبณฑิตทั้งหมดจะต้องผ่านการรับรองและอนุมัติจากคุรุสภาอีกด้วย

ใบประกอบวิชาชีพครู

องค์กรหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกใบประกอบวิชาชีพครูในประเทศไทย คือ คุรุสภาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นอกจากข้อกำหนดด้านหน่วยกิตการศึกษาตามหมวดต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ที่จะบรรจุเป็นข้าราชการครูยังต้องผ่านคุณสมบัติดังปรากฏตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 อีกด้วย

วรรณกรรมในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ หลักสูตรการศึกษائبณฑิตในปัจจุบันของประเทศไทย ถูกกำหนดด้วยมาตรฐานของคุรุสภาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษาครู แต่รัฐบาลได้ตัดสินใจเปลี่ยนระเบียบในต้นปี พ.ศ. 2559 โดยที่การตัดสินใจดังกล่าวจะเป็นประโยชน์หรือไม่ต่อวิชาชีพครูนั้นยังคงตกเป็นประเด็นที่ต้องวิพากษ์วิจารณ์เพิ่มเติม

กรอบแนวคิด

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Dissonance Theory) (Festinger, 1957) โดยสังเขป คือ วิจัยนี้เป็นวิจัยสหวิทยาการ โดยผสมผสานองค์ความรู้ด้านศึกษาศาสตร์ และการสื่อสารเข้าด้วยกัน การศึกษาเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่าง ๆ และการสื่อสารเป็นศาสตร์ที่มาเสริมกัน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา พฤติกรรมของคนจึงเปลี่ยนไปด้วย ในกรณีนี้คือเกิดทัศนคติทางลบขึ้นกับโครงการปรับ

คุณวุฒิครูใหม่ของรัฐบาลซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดทัศนคติทางลบกับทั้งระบบการศึกษาได้ หากประเทศไทยต้องการจะส่งเสริมหลักสูตรการศึกษาระดับต้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและไม่ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวความขัดแย้งทางปัญญากับระบบการศึกษา

มีทฤษฎีอื่นที่เรื่องพฤติกรรมมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ทฤษฎี Social Cognitive Theory กล่าวไว้ว่า หากต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลจะต้องมีตัวตัดสินสองแบบคือ 1) บุคคลต้องเชื่อว่ามีผลลัพธ์ทางบวก (ประโยชน์) มากกว่าผลลัพธ์ทางลบ (ผลเสีย) และ 2) บุคคลต้องมีความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง กล่าวคือ ตามทฤษฎีนี้แนวโน้มที่นิสัยจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีสองปัจจัย คือ นิสิตต้องเชื่อมั่นว่าโครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่มีประโยชน์กว่าระบบเดิม และสองนิสิตจะต้องเชื่อว่าตัวเองมีทักษะ และความสามารถที่จะยอมรับโครงการใหม่ได้ แม้ว่าจะมีความรู้สึกต่อต้านในช่วงระยะแรกก็ตาม ดังนั้นในทางปฏิบัติหากรัฐบาลมุ่งหวังให้โครงการปรับคุณวุฒิครูมีประสิทธิภาพได้ในระยะยาว จำต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ด้วย

ตามทฤษฎี Theory of Reasoned Action หัวใจของทฤษฎี คือ ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และธรรมเนียมปฏิบัติของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ (Ajzen & Fishbein, 1980) ในงานวิจัยนี้ โครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่ นิสิตจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการดังกล่าว เช่น นิสิตเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการใหม่ นอกจากนั้นนิสิตยังต้องมีทัศนคติที่ดีต่อธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของหลักสูตรการศึกษาระดับต้น อันหมายความว่าบุคคลรอบข้างจะต้อง หรือบุคคลรอบตัวของนิสิตเอง จะต้องช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอีกด้วย เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของธรรมเนียมปฏิบัติ เมื่อมีสองปัจจัยนี้แล้วการเปลี่ยนพฤติกรรมจึงจะเกิดขึ้นได้

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสม ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 62 คน เป็นนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับต้น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นกลุ่มนิสิตที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการใหม่ของรัฐบาล เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามรูปแบบมาตรวัดของลิเคอร์ทเพื่อเก็บข้อมูลส่วนเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาระดับต้น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 3 คน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเรื่องความขัดแย้งทางปัญญาเพื่อใช้ในการวิจัย มาตรวัดของลิเคอร์ทที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งเป็น เห็นด้วย ไม่มีความเห็น และไม่เห็นด้วย

แบบสอบถามประกอบด้วย 10 คำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโครงการใหม่ของรัฐบาล คำถามเขียนขึ้นตามทฤษฎีความขัดแย้งทางปัญญา คำถามที่ 1 ถามถึงผลกระทบของโครงการใหม่ของรัฐบาลเพื่อหลีกเลี่ยงอคติ คำถามที่ 2-3 เกี่ยวกับความเชื่อของผลประโยชน์ของหลักสูตรการศึกษาระดับต้นที่กลุ่มตัวอย่างมีก่อนเกิดโครงการใหม่ของรัฐบาล คำถามที่ 4-10 เกี่ยวกับความขัดแย้งทางปัญญาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผลมาจากโครงการใหม่ของรัฐบาล คำถามทั้งหมดต้องการศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับ ความเป็นไปได้ในการลดความขัดแย้งทางปัญญา คำถามในแบบสอบถามเขียนมาจากความเชื่อและการรับรู้ของ การกระทำ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตและคงไม่สามารถกระทำการอื่นใดได้นอกจากมุ่งหน้าเร่งศึกษาให้จบหลักสูตร

เพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นด้านจริยธรรมของงานวิจัย และเพื่อให้การร่วมมือเป็นไปด้วยความสมัครใจ ผู้วิจัยได้ระบุข้อความไว้ในแบบสอบถามว่าแบบสอบถามเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย และเพื่อสร้างความเที่ยงตรงของเนื้อหา แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (Payne, 2003) แบบสอบถามต้นฉบับมีจำนวน 11 ข้อแต่ข้อ 8 ฉันรู้สึกว่าการหลักสูตรควรลดลงเป็น 4 ปี หากโครงการเดินต่อไป ต่อดอกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลทดสอบค่าความเชื่อมั่นของครอนบัทได้ที่ .746 หมายความว่า เครื่องมือวิจัยมีคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเลือกอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามคนของหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง การจัดการหลักสูตรในอนาคต นักวิจัยเลือกการสัมภาษณ์ลักษณะนี้เพราะต้องการ เนื้อหาเชิงลึกด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้ถามคำถามและขยายคำตอบของผู้รับสัมภาษณ์ได้ (Rubin & Rubin, 2005) คำถามของ การสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิตในปัจจุบัน
 2. คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับโครงการใหม่ของรัฐบาลที่อนุญาตให้บัณฑิตที่ไม่ได้มีวุฒิทางการศึกษาสามารถสอบใบประกอบวิชาชีพครูได้
 3. มีผลกระทบอะไรที่คุณคิดว่าโครงการใหม่ของรัฐบาลจะส่งผลต่อหลักสูตรในปัจจุบัน
- เพราะงานวิจัยนี้ต้องการทราบความคิดเห็นโดยทั่วไปของนิสิตหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิตในปัจจุบัน หลังมีการประกาศโครงการใหม่ของรัฐบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ในการนำเสนอข้อมูล
- นักวิจัยส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้กับนิสิต 80 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 62 ฉบับ

ผลการศึกษา

ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า 45.2% ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการปรับคุณวุฒิครูของ รัฐบาล ว่าด้วยการอนุญาตให้บัณฑิตที่มีวุฒิครูสามารถสอบใบประกอบวิชาชีพครูได้ แต่ 37.1% ของกลุ่ม ตัวอย่างแสดงความขัดแย้งทางปัญญาต่อโครงการใหม่ของรัฐบาล มีเพียงแค่ส่วนน้อยของกลุ่มตัวอย่าง คือ 17.7% ที่เชื่อว่าตนเองไม่ได้รับผลกระทบจากโครงการใหม่ของรัฐบาล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 61.3% รายงานว่า เรียนหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิตเพราะต้องการจะเป็นครู แต่ 8.1% ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแทนส่วนน้อยที่รายงานว่าจะเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิตโดยไม่ได้อาศัยหวังว่าจะเป็นครู ในขณะที่ 30.6% ไม่มีความคิดเห็นว่าจะต้องการเป็นครูหรือไม่

ในส่วนของใบประกอบวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 83.9% รายงานว่าเรียนหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิตเพราะว่าเป็นหลักสูตรที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพครูโดยอัตโนมัติ แต่มี 6.4% ที่ไม่สนใจว่าหลักสูตรจะทำให้ตนได้ใบประกอบวิชาชีพหรือไม่ และ 9.7% ไม่มีความเห็นใด ๆ ในเรื่องนี้

หลังจากที่มีโครงการใหม่ของรัฐบาล 45.2% ของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าตนรู้สึกไม่มั่นคงเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบอาชีพในอนาคต ในขณะที่ 19.4% ไม่เห็นด้วย แต่ 35.5% ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความเห็นในคำถามข้อนี้

ในส่วนของผลประโยชน์ของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตนั้น กึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 50% ยังคงเชื่อว่าหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตยังเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ ในขณะที่ 30.6% ของกลุ่มตัวอย่างหมดความศรัทธาในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตไปแล้ว มีเพียงแค่กลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย 19.4% ที่ไม่แสดงความคิดเห็นสำหรับคำถามข้อนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 77.4% อยากได้รับความคุ้มครองจากผลกระทบที่อาจจะเป็นผลมาจากโครงการใหม่ของรัฐบาล ในขณะที่ 6.5% ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ต้องการความคุ้มครอง ทั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง 16.1% ที่ไม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามในข้อนี้

มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปของกลุ่มตัวอย่างสำหรับข้อคำถามว่าควรจะมีโครงการปรับปรุงวุฒิครูใหม่หรือไม่ โดยที่ 51.6% เห็นด้วย 14.5% ไม่เห็นด้วย และอีก 33.9% ไม่ขอแสดงความคิดเห็นในส่วนนี้

กว่ากึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 56.5% รายงานว่าโครงการใหม่ของรัฐบาลไม่ยุติธรรม แต่ 19.4% ของกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ในขณะที่ 24.2% ที่เหลือไม่ขอแสดงความคิดเห็นสำหรับข้อคำถามนี้

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่ง 56.5% รายงานว่าโครงการปรับปรุงวุฒิครูแบบใหม่ของรัฐบาลควรยกเลิกไป โดยมีเพียงแค่ 12.9% ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามนี้ และมีอีก 33.9% ที่ไม่ขอแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการปรับปรุงวุฒิครู

	เห็นด้วย	ไม่แสดง ความ คิดเห็น	ไม่เห็น ด้วย	$\bar{X}$	S.D.
1. คุณได้รับผลกระทบจากโครงการใหม่ของรัฐบาลหรือไม่	37.1	45.2	17.7	2.27	.750
2. ฉันเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตเพราะอยากเป็นครู	61.3	30.6	8.1	2.23	.584
3. ฉันเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตเพราะได้รับ ใบประกอบวิชาชีพครูด้วย	83.9	9.7	6.4	2.03	.404
4. ฉันรู้สึกไม่มั่นคงเกี่ยวกับโอกาสการทำงานในอนาคต หลังการเปิดตัวโครงการใหม่ของรัฐบาล	45.2	35.5	19.4	2.16	.729
5. ฉันรู้สึกว่าหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตไม่มีประโยชน์ต่อ วิชาชีพครูอีกแล้ว	30.6	19.4	50	1.69	.781
6. ฉันรู้สึกว่าหลักสูตรควรจะต้องดำเนินโครงการใหม่	74.2	21	4.8	2.16	.486
7. ฉันรู้สึกว่านิสิตควรได้รับความคุ้มครองจากโครงการใหม่ ของรัฐบาล	77.4	16.1	6.5	2.10	.469
8. ฉันรู้สึกว่าโครงการนี้ไม่จำเป็น	51.6	33.9	14.5	2.19	.674
9. ฉันรู้สึกว่าโครงการนี้ไม่ยุติธรรม	56.5	24.2	19.4	2.05	.664
10. ฉันรู้สึกว่าโครงการนี้ควรยกเลิกไป	53.2	33.9	12.9	2.21	.656

ในส่วนของการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกิดความสับสนเกี่ยวกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตเคยเป็นหลักสูตร 4 ปี มาก่อนในอดีต แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนโดยการเพิ่มระยะเวลาการศึกษา 1 ปี กลายเป็นหลักสูตร 5 ปี ในภายหลัง สุดท้ายการเปลี่ยนแปลงครั้งล่าสุด คือ ลดระยะเวลาการศึกษากลับไปเป็นหลักสูตร 4 ปี ดังที่เคยเป็นมาก่อน

ผู้รับการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นแค่เพียงในส่วนของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากเป็นสถานที่ทำงานของตน จุดสำคัญคือ ผู้รับการสัมภาษณ์มีความพึงพอใจกับหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตรูปแบบ 5 ปี ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่แล้ว การออกแบบหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เนื่องจากการออกแบบหลักสูตรลักษณะคณะร่วมผลิต กล่าวคือ นิสิตสังกัดการศึกษาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย จะเรียนวิชาด้านการสอนที่คณะศึกษาศาสตร์ ในขณะที่ภาษาอังกฤษที่เป็นวิชาเอก จะทำการเรียนการสอนที่คณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษา ผู้รับการสัมภาษณ์ยังรายงานด้วยว่ามีความภาคภูมิใจในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตและการบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นอยู่ของตนอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม โครงการปรับปรุงวุฒิครูของรัฐบาล ลดระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรไปเป็น 4 ปี โดยที่ผู้รับการสัมภาษณ์รายงานว่า มีความกังวลเนื่องจากต้องทำการลดรายวิชาออกจากหลักสูตร เพราะระยะเวลาในการศึกษาไม่เพียงพอให้นิสิตสามารถลดทะเบียนเรียนได้ครบ ดังนั้นโครงการใหม่นี้ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาของหลักสูตรใหม่ไม่ละเอียด และเข้มข้นเท่ากับหลักสูตร 5 ปี อีกทั้งโครงการยังก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิตหลักสูตร 5 ปี เพราะนิสิตรู้สึกว่ายากกว่า มีเนื้อหามากกว่า แต่ต้องเข้าไปประกอบวิชาชีพระดับตรีเดียวกันกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการใหม่หลักสูตร 4 ปี ที่สำคัญที่สุดคือ ผู้รับการสัมภาษณ์รู้สึกกังวลในส่วนของหลักสูตรที่จะสามารถแข่งขันกับหลักสูตรอื่นๆ ที่ไม่ใช่หลักสูตรด้านการศึกษาได้อย่างไร ฉะนั้นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตในอนาคตควรมุ่งเน้นไปที่กระบวนการการผสมผสานทฤษฎี ปรัชญา และทักษะการฝึกสอนให้ครอบคลุมในหลักสูตร 4 ปี ให้ครบถ้วนได้อย่างไร

อภิปรายผล

1. ความขัดแย้งทางปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง

การเป็นครูในประเทศไทยนั้นเป็นสายงานที่ต้องแข่งขันสูง มีบัณฑิตจำนวนมากที่สำเร็จการศึกษาสาขาการสอนในแต่ละปี และต้องการสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูแต่ตำแหน่งครูบรรจุนั้นมีจำนวนจำกัด ผลของงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า 61.39% ของกลุ่มตัวอย่างเรียนสาขาการสอนเพราะต้องการเป็นครู ซึ่งเป็นสถิติที่น่าสนใจเพราะไม่ใช่บัณฑิตที่เรียนสาขาการสอนทุกคนจะอยากเป็นครู หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างบางคนเรียนสาขาการสอนด้วยจุดประสงค์อื่น สิ่งสำคัญคือ เหตุผลนี้มิใช่จะเป็นผลลัพธ์ที่ติดต่องานการศึกษา เพราะคนที่มีความมุ่งมั่นต่อวิชาชีพการสอนควรที่จะมาจากสายการศึกษา บัณฑิตมากมายเข้าสู่วิชาชีพการสอนเพียงเพราะไม่รู้ตัวเองสามารถทำอะไรอย่างอื่นได้ (The Guardians, 2017) โดยปกติแล้วจุดเริ่มต้นมาจากการที่นิสิตหรือนักศึกษาเลือกเรียน สำหรับนักเรียนในประเทศไทยนั้นหลายคนได้รับแรงกดดันจากพ่อแม่ผู้ปกครองให้เลือกเรียนในสาขาที่เป็นที่นับหน้าถือตาเช่น แพทยศาสตร์ เกษศาสตร์ หรือวิศวกรรมศาสตร์ แต่หลายคนอาจจะไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ดังนั้นนักเรียนกลุ่มดังกล่าวจึงมักจะไปจบลงที่คณะศึกษา

ศาสตร์/ครุศาสตร์ เนื่องจากมีการแข่งขันน้อยกว่าหากดูตามสถิติคะแนนการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เมื่อถึงเวลาสำเร็จการศึกษา บัณฑิตเหล่านี้จะต้องสู้วิชาชีพครู แต่ไม่ได้มาจากความชื่นชอบ หรือความสนใจในวิชาชีพ สุดท้ายแล้วจะส่งผลกระทบต่อนักเรียน และระบบการศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้เพราะครูที่ไม่มีความชื่นชอบในวิชาชีพ จะไม่ทุ่มเทหลังกายและใจเพื่อการสอน แต่มักจะทำงานไปวัน ๆ ในลักษณะไปทำงานตอนเช้า และกลับบ้านตอนเย็น อย่างไรก็ตามการเป็นครูนั้นมีความลึกซึ้งมากกว่า เพราะครูที่ดีจะต้องใช้เวลาในการออกแบบ และเตรียมตัวสอน เพื่อผลิตเนื้อหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น ระดับความยากง่ายของเนื้อหาที่จะสอน ควรจะเป็นไปตามกรอบแนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หากครูต้องการให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากชั้นเรียนในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาที่จะใช้สอนควรจะมาจกพื้นฐานความรู้เรื่อง Bloom's Taxonomy (Anderson & Krathwohl, 2001) เป็นต้น นอกจากนี้การสอนในยุคปัจจุบัน ครูต้องทำงานหนักกว่าเดิม โดยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมชั้นเรียนให้มีความน่าสนใจ และถือเป็นภาระบั่นทอนกำลังของครูอีกด้วย ชั้นเรียนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียนภาษา เป็นต้น (Brown & Lee, 2015) การเรียนการสอนในรูปแบบเดิมอย่างการสอนไวยากรณ์ และแปลที่ครูมีอำนาจสูงสุดในชั้นเรียนคงไม่ใช่วิธีการสอนที่เหมาะสมอีกต่อไป ดังนั้นคนที่ไม่ได้รักการสอนจริง ๆ มักจะทนไม่ไหว และกลายเป็นครูที่ไม่มีประสิทธิภาพในการสอนต่อไป

ดังปรากฏเห็นชัดเจนจากผลของงานวิจัยว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง 83.9% มีความพึงพอใจกับหลักสูตรที่มอบใบประกอบวิชาชีพครูให้อัตโนมัติหลังสำเร็จการศึกษา แต่โครงการใหม่ของรัฐบาลนั้นกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Festinger, 1957) เนื่องจากเกือบกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 45.2% รายงานว่าไม่รู้สึกลับคั่งในโอกาสเข้ารับการทำงานในอนาคตหลังจากมีโครงการใหม่เกิดขึ้น ที่สำคัญ คือ อภิสัทธีในการถือใบประกอบวิชาชีพครูไม่ได้อยู่กับบัณฑิตสาขาการศึกษาอีกต่อไป เพราะจบสาขาอะไรก็สามารถขอได้ นอกจากนี้ 74.2% ของกลุ่มตัวอย่างยังต้องการให้หลักสูตรจัดการบางอย่างกับโครงการ ในขณะที่ 77.4% ต้องการความคุ้มครองจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง ทั้งนี้ไม่แปลกที่กลุ่มตัวอย่างจะรู้สึกดังที่เป็นเนื่องจากเป็นนิสัยของหลักสูตร 5 ปี และมองว่าตนถูกเอาเปรียบจากระเบียบ กฎเกณฑ์รุ่นใหม่เพราะต้องใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษานานกว่าหลักสูตรใหม่ที่มีระยะเวลาแค่ 4 ปี โดยที่ความต่างของระยะเวลา 1 ปี นั้นอาจมีความหมายสำหรับหลาย ๆ คนมากเกี่ยวกับโอกาสในการเข้าทำงาน และความก้าวหน้าในการทำงาน

พบความขัดแย้งทางปัญญาในกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 51.6% เกี่ยวกับความไม่จำเป็นของโครงการใหม่ และ 56.5% กล่าวว่าโครงการไม่เป็นโครงการที่ยุติธรรม อีก 53.2% ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโครงการควรยกเลิกไป ความขัดแย้งทางปัญญาดังกล่าวเป็นปัจจัยด้านลบซึ่งชี้ให้เห็นว่านิสัยไม่มีความพึงพอใจกับหลักสูตรที่ตนกำลังศึกษาอยู่ และอาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการเรียนของนิสิตได้ นิสิตจึงประสงค์ที่จะให้โครงการรูปแบบใหม่นยกเลิกไป มีเพียงแค่กลุ่มตัวอย่างบางส่วน 30.6% ที่เชื่อว่าหลักสูตรการศึกษาไม่มีประโยชน์ต่อไป จึงทำให้ทราบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างยังไม่ยอมเปิดใจแสดงความคิดเห็นในส่วนของความขัดแย้งทางปัญญาของตน จากข้อมูลที่มี อาจตีความได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่แสดงออกความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการน่าจะเป็นเพราะความสับสน หรือขาดความตระหนักถึงผลกระทบ ไม่ว่าจะทางบวกหรือลบของโครงการใหม่ หรืออาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังเชื่อมั่นในประโยชน์ของหลักสูตรการศึกษาศึกษาบัณฑิต แม้ว่าจะเปลี่ยนเป็นรูปแบบใหม่แล้วก็ตาม

ความขัดแย้งทางปัญญาไม่เพียงแต่พบในส่วนของนิสิตเท่านั้น แต่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่างแสดงความไม่พึงพอใจของโครงการใหม่เช่นกัน การที่ต้องลดระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรหมายความว่ารายวิชาที่สอน และหน่วยกิตลงตามหลักสูตรเก่านั้นต้องยกเลิกไปด้วย (Faikhamta et al., 2018) ข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรู้สึกว่าการมาตรฐานของการเรียนการสอนนั้นลดความเข้มข้นลงจากสิ่งที่ตนเชื่อว่าดี (Darling-Hammond & Bransford, 2005; Schwille, Dembele & Shubert, 2007; Tellez & Waxman, 2006) ส่งผลให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรขาดความมั่นใจในหลักสูตรของตน อันจะนำไปสู่ผลกระทบต่องานระบบการศึกษาได้ กล่าวคือ ทั้งอาจารย์ และนิสิตต่างไม่มีความพอใจในหลักสูตรของตนเองที่เคยภาคภูมิใจมาก่อน สุดท้ายความขัดแย้งทางปัญญานี้อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรการศึกษابัณฑิตหรืออาจลุกลามไปถึงระบบการศึกษาทั้งหมดได้

2. ทิศทางของหลักสูตรการศึกษาในอนาคต

ดังนั้นเพื่อรักษาระดับของประสิทธิภาพหลักสูตรการศึกษابัณฑิตในอนาคตเอาไว้ ผู้บริหารการศึกษาคควรพิจารณาอย่างรอบคอบว่าจะหาวิธีการรวมเอาองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับ ประกอบกับทักษะปฏิบัติทั้งหมดให้ทันกับระยะเวลาของหลักสูตร 4 ปี ได้อย่างไรต่อไป ตามที่ Brown & Lee (2015) กล่าวว่าไว้ หลักสูตรใหม่มักจะยังไม่สมบูรณ์ และมีสิ่งที่ผู้พัฒนาหลักสูตรควรพิจารณาหลายประการ เนื่องจากต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ จึงไม่มีความจำเป็นต้องอภิปรายประเด็นความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่ว่าจะเกิด การเปลี่ยนแปลงไปในทางใด สิ่งสำคัญ คือ ต้องพิจารณาขอบข่าย และความสมจริงของการเปลี่ยนแปลงนั้น (Nation & Macalister, 2010) ดังที่ปรากฏตามผลการสัมภาษณ์ พบว่า มีความกังวลเรื่องการใส่เนื้อหาการเรียนการสอนของหลักสูตรเดิมให้ครบในหลักสูตรใหม่ที่มีระยะเวลาสั้นลง แม้ว่าในทางทฤษฎีจะสามารถทำได้แต่อาจไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะอาจไม่เหมาะสมด้านเวลา และการแข่งขันกับหลักสูตรอื่น กล่าวคือ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาตามหลักทฤษฎีอาจไม่มีประโยชน์เลยหากนำมาใช้ในทางปฏิบัติไม่ได้ ประเด็นสำคัญที่สุดที่จะลืมไม่ได้คือหลักสูตรใหม่จะต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้สอนสามารถทำการสอนได้ตามหลักการ สรุปคือหลักสูตรใดที่บังคับให้ผู้สอนต้องทิ้งหลักการของการสอนมักจะเป็นหลักสูตรที่ไม่ประสบความสำเร็จ (Brown & Lee, 2015)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ดังที่กล่าวข้างต้นว่าวิจัยนี้เป็นก้าวแรกของการศึกษาในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะกระตุ้นให้เกิดความสนใจในประเด็นดังกล่าวเรื่องข้อดี และข้อเสียของโครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่ของประเทศไทย โดยที่มีความไม่สม่ำเสมอของมาตรฐานคุณวุฒิครูในประเทศไทยมาในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก่อนหน้านี้จะเป็นหลักสูตร 5 ปี ได้เคยจัดการเรียน การสอนสาขาการศึกษابัณฑิตในรูปแบบ 4 ปี มาก่อนแล้ว ก่อนจะปรับมาเป็นหลักสูตร 5 ปี และสุดท้ายได้ปรับกลับเป็นหลักสูตร 4 ปี อีกครั้ง จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลระดับนโยบายไม่สร้างเสถียรภาพให้กับระบบการศึกษาทำให้เกิดความยุ่งยากและสับสนกับผู้ปฏิบัติงาน ดังที่อภิปรายไว้ข้างต้นหลายคนเลือกที่จะเรียนศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์เนื่องจากไม่รู้ว่าจะเรียนอะไร หมายความว่าเขาไม่มีความสนใจในการสอนและที่สำคัญไม่มีใจรักในการสอน ด้วยการที่มีแรงจูงใจน้อยสำหรับครูในประเทศไทย

เช่น เงินเดือนน้อย โอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพเป็นไปได้อย่างช้า รัฐบาลควรจะเร่งหาทางสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเพื่อให้เกิดความต้องการเรียนศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ที่แท้จริง ในขณะที่การลดระยะเวลาของหลักสูตรเป็น 4 ปีอาจจะดึงดูดให้นักเรียนบางกลุ่มสนใจเรียนครู แต่การที่นโยบายเปลี่ยนกลับไปกลับมา แสดงให้เห็นถึงการขาดเสถียรภาพของระบบโดยภาพรวม สำหรับการอภิปรายในบทความนี้ รัฐบาลได้ลดเวลาการศึกษาจาก 5 ปีเป็น 4 ปีนั้น ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบเดิมที่ใช้เวลา 5 ปีแน่นอนว่านิสิตกลุ่มดังกล่าวย่อมไม่พอใจกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หากอนุมานว่านิสิตระบบเดิมเลือกเรียนครูเพราะเป็นอาชีพในฝัน การอนุมัติโครงการปรับคุณภาพครูใหม่เท่ากับเป็นการลดคุณค่า หรือทำลายฝันของนิสิตกลุ่มเดิม นอกจากนี้โครงการปรับคุณภาพครูใหม่ยังมอบสิทธิของการถือใบประกอบวิชาชีพครูให้กับบัณฑิตที่ไม่ได้จบสายครูอีกด้วย สรุปคือ ความเชื่อวาทะที่มีอยู่ในตัวครูนั่นลดลงไป เนื่องจากบัณฑิตจากสาขาใดก็ได้ สามารถที่จะเป็นครูได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้นคุณค่าของวิชาชีพครูลดลงด้วยน้ำมือของผู้มอบนโยบายเอง ผลที่ตามมา คือ รัฐบาลจะต้องพิจารณาประเด็นนี้อย่างรอบคอบ ถึงข้อดีข้อเสียจากการตั้งกฎระเบียบใหม่ให้กับหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ถึงแม้ว่าโลกแห่งทุนนิยมจะมุ่งหวังกำไรเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงวิชาชีพครูด้วย แต่หากศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ยังคงเป็นสาขาที่สร้างความรู้พื้นฐานให้กับคนรุ่นหลัง เมื่อเหตุผลเชิงพาณิชย์บดบังเหตุผลทางการศึกษามากเกินไปในอนาคตอาจจะไม่มีใครที่เป็นครูด้วยใจรักเลยก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยด้านความขัดแย้งทางปัญญามีความน่าสนใจ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นในการอธิบายภาพรวมของอารมณ์ทางจิตวิทยาของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปมาของระบบการศึกษาไทย ผู้วิจัยแนะนำให้ศึกษางานวิจัยรูปแบบนี้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เพื่อยืนยันหรือคัดค้านผลงานวิจัยในปัจจุบัน เสนอให้มีวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ความไม่คงเส้นคงวาของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต หรืออาจทำวิจัยด้านความน่าเชื่อถือของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตต่อไปได้

เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาซึ่งนำเสนอมุมมองด้านลบของมนุษย์ นักวิจัยอื่น ๆ สามารถศึกษามุมมองตรงกันข้ามได้ เช่น การพัฒนาต้นแบบ หรือข้อดีของหลักสูตรแบบใหม่ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2560). **ค้านสอบครูไม่มีใบวิชาชีพ ขอรัฐบาลทบทวน ยันขัดข้อกฎหมาย**. [Online]. Available: <https://www.thairath.co.th/newspaper/897662> [2560, มีนาคม 28].

References

- Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R. (2001). *A Taxonomy for Teaching, Learning, and assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behaviour*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.

- Bandura, A. (1997). Self-efficacy Theory: Toward a Unifying Theory of Behavioural Change. *Psychological Review*. **84**: 191-215.
- Boonpen, K. & Aramnet, C. (2017). **Rule on Recruiting Unlicensed Teachers Changed After Outcry**. The Nation. [Online]. Available: <http://www.nationmultimedia.com/detail/national/30310599> [2019, March 1].
- Brown, D. & Lee, H. (2015). **Teaching by Principles. An Interactive Approach to Language Pedagogy** (4th ed). New York: Pearson Education.
- Darling-Hammond, L. & Bransford, J. (2005). **Preparing Teachers for a Changing World: What Teachers Should Learn and be Able to do**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Faikhamta, C., Ketsing, J., Tanak, A. & Chamrat, S. (2018). **Science Teacher Education in Thailand: a Challenging Journey**. Asia-Pacific Science Education. [Online]. Available: <https://doi.org/10.1186/s41029-018-0021-8> [2019, May, 1].
- Festinger, L. (1957). **A Theory of Cognitive Dissonance**. Evanston: Row & Peterson.
- Mala, D. (2017, March 29). **Government Rethinks Softer Teacher Entry Rules**. The Bangkok Post. [Online]. Available: <https://www.bangkokpost.com/archive/government-rethinks-softer-teacher-entry-rules/1222860> [2019, May 1].
- Nation, I. S. P. & Macalister, J. (2010). **Language Curriculum Design**. New York: Routledge.
- Office of the National Education Commission. (2015). **State of Teacher Education and Professional Development in Thailand**. Bangkok: ONEC.
- Payne, D. A. (2003). **Applied Educational Assessment** (2nd ed.). California: Nelson Thomson Learning.
- Rubin, H. & Rubin, I. (2005). **Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data** (2nd ed.). California: Sage.
- Schwille, J. Dembele, M. & Shubert, J. (2007). **Global Perspectives on Teacher Learning: Improving policy and Practice**. Paris: International Institute for Educational Planning.
- The Guardians. (2017) **Teaching is Ruining my Life, But I don't Know What to do Instead**. [Online]. Available: <https://www.theguardian.com/careers/2017/oct/23/teaching-is-ruining-my-life-but-i-dont-know-what-to-do-instead> [2019, May 10].
- Tellez, K. & Waxman, H. (2006). **Preparing Quality Teachers for English Language Learners: An Overview of the Critical Issues**. Mahwah: Lawrence Earlbaum Associates.

Translated Thai References

Thairat. (2017). **Objection Against Illegal Teacher Exam for Non-licensed Teachers. Request Government Review.** [Online]. Available: <https://www.thairath.co.th/newspaper/897662> [2017, March 28]. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร. วรธนะ สุขศิริปกรณ์ชัย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 114 ซอยสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

e-mail: watthanas@g.swu.ac.th

Cognitive Dissonance and Revised Teacher Qualification Scheme 2017: A Case Study of SWU Education Programs

Wattana Suksiripakonchai*

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Received: April, 4 2020

Revised: October, 10 2020

Accepted: October, 27 2020

Abstract

Teacher education is one of the most essential components in an educational system. However, it seems that effort to equip teachers with knowledge and skills for the Thai teaching profession has been loosened lately. This is applied research which examined cognitive dissonance of English teacher students as well as teachers responsible for the education programs at Srinakharinwirot University (SWU) with regards to the new teacher qualification scheme in Thailand as of 2017 that reduced the former five-year education programs to four. The sampling group comprised 62 students reading the Bachelor of Education Program in English at SWU based on purposive sampling. The research instrument was the cognitive dissonance questionnaire which was validated by three experts. Semi-structured interviews were conducted on three responsible teachers of the program. The findings through descriptive statistics indicated that students demonstrated cognitive dissonance against some aspects of the revised teacher qualification scheme 2017 reporting 45.2% on insecurity about future employment, 30.6% on benefits of their current degree, 74.2% demanding action against the new scheme, 77.4% protection from the new scheme, 51.6% non-necessity of the new scheme and 56.5% unfairness of the new scheme. The interview results by teachers responsible for an education program indicated uncertainty in relation to future employment competitiveness and stability of remaining students of the five-year students.

Keywords: Cognitive Dissonance, English Language Teaching, Education Program, Teacher Education

Introduction

To become a public teacher in Thailand, graduates must possess appropriate teacher qualifications as set by the Ministry of Education. In general, graduates with a Bachelor of Education are eligible to sit the public teacher entry examinations. However, many who do not hold an undergraduate degree in education may also meet this requirement by completing a Graduate Certificate in Education offered by various higher education institutions in across the country predominantly Rajabhat universities. This requirement is also common in other countries. For example, in Australia, a person wishing to become a teacher must meet the requirements by the Teachers Registration Board of each state. The minimum requirements include teacher education and sufficient supervised teaching practice. In Thailand, the most recent form of teacher training has been either a five-year undergraduate's degree in education or a two-year master's degree in education (Faikhamta et al., 2018). Nevertheless, in early 2017, the Thai government issued a new scheme allowing graduates who did not hold teacher qualifications, a Bachelor of Education or a Graduate Certificate in Education, to become entitled to sit the public teacher entry examination (Mala, 2017). This provoked cognitive dissonance among stakeholders particularly those currently undertaking or completing a degree in Education (Boonpen and Aramnet, 2017).

This softer government teacher entry scheme received wide public criticisms in relation to whether or not it was appropriate for the government to let people who may not necessarily be qualified to educate students. The issue became apparent especially among those who graduated with appropriate qualifications as per the old rules. The reason for this was because they feared the already-competitive public teacher entry examination would now become even more challenging for them. These graduates had to complete a five-year degree in order to become eligible for a teacher licence in Thailand, which is the main requirement to become public teachers. The same fear went to those who were currently completing a degree in education. On March 2017, a Thairath news article reported that a group of Thai education students across the country as supported by the Thailand Education Dean Council to lodge a letter objecting this government scheme to the Prime Minister (Objection to Teacher Examination, 2017). Since the introduction of this particular government's scheme and despite the government's reaction in response to the outcry of stakeholders, it left education graduates or graduating students with continuing fear of their future career opportunities. Therefore, to serve as a pilot study, this research aims to study cognitive dissonance of education teachers and students about this particular government scheme.

Objectives

1. To study cognitive dissonance of students studying in an education program as a result of the government teacher qualification scheme.
2. To study directions towards education programs in the future.

Research Questions

1. What are the students' opinions after the launch the government teacher qualification scheme?
2. What are the directions of education programs in the future?

Theoretical Framework

This research was based on the Cognitive Dissonance Theory (Festinger, 1957). According to this theory, a person may become dissatisfied with a situation or an action because of an unwanted feeling, attitude or belief referred to as cognitive dissonance. To resolve a cognitive dissonance, the theory suggests that a person has to achieve one of the three basic elements 1) change beliefs, 2) change actions or 3) change perception of action.

To apply the theory in this research, the researcher deemed the government new scheme as a cognitive dissonance that education students intend to resolve. This was because the new scheme goes against the old belief that the competition would only stay among education students upon their graduation. The new government scheme is also against the old action whereby education graduates wishing to become public teachers had exclusive right to a teacher licence but the new rules allow non-education graduates to access such right. Finally, the new government scheme leads the current education students to perceive that a Bachelor of Education is no long a unique degree for potential teachers.

In order to resolve such cognitive dissonance, the education students have to change the belief that the new government scheme would not jeopardize their opportunities as potential teachers. They also have to continue to pursue a teacher licence as well as adhere to the perception that an education degree is a worthwhile qualification to hold.

Teacher education in Thailand

It has been established that effective curricula and teachers allow better achievement on students (Darling-Hammond & Bransford, 2005; Schwillie, Dembele & Shubert, 2007; Tellez & Waxman, 2006). In Thailand, quality and standards of education programs fall under the framework of the Teacher Qualification Standards of the Teacher Council of Thailand (Faikhamta et al., 2018).

In Thailand, there have been reforms in relation to designing and improving teacher education programs since 1967 (Office of the National Education Commission, 2015). Prior to 2019, the teacher education program in Thailand was a five-year undergraduate degree whereby students spend four years in the classrooms and their final year doing their teaching internship. Faikhamta et al. (2018) explained that the reason behind this curricular design was to prepare graduates for the teaching from primary to secondary education. In addition, an undergraduate degree in education offered by institutions in Thailand must provide a minimum of 30 credits for general education with a minimum of 50 credits for teacher professional courses and at least 80 units of specialised courses. All of the teacher education programs in Thailand must also be certified and approved by the Teachers' Council of Thailand.

Teacher licensing

The two main bodies that are responsible for the issuance of a teacher licence in Thailand are: Teachers' Council of Thailand and Office of the Higher Education Commission. In addition to the requirements in terms of minimum credits for each category of an education program previously mentioned, Thai teachers must also possess meet requirements found in the Regulation of the Teachers' Council of Thailand on Professional Standards and Ethics B.E. 2548.

To relate this part of the review with this research, it seems that the current education programs in Thailand are thoroughly regulated by the main governing body in teacher education-Teachers' Council of Thailand. Nevertheless, the government decided to amend this rule in early 2017. Whether or not the government's decision was beneficial to the teaching profession was debatable.

Conceptual Framework

This research is based on Cognitive Dissonance Theory (Festinger, 1957). Essentially, this is an interdisciplinary study combining knowledge of education with communication. Education is the foundation for studies and communication is a supporting field. When there is change in education, behaviour of people may also change. In this case, it is the negative attitudes towards the new scheme of teaching programs which may lead to negative attitudes towards the teaching profession. If Thailand is to promote more effective education programs, it is important to ensure that stakeholders do not hold cognitive dissonance against the education system.

There are other relevant theories in terms of human behaviour. According to the Social Cognitive Theory, to change a person's behaviour, Bandura (1997) stated that two determinants exist – 1) the person must believe the positive outcome (benefits) is greater

than the negative outcome (costs), and 2) the person must have a sense of self-efficacy. To elaborate on this, according to this theory, the tendency that the students will change their behaviour depends on two factors. The students must believe that the benefits such as the new scheme is significantly better than the old scheme. The second fact is the students must believe that they have skills or abilities to accept the new scheme despite being initial disagreement with the new scheme. As a consequence, in practice, for the new scheme to work, these factors will have to be taken into account. The messages or the reasons for implementing the new scheme have to be convincing to people.

The Theory of Reasoned Action lies firstly in the person's attitudes towards changing his or her behaviour and secondly the person's subjective norms of changing the behaviour (Ajzen & Fishbein, 1980). To refer this theory to the new scheme, the students must hold positive attitudes towards the new scheme, such as seeing real benefits of the new scheme. Furthermore, the students must hold a positive norm over better education programs. This means people around the students must encourage or support them. It is part of a social norm. When these two factors are met, the change of behaviour should occur.

Research Methodology

This research was a mixed method containing both quantitative and qualitative nature. The research comprised 62 samples studying Bachelor of Education Program in English at Srinakharinwirot University based on purposive sampling as these students were deemed directly affected by the new government scheme. A researcher-made instrument based on the three-point Likert Scale was used as a tool to collect the required data. The qualitative method used on three educators involved or responsible in the design and management of a Bachelor of Education Program in English.

The researcher constructed a questionnaire on cognitive dissonance to apply in this research. The Likert Scale format was employed in the questionnaire with three levels of agreement: agree, neutral and disagree.

The questionnaire comprised 10 questions seeking to understand opinions of the samples about the new government scheme. The questions were created based on the framework of the Cognitive Dissonance Theory. Question 1 asked the impact of the new government scheme on the samples in order to avoid bias. Questions 2-3 were based on the belief of the benefits of the English Education Program, which is the belief prior to the new government scheme. Questions 4-10 were based on the cognitive dissonance of the samples resulted from the new government scheme. The questions sought to understand whether the samples agreed or disagreed with some possible ways of resolving cognitive dissonance. The questions in the questionnaire were based strictly on beliefs and perceptions

not actions because the samples in the research were still students and they were unlikely to take any other action other than focusing on completing their degree.

In order to avoid ethical issues in research and ensure voluntary participation, the researcher included statements identifying the nature of completing the questionnaire at the end of the questionnaire.

In order to ensure that the questionnaire was valid, the content validity of the questionnaires was checked by three experts through the use of Index of Congruence (IOC) (Payne, 2003). The original questionnaire comprised 11 questions but Question 8: 'I feel the program should be reduced to 4 years if the scheme persists' was deleted by suggestions of the experts; thus, 10 questions were used. The reliability test was conducted and demonstrated .764 in Chronbach's Alpha.

The research selected three educators involved in the design and management of a Bachelor of Education Program in English at Srinakharinwirot University. A semi-structured interview was conducted to seek their opinions about the directions towards an education program in the future. The choice of this interview type was because it allowed "depth to be achieved by providing the opportunity on the part of the interviewer to probe and expand the interviewee's responses" (Rubin & Rubin, 2005: 88). This meant that the nature of the interview was not as strict as the structured interview while allowing the interviewer to cover the intended areas of investigation. The interview questions were:

1. What do you think about the current education program in Thailand? (i.e. effectiveness and shortfall)
2. What do you think about the revised government scheme that allowed graduates without teacher education to sit the teacher entry exam?
3. What impact, if any, do you think the revised government scheme may have on existing education program?

Since this research served to understand general opinions of current education students post the government new scheme; thus, descriptive statistics including mean, Standard Deviation and percentage were presented.

The researcher electronically distributed the questionnaire to 80 respondents but 62 completed questionnaires were returned.

Findings

The findings of the research indicated that 45.2% of the respondents neither agreed nor disagreed with the new government teacher entry examination scheme whereby anyone wishing to become a teacher could apply for the teacher licence regardless of their qualifications. However, 37.1 of the respondents displayed cognitive dissonance against the

new scheme. Only a small number of respondents (17.7%) believed they had not been affected by the new government scheme.

The majority of the respondents (61.3%) reported that they studied education because they wanted to become a teacher. However, there were those who did not state their desire of becoming a teacher although they represented only a small percentage of the participants (8.1%). Those that neither agreed nor disagreed with the desire to becoming a teacher contributed to 30.6%.

With regards to the teacher licence, most of the respondents (83.9%) reported they studied education because it the teacher licence was attached to their degree. However, there were 6.4% of the respondents who did not focus on this privilege whereby 9.7% of them neither agreed nor disagreed with the degree and the teacher licence.

Following the new government scheme, 45.2% of the respondents agreed they became insecure with their future career while 19.4% of them disagreed. Nevertheless, 35.5% of the respondents neither nor disagreed with the insecurity of their future career.

In relation to the benefits of an education program, half of the samples (50%) still believed in the benefits of an education program while many of them (30.6%) lost their faith in an education program. Only a small number of people failed to display any agreement or disagreement to this.

The results of the questionnaires showed that the majority of the respondents (74.2%) stated that the program should take action against the scheme whereas only a small percentage (4.8%) disagreed with it. The rest of the respondents (21%) remained indifferent about this (19.4%).

Most of the respondents (77.4%) would like protection from any effect resulting from the new scheme. However, there were still some respondents (6.5%) who felt they did not require protection. Less than a quarter of the respondents (16.1%) neither agreed nor disagreed with the protection from potential impact resulting from the new scheme.

Opinions of the respondents regarding the necessity of the new scheme varied: 51.6% agreed, 14.5% disagreed and 33.9% were indifferent.

More than half of the respondents (56.5%) stated that the new scheme was unfair but 19.4% of them disagreed with this. The rest of the respondents (24.2%) did not display any agreement or disagreement.

Finally, a little more than half of the respondents (53.2%) felt the new scheme should be cancelled with only a small number of them (12.9%) disagreed with this. Approximately, a little under a quarter of the respondents (33.9%) did not express their agreement or disagreement.

Table 1 Opinions about the government scheme

	Agree	Neutral	Disagree	Mean	Std. Deviation
1. Are you affected by the government softer teacher entry examination scheme?	37.1	45.2	17.7	2.27	.750
2. I study education because I want to become a teacher.	61.3	30.6	8.1	2.23	.584
3. I study education because it comes with a teacher licence.	83.9	9.7	6.4	2.03	.404
4. I feel insecure about my future career after the launch of the new government teacher qualification scheme.	45.2	35.5	19.4	2.16	.729
5. I no longer feel an education program is beneficial for a career in teaching.	30.6	19.4	50	1.69	.781
6. I feel the program should take action against the scheme.	74.2	21	4.8	2.16	.486
7. I feel that current students should be protected from the scheme.	77.4	16.1	6.5	2.10	.469
8. I feel the scheme is unnecessary.	51.6	33.9	14.5	2.19	.674
9. I feel the scheme is unfair.	56.5	24.2	19.4	2.05	.664
10. I feel the scheme should be cancelled.	53.2	33.9	12.9	2.21	.656

In relation to the interviews conducted on three interviewees indicated that they had been somewhat confused about the direction of the Ministry of Education. This was because education programs used to run for four years in the past. However, this was changed by adding one extra year to the programs so that all of the education programs in the country were five years. Yet, the most recent change was cutting down one year so that the programs run only for four years.

The interviewees only expressed their opinions about the education program in English at the Faculty of Srinakharinwirot University because they worked there. In essence, the interviewees were satisfied with the programs they were responsible for. The design at Srinakhariniwort University was unique in a sense that specialised faculties worked in collaboration with the Faculty of Education. For example, students under the Bachelor of Education Program in English study education subjects at the Faculty of Education whereas English subjects are taught at the specialised faculty, Faculty of Humanities. The interviewees expressed their pride in the running of the program they were responsible for.

Nevertheless, with the new scheme that reduced all education programs to 4 years, the interviewees stated that they were concerned because they had to remove some of the subjects off the program simply because there would not be enough time for students to do them. Therefore, with the new scheme, the interviewees had the opinion that the content the new program design offers may not be as detailed as the old design of five years. In addition, this created some cognitive dissonance on the part of the five-year-program students whereby the students felt they studied harder with more rigorous contents; yet, they would enter the teaching profession with the same credibility as those who will graduate through the new scheme. Most importantly, the interviewees expressed their concerns in relation to how they would go about retaining competitiveness of their program with other non-education programs. Thus, the direction of future education programs should focus on how to ensure that the theoretical and philosophical contents together with rigorous practical teaching skills the old programs offered could all fit into the future programs.

Discussion

1. Cognitive dissonance of samples

Becoming a teacher is a competitive task in Thailand. There are a number of graduates with a degree in education each year wanting to enter the public school system, but placements are limited. The results of the research indicated that 61.3% study education because they would like to become a teacher. This is an interesting figure that not all of the respondents reported agreement to this question. It means that some of the respondents study education for a different goal. Essentially, this is not always a positive outcome for the teaching industry because people with passion to teaching should ideally come from an education program. For many people, they enter into the teaching profession simply because they do not know what else to do (Teaching is ruining my life, but I don't know what to do instead, 2017). This usually starts from when they choose their degree of study. A number of school leavers in Thailand are pressured by parents to study a culturally prestigious degree such as medicine, pharmacy or engineering. Nevertheless, many do not like mathematics nor do they like science. Often they end up at the faculty of education because of less competition based on university admission results. Upon graduation, these graduates who enter the teaching profession will not do so because of the passion in teaching. Eventually this creates a problem for students and the teaching arena as a whole. Those who do not possess any passion in teaching will not put in sufficient effort to teaching. They will likely do what refers to as a nine-to-five job, which means they turn up to work and leave at the end of the day. However, being a teacher is much more than that. A good teacher should spend time designing and preparing for lessons in order to ensure that the contents

presented to the students are appropriate. For example, the levels of each lesson should be based on relevant theoretical backgrounds. If the teacher intends for the students to be able to apply the knowledge in a language classroom in real life situations, the content of the class should follow specific words as suggested in Bloom's Taxonomy (Anderson and Krathwohl, 2001). Modern teaching requires even more energy on the part of the teacher. Interactive classroom settings can be tiring when the teacher is expected to conduct a lively and interesting class. A wide variety of classroom activities to generate language interests in students are unavoidable (Brown and Lee, 2015). A traditional teaching method like grammar translation whereby the teacher takes all of the authority in the classroom is no longer a popular fashion. Thus, those who do not enjoy teaching will not cope and they will eventually deliver ineffective teaching.

It was clear based on the findings that most of the respondents (83.9%) were satisfied with the fact that their degree comes automatically with a teacher licence. However, it seems that the new scheme had triggered cognitive dissonance (see Festinger, 1957) on the part of almost half of the respondents (45.2%) who expressed their insecurity about their future career following the new scheme. In essence, exclusive privilege to hold a teacher licence no longer lies in the hands of education graduates but rather graduates from all areas. Further, 74.2% of the respondents would appreciate some action by the program and 77.4% protection for they will be graduates under the old program. It was not a surprise because the respondents in the five-year program may see themselves as being disadvantaged when it comes time for them to enter the teaching profession with those who only have to spend four years in their degrees. That one extra year could mean significantly to many in terms of career advancement.

Cognitive dissonance was also found by more than half of the respondents in relation to the new scheme being unnecessary (51.6%), unfair (56.5%) and that it should be cancelled (53.2%). Cognitive dissonance could be seen as a negative factor leading students to being unsatisfied with the program they are taking, which would not constitute to optimal performance on the part of the students. Thus, the students would prefer that the new scheme be cancelled. Only a small number of respondents (30.6%) believed that the education program was no longer beneficial, which indicated that the majority of the respondents had not yet formed cognitive dissonance against the education programs. The interpretation of the findings here could be due to confusion and lack of realization about the impact whether it be positive or negative induced by the new scheme. It is possible that some samples may still believe in the benefits of the education program despite the new scheme.

Cognitive dissonance was not found in students alone because those responsible for the running of the program also displayed their dissatisfaction with the new scheme. With

the reduced length of study, it means the subjects and credit requirements in the old program under the old regulations are no longer applicable (see Faikhamta et al., 2018). To administrators of the program, this could be loosening the strength of their program from what they believed was an effective curriculum (see Darling-Hammond & Bransford, 2005; Schwille, Dembele & Shubert, 2007; Tellez & Waxman, 2006). With the confidence of the administrators who were also teachers reduced, it could jeopardize the whole system. In other words, neither the students nor the administrators were satisfied with their own program that they used to be proud of. As a result, the cognitive dissonance may become a contributing factor that decreases the effectiveness of the education program and eventually the overall education system.

2. Directions of education programs in future

To ensure the degree of effectiveness of future education programs in Thailand, administrators would have to take careful consideration with regards to combining the academic contents and teaching practicum that used to take up the whole five-year period in the tight schedule of the new four-year programs. As mentioned in Brown and Lee (2015) that new courses were not usually perfect. There are important considerations that program developers have to take into account. Since change has to happen due to the government policy, discussion on the need for change may be skipped. Regardless of the change, it is essential that the extent of change, engagement in realistic change be considered (Nation and Macalister, 2010). As previously mentioned in the interview results, it was found that there were concerns about how to fit contents of the old program into the shorter new program. Although this may be possible in theory, it may not necessarily be practical in terms of time and competition with other courses. This is because a perfectly designed course in accordance with appropriate theories may be of little use if it is not practical in reality. Most importantly, it must not be forgotten that a newly designed course has to allow principled teaching on the teachers. After all, courses that force the teachers out of their own principled teaching is rarely successful (Brown and Lee, 2015).

Recommendation based on the findings

As previously stated in the article that this research was intended to be a pilot study, the researcher hoped it would stimulate interest of other researchers in relation to the advantages and disadvantages of the new model of teacher education programs in Thailand. Clearly, there have been inconsistencies in the standard of teacher qualifications in Thailand over the past 20 years. Prior to the era of the five-year programs, the degrees used to last four years. With administrative policy, changes were made to extend education programs to five years. Yet; they are now back to what they once were many years ago.

Inconsistency at the policy level makes it difficult for practitioners to follow. As discussed earlier in the article that, for many people, they choose to study education because they do not truly know what they want to study. This means they generally do not have an interest in teaching let alone passion in teaching. With very few incentives to become a teacher in Thailand such as low salary and relatively slow career advancement, the government should work on creating attraction to potential students to want to study education. While reducing the length of study to four years may appeal to a number of people, the fact that it does not stay intact demonstrates instability of the system. For the current discussion, the government decided to reduce all education programs to four years led to cognitive dissonance in students of the former scheme of five years. It is without any doubt that these students should feel dissatisfied. On the assumption these students chose to study education because of the passion in teaching, the new scheme may devalue what they hold dear as the career of their dream. The new scheme extends the privilege of the teacher licence upon those who do not hold a degree in education. Therefore, the specialization vested in an education degree seems somewhat loose. In other words, it is not a special degree for the teaching profession since anyone with any degree can become a teacher. Thus, the value of the teaching profession actually drops by the hands of the policy makers. As a result of this, the government should take into consideration the pros and cons of imposing any change to the education programs. Although the capitalist world aims for profits including for the education sector, teaching continues to be the foundation of knowledge for new generations to gain. If commercial reasons dominate too much in the teaching profession, it is possible that there may not be truly passionate teachers left in years to come.

Recommendation for future research

Research in cognitive dissonance is an interesting start because it can provide an overall picture of psychological emotions of the audience who are directly affected by fluctuating directions in education of the Thai administration. A larger scale research in cognitive dissonance may be required to back up findings of the present research. Studies about change and inconsistency in education programs may also be conducted to explore wider understanding of the issues in relation to effectiveness and standards of education programs. Additional research on credibility of education programs may also be possible.

Since the current research focused on cognitive dissonance which represents the negative dimension of human perspective, research projects focusing on the opposites may be possible as well such as prototypes or advantages of new education programs.

References

- Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R. (2001). A taxonomy for teaching, learning, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. New York, NY: Longman.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behaviour*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy theory: Toward a unifying theory of behavioural change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Boonpen, K. & Aramnet, C. (2017, March 29). **Rule on recruiting unlicensed teachers changed after outcry**. The Nation. [Online]. Retrieved May 1, 2019 from <http://www.nationmultimedia.com/detail/national/30310599>.
- Brown, D. & Lee, H. (2015). **Teaching by Principles. An Interactive Approach to Language Pedagogy** (4th ed). NY: Pearson Education.
- Darling-Hammond, L. & Bransford, J. (2005). **Introduction**. In L. Darling-Hammond & J. Bransford (Eds). *Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do* (pp. 1-39). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Faikhamta, C., Ketsing, J., Tanak, A. & Chamrat, S. (2018). **Science teacher education in Thailand: a challenging journey**. Asia-Pacific Science Education. [Online]. Available: <https://doi.org/10.1186/s41029-018-0021-8>. [Accessed on 1 May 2019]
- Festinger, L. (1957). **A Theory of Cognitive Dissonance**. Evanston, IL: Row & Peterson.
- Mala, D. (2017, March 29). **Government Rethinks Softer Teacher Entry Rules**. The Bangkok Post. [Online]. Retrieved May 1, 2019 from <https://www.bangkokpost.com/archive/government-rethinks-softer-teacher-entry-rules/1222860>.
- Nation, I. S. P. & Macalister, J. (2010). **Language curriculum design**. New York, NY: Routledge.
- Office of the National Education Commission. (2015). **State of teacher education and professional development in Thailand**. Bangkok: ONEC.
- Payne, D. A. (2003). **Applied Educational Assessment** (2nd ed.). Canada: Nelson Thomson Learning.
- Rubin, H. & Rubin, I. (2005). **Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data** (2nd ed.). USA: Sage.
- Schwille, J. Dembele, M. & Shubert, J. (2007). **Global perspectives on teacher learning: Improving policy and practice**. Paris: UNESCO: International Institute for Educational Planning.

Teaching is ruining my life, but I don't know what to do instead (2017, October 23). The Guardians. Retrieved May 10, 2019 from <https://www.theguardian.com/careers/2017/oct/23/teaching-is-ruining-my-life-but-i-dont-know-what-to-do-instead>.

Tellez, K. & Waxman, H. (2006). **Preparing quality teachers for English language learners: An overview of the critical issues.** In K. Tellez & H. Waxman (Eds) Preparing quality teachers for English language learners: An overview of the critical issues: Research, policies and practices (pp. 1-22). Mahwah, NJ: Lawrence Earlbaum Associates.

Translated Thai References

Objection to teacher entry examination without teacher licence, confirmed it is against the law. Request government to rethink. (2017, March 28). Thairath. Retrieved May 1, 2019 from <https://www.thairath.co.th/content/897662> (In Thai).

Author

Mr. Watthana Suksiripakonchai (PhD)

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

114 Sukhumvit 23 Klong Toei Nue Wattana Bangkok 10110

e-mail: watthanas@g.swu.ac.th

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ
แฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
The Synthesis of Research Related to Learning Practice Skills Based on the
Concept of Harrow and Music Learning Based on the Concept of Carl Orff

นที ปิ่นวิไลรัตน์* และอินทิรา รอบรู้
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Natee Pinwilairat* and Intira Robroo
Graduate School, Suan Sunanbha Rajabhat University

Received: July, 12 2020

Revised: August, 24 2020

Accepted: September, 14 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 มีประเด็นสังเคราะห์ คือ 1) ด้านข้อมูลพื้นฐาน 2) ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ด้านวิธีดำเนินการวิจัย 4) ด้านผลการศึกษา นำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนาเป็นความเรียง เอกสารวิจัย จำนวน 24 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกข้อมูล คุณลักษณะวิทยานิพนธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านข้อมูลพื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของคณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน งานวิจัยส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนใหญ่เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลัง 3) ด้านวิธีดำเนินการวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่เลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้ทฤษฎีของผู้อื่น มีการอ้างอิงจากสื่อสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ หากคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรง ส่วนใหญ่ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน 4) ด้านผลการวิจัย การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ มี 5 ขั้นตอน โดยการเลียนแบบจากการสังเกตและลงมือทำตามคำสั่ง ผู้เรียนฝึกฝนให้ถูกต้องและชำนาญ ทำให้สามารถแสดงออกได้อย่างธรรมชาติ นิยมนำมาใช้ในวิชาดนตรี ศิลปะ เทคโนโลยีและการงานอาชีพ แนวคิดการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ จะพัฒนาทักษะทางดนตรีจากง่ายไปหายาก จากจังหวะ ระดับเสียง สัญลักษณ์ตัวโน้ต การอ่านโน้ต และเครื่องดนตรี จึงทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านดนตรีได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การสังเคราะห์ การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

Abstract

This article aimed to synthesize research related to the learning practice skills based on the concept of Harrow and music learning based on the concept of Carl Orff between 2005 – 2018. The synthesis covered 4 areas, namely, 1) basic information 2) research purpose, 3) research methodology, and 4) research results. The results of the analysis and synthesis of the data in the quantitative and qualitative forms were presented by descriptive essay. Twenty-four researches were used as the research documentary. The research instrument was the form to record the characteristic data of theses. The statistics used for data analysis were frequency and percentage. The research findings revealed that: 1) Basic Information: Most of the researches were the works in the research curriculum and teaching program, from the Faculty of Education, Mahasarakham University. 2) Research Purpose: Most of the researches were to compare the learning achievement of learners before and after teaching, 3) Research Methodology: Most researches used the sample groups selected by the group sampling method and most of them had the development purpose. The research for development utilized other's theories and most of them used domestic publication as references. The validity test was used to verify the research measurement and most of the research results were in accordance with the hypothesis. 4) The results of the research can be summarized as the learning practice skills based on the concept of Harrow 5-step practice model by imitating from observation and taking action as instructed with training for learners to practice correctly and to express themselves in a natural way. It is widely applied for music, art, technology and career development. Conceptual music teaching of Carl Orff developed student's skills from easy to difficult level starting from beat, pitch, learning the notes symbol, reading the notes and musical instrument practice. Therefore, students were able to develop their musical skills well.

Keywords: Synthesis, Learning Practice Skills based on the Concept of Harrow, Music Learning based on the Concept of Carl Orff

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (Ministry of Education, 2009) ได้มีกำหนดสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดของวิชาดนตรีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นทักษะเบื้องต้นของการเรียนดนตรี ซึ่งผู้เรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับดนตรีรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรีและ องค์ประกอบของดนตรี และบรรเลงเครื่องดนตรี ใช้และเก็บรักษาดูแลเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทย และโน้ตสากล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทางดนตรี และทำให้

ผู้เรียนแสดงออกทางดนตรีได้อย่างสร้างสรรค์ ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีเกิดปัญหา เนื่องจากดนตรีศึกษาในระดับประถมศึกษาไม่มีมาตรฐานการเรียนการสอนที่ไม่เท่าเทียมกัน หลายโรงเรียนมีมาตรฐานการสอนที่ดีมากมีการพัฒนากิจกรรมตลอดจนสิ่งที่เกื้อหนุนอย่างดี ในขณะที่หลายโรงเรียนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ทำให้การเรียนการสอนดนตรีเป็นไปอย่างไม่ถูกต้องตามหลักการ ทำให้นักเรียนไม่ได้รับความรู้ทางดนตรีเท่าที่ควร ซึ่งกระบวนการการศึกษาจะไม่มีความสำเร็จหากขาดองค์ประกอบทางการเรียนรู้ด้านครูผู้สอน นักเรียน สารการเรียนรู้ บริบททางการเรียนรู้ของการเรียนการสอน (Pongern, 2011) พบว่า มีงานวิจัยเพื่อหาทางแก้และค้นคว้ารูปแบบการเรียนการสอนทางดนตรี และรูปแบบเรียนการสอนที่มุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดนตรีและการเรียนที่เน้นทักษะปฏิบัติของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะปฏิบัติทางดนตรี เป็นกระบวนการหาวิธีการจัดการเรียนการสอนทางดนตรีทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบแบบแผนตามหลักการทางวิชาการ ยังสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยเห็นว่า การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2561 มีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีหรือรูปแบบการเรียนการสอน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาทางการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรี เรื่อง จังหวะ เสียง สัญลักษณ์ทางดนตรี การอ่านโน้ต และการปฏิบัติทางดนตรี และให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี โดยรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่น่าสนใจ โดยมีผู้นำวิธีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ มาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีของผู้เรียน เน้นการพัฒนาทักษะทางดนตรีจากง่ายไปหายาก เช่น ทำให้ผู้เรียนนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีที่ดี และรวมถึงรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะปฏิบัติ โดยรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow, 1972) ได้จัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่ซับซ้อนมาก จึงมีความน่าสนใจที่มีการช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การฝึกทักษะอย่างมีขั้นตอน ทำให้การเรียนรู้อาจพัฒนาทักษะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาประเด็นของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและนำผลการวิจัยเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีต่อไป

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2561 ผู้วิจัยสืบค้นจากฐานข้อมูล ThaiLis ซึ่งมีเอกสารข้อมูล ฉบับเต็มของ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ต่าง ๆ รวบรวมจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ที่สนใจสืบค้นข้อมูลงานวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย ไปพัฒนาต่อยอดความรู้เดิมรวมถึงการสร้างงานวิจัยใหม่ ๆ โดยผลของการวิจัยนั้นได้มาจากการค้นคว้าอย่างเป็นระบบการจัดทำอย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับการตีพิมพ์และเผยแพร่ ซึ่งงานวิจัยได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลพิจารณาให้งานวิจัยนั้นสมบูรณ์แล้วนำมาเผยแพร่ลงในเว็บไซต์ ผู้วิจัยเห็นว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการสะท้อนสภาพของงานวิจัยในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้

นี้ผลของการสังเคราะห์งานวิจัยจากฐานข้อมูล Thailis สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแอร์โรว์ และวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2561

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การสังเคราะห์งานวิจัย

1. ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย จากการศึกษาความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยได้ดังนี้ Promata (2014), Sudrung (2009)

การสังเคราะห์งานวิจัย คือ การศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกันหลาย ๆ เรื่อง นำมาวิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบเพื่อหาข้อสรุปหรือคำตอบของปัญหานั้น ๆ ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ หรือคำตอบของปัญหานั้นได้อย่างชัดเจน

2. ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย จากการศึกษาความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปความสำคัญได้ดังนี้ Punyaratabandhu (2015), Jantrkool (2011)

ปัจจุบันงานวิจัยเพิ่มมากขึ้นทำให้ผลของการวิจัยนั้นมีมากมายทั้งที่สอดคล้องกัน และไม่สอดคล้องกัน จึงทำให้เกิดความสับสนของผู้ที่ศึกษาประเด็นสำคัญหรือผลการวิจัยของเรื่องนั้น ๆ ได้ จึงจำเป็นต้องมีการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อหาข้อสรุปหรือคำตอบของประเด็นปัญหานั้นและเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้หรือต่อยอดงานวิจัยได้

3. ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย จากการศึกษาประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปประเภทได้ดังนี้ Wongwanich (2002)

การสังเคราะห์งานวิจัย จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ คือ การนำผลของการวิจัยมาสังเคราะห์โดยใช้วิธีการบรรยาย ทำให้เกิดข้อมูลผลการวิจัยที่เป็นภาพรวมที่สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยก็ได้ 2) การสังเคราะห์เชิงปริมาณ คือ การนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์ด้านรายละเอียดการทำการวิจัย ผลของการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีการสถิติ เพื่อหาข้อสรุปคำตอบของประเด็นสำคัญของงานวิจัย

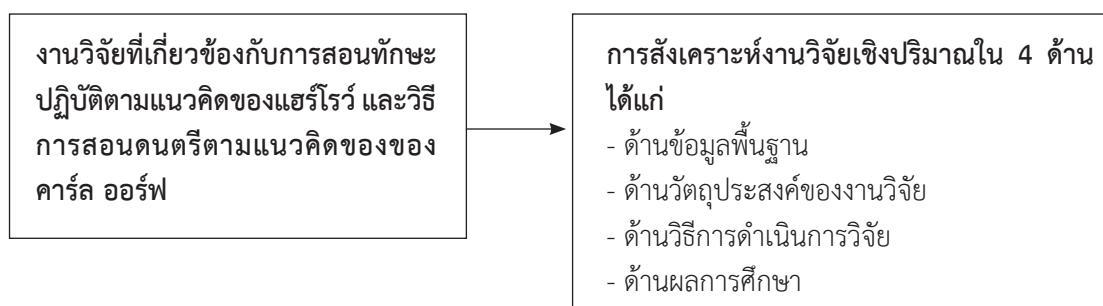
4. ขั้นตอนการสังเคราะห์การวิจัย จากการศึกษาขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปขั้นตอนได้ดังนี้ Wiratchai, Khemmani (2003), Aunganapattarakajohn (2003), Punta (2011)

ขั้นตอนการสังเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณมีดังนี้

1) ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีเชิงปริมาณรายงานการวิจัยที่ต้องนำมาสังเคราะห์ควรมีอย่างน้อย 2-3 เล่ม ทำให้ได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมและนำไปใช้ได้กว้างขึ้น 2) กำหนดประเด็นปัญหาของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เช่น ระดับชั้นที่ศึกษาวิจัย รายวิชาที่ศึกษาวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 3) การจำแนกวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนา การวิจัยเพื่อการทดลอง การศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ การศึกษาความพึงพอใจ 4) การวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลของงานวิจัย ด้านการข้อมูลพื้นฐาน วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย และทำการสังเคราะห์โดยการแจกแจงน้ำหนักค่าสถิติตามตัวแปร 5) การสังเคราะห์ผลของการวิจัย การนำผลจากการวิเคราะห์ผลของวิธีการที่ในการแก้ปัญหาและความสำเร็จของวิธีการนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยอาจกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสำเร็จของวิธีการแก้ปัญหาจนเป็นที่พอใจ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของของคาร์ล ออร์ฟ ที่ได้รับการเผยแพร่ลงในฐานข้อมูล ThaiLis ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมด 24 เรื่อง ดังนี้

รวบรวมงานวิจัยที่มีค่าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ พบได้ดังนี้ Srihawong (2010), Lohkham (2011), Meesuk (2012), Chansima (2010), Sanguantakul (2011), Sinthanachai (2011), Chaisawang (2012), Thongsom (2013), Somthong (2017), Winichakom (2014), Kuttiwung (2014), Naengsakun (2013), Aunpia (2013), Thaneerat (2016), Nathongphoon (2018) และ Sitthichen (2017)

รวบรวมงานวิจัยที่มีค่าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของของคาร์ล ออร์ฟ พบได้ดังนี้ Jarusan (2008), Kumchoo (2012), Laithong (2017), Poramart (2010), Purmpul (2011), Sarachan (2018), Tadsanapanid (2015) และ Tiansuk (2005)

2. ประเด็นที่วิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัย คือ การจัดการเรียนรู้ทักษะตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของของคาร์ล ออร์ฟ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลพื้นฐาน 2) ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ด้านวิธีดำเนินการวิจัย 4) ด้านผลการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของของคาร์ล ออร์ฟ ในฐานข้อมูล ThaiLis ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561

1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากงานวิจัยเอกสาร ตำรา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับสร้างเครื่องมือการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหาความสอดคล้องระหว่างผลของข้อมูลที่บันทึกกับเป้าหมายของผู้วิจัย และตรวจสอบเชิงเนื้อหา (ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 1 ข้อ 3) ด้านวิธีดำเนินการวิจัย จำนวน 13 ข้อ 4) ด้านผลการศึกษา

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยนำแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ก่อนนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจริงจากฐานข้อมูล ThaiLis

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยจำนวน 24 เรื่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 ตามขอบเขตของการวิจัย ลงในแบบบันทึกข้อมูลตามโครงสร้างที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ แล้วนำมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูล โดยการหาค่าสถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผลการศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยการพรรณนาเป็นความเรียง

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลจากแบบบันทึก โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

1. ด้านข้อมูลพื้นฐาน

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติ และวิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ รวมจำนวน 24 เรื่อง ที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiLis ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 จำนวน 24 เรื่อง 1) หลักสูตรของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยครุศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 10 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 7 เรื่อง งานวิจัยการศึกษามหาบัณฑิต จำนวน 7 เรื่อง 2) สาขาวิชาของงานวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 16 เรื่อง รองลงมาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 เรื่อง 3) สถาบันของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 7 เรื่อง งานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 เรื่อง งานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

จำนวน 2 เรื่อง 4) งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นปี พ.ศ. 2554 จำนวน 4 งานวิจัยปี พ.ศ. 2557 จำนวน 4 งานวิจัยปี พ.ศ. 2553 จำนวน 3 เรื่อง งานวิจัยปี พ.ศ. 2555 จำนวน 3 เรื่อง งานวิจัยปี พ.ศ. 2560 จำนวน 3 เรื่อง งานวิจัยปี พ.ศ. 2556 จำนวน 2 เรื่อง งานวิจัยปี พ.ศ. 2561 จำนวน 2 เรื่อง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ด้านข้อมูลพื้นฐาน

หัวข้อ	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
ชื่อหลักสูตร		
1. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต	10	41.66
2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	7	29.17
3. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต	7	29.14
สาขาวิชาของงานวิจัย		
1. งานวิจัยในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	16	66.66
2. สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2	8.32
3. สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร	1	4.17
4. สาขาวิชาพัฒนาการศึกษา	1	4.17
5. สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	1	4.17
6. สาขาวิชาอาชีวศึกษา	1	4.17
7. สาขาวิชาศิลปศึกษา	1	4.17
8. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา	1	4.17
สถาบันของงานวิจัย		
1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	7	29.16
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	12.5
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	2	8.33
4. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	1	4.17
5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	1	4.17
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ	1	4.17
7. มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	4.17
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	1	4.17
9. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	4.17
10. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1	4.17
11. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	4.17
12. งานวิจัยของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่	1	4.17
13. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	1	4.17

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อ	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
14. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	1	4.17
15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	1	4.17
ปีของงานวิจัย		
1. งานวิจัยปี พ.ศ. 2557	4	16.67
2. งานวิจัยปี พ.ศ. 2553	3	12.5
3. งานวิจัยปี พ.ศ. 2555	3	12.5
4. งานวิจัยปี พ.ศ. 2560	3	12.5
5. งานวิจัยปี พ.ศ. 2556	2	4.17
6. งานวิจัยปี พ.ศ. 2561	2	8.33
7. งานวิจัยปี พ.ศ. 2548	1	4.17
8. งานวิจัยปี พ.ศ. 2551	1	4.17
9. งานวิจัยปี พ.ศ. 2558	1	4.17

2. ด้านวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

จากการศึกษาสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของแฮร์โรว์ และการจัดการเรียนรู้ตนตรียมตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ จำนวน 24 เรื่อง ผลการวิจัย พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ มีจำนวน 16 เรื่อง จากการศึกษา สังเคราะห์วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์ พบว่า เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 14 เรื่อง เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 เรื่อง เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ จำนวน 8 เรื่อง เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผล จำนวน 6 เรื่อง เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้ จำนวน 5 เรื่อง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์

วัตถุประสงค์งานวิจัย	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	4	16.67
2. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตาม แนวคิดของแฮร์โรว์	3	12.5
3. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	3	12.5
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	14	87.5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์งานวิจัย	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
5. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	12	75
6. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	8	50
7. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	6	37.5
8. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์	5	31.25

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ มีจำนวน 8 เรื่อง จากการศึกษาสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พบว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 5 เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 4 งานวิจัย เพื่อเปรียบเทียบคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 4 งานวิจัย เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน จำนวน 4 งานวิจัย เพื่อพัฒนาแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ จำนวน 5 งานวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ

วัตถุประสงค์งานวิจัย	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	5	62.5
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	4	50
3. เพื่อเปรียบเทียบคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	4	50
4. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	1	12.5
5. เพื่อศึกษาทักษะทางดนตรีของผู้เรียน	5	62.5
6. เพื่อศึกษาทักษะทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน	2	25
7. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน	4	50
8. เพื่อพัฒนาแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ	5	62.5
9. เพื่อใช้ในวิชาการบรรเลงเครื่องดนตรีระนาดและฆ้องวงใหญ่	1	12.5
10. เพื่อใช้ในวิชาการเป่าขลุ่ยไทย	1	12.5
11. เพื่อเปรียบเทียบระหว่างวิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟกับวิธีการสอนดนตรีแบบพื้นฐาน	1	12.5

3. ด้านวิธีการดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiLis ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 การเลือกใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากงานวิจัยทั้ง 24 เรื่อง ดังนี้ จากการศึกษาสังเคราะห์

- 1) การเลือกใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 เรื่อง การเลือกใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 2 เรื่อง
- 2) เทคนิคการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย พบว่า อันดับ 1 การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 9 เรื่อง อันดับ 2 การสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 เรื่อง
- 3) ประเภทของงานวิจัย พบว่า เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนา จำนวน 15 เรื่อง และเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 9 เรื่อง
- 4) กรอบแนวคิดในการวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่มีการนำเสนอกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีของผู้อื่น 23 เรื่อง สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดของตนเอง จำนวน 1 เรื่อง
- 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย จำนวน 24 เรื่อง มีการอ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 281 รายการ ส่วนใหญ่เป็นการอ้างอิงงานวิจัยภายในประเทศ 190 รายการ และมีอ้างอิงงานวิจัยต่างประเทศ 91 รายการ
- 6) รายการอ้างอิงท้ายงานวิจัย 24 เรื่อง จำนวน 1,327 รายการ อันดับ 1 อ้างอิงจากตำราและ สื่อสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ จำนวน 963 รายการ อันดับ 2 อ้างอิงจากตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ จำนวน 322 รายการ อันดับ 3 อ้างอิงจากเว็บไซต์ภายในประเทศ จำนวน 35 รายการ อันดับ 4 อ้างอิงจากเว็บไซต์ต่างประเทศ จำนวน 7 รายการ
- 7) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 75 รายการ ประกอบด้วย อันดับ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 24 รายการ อันดับ 2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 18 รายการ อันดับ 3 แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 14 รายการ อันดับ 4 แบบวัดทักษะปฏิบัติ จำนวน 12 รายการ อันดับ 5 แบบวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 4 รายการ อันดับ 6 แบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 3 รายการ
- 8) การหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า มีการหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 19 เรื่อง และไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ จำนวน 5 เรื่อง
- 9) วิธีที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ อันดับ 1 การหาค่าความเที่ยงตรง จำนวน 18 เรื่อง อันดับ 2 การหาค่าความเชื่อมั่น 15 เรื่อง อันดับ 3 การหาประสิทธิภาพชุดการสอน จำนวน 11 เรื่อง
- 10) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย อันดับ 1 ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย จำนวน 21 เรื่อง อันดับ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม จำนวน 4 เรื่อง
- 11) พื้นที่ในการเก็บข้อมูลวิจัย อันดับ 1 ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 เรื่อง อันดับ 2 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 เรื่อง ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 4 เรื่อง ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 เรื่อง อันดับ 3 ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 เรื่อง
- 12) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัย งานวิจัย 24 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่มีการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 18 เรื่อง และ ผลการทดสอบสมมติฐาน การวิจัยในงานวิจัยที่มีการสมมติฐาน จำนวน 18 เรื่อง มีผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐาน จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ด้านวิธีการดำเนินการวิจัย

หัวข้อด้านวิธีการดำเนินงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
การเลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง		
1. การเลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง	22	91.67
2. การเลือกใช้ประชากรทั้งหมด	2	8.33

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อด้านวิธีการดำเนินงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
เทคนิคการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง		
1. การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)	9	37.5
2. การสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling)	7	29.17
3. การสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling)	2	8.33
4. การสุ่มแบบเครชีและมอร์แกน (Krejice and Morgan)	1	4.17
5. ไม่ระบุวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	5	20.89
ประเภทของงานวิจัย		
1. งานวิจัยเพื่อพัฒนา	15	62.5
2. งานวิจัยเชิงทดลอง	9	37.5
กรอบแนวคิดของงานวิจัย		
1. การนำเสนอกรอบแนวคิดที่ในการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีของผู้อื่น	23	95.89
2. สร้างสรรค์เป็นกรอบแนวคิดของตนเอง	1	4.17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
1. อ้างอิงงานวิจัยภายในประเทศ	190	67.62
2. งานวิจัยต่างประเทศ	91	32.28
งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์		
1. จากตำราและ สื่อสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ	963	72.57
2. จากตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ	322	24.26
3. จากเว็บไซต์ภายในประเทศ	35	2.64
4. จากเว็บไซต์ต่างประเทศ	7	0.53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		
1. แผนการจัดการเรียนรู้	24	32
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	18	24
3. แบบประเมินความพึงพอใจ	14	18.67
4. แบบวัดทักษะปฏิบัติ	12	16
5. แบบวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์	4	5.33
6. แบบสังเกตพฤติกรรม	3	4
การหาคุณภาพเครื่องมือ		
1. มีการหาคุณภาพเครื่องมือ	19	79.16
2. ไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมือ	5	20.33

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อด้านวิธีการดำเนินงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย	คิดเป็นร้อยละ
วิธีที่ใช้การหาคุณภาพเครื่องมือ		
1. การหาค่าความเที่ยงตรง	18	85
2. การหาค่าความเชื่อมั่น	15	62.5
3. การหาประสิทธิภาพชุดการสอน	11	45.89
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย		
1. ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย	21	87.5
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม	4	12.5
พื้นที่ในการเก็บข้อมูลวิจัย		
1. ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	4	16.67
2. ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	4	16.67
3. ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	4	16.67
4. ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	5	20.83
5. ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	2	8.33
6. ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2	1	4.17
7. ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1	4.17
8. ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1	4.17
9. ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1	4.17
10. คณะครูอาจารย์	1	4.17
การทดสอบสมมติฐานในการวิจัย		
1. มีการทดสอบสมมติฐาน	18	75
2. ไม่มีการทดสอบสมมติฐาน	6	25

4. ด้านผลการศึกษา

รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์ริว เริ่มจากการปฏิบัติที่มีรายละเอียดของขั้นตอนที่น้อยไปจนถึงการปฏิบัติที่มีรายละเอียดของขั้นตอนที่มาก โดยมีขั้นตอนดังนี้ การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ นิยมนำมาใช้ในวิชา ดนตรี ศิลปะ เทคโนโลยีและการงานอาชีพ วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นั้นเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก โดยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทักษะทางด้านดนตรี และสามารถพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ เนื่องจากวิธีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ จะพัฒนาทักษะจากง่ายไปหายาก เคาะจังหวะ การแยกเสียงสูงต่ำ การเรียนรู้สัญลักษณ์โน้ตสากล การอ่านโน้ตสากล การปฏิบัติเครื่องดนตรี คาร์ล ออร์ฟ ให้ความสนใจจากเรื่องพื้นฐานทางดนตรี เมื่อผู้เรียนมีพื้นฐานทาง

ดนตรีแล้ว ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ไปพัฒนาทักษะที่ยากขึ้นไปอีก และให้ผู้เรียนมีการแสดงออกทักษะทางดนตรีในสถานการณ์ต่าง ๆ

อภิปรายผล

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติ และวิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 อภิปรายผลของการวิจัยได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านข้อมูลพื้นฐาน

งานวิจัยที่ได้รับเผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiLis ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 จำนวน 24 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เนื่องจากหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตหรือ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มีการเปิดสอนในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนั้นมีความรู้ความเข้าใจหลักการและทฤษฎีของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการนำความรู้ไปปรับใช้จริง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ได้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sukhothai Thammathirat Open University (2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครูพบว่า ด้านคุณลักษณะ มี 6 ด้าน 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาตนเอง 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

2. ด้านวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

จากการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ แฮร์โรว์ และวิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ส่วนใหญ่เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ เนื่องจากมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจจากการลงมือปฏิบัติทักษะ โดยจากการเรียนเลียนแบบและฝึกฝนจากง่ายไปหายาก จนเกิดความเข้าใจในขั้นตอนของทักษะปฏิบัตินั้นและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจนสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จะมีการวัดผลก่อนเรียนเพื่อวัดทักษะเดิมของผู้เรียนอยู่ในระดับใด เมื่อทำการสอนทักษะปฏิบัติ และมีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง แล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียน โดยแบบทดสอบอาจเป็นแบบทดสอบการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งครูจะมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อยู่ที่ระดับใด การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนช่วยให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียน และจะทำให้ทราบผลการทดลองทฤษฎีว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับการศึกษาของ Yosida (2011) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนมาแล้วว่าเกิดการเรียนรู้เท่าใด โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในลักษณะต่าง ๆ และพิจารณาจากคะแนนที่ได้

3. ด้านวิธีการดำเนินการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiLis ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2561 จำนวน 24 เรื่อง งานวิจัยส่วนใหญ่เลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการใช้ประชากรทั้งหมดอาจทำการเก็บข้อมูลนั้นใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูง และในเวลาที่ย่ำกักอาจทำให้เก็บรวบรวมข้อมูลอาจไม่ครบถ้วน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีการคัดเลือกจากประชากรมีความสำคัญต่อการทำงานวิจัย เพื่อนำผลที่ได้ไปสรุปอ้างอิงถึงประชากรได้ เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random

Sampling) สอดคล้องกับการศึกษาของ Srisawat (2011) การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยต้องการศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยการหากลุ่มตัวแทนจากประชากรทั้งหมด ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกเป็นระดับของพื้นที่แล้วมีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างตามระดับที่ผู้วิจัยเป็นคนกำหนด เช่น จากระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ระดับชั้น ห้องเรียน เป็นต้น กรอบแนวคิดในการวิจัยส่วนใหญ่มีการนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีของผู้อื่น โดยจะนำแนวคิด และวิธีการบางส่วน เข้ามาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนโดยการนำทฤษฎี หรือแนวคิดนั้นเป็นที่ยอมรับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิจัย ซึ่งจะต้องมีการหาคุณภาพของเครื่องมือก่อน โดยการวัดความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้วิชานั้น ๆ ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเป็นรายข้อโดยมีผู้เชี่ยวชาญพิจารณา สอดคล้องกับการศึกษาของ Ongiem (2018) ได้กล่าวว่า ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ความยากง่าย และอำนาจจำแนก เป็นคุณภาพพื้นฐานของเครื่องมือวิจัย ที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องรายงานกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนโดยละเอียด ถูกต้องตามหลักวิชาการและสถิติ เพื่อข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ มีความคลาดเคลื่อนน้อย และผลงานวิจัยมีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

4. ด้านผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ เริ่มจากการปฏิบัติขั้นตอนที่มียารละเอียดน้อยไปจนถึงขั้นตอนที่มีรายละเอียดที่มาก โดยมี 5 ขั้นตอน 1. การเลียนแบบ ขั้นนี้ครูสาธิตทักษะให้ผู้เรียนสังเกตทักษะว่ามีขั้นตอนอย่างไร และผู้เรียนสามารถบอกขั้นตอนหลัก ๆ ของทักษะปฏิบัติได้ถึงจะไม่สมบูรณ์ก็ตาม 2. การลงมือกระทำตามคำสั่ง ครูให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะตามที่ครูสอนอย่างเป็นขั้นตอน การลงมือปฏิบัติจนถึงจะไม่สมบูรณ์ แต่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติและรู้สิ่งที่บกพร่อง สามารถนำไปปรับแก้ไขได้ 3. การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ผู้เรียนฝึกฝนทักษะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง 4. การแสดงออกเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนแสดงทักษะที่ฝึกฝน และนำมาประยุกต์ตามสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผู้เรียนอาจมีการผสมผสานทักษะอื่น ๆ เข้ามาในการปฏิบัติ 5. การกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกทักษะปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ สมบูรณ์ นิยมนำมาใช้ในวิชา ดนตรี ศิลปะ เทคโนโลยีและการทำงานอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Sinthanachai (2011) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องเชิงศูนย์ศิลป์ดินปั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน ทำให้นักเรียนมีความสุข เกิดความมั่นใจ และกล้าแสดงออก ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นั้นเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก โดยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทักษะทางด้านดนตรี และสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ เนื่องจากวิธีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ จะพัฒนาทักษะจากง่ายไปหายาก เริ่มจากการเคาะจังหวะ การแยกเสียงสูงต่ำ การเรียนรู้สัญลักษณ์โน้ตสากล การอ่านโน้ตสากล การปฏิบัติเครื่องดนตรี คาร์ล ออร์ฟ ให้ความสนใจจากเรื่องพื้นฐานทางดนตรี เมื่อผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาทักษะที่ยากขึ้นไปอีก จึงทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านดนตรีได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ Laithong (2017) การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นั้น

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนจากประสบการณ์เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบทางดนตรีด้านต่าง ๆ เป็นวิถีทางแห่งการนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเชิงคุณภาพของสุนทรียภาพทางดนตรีเกิดความซาบซึ้งในดนตรีอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติ โดยการนำรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของ แฮร์โรว์ ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยทำการศึกษาขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอน และจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

2. การนำผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ โดยการนำวิธีการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ไปปรับใช้ในรายวิชาดนตรี เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางดนตรีให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องจังหวะ ระดับเสียง สัญลักษณ์ตัวโน้ต การอ่านโน้ต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยจากฐานข้อมูลอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ฐานข้อมูลจาก เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและแนวโน้มของหัวข้อที่ทำการวิจัย และหาข้อสรุปของงานวิจัยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมถึงรายวิชาที่เน้นทักษะปฏิบัติ เช่น การงาน อาชีพและเทคโนโลยี

2. การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน การสอนดนตรีตามแนวคิดของโคดาโย เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาดนตรี และพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จุไรรัตน์ สุธรง. (2552). **การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จินตวิทย์ โยสีดา. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมสืบเสาะหาความรู้เรื่องไบโอดีเซล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเคมี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉานตุนไต้ทอง. (2560). **ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2554). **วิธีการวิจัยทางสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2558). **การสังเคราะห์งานวิจัย**. นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และศิลา แหมมณี. (2546). **เก้าก้าวสู่ความสำเร็จในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการสังเคราะห์งานวิจัย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พรทิพย์ พันตา. (2554). **การสังเคราะห์งานวิจัยนวัตกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์การวิเคราะห์อภิमान และการวิเคราะห์กลุ่มแฝง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ สีนั่นชัย. (2554). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติแฮร์โรว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง เชิงศูนย์ศิลป์ดินปั้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2555). **มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการครุสภา.
- เวชฤทธิ์ อังคนภักขจร. (2546). **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศกร พรหมทา. (2557). **การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัชชา โพธิ์เงิน. (2554). **การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2545). **เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สิริวรรณ จันทร์กุล. (2554). **การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา องค์เอี่ยม. (2561). **การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย**. บทพื้นฟูวิชาการ ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.

References

- Harrow. (1972). **A Taxonomy of the Psychomotor Domain: A Guide for Developing Behavioral Objectives**. New York Longman.

Translated Thai Referencess

- Aunganapattarakajohn, V. (2003). **A Synthesis of Research on Misconceptions in Mathematics.** Thesis Master of Education Mathematics Education Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Jantrkool, S. (2011). **A Synthesis of Mathematics Education Theses on Mathematical Skills and Processes.** Thesis Master of Education Mathematics Education Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Laithong, C. (2017). **Effects of Exercises Based on Carl Orff's Approach to Develop Rhythmic Understanding in Elementary School Band Students.** Thesis Master of Education Music Education Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2009). **Basic Core Education Course 2008.** Bangkok: Agricultural Cooperative Assembly of Thailand. (in Thai)
- Ongiem, A. (2018). **Validation of the Test.** Review Article Department of Anesthesiology Faculty of Medicine Siriraj Hospital. Mahidol University. (in Thai)
- Pongern, S. (2011). **A Proposed Model of Organizing Music Learning Courses for Grades 4 to 6 Students.** Thesis Master of Education Music Education Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Promata, S. (2014). **Synthesis of Theses on Local Curriculum Development in Thailand.** Thesis Master of Education Supervision and Curriculum Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Punta, P. (2011). **A Synthesis of Mathematics Teaching Innovation Research: Meta – Analysis and Latent Class Analysis.** Thesis Master of Education Research Methodology Department Educational Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Punyaratabandhu, T. (2015). **Research Synthesis.** Nonthaburi: School of Management Science Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Sinthanachai, P. (2011). **Results of Learning Activities Based on The Conceptual Development Practical Skills of Harrow Arts Department Story of Clay Art Center Secondary 2.** Independent Study Report Master of Education Curriculum and Instruction Faculty of Education. Mahasarakham University. (in Thai)
- Srisawat, N. (2011). **Sociological Research Methods.** Bangkok: Kasetsart University Press. (in Thai)

- Sudrung, J. (2009). **Synthesis of Master's Thesis in Educational Supervision**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2012) **Teachers in Basic Education**. Bangkok: Secretariat Office of The Teacher' Council of Thailand. (in Thai)
- Wiratchai, N. Khemmani, T. (2003), **Nine Steps to Success in Classroom Research And research synthesis**. Bangkok: Institute of Academic Development.
- Wongwanich, S. (2002). **Tips for Doing Classroom Research**. Bangkok: Thai font printing house. (in Thai)
- Yosida, J. (2011). **The Development of Inquiry Process Activity Packages on Biodiesel Topic for High School Students**. Master's Project Education Chemistry Graduate School. Srinakharinwirot University. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นายณที ปิ่นวิไลรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 95/268 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: nateepnwilairat@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินทิรา รอบรู้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: intira.ro@ssru.ac.th

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
นนทบุรี: การวิจัยเชิงสำรวจและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาแบบผสมวิธี
The State and Problems of Implementing School Curriculum for
Nonthaburi Provincial Administrative Organization Schools: A Survey
Research and Mixed Methods of School Curriculum Evaluation

พวงเพชร จินดามาศ* และภริณี วัชรสินธุ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Puangpech Jindamas* and Phiradee Watcharasin
Graduate School, Suan Disit University

Received: December, 14 2019

Revised: February, 9 2020

Accepted: February, 12 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี และ 2) ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ การสำรวจสภาพปัญหาและประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจและแบบประเมินหลักสูตรจากประชากรกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 28 คน และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 300 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น สำหรับการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้อำนวยการ/คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน กลุ่มครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มละ 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมพบว่ามีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.56$, $SD = 0.95$) 2) ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเชิงปริมาณ ตามตัวแปรทั้งหมดในภาพรวม พบว่า หลักสูตรสถานศึกษามีตัวแปรทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, $S.D. = 0.83$) 3) ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเชิงคุณภาพพบว่าสิ่งที่ควรพัฒนา คือ การนำความต้องการของท้องถิ่นและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ควรมีผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน นอกจากนั้นควรควรนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นและเน้นการปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงสำรวจ การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินแบบผสมวิธี

Abstract

The objectives of this research were: 1) to survey the state and problems of implementing the school curriculum for Nonthaburi Provincial Administrative Organization schools and 2) to evaluate the school curriculum of Klongyongwetheeuptham School in terms of contexts, inputs, processes, products, effectiveness, and satisfaction of relevant persons. The respondents can be categorized as 28 school directors and 300 teachers recruited by stratified random sampling in proportion to the teachers in each school. In the interviewing phase, the researcher collected data from key informants of 9 directors/ school board, 10 teachers, 10 students' parents and 10 graduates. The statistical analysis included percentage, means and standard deviation. The findings showed that 1) Regarding the overall problems of implementing the school curriculum from the perspective of the school directors and teachers, it revealed that the problems were found at the moderate level ($\bar{X} = 1.56$, $SD = 0.95$) 2) The overall finding of the school curriculum evaluation of 6 aspects was rated at the high level ($\bar{X} = 2.63$, $SD = 0.83$) 3) The qualitative results of the school curriculum evaluation showed that the administrator should avidly include local needs and the sufficiency economy philosophy in the analysis to define the desirable outcomes of students. The appointment of a supervisory board for curriculum administration must be clear and consistent. In addition, teachers should utilize the school curriculum to determine the learning management plan which was related with local community and focused on the practical implementation.

Keywords: Survey Research, School Curriculum Evaluation, Mixed Methods

บทนำ

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะเป็นการขยายแนวคิดในการจัดการศึกษา หรือปรัชญาการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นหากสามารถสร้างหลักสูตรที่ดีได้ย่อมจะทำให้การจัดการศึกษา บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ การที่จะทราบได้ว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นไว้นั้นเหมาะสมหรือไม่เพียงใด จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผล การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพของการศึกษาหลาย ๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับเขตจนถึงระดับชาติ ผู้ที่มีบทบาทในการประเมินทั้งในระดับผู้จัดทำนโยบายการศึกษา ผู้กำกับดูแล จนถึงระดับผู้ปฏิบัติ จึงควรทำความเข้าใจกับประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการประเมินหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดวางแผนการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการประเมิน และสามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ได้จริง ดังนั้นการประเมินผลหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่ขาดไม่ได้ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และเนื่องจากหลักสูตรนั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตาม

ยุคสมัย ไม่สามารถกำหนดไว้ตายตัวได้ การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปตั้งแต่การสร้างหลักสูตร การประเมินหลักสูตร จนถึงการนำไปใช้ในโรงเรียน

โรงเรียนใดที่มีการประเมินหลักสูตรก็จะมีพัฒนาทางวิชาการต่าง ๆ ได้ดีขึ้นตามโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางด้านวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้นทุก ๆ ปีอย่างต่อเนื่อง การประเมินหลักสูตรจึงเป็นการคัดกรองให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ และเหมาะสม มีนักวิชาการหลายท่านที่นำเสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ รูปแบบการประเมินที่เป็นที่รู้จักกว้างขวางได้แก่การประเมินที่เน้นการตัดสินใจที่รู้จักในชื่อ CIPP Model ของ Stufflebeam (1971) และการประเมินอิงวัตถุประสงค์ของ Tyler (1987) โมเดลการประเมินทั้ง 2 โมเดลต่างก็มีจุดเด่น กล่าวคือ การประเมินตามโมเดล CIPP มีจุดเด่น คือ เป็นการประเมินที่ครบทุกขั้นตอนกระบวนการได้แก่ การประเมินด้านบริบท (Context: C) ปัจจัยนำเข้า (Input: I) กระบวนการ (Process: P) และผลผลิต (Product: P) โมเดลการประเมินยังอาจใช้รูปแบบการประเมินเชิงปริมาณร่วมกับการประเมินเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกยิ่งขึ้น การประเมินเชิงผสมวิธี (Mixed-Method Evaluation) เป็นแนวทางหนึ่งที่นำวิธีการเชิงคุณภาพ และวิธีการเชิงปริมาณมาใช้ร่วมกันเพื่อหาคำตอบให้กับสิ่งที่ได้รับการประเมิน โดยอาจเริ่มตั้งแต่การใช้ร่วมกันในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปตีความหมายข้อค้นพบร่วมกัน การประเมินผสมวิธีเกิดขึ้นก็เพราะนักประเมินตระหนักว่าการใช้วิธีการเชิงคุณภาพ หรือเชิงปริมาณวิธีการใดวิธีการหนึ่งสำหรับศึกษาหาคำตอบ ในสิ่งที่ได้รับการประเมินต่างก็ยังมีข้อโหวอันเป็นจุดอ่อน หรือข้อจำกัดของวิธีการดังกล่าวเกี่ยวกับผล หรือคำตอบที่ได้รับจากการใช้วิธีการนั้น ๆ หากทำการศึกษาแต่เพียงลำพังในการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มและมีประเด็นที่ต้องประเมินหลากหลาย จึงมีข้อมูลที่ผู้ประเมินควรพิจารณาอย่างรอบด้าน การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะหาแนวทางการประเมินหลักสูตรโดยใช้การประเมินแบบผสมวิธีเพื่อศึกษาผลการนำหลักสูตรไปใช้ให้ครอบคลุมโดยนำแนวคิดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ ด้านบริบท (C) ปัจจัยนำเข้า (I) กระบวนการ (P) และผลผลิต (P) ตามแนวคิด CIPP Model ของ Stufflebeam นอกจากนั้นยังผสมวิธีประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์ตามแนวคิดของ Tyler โดยเพิ่มองค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness: E) และความพึงพอใจ (Satisfaction: S) ของผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำโมเดลการประเมิน CIPPES นี้ไปประเมินความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเพื่อสำรวจสภาพการนำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม รวมทั้งศึกษาภาพย่อยจากกรณีศึกษาการประเมินหลักสูตรโรงเรียนคลองโยงเวทีอุบลมภ์ เพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีจะได้้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ตลอดจนเป็นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุบลมภ์ เพื่อนำไปพัฒนาแผนการจัดการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

2. เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Stufflebeam (1971) มีลักษณะเด่น คือ เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการตัดสินใจ (Decision - Oriented Evaluation) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจและพิจารณาว่าควรดำเนินการบริหารหลักสูตร โครงการ/แผนงาน ขึ้นต่อไปหรือไม่ และมีการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ส่วนรูปแบบการประเมิน Goal-Based Evaluation Model ของ Tyler (1987) มีลักษณะเด่น คือ เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก อีกทั้งยึดความสำเร็จของผู้เรียนเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ

2. รูปแบบการประเมินแบบผสมวิธี

Chen (1997: 65 อ้างถึงใน Buason, 2013) ให้ความหมายของการประเมินผสมวิธีว่า คือ การนำวิธีการเชิงคุณภาพ และวิธีการเชิงปริมาณมาใช้ร่วมกันเพื่อหาคำตอบให้กับสิ่งที่ได้รับการประเมิน โดยอาจเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปตีความหมายผลข้อค้นพบร่วมกัน วิธีการประเมินผสมวิธีเกิดขึ้นก็เพราะนักประเมินตระหนักว่าการใช้วิธีการเชิงคุณภาพ หรือปริมาณต่างก็ยังมีข้อจำกัดอันเป็นจุดอ่อน หรือข้อจำกัดของวิธีการดังกล่าวเกี่ยวกับผล หรือคำตอบที่ได้รับจากการใช้วิธีการนั้น ๆ ทำการศึกษาแต่เพียงลำพัง แบบแผนการประเมินแบบผสมวิธีตามแนวคิดของ Buason (2013) แบ่งได้เป็น 5 แบบ คือ แบบสามเส้า แบบส่งเสริมเติมเต็ม แบบพัฒนา แบบแสวงหาสิ่งใหม่ และแบบขยายออก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การประเมินผสมวิธี ได้แก่ 1) แบบสามเส้า คือ การหาความสอดคล้องของผลการประเมินหลักสูตรโดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และ 2) แบบส่งเสริมเติมเต็ม โดยการกำหนดรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด CIPP ของ Stufflebeam ผสมผสานกับแนวคิดการประเมินอิงวัตถุประสงค์ของ Tyler โดยผนวกประเด็นด้าน ประสิทธิภาพของหลักสูตร (Effectiveness) และความพึงพอใจ (Satisfaction) ของผู้เกี่ยวข้องเข้าไปด้วย

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎี หลักการประเมินหลักสูตร และการประเมินผสมวิธี ตลอดจนข้อค้นพบจากงานวิจัยในอดีต จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประเมินของ Stufflebeam (CIPP Model) เป็นการประเมินองค์ประกอบหลายมิติของหลักสูตร และมุ่งเน้นวิเคราะห์ว่าหลักสูตรเป็นอย่างไร มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงพัฒนาเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เหมาะสม เป็นรูปแบบการประเมินที่สามารถบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น และรูปแบบการประเมินของ Tyler ซึ่งเป็นการประเมินอิงวัตถุประสงค์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินตามแนวคิดของ CIPP ของ Stufflebeam ผสมผสานกับแนวคิดการประเมินอิงวัตถุประสงค์ของ Tyler ซึ่งการประเมินดังกล่าว นำเสนอเป็นกรอบความคิดของการวิจัย ซึ่งวัดจากองค์ประกอบ CIPPES ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 CIPPES Model สำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจและแบบประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 28 โรงเรียน การวิจัยระยะที่ 2

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์เชิงคุณภาพ ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ประสิทธิภาพ และ ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีประชากรผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวกัน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 791 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา 28 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา และกลุ่มครูผู้สอน 763 คน ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระดับอำนาจการทดสอบที่ 0.95 ทำให้ได้จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 268 คน ดังนั้นเพื่อป้องกันความผิดพลาดหรือป้องกันข้อมูลที่อาจเกิดการสูญหายในระหว่างกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนจำนวน 300 คน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 28 โรงเรียน สำหรับการประเมินหลักสูตรโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์ได้เพิ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนและผู้สำเร็จการศึกษา อีกกลุ่มละ 10 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยระยะที่ 2 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์ในการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และ 2 กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา/คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน และกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 10 คน เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมด ส่วนกลุ่มที่ 3 และ 4 เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนและผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดได้แก่ เป็นกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นผู้ปกครองเครือข่าย และนักเรียนในการปกครองที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป.5-ป.6 จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาต้องเป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วไม่เกิน 10 ปี จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสำรวจสภาพปัญหา และแบบประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และ 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ ที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรให้ครอบคลุม โดยรายละเอียดของเครื่องมือมีดังนี้

1) แบบสำรวจสภาพปัญหาและแบบประเมินหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา/ คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา แบบสำรวจและแบบประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สำรวจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 สำรวจสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรและประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) (Srisaart, 2010) จำนวน 33 ข้อ ประกอบด้วยด้านบริบท จำนวน 7 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 6 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 15 ข้อ ด้านผลผลิต จำนวน 1 ข้อ ด้านประสิทธิภาพ จำนวน 2 ข้อ และด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ข้อ และตอนที่ 3

กระบวนการ ผลิต ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสำรวจ และแบบประเมินไปยังสถานศึกษา พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ 2) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งหนังสือขออนุญาต สัมภาษณ์ผู้บริหาร/คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา พร้อมส่ง ประเด็นสัมภาษณ์ไปก่อนล่วงหน้า และประสานงานกับผู้บริหาร/คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา ขอนัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวัน เวลาที่ได้นัดไว้ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data Collection) ได้แก่การเก็บ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา ข้อมูลจากฝ่ายทะเบียน และรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัย ได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เอกสาร SAR จากฐานข้อมูลของสถานศึกษาทั้ง 28 แห่งและนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) ข้อมูลสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาประเด็นที่มีความสอดคล้องและแตกต่างกัน

ผลการศึกษา

1. ผลการสำรวจสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นนทบุรี (28 แห่ง) เชิงปริมาณเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนเห็นสอดคล้องกันว่าการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้มีปัญหาในการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 (ระดับปัญหา 0-4) และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ มีสภาพปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.53 ถึง 1.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.90 ถึง 0.93 ส่วนด้านผลผลิต ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจมีสภาพปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.36 ถึง 1.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.00 ถึง 1.11 รายละเอียดผลการศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี	ผู้อำนวยการสถานศึกษา (N = 28)			ครูผู้สอน (n = 300)			รวม		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. ด้านบริบท	1.59	0.63	ปานกลาง	1.52	0.92	ปานกลาง	1.53	0.90	ปานกลาง
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	1.51	0.81	ปานกลาง	1.59	0.97	ปานกลาง	1.59	0.96	ปานกลาง
3. ด้านกระบวนการ	1.52	0.75	ปานกลาง	1.63	0.94	ปานกลาง	1.62	0.93	ปานกลาง
4. ด้านผลผลิต	1.43	0.84	น้อย	1.35	1.07	น้อย	1.36	1.05	น้อย
5. ด้านประสิทธิผล	1.41	0.77	น้อย	1.36	1.02	น้อย	1.36	1.00	น้อย
6. ด้านความพึงพอใจ	1.34	0.84	น้อย	1.39	1.14	น้อย	1.38	1.11	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	1.51	0.74	ปานกลาง	1.56	0.96	ปานกลาง	1.56	0.95	ปานกลาง

2. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา (28 แห่ง) เปรียบปริมาณ ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนประเมินตรงกันว่าการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ของสถานศึกษา ทั้ง 28 แห่ง มีการปฏิบัติงานในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 (ระดับปัญหา 0-4) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 6 ด้าน มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.54 ถึง 2.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ถึง 0.94 ด้านที่มีผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง และด้านที่มีผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการ รายละเอียดผลการศึกษาดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี	ผู้อำนวยการสถานศึกษา (N = 28)			ครูผู้สอน (n = 300)			รวม		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านบริบท	2.54	0.63	มาก	2.62	0.90	มาก	2.61	0.88	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	2.79	0.59	มาก	2.7	10.97	มาก	2.72	0.94	มาก
3. ด้านกระบวนการ	2.76	0.68	มาก	2.52	0.79	มาก	2.54	0.79	มาก
4. ด้านผลผลิต	2.96	0.69	มาก	2.79	0.76	มาก	2.80	0.75	มาก
5. ด้านประสิทธิผล	2.84	0.69	มาก	2.81	0.72	มาก	2.81	0.71	มาก
6. ด้านความพึงพอใจ	2.91	0.67	มาก	2.81	0.84	มาก	2.82	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.74	0.65	มาก	2.69	0.83	มาก	2.63	0.83	มาก

3. ผลการสำรวจสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์เชิงปริมาณพบว่า สภาพปัญหาการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ผู้บริหาร/ คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษาเห็นสอดคล้องกันว่า ในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 1.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ มีสภาพปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.56 ถึง 1.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.53 โดยพบว่า ด้านบริบท ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือปัญหาเกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ของชุมชนมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีศักยภาพในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากร บุคลากรที่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการ ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ครู และบุคลากรของสถานศึกษา ยังไม่สามารถร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อกำกับให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ส่วนด้านผลผลิต ประสิทธิภาพและความพึงพอใจมีสภาพปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.44 ถึง 1.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.55 ถึง 0.58 โดยพบว่าด้านผลผลิต ประเด็นผู้เรียนมีการพัฒนาชีวิตอยู่บนความพอเพียงมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านประสิทธิภาพ ประเด็นการบริหารหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรส่งเสริมเอกลักษณ์และสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน รายละเอียดผลการศึกษาดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาที่พบในการดำเนินงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์

รายการประเมิน	สภาพปัญหาที่พบในการดำเนินงานด้านหลักสูตร														
	ผู้บริหาร/คณะกรรมการสถานศึกษา (N = 9)			ครูผู้สอน (N = 10)			ผู้ปกครองนักเรียน (n = 10)			ผู้สำเร็จการศึกษา (n = 10)			รวม		
	ส่วน ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงาน
1. ด้านบริบท	1.48	0.56	น้อย	1.56	0.57	ปานกลาง	1.57	0.49	ปานกลาง	1.61	0.48	ปานกลาง	1.56	0.52	ปานกลาง
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	1.54	0.53	ปานกลาง	1.63	0.52	ปานกลาง	1.58	0.55	ปานกลาง	1.53	0.51	ปานกลาง	1.57	0.53	ปานกลาง
3. ด้านกระบวนการ	1.59	0.50	ปานกลาง	1.62	0.48	ปานกลาง	1.63	0.51	ปานกลาง	1.57	0.50	ปานกลาง	1.60	0.50	ปานกลาง
4. ด้านผลผลิต	1.56	0.53	ปานกลาง	1.30	0.68	น้อย	1.40	0.52	น้อย	1.50	0.53	น้อย	1.44	0.55	น้อย
5. ด้านประสิทธิภาพ	1.61	0.51	ปานกลาง	1.25	0.73	น้อย	1.40	0.51	น้อย	1.60	0.51	ปานกลาง	1.46	0.58	น้อย
6. ด้านความพึงพอใจ	1.61	0.48	ปานกลาง	1.25	0.65	น้อย	1.45	0.52	น้อย	1.56	0.52	ปานกลาง	1.46	0.55	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	1.56	0.52	ปานกลาง	1.55	0.54	ปานกลาง	1.58	0.51	ปานกลาง	1.57	0.50	ปานกลาง	1.57	0.51	ปานกลาง

4. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์

4.1 ผลการประเมินหลักสูตรโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์เชิงปริมาณ การนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาในภาพรวม สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.65 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.60 ถึง 2.76 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.59 โดยพบว่า ด้านบริบท ประเด็นการประเมินการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ของชุมชนมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และประเด็นการประเมินการสร้างความรู้ความเข้าใจและความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้าการประเมินการจัดเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและสังคมปัจจุบัน สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ประเด็นการประเมินด้านการระดมทรัพยากร งบประมาณ องค์ความรู้ บุคลากร เพื่อส่งเสริมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ แม้ว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านกระบวนการ ประเด็นการประเมินด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง ผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และประเด็นการประเมินด้านการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและกำหนดผู้รับผิดชอบ สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนด้านผลผลิตประเด็นด้านผู้เรียนมีการพัฒนาชีวิตอยู่บนความพอเพียง มีการปฏิบัติในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านประสิทธิผล ประเด็นการประเมินการบริหารหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและหลักสูตรส่งเสริมเอกลักษณ์และสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นเมื่อประเมินด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความพึงพอใจในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนความพึงพอใจด้านผลผลิตของหลักสูตร (นักเรียนที่จบการศึกษา) แม้ว่าจะมีผลการประเมินในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น รายละเอียดผลการศึกษาดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาการดำเนินงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์ในภาพรวม

หลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียน คลองโยง เวทีอุปถัมภ์	ผลการดำเนินงานด้านการนำหลักสูตรไปใช้												รวม		
	ผู้บริหาร/คณะกรรมการ สถานศึกษา (N = 9)			ครูผู้สอน (N = 10)			ผู้ปกครองนักเรียน (n = 10)			ผู้สำเร็จการศึกษา (n = 10)					
	ส่วน ค่าเฉลี่ย		ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย		ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย		ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย		ระดับการ ดำเนินงาน	ส่วน ค่าเฉลี่ย		ระดับการ ดำเนินงาน
	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	เบี่ยงเบน มาตรฐาน		เบี่ยงเบน มาตรฐาน	เบี่ยงเบน มาตรฐาน		เบี่ยงเบน มาตรฐาน	เบี่ยงเบน มาตรฐาน							
1. ด้านบริบท	2.75	0.49	มาก	2.54	0.53	มาก	2.82	0.63	มาก	2.56	0.54	มาก	2.63	0.54	มาก
2. ด้านปัจจัย นำเข้า	2.65	0.54	มาก	2.67	0.57	มาก	2.70	0.56	มาก	2.68	0.51	มาก	2.71	0.59	มาก
3. ด้าน กระบวนการ	2.69	0.55	มาก	2.53	0.51	มาก	2.56	0.55	มาก	2.65	0.59	มาก	2.60	0.55	มาก
4. ด้าน ผลผลิต	2.78	0.67	มาก	2.70	0.48	มาก	2.70	0.48	มาก	2.80	0.42	มาก	2.74	0.50	มาก
5. ด้าน ประสิทธิผล	2.83	0.63	มาก	2.80	0.40	มาก	2.60	0.51	มาก	2.65	0.58	มาก	2.72	0.53	มาก
6. ด้านความ พึงพอใจ	2.89	0.78	มาก	2.70	0.47	มาก	2.75	0.56	มาก	2.70	0.57	มาก	2.76	0.59	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.72	0.56	มาก	2.59	0.51	มาก	2.66	0.56	มาก	2.64	0.56	มาก	2.65	0.56	มาก

4.2 ผลการประเมินหลักสูตรโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์เชิงคุณภาพ พบว่าในด้านบริบทมีผลการประเมินระดับปานกลาง สิ่งที่ควรพัฒนาคือการนำความต้องการของท้องถิ่นและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินระดับมาก สิ่งที่ควรพัฒนา คือ ครูควรนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับท้องถิ่น

เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อกำหนดแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการ

ผลการประเมินระดับปานกลาง สิ่งที่ควรพัฒนาคือควรมีผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน

ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับท้องถิ่น เน้นการปฏิบัติจริงมากขึ้น ในการวัดประเมินผล ครูควรสร้างเครื่องมือที่หลากหลายและมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สำหรับการประเมินด้านผลผลิต ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับระดับมาก สิ่งที่ควรพัฒนา คือ ควรปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของผู้เรียน ด้านประสิทธิผล ผลการประเมินระดับปานกลาง สิ่งที่ควรพัฒนาคือควรปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ นอกจากนั้น การประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมระดับมาก สิ่งที่ควรพัฒนาคือควรผลิตนักเรียนที่จบการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในระดับที่สูงขึ้น

ทั้งนี้ จากผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิง

คุณภาพในองค์ประกอบต่าง ๆ ตามกรอบการประเมิน สามารถสรุปผลการประเมินจากข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสำรวจและแบบประเมินหลักสูตร ข้อมูลจาก SAR ของสถานศึกษา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดังตารางที่ 5 ซึ่งสะท้อนว่าในด้านปัจจัยนำเข้า และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษามีผลการประเมินในระดับมาก ส่วนด้านผลผลิตและประสิทธิผลพบว่า สถานศึกษามีผลการประเมินในระดับมาก แต่แม้ว่าจะมีผลการประเมินเชิงปริมาณอยู่ในระดับมากแต่สารสนเทศจาก SAR และผลการประเมินเชิงคุณภาพยังพบว่า มีสิ่งที่ต้องพัฒนาปรับปรุงในด้านการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน บริบทการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 5 สรุปผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุปถัมภ์

รายการประเมิน	ผลการประเมินเชิงปริมาณ	ผลการประเมินจาก SAR	ผลการประเมินเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์
C (Context)	ระดับมาก	-	ระดับปานกลาง
I (Input)	ระดับมาก	-	ระดับมาก
P (Process)	ระดับมาก	-	ระดับปานกลาง
P (Product)	ระดับมาก	- การสำเร็จการศึกษา ระดับมากที่สุด - สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (การดำเนินชีวิตอยู่บนความพอเพียง) ระดับปานกลาง	ระดับมาก
E (Effectiveness)	ระดับมาก	-	- การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับปานกลาง - การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ ระดับปานกลาง
S (Satisfaction)	ระดับมาก	-	ระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยการสำรวจและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาแบบผสมวิธี มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีปราชญ์

ชาวบ้าน องค์ความรู้ของชุมชน มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นเป็นจุดเน้นที่สำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากเป็นสถานศึกษาของท้องถิ่นซึ่งมีเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ ยึดโยงกับการพัฒนาท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรจึงให้ความสำคัญกับการนำ นโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติทำให้ปัญหาที่พบในด้านบริบทและปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับ Charatanaphong, (1996) ที่กล่าวว่า การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน หรือท้องถิ่น นั้น ๆ เพื่อให้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของชุมชนของท้องถิ่นนั้น และสอดคล้องกับ Prasitwutwej, (1999) ที่กล่าวว่าการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งสิ่งที่ควรเพิ่มเติมในระดับท้องถิ่น ความคาดหวังของท้องถิ่น โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ หรือวิธีการอื่นใดที่มีประโยชน์ ทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงภายในท้องถิ่น

2. จากการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุบลภูมิ ซึ่งพบว่าการประเมินด้าน ปัจจัยนำเข้าและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากและมีผลการประเมิน สูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมองเห็นผลผลิตและการสำเร็จการศึกษาของ นักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา และครูจึงให้การสนับสนุน ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนของครูที่ยึดจุดมุ่งหมายตาม หลักสูตร ทำให้นักเรียนที่เรียนจบการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากสถานศึกษา สามารถสอบเข้าเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตามที่ตนเองตั้งใจ ส่งผลให้ผู้ปกครองและผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจใน ระดับมาก

นอกจากนั้นผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองโยงเวทีอุบลภูมิซึ่งพบว่าผู้บริหารสถาน ศึกษา ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ปกครอง ประเมินในภาพรวมการนำหลักสูตรไปใช้สอดคล้องกันเกือบ ทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดรายข้อคำถามจากการสำรวจเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่าในด้านกระบวนการยังมีหลายประเด็นที่ครูประเมินอยู่ในระดับปานกลางแตกต่างจากกลุ่มอื่น เนื่องจาก ครูเป็นผู้อยู่ในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้และเป็นผู้ปฏิบัติที่เห็นถึงกระบวนการทุกขั้นตอน ครูจึงสามารถ สะท้อนสภาพการปฏิบัติจริงซึ่งยังมีสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ได้มากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับ Charatanaphong (1996) ที่ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปสู่การใช้ในห้องเรียนและการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนเป็นผู้บทบาทสำคัญที่สุดในการออกแบบการเรียนรู้ และพัฒนาการสอน ให้ดีขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี นอกจากนั้น จากผลการประเมินด้านกระบวนการ และผลผลิตที่อยู่ในระดับปานกลาง ยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของผู้เรียนในสถานศึกษาท้องถิ่นที่มี โอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และเนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ให้อาสาทางการ ศึกษาให้นักเรียนทุกคนเข้าเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก นักเรียนจึงมีพื้นฐานทางการเรียนรู้ที่ต่างกันอย่าง มาก ทำให้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรได้นำประเด็นดังกล่าวนี้ไปใช้ในการ วิเคราะห์บริบทเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของ 28 โรงเรียน ในภาพรวมมีผลการประเมินเชิงปริมาณระดับมากทุกองค์ประกอบแต่ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นต้นสังกัด ผู้บริหาร ควรได้มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาโดยมุ่งเน้นพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้โดยส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารหลักสูตรและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ผลการประเมินหลักสูตรโรงเรียนคลองโยงเวทียุทธศาสตร์ ซึ่งพบว่า ด้านกระบวนการ ผลผลิต และประสิทธิผลในบางประเด็นยังมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ตลอดจนครูผู้สอนควรนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและกำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรโดยให้ความสำคัญกับประเด็นที่ยังมีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินหลักสูตรสถานศึกษาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ผลการศึกษาในเชิงลึกอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย

2. ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เป็นแม่บทที่เหมาะสมสำหรับจัดการศึกษาในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **หลักการวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร: หลักสูตรและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: อลิ้นเพลส.

ฐิติมา นิตกรวรากล. (2553). **การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัตน์ บัวสนธ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, 5 (2), กรกฎาคม-ธันวาคม 2556: 7-24.

รัตน์ บัวสนธ์. (2556). **วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีส์คัฟเวอร์ จำกัด.

References

- Stufflebeam, Daniel L. (1971). **Education Evaluation and Decision Making**. Itasca, Illinois: F. E. Peacock.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). **Evaluation Theory, Models & Applications**. CA: Jossey-Bass.
- Tyler, R. W. (1987). **Education: Curriculum Development and Evaluation: Oral history transcript**. Berkeley, CA: University of California, Regional Oral History Office.

Translated Thai References

- Buason Rattana. (2013). This Research Aims to Develop a Model for Evaluating Learning management Integration. **Silpakorn Educational Research Journal**, 5 (2), July-December 2013: 7-24. (in Thai)
- Buason Rattana. (2013). **Mixed Method Research and Evaluation** (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Charatanaphong Jaitip. (1996). **The Development of School Curriculum Based: The Guideline Of Curriculum**. Bangkok: Alin Place. (in Thai)
- Nitikornwarakul Thitima. (2010). **An Evaluation of the School Based Curriculum of Watbanpong Samakkeekhunupatham School Ratchaburi Province for Third and Fourth Grade Level by Cipp Model**. Master of Education Program of Silpakorn University. (in Thai)
- Srisaart Boonchom. (2010). **Research Statistics**. Bangkok: Suweeriyasard. (in Thai)
- Prasitwutwej Wichai. (1999). **The Development of Local Curriculum Based: Carry on at local**. Bangkok: Center Discovery Company Limited. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวพวงเพชร จินตามาศ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

59 หมู่ 9 ตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130

e-mail: wan131408@hotmail.com

ดร.ภรดี วัชรสินธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: Phiradee@gmail.com

การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและส่วนประกอบทางเคมีของยาบ้าที่ตรวจจับ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

Analysis of Physical Characteristics and Chemical Composition of Amphetamine Detected in Nakhon Ratchasima Province

เพ็ญพิศ เกตุใหม่* และพัชรา ลินลอยมา
คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Penpit Katmai* and Patchara Sinloyma
Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: April, 27 2020

Revised: June, 8 2020

Accepted: July, 3 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลการค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา 2) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพระหว่างสีกับน้ำหนักของยาบ้า และ 3) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางเคมีของยาบ้าระหว่างเมทแอมเฟตามีนกับกาเฟอีนที่พบในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างยาบ้าที่ส่งตรวจพิสูจน์ในศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 ระหว่างเดือนตุลาคม 2561 ถึงกุมภาพันธ์ 2562 และการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ตำรวจและนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 รวม 13 ราย ผลการวิจัยพบว่า

1) ความรุนแรงของการค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่า อำเภอเมืองนครราชสีมา มีการตรวจยึดจับกุมยาบ้าได้มากที่สุด จำนวน 183 คดี คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมาคือ อำเภอปากช่อง จำนวนการจับกุม 78 คดี คิดเป็นร้อยละ 13.1 และอำเภอหนองบุญมาก จำนวนการจับกุม 39 คดี คิดเป็นร้อยละ 6.5

2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพของสียาบ้ากับน้ำหนักของยาบ้า พบว่า ลักษณะทางกายภาพของสียาบ้ามีความสัมพันธ์กับน้ำหนักของยาบ้า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางเคมีของยาบ้าระหว่างเมทแอมเฟตามีนกับกาเฟอีนที่พบในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางเคมีของเมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับยาบ้าที่มีองค์ประกอบของกาเฟอีน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน กาเฟอีน

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate the commercial information and the spread of Amphetamine (locally called “Yaba”) in Nakhon Ratchasima province, 2) to study the physical characteristic correlation between color and weight of Yaba and 3) to study the chemical composition correlation between Methamphetamine and Caffeine of Yaba in Nakhon Ratchasima province. An integration of quantitative and qualitative researches was conducted in this research. Data were collected and analyzed from the examination results of Yaba that submitted to the Police Forensic Science Center 3 between October 2018 and February 2019 and the in-depth interviewing with 13 policemen and scientists attached to the Police Forensic Science Center 3.

The results of this research indicated as follows;

1) In terms of the intensity of trafficking and spreading of Yaba in Nakhon Ratchasima province, the findings showed the highest number of Yaba seizure was found in Mueang district (183 cases (30.7%)), followed by Pak Chong district (78 cases (13.1%)) and Nong Bunmak district (39 cases (6.5%)).

2) The results of correlation analysis of Yaba’s physical characteristic between color and weight indicated that the Yaba’s color correlated to its weight at the statistical significance level of .05.

3) The results of correlation analysis of Yaba’s chemical composition between methamphetamine and caffeine indicated that methamphetamine correlated to caffeine-containing amphetamine at the statistical significance level of .05.

Keywords: Amphetamine, Methamphetamine, Caffeine

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นภัยที่ร้ายแรงในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน มีการแพร่ระบาดและขยายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศมากขึ้น จากข้อมูลสถิติการจับกุมยึดยาบ้าลักลอบลำเลียงต่อครั้งในปี 2560 พบว่ามีจำนวนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านเม็ด และจำนวนกว่า 54 คดี สามารถยึดยาบ้าได้ 147.5 ล้านเม็ด ซึ่งมากกว่ายาบ้าที่จับยึดได้ในช่วงปี 2556-2559 รวมกัน (MGR Online, 2018) โดยมีรูปแบบการแพร่กระจายที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งกลุ่มเยาวชนถือเป็นกลุ่มที่มีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มคนกลุ่มอื่น เนื่องจากความอยากรู้อยากลอง และความคึกคะนองเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งสภาพแวดล้อม สื่อ และค่านิยมต่าง ๆ เป็นแรงผลักดัน ประกอบกับสถานการณ์ราคาขายเสพติดที่ลดลง ส่งผลให้หาซื้อยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ได้ง่าย แม้ที่ผ่านมาจะได้มีการกำหนดให้ปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ แต่กลับพบว่าสถานการณ์เชิงตัวยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของไอซ์ คีตาเม็น เฮโรอีน และโคเคน (MGR Online, 2018) ก่อให้เกิดปัญหาสังคมขึ้นมามากมาย ทั้งปัญหาต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เสพ รวมถึงผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจของประเทศชาติ

พื้นที่ที่มีสภาพปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับที่รุนแรงยังคงเป็นจังหวัด อุบลราชธานี และจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่และประชากรจำนวนมากซึ่งรวมทั้ง ผู้เสพและกลุ่มเสี่ยงด้วย ประกอบกับมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและเส้นทางการคมนาคมสะดวกทำให้ผู้ ค้ายาเสพติดนำยาเสพติดเข้ามาจำหน่ายและแสวงหาลูกค้ายาเสพติดรายใหม่ๆ จากกลุ่มเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่มากด้วย นอกจากนี้จะพบปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกจังหวัด โดยเฉพาะเขตเมือง และเขตเทศบาล ยาเสพติดที่มีปัญหาการค้าและแพร่ระบาดมากที่สุดจะยังคงเป็น ยาบ้า (Office of the Narcotics Control Board, ONCB, 2017) ปัจจุบันสภาพปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ยังเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มการจับกุมยาเสพติดประเภทยาบ้ามากที่สุดอันดับ 2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 3 ได้ติดตาม ประเมินผล และเฝ้าระวังสถานการณ์ ปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งพบว่าสภาพปัญหาการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในจังหวัดนครราชสีมา ยังคงมีอยู่และสถานการณ์ไม่ลดลง

จากข้อมูลและสถิติดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ในอนาคตสภาพปัญหายาบ้าในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา อาจ กลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเป็นปัญหาดังคมของประเทศอย่างรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะ ในหลายอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์ลักษณะ ทางกายภาพและส่วนประกอบทางเคมีของยาบ้าที่ตรวจจับในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาพื้นที่ การค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้า และศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพของยาบ้า รวมทั้งองค์ ประกอบทางเคมีของยาบ้าในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะช่วยให้สามารถติดตามการแพร่ระบาดของยาบ้า ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาว่าอยู่ในระดับใด เพื่อมุ่งผลในเชิงประมาณการของสถานการณ์ยาบ้าในจังหวัด นครราชสีมาให้มีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง และข้อมูลที่ได้จากการประมาณการสามารถส่งต่อ ข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาทางด้านยาเสพติดประเภทยาบ้าให้ เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ไขปัญหาเสติดของประเทศอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลการค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพระหว่างสียาบ้ากับน้ำหนักของยาบ้า
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางเคมีของยาบ้าระหว่างเมทแอมเฟตามีนกับกาเฟอีน ที่พบในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายยาบ้า

Srikasem (1999) กล่าวว่า ยาบ้า เป็นวัตถุออกฤทธิ์ทำให้ร่างกาย ไม่เหน็ดเหนื่อย ความคิดผ่องใส จิตใจเบิกบานในระยะแรกของการเสพ แต่หากใช้มากหรือใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ แล้วจะมีการ ตื่นเต้น มีอสุ้น ไม่มีสมาธิ ความดันโลหิตสูง สุขภาพทรุดโทรม จิตใจเสื่อมและอาจเป็นโรคจิตได้ ดังนั้น สำนักงานก ารยาเสพติดจึงมีประกาศ ฉบับที่ 135 พ.ศ. 2539 ให้เปลี่ยนประเภทยาบ้าจากวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทมาเป็น

ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน ซึ่งมีผลให้ผู้ผลิต ผู้ค้ามีโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิต โดยทั่วไปลักษณะยาบ้ามีรูปร่างเป็นเม็ดกลม และเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6-7 มิลลิเมตร หนา 1-2 มิลลิเมตร มีหลากสี เช่น สีส้ม น้ำตาล ขาว ม่วง ฟ้ำ ครีมน้ำตาล และสีดำ มีน้ำหนักเม็ดละประมาณ 0.06-0.12 กรัม ขายในราคาเม็ดละ 120-220 บาท

2. ประวัติความเป็นมาของยาบ้า

(Boontham, 2003) กล่าวว่า ยาบ้าในอดีตเคยเรียกกันทั่วไปว่า ยาม้า เป็นยาอันตรายที่แพร่ระบาดหลายประเทศทั่วโลก เช่น อเมริกา ยุโรป และเอเชีย เพราะผลิตและจำหน่ายได้ง่าย ยาบ้าถูกสังเคราะห์ขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1887 โดยนักวิทยาศาสตร์เยอรมันชื่อ เอเดียเลียโน และตั้งชื่อสารนี้ว่า แอมเฟตามีน (Amphetamine) ยาบ้าชนิดแรกของโลกเป็นยาตาม เรียกว่ายาเบนซิดรีน (Benzedrine) ยาเบนซิดรีน 250 มิลลิกรัม เท่ากับ 25-50 เม็ด ในปี ค.ศ. 1936 ยาบ้าถูกผลิตขึ้นเป็นเม็ดเรียกว่า ยาเม็ดเบนซิดรีน มีการโฆษณาสรรพคุณว่าสามารถรักษาโรคได้ถึง 39 โรค เช่น โรคจิต โรคประสาท โรคซึมเศร้า โรคปวดศีรษะ โรคความดันโลหิตต่ำ โรคเมารถ อาการแพ้ท้องในหญิงมีครรภ์และอื่น ๆ ขณะที่ใช้ยา ผู้ใช้จะรู้สึกกระฉับกระเฉง มีกำลังวังชาไม่่วงนอน และนำมาใช้เป็นยาสามัญประจำบ้านไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ปี ค.ศ. 1939 สำนักงานอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาจึงประกาศไม่ให้ยาบ้าเป็นยาสามัญประจำบ้าน ใครจะใช้ยาบ้าต้องมีใบสั่งยาโดยตรงจากแพทย์

3. ลักษณะของยาบ้า

(Boontham, 2003) กล่าวว่า ยาบ้าหรือแอมเฟตามีน มีลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น รสขม มีฤทธิ์ในการกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ชื่อเรียกทางการค้าต่างกัน เช่น เบนซิดรีน ฟินามีน เป็นต้น แต่ในกลุ่มผู้ใช้หรือผู้เสพยาเรียกกันว่า ยาม้า ยาขยัน ยาแค้น ยาแค้น ยาแค้น ยาเพิ่มพลัง เป็นต้น ผงของแอมเฟตามีน 1 กรัม ละลายน้ำได้ 9 ซีซี และละลายได้ในแอลกอฮอล์ 500 ซีซี มีลักษณะกลมแบน รูปหัวใจ และแคปซูลมีสีต่างกัน เช่น สีขาว น้ำตาล สีเหลือง แต่ที่พบส่วนมาก จะเป็นสีขาวเม็ดกลมแบน มีสัญลักษณ์บนเม็ดยา เช่น รูปหัวม้า LONDON 99 รูปดาว เป็นต้น

สำหรับลักษณะทางกายภาพของเม็ดยาบ้าจะมีขนาดเล็กและหนา นิยมบรรจุใส่หลอดกาแฟ หรือห่อด้วยกระดาษฟลอย ลักษณะยาบ้าและบรรจุภัณฑ์ยาบ้าบรรจุในหลอดพลาสติก ยาบ้าที่มีสัญลักษณ์และสีต่าง ๆ ยาบ้าส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นเม็ดกลมเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6.2-6.6 มิลลิเมตร หนาประมาณ 2.5-2.9 มิลลิเมตร น้ำหนักประมาณ 90-100 มิลลิเมตร โดยสัญลักษณ์และสีต่าง ๆ หลายสิบแบบ การขายส่งยาบ้าจะบรรจุใส่ถุง ด้วยจะเรียกกันเป็นคอก คอกละ 200 ตัว (เม็ด) หรือแล้วแต่กลวิธีในการขนส่งเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุม

4. องค์ประกอบของยาบ้า

เมื่อทำการตรวจพิสูจน์หาสารออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในยาบ้า พบว่า มีสารออกฤทธิ์ที่จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภทที่ 2 หรือประเภทที่ 4 และมีตัวยาคือผสมอยู่ด้วย โดยที่เม็ดยาต่าง ๆ ที่แพร่หลายอยู่มีทั้งพบในรูปยาเดี่ยวและยาผสม ดังนี้ (Srikasem, 1999)

1. ยาเดี่ยว ในเม็ดยามีสารออกฤทธิ์ชนิดเดียว เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน และกาเฟอีน เป็นต้น

2. ยาผสมในเม็ด ในเม็ดยามีสารออกฤทธิ์ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป เช่น เมทแอมเฟตามีนผสมกาเฟอีน เมทแอมเฟตามีนผสมอีเฟดรีน อีเฟดรีนผสมกาเฟอีน เพมโกลีนผสมกาเฟอีน เดกซ์โตรามีนผสมอีเฟดรีน เพมโกลีนผสมอีเฟดรีน และกาเฟอีน ฟินาโซนผสมกับอีเฟดรีน และกาเฟอีนเดกซ์โตรามีนผสมกับอีเฟดรีน และกาเฟอีน ฟินาโซนผสมอีเฟดรีน และกาเฟอีนเดกซ์โตรามีนผสมกับอีเฟดรีน และกาเฟอีน แอมเฟตามีนผสม เมทแอมเฟตามีนผสมอีเฟดรีน และกาเฟอีนเพนทิลลีนผสมอีเฟดรีนผสมกาเฟอีน และเบนโซเคน เฟเนทิลลีนผสมเฟนฟลูรามีนผสมอีเฟดรีน และกาเฟอีน

5. การแพร่ระบาดของยาบ้า

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยปรากฏความรุนแรงมากขึ้น (Office of the Narcotics Control Board, ONCB, 2003) ทั้งในด้านจำนวนประชากรและประเภทของยาเสพติดที่ใช้เสพ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีสัดส่วนของพื้นที่ที่มีปัญหามากที่สุด สำหรับประเภทของตัวยามีการแพร่ระบาดในทุกภาค เฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มประชากรต่าง ๆ และยาเสพติดที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา คือ สารระเหยและแอมเฟตามีน ซึ่งมีการแพร่ระบาดมากที่สุดในทุกภาค

6. โทษและผลกระทบของการเสพยาบ้า

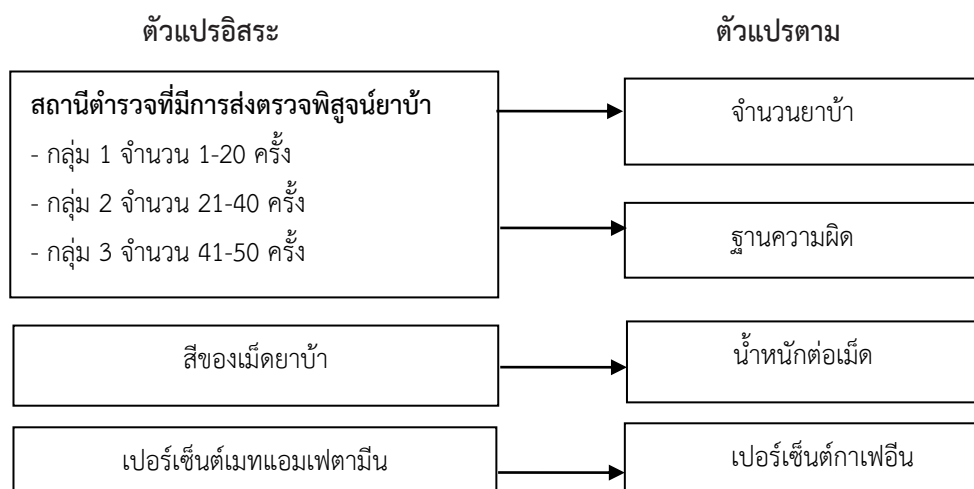
Konprom (2003) ศึกษาพบว่า ผลของการใช้ยาบ้าเกิดโทษต่อผู้ใช้คือ

1. โทษเฉียบพลัน ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ซึ่งจะมีอาการทางสมองปรากฏให้เห็น ถ้าเป็นผู้ป่วยโรคจิต อาจจะมีควมรู้สึกรบกวนรำคาญตัวตายหรือฆ่าผู้อื่น

2. โทษจากการใช้เป็นระยะเวลานาน การใช้ยาในกลุ่มยานี้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะทำให้สมองและร่างกายถูกกระตุ้นอยู่เสมอ โดยไม่ได้รับการพักผ่อน ร่างกายจะต้องถูกฝืนให้ทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา ในที่สุดก็จะทำให้สุขภาพทรุดโทรมลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย และสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. สถานีตำรวจที่มีการส่งตรวจพิสูจน์ยาบ้าที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 ที่แตกต่างกันจะมีการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. สถานีตำรวจที่มีการส่งตรวจพิสูจน์ยาบ้าที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 จะมีความสัมพันธ์กับฐานความผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ลักษณะทางกายภาพของเสียบ้ามีความสัมพันธ์กับน้ำหนักของยาบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. ยาบ้าที่มีเปอร์เซ็นต์เมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับยาบ้าที่มีเปอร์เซ็นต์ของกาเฟอีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพระหว่างเสียบ้ากับน้ำหนักของยาบ้า ศึกษาความสัมพันธ์องค์ประกอบทางเคมีของยาบ้าระหว่างเมทแอมเฟตามีนกับกาเฟอีน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาข้อมูลการค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ยาบ้าที่พนักงานสอบสวน สังกัดสถานีตำรวจในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา รวม 50 แห่ง ส่งมาตรวจพิสูจน์ ณ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ในห้วงเวลาระหว่างเดือนตุลาคม 2561 - กุมภาพันธ์ 2562 รวมจำนวนกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 597 คดี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างประกอบด้วย

2.1 เจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์จาก ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ จำนวน 3 ราย ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ (สบ 3) กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 และนักวิทยาศาสตร์ (สบ 1) กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3

2.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แก่ พนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 ราย และเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนที่มีประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 ราย รวมเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนทั้งสิ้น 10 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ซึ่งผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สมมติฐาน และกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ตามประเด็นจากข้อคำถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยบรรยายข้อค้นพบจากการวิจัยในรูปแบบตัวหนังสือ ตาราง และรูปภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ One-way ANOVA, Chi-square และ Correlation Analysis

ผลการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและส่วนประกอบทางเคมีของยาบ้าที่ตรวจจับในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลยาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาที่พนักงานสอบสวนทำการส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3

พบว่า สถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครราชสีมาที่มีการตรวจยึดจับกุมยาบ้าได้มากที่สุดคือ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา 118 คดี คิดเป็นร้อยละ 19.8 รองลงมา คือ สถานีตำรวจภูธรหนองบุญมาก และสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลาง จำนวนการจับกุม 39 คดี คิดเป็นร้อยละ 6.5 และสถานีตำรวจภูธรปากช่อง จำนวนการจับกุม 34 คดี คิดเป็นร้อยละ 5.7

1.2 ข้อมูลการส่งตรวจของแต่ละสถานีตำรวจ

พบว่า สถานีตำรวจที่ส่งตรวจมากที่สุดจะส่งตรวจ 1-20 ครั้ง จำนวน 284 คดี คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาส่งตรวจจำนวน 41-50 ครั้งขึ้นไป จำนวน 198 คดี คิดเป็นร้อยละ 33.2 และส่งตรวจจำนวน 21-40 ครั้ง จำนวน 115 คดี คิดเป็นร้อยละ 19.3

1.3 ลักษณะฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า พบว่าฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพ จำนวน 219 คดี คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่าย 203 คดี คิดเป็นร้อยละ 34.0 และฐานความผิดครอบครองและเสพ 52 คดี คิดเป็น ร้อยละ 8.7

1.4 สีของยาบ้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสีของยาบ้า พบว่า ส่วนใหญ่ยาบ้าที่พบในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ที่ตรวจยึดได้มีสีแดง จำนวน 376 คดี คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาสีเขียว จำนวน 99 คดี คิดเป็นร้อยละ 16.6 และสีส้มจำนวน 84 คดี คิดเป็นร้อยละ 14.1

1.5 น้ำหนักต่อเม็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลน้ำหนักต่อเม็ด พบว่า ยาบ้าส่วนใหญ่มีน้ำหนักต่อเม็ด 97 มิลลิกรัม จำนวน 34 คดี คิดเป็นร้อยละ 5.7 รองลงมา 93 มิลลิกรัม และ 96 มิลลิกรัม จำนวน 32 คดี คิดเป็นร้อยละ 5.4 88 มิลลิกรัม และ 89 มิลลิกรัม จำนวน 31 คดี คิดเป็นร้อยละ 5.2

1.6 เปอร์เซ็นต์ของเมทแอมเฟตามีน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปอร์เซ็นต์ของเมทแอมเฟตามีน พบว่า ส่วนใหญ่มีเปอร์เซ็นต์ของเมทแอมเฟตามีนอยู่ในช่วงมากกว่าหรือเท่ากับ 16.00 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 318 คดี คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาอยู่ในช่วง 6.00-15.99 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 181 คดี คิดเป็นร้อยละ 30.3 และอยู่ในช่วง 1.00-5.99 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 98 คดี คิดเป็นร้อยละ 16.4

1.7 เปอร์เซ็นต์ของของกาเฟอีน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปอร์เซ็นต์ของกาเฟอีน พบว่า ส่วนใหญ่มีเปอร์เซ็นต์ของกาเฟอีนอยู่ในช่วง 61.00-80.99 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 441 คดี คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาอยู่ในช่วง 81.00-100 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 133 คดี คิดเป็นร้อยละ 22.3 และอยู่ในช่วง 41.00 –60.99 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 21 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.5

1.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสถานีดำรวจที่มีการส่งตรวจยาบ้ากับจำนวนยาบ้า โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-way ANOVA

พบว่า สถานีตำรวจภูธรที่มีจำนวนครั้งในการนำยาบ้ามาตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 จะมีการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตจังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสถานีดำรวจที่มีการส่งตรวจยาบ้ากับจำนวนยาบ้า โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Chi-square

พบว่า ฐานความผิดมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่ส่งตรวจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 597 คดี โดยพบว่าฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพ 219 คดีมากที่สุด รองลงมาคือ ฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่าย 203 คดี และฐานความผิดครอบครองและเสพ 52 คดี โดยส่วนใหญ่ฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพ มีจำนวนครั้งที่พนักงานสอบสวนมีการจับกุม คดียาเสพติดประเภทยาบ้าและนำไปส่งตรวจพิสูจน์ตั้งแต่ 1-20 ครั้ง, 21-40 ครั้ง และ 41-50 ครั้ง โดยส่วนใหญ่จะมีจำนวนครั้งที่ส่งตรวจตั้งแต่ 1-20 ครั้ง คือ มีความถี่ในการส่งตรวจมากที่สุด จำนวน 104 คดี รองลงมาคือ ฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายมีจำนวนครั้งที่ส่งตรวจมากที่สุดที่ 1-20 ครั้ง และฐานความผิดครอบครองและเสพมีจำนวนครั้งที่ส่งตรวจมากที่สุด 1-20 ครั้ง

1.10 ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพของเสียบบ้ากับน้ำหนักของยาบ้าโดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Correlation Coefficient :r

เมื่อหาความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพของเสียบบ้ากับความสัมพันธ์ของน้ำหนักยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน เนื่องจาก r มีค่าเป็นลบ

1.11 ความสัมพันธ์ระหว่างเมทแอมเฟตามีนกับกาเฟอีนโดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient: r)

ยาบ้าที่มีองค์ประกอบทางเคมีของเมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับยาบ้าที่มีองค์ประกอบของกาเฟอีน เมื่อหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางเคมีของเมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับยาบ้าที่มีองค์ประกอบของกาเฟอีน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน เนื่องจาก r มีค่าเป็นลบ

2. การวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนั้น คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่สอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนและนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3

2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 ราย อยู่ในช่วงอายุ 30-56 ปี แบ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 3 ราย และเพศชาย 10 ราย พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เจ้าหน้าที่ตำรวจพนักงานสอบสวน ดำรงตำแหน่งรองสารวัตร จำนวน 4 ราย และสารวัตร 1 ราย เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนดำรงตำแหน่งรองสารวัตร จำนวน 5 ราย และนักวิทยาศาสตร์กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ (สบ 3) 2 ราย และนักวิทยาศาสตร์ (สบ 1) 1 ราย มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-20 ปี

2.2 การใช้ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับคดียาเสพติด ประเภทยาบ้า

2.2.1 ลักษณะทางกายภาพของยาบ้า

จากการสัมภาษณ์พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 พบว่ามีความสอดคล้องกันกล่าวคือ ลักษณะทางกายภาพของยาบ้า ขนาดทั่วไปของเม็ดยาบ้ามีขนาด 6-8 มิลลิเมตร มีลักษณะเม็ดกลมแบน รูปแบบตราประทับส่วนใหญ่จะเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ WY สีของยาบ้าที่เคยมีการจับกุมมีสีแดง สีส้ม สีเขียว สีฟ้า สีเหลือง และสีน้ำตาล

ภาพตัวอย่างของลักษณะทางกายภาพของยาบ้าที่ส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3

ภาพที่ 2 ตัวอย่างลักษณะทางกายภาพของยาบ้าที่ส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3

(a) ลักษณะยาบ้าสีแดง รูปแบบตราประทับ WY	(b) ลักษณะยาบ้าสีส้ม รูปแบบตราประทับ WY
(c) ลักษณะยาบ้าสีเขียว รูปแบบตราประทับ WY	(d) ลักษณะยาบ้าสีฟ้า รูปแบบตราประทับ WY
(e) ลักษณะยาบ้าสีเหลือง รูปแบบตราประทับ WY	

2.2.2 องค์ประกอบของยาบ้าในจังหวัดนครราชสีมา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจพนักงานสอบสวน กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 พบว่ามีความสอดคล้องกันกล่าวคือ ในเม็ดยาบ้าจะพบองค์ประกอบและส่วนผสมเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ซึ่งเป็นเกลือของเมทแอมเฟตามีน และเป็นอนุพันธ์แอมเฟตามีน

2.2.3 แหล่งการค้า การแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน และนักวิทยาศาสตร์ จากกลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 พบว่ามีความสอดคล้องกันกล่าวคือ แหล่งการค้า การแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มักพบในพื้นที่ชุมชน ในกลุ่ม ผู้ว่างงาน กลุ่มนักศึกษาฝึกสหยาบ้า มีกลุ่มเยาวชนในแต่ละชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงานในแต่ละโรงงาน และมีการลักลอบนำมาแพร่ระบาดจากพื้นที่ที่มีแหล่งติดต่อกับจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดชัยภูมิ พื้นที่การค้า การแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ ได้แก่ อำเภอปากช่อง อำเภอครบุรี อำเภอหนองบุญมาก อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอพิมาย อำเภอโชคชัย และอำเภอสูงเนิน

ผู้วิจัยได้สรุปการแพร่ระบาดของยาบ้าตามแผนที่ของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับสถิติที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์ได้ตามแผนที่ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 ลักษณะการแพร่ระบาดของยาบ้าในแต่ละอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา

หมายเหตุ สีแดงคือมีการแพร่ระบาดของยาบ้ารุนแรงที่สุด

2.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหสถานการณ์ยาบ้าในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

2.3.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่พนักงานสอบสวน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรแก้ไขปัญหาดังแต่ในระดับครอบครัวที่มีเยาวชน คือ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองจะต้องปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และให้คำแนะนำในเรื่องโทษของยาบ้าเพื่อให้บุตรหลานของตนเองไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด 2) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน มีการจับกุมพ่อค้ารายย่อยได้ ให้ขยายผลไปสู่การจับกุมพ่อค้ารายใหญ่ต่อไป ในกลุ่มผู้เสพ ด้านกฎหมายให้มีบทลงโทษที่รุนแรง 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเป็นรูปธรรม และมีการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาบ้าอย่างเด็ดขาด 4) ควรมีการเพิ่มอัตรากำลังพล เพื่อรองรับมาตรการปราบปรามยาเสพติด และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนมีการขยายผลดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง

2.3.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ประเภทยาบ้าไม่เข้มงวด ทำให้เกิดช่องว่างในการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง ส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันปราบปรามยาเสพติดไม่เป็นรูปธรรม 2) ควรมีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้าให้มีบทลงโทษสูงที่สุด เพื่อให้ผู้ที่เสพยาเสพติด ผู้ค้ายาเสพติดเกรงกลัวต่อกฎหมาย และไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด 3) ให้ทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติด และในภาคส่วนเอกชนที่มีกลุ่มแรงงาน เป็นกลุ่มเสี่ยง มีการรณรงค์ถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง 4) กำหนดบทลงโทษให้มีความรุนแรงให้เด็ดขาด สร้างจิตสำนึกเพิ่มการประชาสัมพันธ์โทษของยาเสพติด และแก้ไขปัญหายาขั้นตอนการจับกุมที่มีมากเกินไป

2.3.3 กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) สถานศึกษาและสื่อต่าง ๆ ควรมีการรณรงค์ให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เสริมสร้างความเข้มแข็งภายในสถาบันครอบครัว ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักตัวเอง 2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด เช่น งบประมาณในการดูแลรักษาเครื่องมือ การซื้ออุปกรณ์ และสารเคมีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจพิสูจน์ 3) มีการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจในพิษภัยของยาเสพติดแก่เด็กและเยาวชน ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับครอบครัว และชุมชน 4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปราบปรามยาเสพติดมีความเข้มงวดมากขึ้น

2.4 หน่วยงานส่งตรวจพิสูจน์ หน่วยงานที่พนักงานสอบสวนทำการส่งยาเสพติดที่ตรวจยึดจับกุมได้ไปตรวจพิสูจน์ คือ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 กลุ่มงานตรวจยาเสพติด จังหวัดนครราชสีมา

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า ฐานความผิดที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดครอบครอง เพื่อจำหน่ายและเสพ เนื่องจากเงื่อนไขทางสังคม จากสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้มีการกระทำความผิด ซึ่งฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพเกิดจากสาเหตุความอยากรู้ อยากลองในกลุ่มผู้เสพ พบว่า การจับกุมส่วนใหญ่ ของเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่มักถูกจับในฐานความผิดเสพ ซึ่งในปัจจุบันพบว่าอายุของเด็กและ

เยาวชนเริ่มน้อยลงเรื่อย ๆ นั้นยังแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันนั้นเริ่มส่งผลร้ายแรงยิ่งขึ้นจากการถูกชักชวนของกลุ่มเพื่อนที่มีอายุใกล้เคียงกัน พบว่ากลุ่มผู้เสพยาเสพติดมักคิดว่าตนเองไม่สามารถติดยาเสพติดจากการทดลองเสพเพียงครั้งเดียว แต่เนื่องจากยาเสพติดมีฤทธิ์ทำให้เกิดการเสพติดได้ ดังนั้นเมื่อทดลองเสพเพียงครั้งเดียวก็อาจกลายเป็นผู้เสพติด ยาได้ เมื่อไม่มีเงินซื้อเสพก็กลายเป็นผู้จำหน่ายเสียเอง เพื่อให้ได้ค่าตอบแทนไปซื้อยาเสพติดเพื่อทำการเสพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Puranapanya, 2015) ที่ได้กล่าวในประเด็นดังกล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าปัจจัยด้านอยากรู้ อยากลองเป็นเรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากยาเสพติดหาได้ง่าย หากรู้แหล่งช่องทางในการซื้อ อีกประเด็นคือเพื่อนมีส่วนสำคัญอยากทำตามเพื่อน เห็นเพื่อนทำแล้วเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม จึงเกิดแรงบันดาลใจอยากให้เป็นที่ยอมรับจึงลองทำตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wetchayachai, Kotbuengkae, & Phoklat, 2015) ที่ได้กล่าวในประเด็นดังกล่าวว่าฐานความผิดของผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะเป็นฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดประเภทที่ 1 โดยมาตรากฎหมายที่ใช้เป็นบทพิจารณาโทษความผิดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 70 โดยประมาณ) คือ มาตรา 66 และมาตรา 15 วรรค 3 ซึ่งเป็นลักษณะของการตัดสินโทษด้วยข้อสันนิษฐานเด็ดขาด

สรุปได้ว่าฐานความผิดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพ

ยาบ้าที่พบในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาที่ตรวจยึดได้มีสีแดง ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ (Werapatpawan, 2008) ที่พบว่า เม็ดยาพบได้หลายสี โดยที่พบมากคือ สีส้มและสีน้ำตาล ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การที่ยาบ้าที่พบในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาที่ตรวจยึดได้ส่วนใหญ่มีสีแดง เนื่องจากเป็นสีที่นิยมใช้เพื่อจำหน่ายในพื้นที่ ประกอบกับความแตกต่างตามการแพร่ระบาดในแต่ละพื้นที่ และตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนเม็ดยาบ้าสีเขียวที่พบน้อย เนื่องจากผลัดมาเพื่อบอกจำนวน ซึ่งจะมีความหมายในการใช้ประโยชน์สำหรับการค้า ดังนั้นจึงทำให้เม็ดสีแดงที่ถูกจับกุมมีปริมาณการจับกุมที่มากและพบได้ในปริมาณที่สูงกว่ายาบ้าสีอื่น

ความสัมพันธ์ระหว่างฐานความผิดกับจำนวนครั้งที่ส่งตรวจในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพ จำนวนครั้งที่ส่งตรวจ กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 จำนวน 1-20 ครั้ง เนื่องจากการครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพเป็นฐานความผิดที่มีผู้กระทำความผิดมากจากลักษณะกลุ่มผู้เสพที่มักจะเสพยาเสพติดประเภทบ้าควบคู่กับการมีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wetchayachai, Kotbuengkae, & Phoklat, 2015 ที่ได้กล่าวในประเด็นดังกล่าวว่าฐานความผิดของผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะเป็นฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดประเภทที่ 1 และสอดคล้อง Chewawatananon, 2015 ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดในคดียาเสพติดเยาวชน ที่ได้กล่าวในประเด็นดังกล่าวว่าสารเสพติดที่ใช้กระทำความผิดคือยาบ้า ข้อหาที่ถูกควบคุมตัวของเยาวชน คือ ครอบครองเพื่อจำหน่าย ผู้จำหน่ายครอบครองเพื่อเสพ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างฐานความผิดกับจำนวนครั้งที่ส่งตรวจในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดครอบครองเพื่อจำหน่ายและเสพ

ลักษณะทางกายภาพของสียาบ้ามีความสัมพันธ์กับน้ำหนักของยาบ้า พบว่าลักษณะทางกายภาพของสียาบ้ามีความสัมพันธ์กับน้ำหนักของยาบ้า ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเนื่องจากยาบ้าแต่ละสีจะมีน้ำหนักแต่ละ

ช่วงจำเพาะแตกต่างกัน ซึ่งสีเดียวกันจะมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน ส่วนสีที่แตกต่างกันจะมีน้ำหนักแตกต่างกัน

องค์ประกอบทางเคมีของเมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับยาบ้าที่มีองค์ประกอบของกาเฟอีน พบว่าลักษณะทางเคมีของเมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับกาเฟอีน เนื่องจากปริมาณความบริสุทธิ์ของเมทแอมเฟตามีนในเม็ดยาบ้า 1 เม็ด ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงมากกว่าหรือเท่ากับ 16.00 เปอร์เซ็นต์ และปริมาณความบริสุทธิ์ของกาเฟอีนในเม็ดยาบ้าอยู่ระหว่าง 61.00-80.99 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamonyabod, 2018 ที่ได้กล่าวในประเด็นดังกล่าวจากการศึกษาปริมาณเมทแอมเฟตามีนในยาบ้าที่จับกุมได้ในบางเขตพื้นที่ของ ตำรวจนครบาล พบว่า ปริมาณเมทแอมเฟตามีนในตัวอย่างทั้งหมดอยู่ในช่วง 0.01% w/w และ 30.43% w/w และปริมาณเฉลี่ย คือ 17.93% w/w และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Werapatpawan, 2008 กล่าวว่าองค์ประกอบและส่วนผสมของยาบ้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยเมทแอมเฟตามีนระหว่างร้อยละ 12-19 กาเฟอีนร้อยละ 60-80 สารแต่งกลิ่นและอื่น ๆ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบทางเคมีของเมทแอมเฟตามีนมีความสัมพันธ์กับยาบ้าที่มีองค์ประกอบของกาเฟอีน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ควรมีการนำข้อมูลพื้นที่อำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีการค้าและการแพร่ระบาดในระดับรุนแรง มาประยุกต์หามาตรการดำเนินการปราบปรามผู้ค้าและเฝ้าระวังผู้เสพอย่างเข้มงวดจริงจัง เพื่อใช้ผลจากการวิจัยเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

2. ด้านการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ยาเสพติดทั้งภาพรวมในระดับประเทศและระดับจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อเป็นการเฝ้าระวังติดตามคนในพื้นที่และเครือข่ายยาบ้า พร้อมทั้งการติดตามผู้ต้องสงสัยโดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ เช่น การตรวจพิสูจน์ประเมินความเชื่อมโยงเครือข่ายยาเสพติดในส่วนผสมทางเคมีและลักษณะทางกายภาพของยาบ้า เพื่อประเมินความสอดคล้องของผู้ค้าจากแหล่งต่าง ๆ ที่ตรวจยึดจับกุมได้ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษางานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับยาเสพติดหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านการสืบสวนสอบสวน

3. ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของหน่วยงานในการปราบปรามยาเสพติดไปพัฒนาเพื่อใช้ในการติดตามกลุ่มเครือข่ายนักค้ายาตามลักษณะของยาบ้าที่มีการค้า การแพร่ระบาดในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถช่วยในการจัดการขบวนการเครือข่ายยาบ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ในด้านการพัฒนาความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านความรู้ ความเข้าใจของรูปแบบการค้า การแพร่ระบาดของยาบ้าในพื้นที่ ลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบทางเคมี เพื่อสามารถเข้าใจและรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของผู้ค้า และเป็นแนวทางในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

5. นโยบายในการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดประเภทยาบ้า ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจพิสูจน์และนำมาวิเคราะห์รูปแบบของลักษณะทางเคมีและทางกายภาพของยาบ้าที่สำคัญของแต่ละจังหวัดทั่ว

ประเทศ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดประเภทยาบ้า พิสูจน์ทราบที่มา รูปแบบและกลไกกระบวนการผลิต รวมถึงเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดประเภทยาบ้า ตลอดจนวิเคราะห์ความเชื่อมโยงคดีรายสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนการสืบสวนเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งสามารถสนับสนุนฐานถึงแหล่งที่มาและเส้นทางการลำเลียงได้ ซึ่งสามารถพัฒนาศักยภาพระดับประสิทธิภาพของผู้ตรวจพิสูจน์ยาเสพติด และการจัดทำฐานลักษณะเฉพาะของยาเสพติดในประเทศไทย ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลคดียาเสพติดประเภทอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างถึงรูปแบบยาเสพติด เพื่อใช้ในงานด้านการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด

2. ควรมีการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เคยลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริงทางด้านการปราบปรามยาเสพติดประเภทยาบ้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดและช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ควรทำการศึกษาพื้นที่ที่เป็นพื้นที่พิเศษ เช่น แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาที่สำคัญแหล่งพื้นที่ที่มีผู้อยู่อาศัยหนาแน่น แหล่งสถานที่ให้บริการต่าง ๆ

4. ควรมีการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตรวจพิสูจน์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อทำการศึกษาวิจัย และนำไปวิเคราะห์เครือข่ายการค้าตามพื้นที่ต่าง ๆ ในระดับประเทศ และขยายการศึกษาไปยังระหว่างประเทศเพื่อร่วมมือในการแก้ปัญหา ยาเสพติด

5. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในการจับกุมคดีที่สำคัญ เช่น การจับกุมคดีรายใหญ่ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์แหล่งการค้า การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชาตรี ชีววัฒนานนท์. (2558). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดในคดียาเสพติดเยาวชน จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ณิษฐ ปุณณะปัญญา. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม สาขาวิชาอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต.

ธีระพล บุญธรรม. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาบ้าของนักศึกษาในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย**. ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ผู้จัดการออนไลน์. (2561). **เกาะติดสถานการณ์ยาเสพติดภัยร้ายแรงในสังคมไทย!! ชี 5 กลุ่มเสี่ยงสุด**. [Online]. Available: <https://mgronline.com/greeninnovation/detail/9610000065697> [2562, ตุลาคม 1]

- สรารัตน์ กมลยะบุตร. (2561). ปริมาณเมทแอมเฟตามีนในยาบ้าที่จับกุมได้ในบางเขตพื้นที่ของ ตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สวัสต์ ศรีเกษม. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของพนักงานขับรถบรรทุกที่ตรวจพบยาเสพติด (ยาบ้า) ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สาโรจน์ ก้อนพรหม. (2546). การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดยาบ้าในเขตตำรวจภูธรภาค 7. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรธัญ วีรพัฒน์วัน. (2551). ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้าที่ตรวจจับได้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปี 2550. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ สาขานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2546). รายงานการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ 2545. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 1 ตุลาคม 2546. (อัดสำเนา)
- สำนักปราบปรามยาเสพติดสำนักงาน ป.ป.ส. (2560). สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558). สืบค้น 27 มีนาคม 2562. จาก [Online]. Available: [https://www.oncb.go.th/ONCB_OR3/Documents/ Lower Northeast Situation% 20 months% 20 Oct 57% 20-% 20 Sep 15.pdf](https://www.oncb.go.th/ONCB_OR3/Documents/Lower%20Northeast%20Situation%20months%20Oct%2057%20-%20Sep%2015.pdf) [2562 มีนาคม 27].
- อภิญา เวชชัย, วิไลภรณ์ โคตรบึงแก และเสาวธาร โพธิ์กลัด. (2558). ศึกษาสถานการณ์ความผิดด้าน ยาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงในมิติด้านจิตสังคม ฐานความผิด และผลที่ได้รับจากกระบวนการ ยุติธรรม. โครงการวิจัย สาขากฎหมาย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.

Translated Thai References

- Boontham, T. (2003). **Factors Affecting Amphetamine Abuse Among College Students Under the Department of Vocational Education Nongkhai province.** Master of Education Program in Educational Research Mahasarakham University. (in Thai)
- Chewawatananon, C. (2015). **Factors Influencing the Offense in Juvenile Drug Offenses Phitsanulok Province.** Bachelor of Science Thesis Faculty of Agriculture Natural Resources and Environment, Department of Geography Naresuan University. (in Thai)
- Kamonyabod, S. (2018). **Methamphetamine Contents in Seized Drugs in Some Areas of Metropolitan Police.** Master of Science Thesis Faculty of Science Department of Forensic Science Silpakorn University. (in Thai)

- Konprom, S. (2003). **Prevention and Correction of Drug Problem in the 7th Region of Rural Police**. Master of Education Thesis Faculty of Education Educational Administration Program Silpakorn University. (in Thai)
- MGR Online. (2018). Stick to A Serious Drug Situation in Thai Society!! Pointed Out the 5 Most Vulnerable Groups. [Online]. Available: <https://mgronline.com/greeninnovation/detail/9610000065697> [2019, October 1]
- Office of the Narcotics Control Board, ONCB (2017). **Narcotic Situation in the Lower Northeast (October 2014 - September 2015)**. [Online]. Available: [https://www.oncb.go.th/ONCB_OR3/Documents/ Lower Northeast Situation% 20 months% 20 Oct 57% 20-% 20 Sep 15.pdf](https://www.oncb.go.th/ONCB_OR3/Documents/Lower%20Northeast%20Situation%20months%20Oct%2057%20-%20Sep%2015.pdf) [2019 March 27] (in Thai)
- Office of the Narcotics Control Board, ONCB (2003). **Drug Prevention and Suppression Report in Thailand Fiscal year 2002**. Office of the Narcotics Control Board, 1 October 2003. (Copy) (in Thai)
- Puranapanya, N. (2015). **Factors Affecting Juvinile Delinquency in Respect of Drug Offence: A Case study Of Buriram Province**. Master of Public Administration Thesis Faculty of Criminology and Justice Administration Criminology and Justice Administration Program Rangsit University. (in Thai)
- Srikasem, S. (1999). **Factors Influencing Amphetamine Use of Truck Drivers Detected Drug (Ya Ba) in Mueang Buriram District. Buriram province**. Master of Arts Thesis Faculty of Humanities and Social Sciences Program in Thai Studies Mahasarakham University. (in Thai)
- Werapatpawan, S. (2008). **The Information on Methamphetamine Seized in Surat Thani Province in the year 2007**. Master of Science Thesis Faculty of Science Forensic Science Silpakorn University. (in Thai)
- Wetchayachai, A., Kotbuengkae, W. & Phoklat, S. (2015). **A Study on Drug Offence Situation of Woman Inmates in Aspect of Socio- Psychological Factor, Allegation and Criminal Iustice Process**. Law Project, Thammasat University Research and Consultancy Office (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวเพ็ญพิศ เกตุใหม่

สาขานิเทศศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: penpitkatmai@hotmail.com

ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรีหญิง ดร. พัชรา สิ้นลอยมา

คณะนิเทศศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: sinloyma@gmail.com

การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ
และชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนเลือด

A Comparative Study of the Performance of Fecal Occult Blood Test
Cassette (FOB) and Urine Strip Test by Fabric Contaminated with Blood

เพียงจิตร์ เงื่อนไข่น้ำ* และธิตี มหาเจริญ
คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Peangjitr Nguenkhainam* and Thiti Mahacharoen
Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: May, 27 2020

Revised: August, 18 2020

Accepted: August, 28 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความไว ความจำเพาะและประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจากผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดเพื่อช่วยในการตรวจคราบเลือดเบื้องต้น ในการทดลองครั้งนี้ใช้เลือดจากกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครที่มีผลการทดสอบเลือดว่ามีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดต่างกัน 3 ระดับ โดยนำเลือดมาหยดลงบนผ้าตัวอย่างและเก็บไว้ในอุณหภูมิห้อง เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดจึงนำมาทดสอบกับชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะและทำการวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะมีความจำเพาะต่อเลือดมนุษย์ โดยให้ผลบวกกับเลือดมนุษย์เท่านั้นและให้ผลลบกับเลือดสัตว์ (หมู) ในด้านความไว พบว่า ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระมีความไวต่อเลือดมนุษย์มากกว่าชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ โดยชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระสามารถตรวจพบเลือดที่ทำการเจือจางได้ถึงระดับความเข้มข้นที่ 1: 20,000 ในขณะที่ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะให้ผลตรวจพบเลือดที่ทำการเจือจางถึงระดับความเข้มข้นที่ 1: 2,000 ในส่วนของผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะเพื่อตรวจหาคราบเลือดบนผ้าที่ปนเปื้อนเลือดในสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4 โดยการเปรียบเทียบความไว ความจำเพาะ จากผ้าตัวอย่าง ระยะเวลาและค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือด พบว่า ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระมีความประสิทธิภาพในการตรวจหาคราบเลือดบนผ้าที่ปนเปื้อนเลือดมากกว่าชุดตรวจปัสสาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ เส้นใยผ้า ฮีโมโกลบิน

Abstract

The objective of this research was to compare the sensitivity, specificity and performance of Fecal Occult Blood Test Cassette (FOB) and Urine Strip Test by fabrics contaminated with human blood stains. In this experiment, the bloods were collected from the volunteers with three different levels of hemoglobin. The blood samples were dropped on the fabrics and kept at the room temperature before testing with Fecal Occult Blood Test Cassette (FOB) and Urine Strip Test. Data were statistically analyzed by t-test.

The results showed that FOB and Urine Strip Test had specificity of human blood stains only and FOB had more sensitivity to human blood than the Urine strip test. FOB could detect human blood at the dilution of 1:20,000 while Urine strip test could detect human blood at the dilution of 1:2,000. The comparison of performance between FOB and Urine Strip Test in detecting human blood stains on fabrics of week 1, 2, 3 and 4 by comparing sensitivity, specificity, time period and blood hemoglobin concentration. The findings showed that FOB had higher performance in detecting human blood stains than Urine strip test at the statistical significance level of 0.01.

Keywords: Fecal Occult Blood Test Cassette (FOB), Urine Strip Test, Fabric, Hemoglobin

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นทุกวันและมีแนวโน้มสูงขึ้นอาจเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม สภาพทางสังคม ครอบครัว ยาเสพติด ภาวะทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คดีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย การก่อคดีอาชญากรรมทุกครั้ง ในสถานที่เกิดเหตุมีร่องรอยของพยานหลักฐานหลงเหลืออยู่เสมอ ซึ่งพยานหลักฐานที่เรากล่าวมาหมายถึง สิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ ตามกฎหมายและเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธี ป.วิอาญา มาตรา 226 “พยานหลักฐาน” หมายถึง พยานวัตถุ (Physical Evidence) พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลตลอดจนหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งใช้เป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำผิดได้ การเก็บพยานหลักฐานจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการเก็บพยานหลักฐานเพราะสามารถชี้นำไปถือตัวคนร้ายได้เพราะหากพยานไม่น่าเชื่อถือทำให้อาชญากรไม่ได้รับความผิดทางกฎหมายได้และพยานหลักฐานนั้นไม่เพียงแต่ช่วยชี้ตัวผู้ต้องสงสัยแต่สามารถช่วยผู้บริสุทธิ์ให้รอดจากข้อกล่าวหาได้ด้วย จึงทำให้นักนิติวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทมากขึ้นเพื่อให้พยานหลักฐานมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

พยานหลักฐานที่พบในที่เกิดเหตุ เช่น รอยลายนิ้วมือ คราบอสุจิ คราบเลือด เขม่าป็นหรือแม้กระทั่งเส้นใย ก็ล้วนแต่มีความสำคัญ ปัจจุบันในทางนิติวิทยาศาสตร์มีการศึกษาเรื่องเส้นใยมากขึ้นเพราะเป็นพยานหลักฐานที่พบได้บ่อยในการฆาตกรรมซึ่งใช้เป็นพยานหลักฐานได้นอกจากนี้ เส้นใยที่ได้ก็มาจากเสื้อผ้าที่สวมใส่ อุปกรณ์ชุดเครื่องนอน ของใช้ในบ้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์มีองค์ประกอบเป็นผ้าและเส้นใย

ซึ่งเส้นใยและผ้าเหล่านี้บ่อยครั้งที่พบว่าปนเปื้อนเลือดและสามารถนำมาตรวจวิเคราะห์คราบเลือดเบื้องต้นได้หลายวิธีเช่น ตรวจหา DNA บนคราบเลือดจากเส้นใยผ้า ตรวจหาคราบเลือดด้วยชุดน้ำยาเอชอาร์ (HR) ใช้ตรวจเพื่อทดสอบว่าเป็นเลือดมนุษย์หรือสัตว์ ตรวจด้วยชุดน้ำยาฟีนอล์ฟทาลีน หากเป็นคราบเลือดที่ต้องสงสัยเปลี่ยนเป็นสีชมพู หรือแม้ล้างคราบเลือดออกแล้วก็ยังสามารถตรวจหาคราบเลือดได้ โดยใช้สารเคมีที่ชื่อว่า ลูมินอล (Luminol) เป็นสารเคมีที่นิยมตัวหนึ่งในวงการนิติวิทยาศาสตร์ ใช้ตรวจร่องรอยของเลือดได้ โดยรอยเลือดติดอยู่นานเป็นปีโดยที่คนเราไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าโดยสารลูมินอลทำปฏิกิริยากับฮีโมโกลบิน สารสำคัญในเม็ดเลือดแดงทำให้แสงเปล่งออกมา กระบวนการนี้เรียกว่า Chemiluminescence (Phutdhawong, 2017) ซึ่งวิธีที่กล่าวมาข้างต้นเป็นวิธีจำเป็นต้องใช้สารเคมี

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงได้เกิดความสนใจนำชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระที่ใช้ตรวจหาเลือดในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะโดยใช้แถบที่ใช้ในการตรวจหาเลือดในปัสสาวะในห้องปฏิบัติการมาทำการทดสอบด้วยตรวจหาคราบเลือดที่ปนเปื้อนบนผ้า จากเส้นใยธรรมชาติและผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์ที่ปนเปื้อนเลือดเพื่อศึกษาความไวและความจำเพาะและประสิทธิภาพในการตรวจหาคราบเลือดมนุษย์บนผ้าต่อชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่มีความไวและความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์ที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดมนุษย์ ในช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

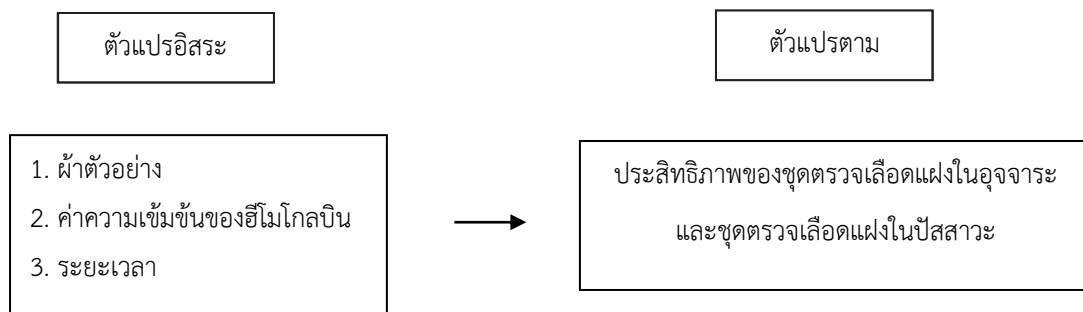
ผู้วิจัยได้มาทบทวนวรรณกรรมรวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการทดลองในครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ผ้าและเส้นใย ซึ่งแบ่งตามแหล่งกำเนิดของเส้นใยซึ่งแบ่งได้เป็นสองประเภท ได้แก่
 - 1.1 เส้นใยธรรมชาติ (Natural fibers)
เส้นใยพืช เช่น ฝ้าย ลินิน ปอ งามี ป่าน นุ่น
เส้นใยสัตว์ เช่น ขนสัตว์ (wool) ไหม (silk) ผม (hair)
แร่ เช่น แร่ใยหิน (asbestos)
 - 1.2 เส้นใยประดิษฐ์ (Man-made fibers)
ประดิษฐ์จากธรรมชาติ เช่น เรยอน อะซิเตด ไตรอะซิเตด
เส้นใยสังเคราะห์ เช่น โอลีฟินส์ โพลีเอสเตอร์ โพลีเอรามิด ไนลอน อะคริลิก
แร่และเหล็ก เช่น โลหะ แก้ว เซรามิก กราไฟต์ (MTEC, 2004)
2. ชุดตรวจปัสสาวะ (Urine strip) คือ ชุดตรวจที่ใช้สำหรับตรวจสอบสารเคมีในน้ำปัสสาวะที่ใช้ในห้องปฏิบัติการและมีแถบที่สามารถใช้ตรวจหาเลือดในปัสสาวะได้ ซึ่งการตรวจหาเลือดในปัสสาวะเป็นการ

ทดสอบกับสารเคมีโดยใช้ Pseudo Peroxidase Activity ทำปฏิกิริยากับฮีโมโกลบิน โดยเคลือบรวมกับสารเกิดสี คือ Tetra Methyl Benzidine และ peroxide เมื่อจุ่มชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะลงไปบนน้ำปัสสาวะที่มีเลือดอยู่เกิดการสัมผัสกับสารเคมีที่เป็นตัวทดสอบซึ่งทำให้เกิดปฏิกิริยาโดยเปลี่ยนสีจากสีเหลืองเป็นสีเขียว ส่วนเม็ดเลือดแดงที่ปกติถูกทำลายแล้วปล่อยฮีโมโกลบินออกมาเป็นจุดตะกอนบนแผ่นเคลือบ (My Health Portal, 2016)

3. ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ (Fecal Occult Blood Test Cassette; FOB) คือ ชุดตรวจที่ใช้สำหรับการตรวจอุจจาระเพื่อหาเม็ดเลือดแดงที่แฝงอยู่ในอุจจาระหรือเป็นการตรวจหาเลือดปริมาณน้อย ๆ ที่ปนอยู่ใน ซึ่งมองไม่เห็นได้ด้วยตาเปล่าโดยปัจจุบันได้นำมาใช้เป็นหนึ่งในวิธีการตรวจหาภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารคัดกรองโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก โดยการตรวจใช้หลักการทางภูมิคุ้มกันวิทยา สำหรับตรวจหาฮีโมโกลบินในเลือดมนุษย์จากอุจจาระโดยตรง ซึ่งมีความไวของการทดสอบต่อฮีโมโกลบินของมนุษย์ที่ความเข้มข้นมากกว่า 50 ng/ml และมีความจำเพาะต่อฮีโมโกลบินในเลือดมนุษย์เท่านั้น (Med Thai, 2019)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความไว ความจำเพาะต่อชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะในการตรวจคราบเลือดของมนุษย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพต่อชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะในการตรวจคราบเลือดของมนุษย์บนผ้าที่แตกต่างกันในระยะเวลาที่ต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรไทยไม่จำกัดเพศและทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดที่มีค่าต่างกัน 3 ระดับคือ อาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดต่ำกว่าปกติ (12.2 mg/dL) อาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้น

ของฮีโมโกลบินในเลือดปกติ (13.7 mg/dl) และอาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดสูง (16.3 mg/dl) กว่าปกติที่ตรวจวัดด้วยเครื่อง CBC อัตโนมัติ Sysmex Model XT-1800i

ค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือด เพศชาย 13 – 17 mg/dl

ค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือด เพศหญิง 12 – 15 mg/dl

2. ขั้นตอนและวิธีการทดลอง

การทดลองที่ 1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่มีความไวและความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์ที่แตกต่างกัน

1) เพื่อเปรียบเทียบความจำเพาะชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

1.1) ทดสอบโดยใช้เลือดของมนุษย์จากอาสาสมัครที่มีค่าฮีโมโกลบินปกติหยดลงบนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจับเวลา 3-5 นาที และอ่านผลการทดลอง

1.2) ทำการทดสอบโดยใช้เลือดของมนุษย์หยดลงบนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจับเวลา 3-5 นาที และอ่านผลการทดลองและบันทึกผล

2) เพื่อเปรียบเทียบความไวชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

2.1) ทำการทดสอบโดยใช้เลือดของมนุษย์จากอาสาสมัครที่มีค่าฮีโมโกลบินปกติ มาทำการเจือจางด้วยน้ำเกลือเกลียวที่มีความเข้มข้น 0.9% โดยเจือจางมีความเข้มข้น 10 ระดับ ดังต่อไปนี้ 1:1, 1:2, 1:10, 1:20, 1:100, 1:200, 1:1,000, 1:2,000, 1:10,000, 1:20,000

2.2) ทำการทดสอบโดยหยดเลือดที่ทำการเจือจางมีความเข้มข้น 10 ระดับ ลงบนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจับเวลา 3-5 นาที และอ่านผลการทดลองและบันทึกผล

การทดลองที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดมนุษย์ในช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4

1) กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นอาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดต่ำกว่าปกติ อาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดปกติและอาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดสูงกว่าปกติที่ตรวจวัดด้วยเครื่อง CBC อัตโนมัติ Sysmex Model XT-1800i

2) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำการวิจัย

2.1) เครื่อง CBC อัตโนมัติ Sysmex Mmodel XT-1800i ทำการควบคุมคุณภาพในงานวิจัยด้วยการทำ Commercial Control 3 ระดับคือ Low, Normal, High

2.2) ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ ทำการควบคุมคุณภาพชุดตรวจในงานวิจัยโดยทำการทดสอบชุดตรวจกับเลือดมนุษย์เพื่อเป็น Control Positive และทำการทดสอบกับน้ำกลั่นเพื่อเป็น Control Negative

2.3) ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ ทำการควบคุมคุณภาพชุดตรวจในงานวิจัยโดยทำการทดสอบชุดตรวจกับเลือดมนุษย์เพื่อเป็น Control Positive และทำการทดสอบกับน้ำกลั่นเพื่อเป็น Control Negative

3) เริ่มทำการทดลองโดยจำลองเหตุการณ์ดังนี้

3.1) นำตัวอย่างผ้าเส้นใยผ้าธรรมชาติ และผ้าจากเส้นใยผ้าสังเคราะห์ ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ละคริลิค และโพลีเอสเตอร์ นำมาตัดให้ได้ขนาด 2×2 เซนติเมตร

3.2) หยดเลือดที่เตรียมจากอาสาสมัครที่มีค่าฮีโมโกลบินที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดต่ำกว่าปกติ อาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดปกติและอาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดสูงกว่าปกติลงบนผ้าที่เตรียมไว้จำนวน 200 μl

3.3) นำผ้าที่ทำการหยดเลือดทำการผึ่งไว้บนภาชนะและวางไว้ในอุณหภูมิห้อง หลังจากนั้นเมื่อครบ 1 สัปดาห์แล้วนำมาทดสอบกับชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ ทำการบันทึกผลการทดลองและทำการทดลองต่อเนื่องจนครบทั้ง 4 สัปดาห์

3.4) ทำการวิเคราะห์ สรุปผลการเปรียบเทียบความไวความจำเพาะ ประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการอธิบายบรรยายจากสมมติฐานการวิจัย ในรูปแบบตารางและแผนภูมิ สถิติที่ใช้งานวิจัยคือ t-test โดยทำการทดสอบเปรียบเทียบ ความไว ความจำเพาะ ประสิทธิภาพต่อชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะในการตรวจคราบเลือดของมนุษย์บนผ้าที่แตกต่างกันในระยะเวลาที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความไว ความจำเพาะและประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดมนุษย์ที่แตกต่างกันในช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4 โดยสถิติที่ใช้งานวิจัยคือ t-test แสดงรายละเอียดของผลวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่มีความไวและความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์

1.1 การวิเคราะห์การทดสอบความจำเพาะเบื้องต้นด้วยชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

จากผลการทดลองเมื่อทำการหยดตัวอย่างที่เป็นเลือดหมูลงในชุดทดสอบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของทั้งสองชุดตรวจแสดงว่าให้ผลเป็นลบบ่งบอกถึงการไม่พบเม็ดเลือดแดงบนชุดทดสอบทั้งสองชุดทดสอบ และเมื่อทำการหยดเลือดของมนุษย์จากอาสาสมัครลงบนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระได้ผลเป็นบวกโดยปรากฏแถบสีเกิดขึ้น 2 แถบที่ตำแหน่งการทดสอบ C และตำแหน่งการทดสอบ T บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงบนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ ส่วนผลชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของแถบสีโดยที่แถบสีเปลี่ยนสีเหลืองเป็นสีเขียวอ่อน-เข้ม บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงบนชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจากผลการทดลองสามารถวิเคราะห์ได้ว่าชุดทดสอบทั้งสองชุดมีความจำเพาะต่อเลือดมนุษย์เท่าที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การทดสอบความจำเพาะเบื้องต้นด้วยชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

ชนิดชุดตรวจ	ชนิดเลือด	ผลการทดลอง	แปลผลการทดลอง
ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ	มนุษย์	+	บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ
ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ	หมู	-	บ่งบอกถึงไม่พบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ
ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ	มนุษย์	+	บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ
ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ	หมู	-	บ่งบอกถึงไม่พบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

หมายเหตุ + คือ ให้ผลบวก บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจ
- คือ ให้ผลลบ บ่งบอกถึงการไม่พบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจ

1.2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบความจำเพาะเบื้องต้นด้วยชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจากการทดลองพบว่าเมื่อทำการหยดเลือดมนุษย์ที่ทำการเจือจางให้มีความเข้มข้น 10 ระดับ 1:1, 1:2, 1:10, 1:20, 1:100, 1:200, 1:1,000, 1:2,000, 1:10,000, 1:20,000 ลงบนชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะพบว่าชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระสามารถให้ผลบวกจากเลือดที่ทำการเจือจางได้ถึงระดับความเข้มข้นที่ 1:20,000 ส่วนชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะสามารถให้ผลบวกจากเลือดที่ทำการเจือจางได้ถึงระดับความเข้มข้นที่ 1: 2,000 จากผลการทดลองวิเคราะห์ที่ได้ว่าชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระมีความไวในการตรวจหาเลือดมนุษย์มากกว่าชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบความจำเพาะเบื้องต้นด้วยชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่ทำการเจือจางให้มีความเข้มข้น 10 ระดับ

ลำดับที่	อัตราส่วนความเข้มข้น	ผลชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ	แปลผลการทดลองชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ	ผลชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ	แปลผลการทดลองชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ
1	1:1	+	บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์
2	1:2	+	บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	อัตราส่วน ความ เข้มข้น	ผลชุดตรวจ เลือดแฝงใน อุจจาระ	แปลผลการทดลองชุดตรวจ เลือดแฝงในอุจจาระ	ผลชุดตรวจ เลือดแฝงใน ปัสสาวะ	แปลผลการทดลองชุด ตรวจเลือดแฝงใน ปัสสาวะ
3	1:10	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
4	1:20	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
5	1:100	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
6	1:200	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
7	1:1000	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
8	1:2000	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
9	1:10000	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	-	บ่งบอกถึงถึงการไม่พบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์
10	1:20000	+	บ่งบอกถึงถึงการพบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์	-	บ่งบอกถึงถึงการไม่พบ เม็ดเลือดแดงมนุษย์

หมายเหตุ + คือ ให้ผลบวก บ่งบอกถึงถึงการพบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจ

- คือ ให้ผลลบ บ่งบอกถึงถึงการไม่พบเม็ดเลือดแดงมนุษย์บนชุดตรวจ

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดมนุษย์ ในช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4

2.1 ผลการเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ส่งผลกระทบต่อความไว และความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์จากผลการวิจัย พบว่าชุดตรวจเลือดของมนุษย์บนผ้าที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อความไว และความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.412$, Sig. = 0.000) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้า ที่ส่งผลต่อความไวและความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์

	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ	0.77	0.40	3.412	0.000*
ชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ	0.58	0.48		

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์บนผ้าที่แตกต่างกัน พบว่า ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ มีความไวและความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์มากกว่าชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

อภิปรายผล

การทําวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบนผ้าที่ปนเปื้อนเลือดโดยการนำชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่ใช้ตรวจในห้องปฏิบัติการมาประยุกต์ใช้ในงานนิติวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยในการตรวจหาคราบเลือดเบื้องต้นบนผ้า ในการศึกษาทางวินัยในครั้งนี้ได้ใช้ผ้าตัวอย่างจากเส้นใยผ้าธรรมชาติ ได้แก่ ผ้าฝ้าย (Cotton) ผ้าไหม (Silk) และผ้าจากเส้นใยผ้าสังเคราะห์ ได้แก่ อะคริลิก (Acrylic) กับโพลีเอสเตอร์ (Polyester) และเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครคนไทยจำนวน 3 คน คือ อาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดต่ำ อาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือดปกติและอาสาสมัครที่มีค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินสูง มาทำการทดลองโดยการหยดเลือดของอาสาสมัครลงบนผ้าและทิ้งไว้พอครบกำหนดในสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4 นำมาทดสอบกับชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่มีความไวและความจำเพาะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์ พบว่า ชุดตรวจทั้งสองชุดตรวจมีความจำเพาะต่อเลือดมนุษย์โดยให้ผลบวกกับเลือดมนุษย์เท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Peapan, 2013) ได้ทำการการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดทดสอบ Hexagon OBTI และชุดทดสอบ One-Step Fecal Occult Blood (FOB) ที่ใช้ในการตรวจคราบเลือดมนุษย์ในงานนิติวิทยาศาสตร์ โดยทำการทดสอบกับตัวอย่างของสัตว์ 6 ชนิด ได้แก่ สุนัข แมว หมู วัว ควาย ม้า ผลพบว่าชุดทดสอบ Hexagon OBTI และชุดทดสอบ One-Step Fecal Occult Blood (FOB) ให้ผลบวกกับตัวอย่างโลหิตมนุษย์ และให้ผลลบกับตัวอย่างโลหิตของสัตว์ และเมื่อเปรียบเทียบความไวของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะพบว่าชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระมีความไวในการทดสอบต่อความเข้มข้นของเลือดมนุษย์ที่ระดับ 1:20,000 ซึ่งมีความไวมากกว่าชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่มีความเข้มข้นของเลือดมนุษย์ที่ระดับ 1:2,000 ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระมีความไวและความจำเพาะมากกว่าชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ อาจเนื่องมาจากชุดตรวจ

เลือดแฝงในปัสสาวะไม่มีนัยยาในการละลายคราบเลือดโดยตรงซึ่งจากการทดลองครั้งนี้ได้ใช้ น้ำเกลือ เป็นตัว ทำละลายการทดสอบด้วยชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะจำเป็นที่ต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการทดสอบ ในการดูผลปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นและเมื่อทั้งระยะเวลาไว้นานคราบเลือดมีผลให้เกิดผลลบลงหรือไม่สามารถทำการ ทดสอบได้

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะบน ผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดมนุษย์ในช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4 โดยการเปรียบเทียบด้านความไว ความจำเพาะ จากผ้าตัวอย่าง ระยะเวลาและค่าความเข้มข้นของฮีโมโกลบินในเลือด พบว่า ชุดตรวจเลือดแฝง ในอุจจาระมีความไว ความจำเพาะในการตรวจหาคราบเลือดบนผ้าตัวอย่างมากกว่าชุดตรวจเลือดแฝงใน ปัสสาวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจหาคราบเลือดบนผ้าตัวอย่าง ได้แก่ เลือดที่หยดลงบนผ้าเกิดการเกาะกันเป็นคราบและก้อนเล็ก ๆ ซึ่งจะทำให้คราบเลือดสามารถหลุดออกจาก เนื้อผ้าได้ จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจของชุดตรวจให้ผลเป็นผลบวกลงได้มากขึ้น และพบว่าชนิดของ ผ้าก็มีผลต่อการเกาะของคราบเลือด โดยพบว่าผ้ากลุ่มเส้นใยธรรมชาติจะสามารถดูดซับเลือดได้ดีกว่าเส้นใย ที่มาจากการสังเคราะห์ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Ampruk, 2012) ได้ศึกษาการวิเคราะห์เส้นใยธรรมชาติและ เส้นใยสังเคราะห์ในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์เส้นใยธรรมชาติและ เส้นใยสังเคราะห์ในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ตัวอย่างผ้าที่ถูกเลือกมาใช้ในการวิจัยนี้คือ ผ้าฝ้าย เส้นใยนุ่น ผ้าลูกไม้ทำจากผ้าฝ้าย ผ้าป่าน ผ้าลินิน ผ้าโซลอน ผ้าชีพอง ผ้าเครปซาตินและผ้าไหม โดยการนำตัวอย่างมา วิเคราะห์ด้วยเทคนิค Attenuated Total Reflectance (ATR-FTIR) จากผลการทดลองพบว่าหมู่ฟังก์ชัน ที่ปรากฏใน Spectrum สามารถจำแนกและแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มโดยกลุ่มแรกเป็นเส้นใยธรรมชาติจากพืช ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับเซลลูโลส ตัวอย่างกลุ่มที่สอง คือ ผ้าไหม โดยขึ้นพีคที่ 1650 cm^{-1} ซึ่งบ่งบอกถึงเส้นใย ธรรมชาติที่ได้จากสัตว์ และกลุ่มสุดท้ายเป็นเส้นใยสังเคราะห์ขึ้นพีคของหมู่เอสเตอร์ที่คลื่น 1735 cm^{-1} ส่วน ผ้าที่เกิดจากการสังเคราะห์ เกิดจากการเรียงตัวของหน่วยโมเลกุลเล็ก ๆ คือ มอนอเมอร์ (Monomer) และ เชื่อมต่อกันด้วยพันธะเคมีด้วยกระบวนการสังเคราะห์จึงทำให้มีความทน แข็งแรงไม่เหมาะกับการเกาะของ คราบเลือดในการทดลอง เมื่อทั้งผ้าที่ปนเปื้อนคราบเลือดไว้ระยะเวลานานขึ้น จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของ ชุดตรวจ โดยชุดตรวจจะมีประสิทธิภาพในการตรวจเจอฮีโมโกลบินจากคราบเลือดที่ปนเปื้อนบนผ้าได้น้อยลง ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Edelman et al., 2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินอายุคราบเลือดจาก พื้นหลังของคราบเลือดโดยใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าโดยการระบุหรือการประเมินอายุของคราบเลือดโดยเปลี่ยน สีพื้นโดยใช้ Near Infrared (NIR) เพื่อทำเป็นพื้นหลังสีดำ ซึ่งได้ดัดแปลงการทดลองก่อนหน้านี้ที่ใช้พื้นหลัง สีขาว ทำให้การทดสอบครั้งนี้สามารถดูคราบเลือดที่มีอายุมากกว่า 1 เดือน มีค่าเฉลี่ยความผิดพลาด 8.9% ซึ่งลดจากการทดสอบด้วยพื้นหลังสีอื่น ๆ และเมื่ออายุคราบเลือดเพิ่มมากขึ้นก็เพิ่มโอกาสให้เกิดความผิด พลาดได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้เรื่องอุณหภูมิที่ทำการทดสอบก็มีผลต่อการทดสอบซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Andrade et al., 2014) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบชุดทดสอบ Hexagon OBTI และ ชุดตรวจ FOB one strep โดยทำการทดสอบเลือดที่เจือจางบนกระดาษกรองที่มีอุณหภูมิต่างกันและความเข้มข้นของเลือดที่เจือ จางต่างกัน พบว่า Hexagon OBT ยังให้ผลบวกในเลือดที่ทำการทดสอบที่เจือจางที่ความเข้มข้น 1:1,000 แต่ Sensitivity ต่ำลงเรื่อย ๆ เมื่ออายุของเลือดเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของของค่าฮีโมโกลบินในเลือดเมื่อความเข้มข้น ของฮีโมโกลบินในเลือดมีค่าต่ำลง จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการตรวจหาคราบเลือดบนผ้าตัวอย่าง

ลดลง ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Srenoum, 2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ น้ำยา Kastle-Meyer Test และชุดทดสอบ FOB 1-Step Fecal Occult Blood เพื่อใช้ตรวจคราบโลหิต มนุษย์ในงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบด้านความจำเพาะ ชุดทดสอบ FOB 1-Step Fecal Occult Blood ให้ผลเป็นลบกับเลือดสัตว์ทุกกลุ่มตัวอย่าง ส่วนน้ำยา Kastle-Meyer Test ให้ผลเป็นบวกกับเลือดสัตว์ทุกกลุ่มตัวอย่าง จึงสรุปได้ว่าชุดทดสอบ FOB 1-Step Fecal Occult Blood มีความจำเพาะสูงกว่าน้ำยา Kastle-Meyer Test ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบด้านความไว ชุดทดสอบ FOB 1-Step Fecal Occult Blood Test มีความไวในการตรวจที่ระดับความเข้มข้น 1:500,000 ถึง 1:900,000 ซึ่งมากกว่าน้ำยา Kastle-Meyer Test ที่มีความไว 1:60,000 และ พบว่า ชนิดของผ้ามีผลต่อการนำไปสกัด ตัวอย่างคราบโลหิตบนผ้า และตัวอย่างที่มีความเข้มข้นต่ำจะทำให้ผลการทดสอบเป็นผลบวกอ่อน ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้การอ่านผลการทดลองมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ต้องได้รับการฝึกฝน อบรมจึงสามารถทำหน้าที่ในการอ่านผลได้ เพื่อให้อ่านผลได้ถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการอ่านผลชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่ต้องใช้ผู้มีประสบการณ์ในการอ่านผลเพื่อสังเกตสีของแถบชุดตรวจที่เกิดเปลี่ยนสี

2. จากการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะต่อการตรวจคราบเลือดของมนุษย์ของค่าฮีโมโกลบินที่ต่างกัน พบว่า ชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะผลไม่แตกต่างกันเนื่องจากการเก็บตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกให้อาสาสมัครที่เป็นผู้มีสุขภาพดี แข็งแรง ที่มีค่าฮีโมโกลบินต่ำกว่าและสูงกว่าค่าอ้างอิงมาตรฐาน เล็กน้อยจึงส่งผลให้ค่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยมีทั้งเพศชาย และเพศหญิง ให้มีจำนวนมากขึ้นเพื่อผลที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และควรเพิ่มปริมาตรการหยดตัวอย่างเลือดเป็นระดับต่าง ๆ เช่น 100, 200, 300, 400, 500 ul เพื่อจำลองการหยดของเลือดแต่ละหยดในปริมาตรที่ไม่เท่ากัน

2. ควรเพิ่มการเก็บตัวอย่างในพื้นที่ผิวที่หลากหลาย เช่น กระเบื้อง พื้นปูน ไม้ กระดาษ เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนำไปพัฒนา และปรับปรุง ศึกษาวิจัยด้านการทดสอบเบื้องต้นของคราบเลือด เพื่อนำไปใช้ในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้

3. ควรพัฒนาชุดตรวจโดยการนำชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระ และชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะ ที่ทำการตรวจหาคราบเลือดแล้วไปทำการตรวจ DNA เพื่อหาคราบเลือดต่อ เพื่อทดสอบว่าชุดตรวจเลือดแฝงในอุจจาระและชุดตรวจเลือดแฝงในปัสสาวะที่ใช้แล้วมีผลต่อการตรวจหา DNA หรือไม่ เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์พยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีที่มีคราบเลือดบนผ้า และเส้นใยเป็นองค์ประกอบ สามารถนำผ้า และเส้นใยที่พบการปนเปื้อนเลือดไปทำการตรวจ DNA ต่อได้

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ อัมพฤษ. (2555). การวิเคราะห์เส้นใยธรรมชาติ และเส้นใยสังเคราะห์ในงานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดย Foulter Transform Infrared Spectroscopy (FT-IR). วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เมตไทย. (2561). การตรวจหาเม็ดเลือดแดงในอุจจาระ. [Online]. Available: <https://medthai.com-stool-occult-blood>. [2561, กันยายน 20].
- วีรชัย พุทธวงศ์. (2560). เผยวิธีตรวจร่องรอยของเลือด ผังแน่นเป็นปี ล้างยังงี้ก็ไม่ออก. [Online]. Available: http://www.thaitribune.org/contents/detail/329?content_id=27863& [2562 พฤษภาคม 19].
- ศศิญา ศรีนวม. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของน้ำยา Kastle-Meyer Test และชุดทดสอบ FOB 1-Step Fecal Occult Blood เพื่อใช้ตรวจคราบโลหิตมนุษย์ในงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หน่วยปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาสิ่งทอศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (เอ็มเทค). (2545). ความรู้เทคโนโลยีสิ่งทอ. [Online]. Available: <http://www2.mtec.or.th/research//textile/introduction.html> [2561, กรกฎาคม 17].
- อาภรทิพย์ เปียปาน. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดทดสอบ Hexagon OBTI และชุดทดสอบ One-Step Fecal Occult Blood (FOB) ที่ใช้ในการตรวจคราบเลือดมนุษย์ในงานนิติวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

References

- Andrade, A.F.B., et al. (2014). Forensic Identification of Human Blood: comparison of two one-step Presumptive Tests for Blood Screening of Crime Scene Sample. *Revista brasileira Criminalistica*: 12-15.
- Edelman, G., et al. (2012). Identification and Age Estimation of Bloodstains on Colored Background by Near Infrared Spectroscopy. *Forensic Science International*, 220: 239-244.
- My health. (2016). **Urine Strip**. [Online]. Available: <http://www.myhealth.gov.my /en/urine-test-strip> [2018, September 20].

Translated Thai References

- Ampruk, J. (2012). **Forensic Analyses Natural and Synthetic Fibers Using FT-IR Spectroscopy**. Master of Science Department of Forensic Science Silpakorn University Online thesis Faculty of Forensic Science. (in Thai)
- Medthaj. (2018). **Stool Occult Blood**. [Online]. Available: <https://medthai.com-stool-occult-blood>. [2018, September 28]. (in Thai)
- Peapan, A. (2013). **A Comparative Study of The Performance Hexagon OBTI and One-Step Fecal Occult Blood (FOB) use to Check Blood Stain in Forensic Science Work**. Master of Science Department of Forensic Science Silpakorn University Online thesis Faculty of Forensic Science. (in Thai)
- Phutdhawong, W. (2017). **Luminol in Crime Scene Investigation** [Online]. Available: http://www.thaitribune.org/contents/detail/329?content_id=27863& [2019 May 19]. (in Thai)
- Srenoum, S. (2013). **A Comparison Study of The Efficiency of Kastle-Meyer Reagent and FOB 1-Step Fecal occult blood of Human Blood Stain Detection in Crime scene**. Master of Science Department of Forensic Science Silpakorn University Online thesis Faculty of Forensic Science. (in Thai)
- Tepdacha, W. (2013). **A Study of Physical and Mechanical Properties of Fabrics Within Burial Conditions**. Master of Science Department of Forensic Science Silpakorn University Online thesis Faculty of Forensic Science. (in Thai)
- Thailand National Metal and Materials Technology Center (MTEC). (2004). **Textile**. [Online]. Available: <http://www2.mtec.or.th/research/textile/introduction.html> [2019, July 19]. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวเพ็ญจิตร เงื่อนไข่น้ำ

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
เลขที่ 70 หมู่ 7 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73110
e-mail: Peangjitr14@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. ธิติ มหาเจริญ

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
เลขที่ 70 หมู่ 7 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73110
e-mail: M_thiti@yahoo.com

การศึกษาเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนัง ด้วยวิธีการซูเปอร์กลู

The Comparative Study of the Appearance of Latent Fingerprint on Leather by Using Superglue Method

อาภาพร อรุณแสงทอง* และพัชรา สิ้นลอยมา
คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Aparpond Aroonsangthong* and Patchara Sinloyma
Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: April, 30 2020

Revised: June, 29 2020

Accepted: July, 2 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการซูเปอร์กลู จำแนกตามช่วงระยะเวลาและประเภทหนังที่แตกต่างกัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยทำการทดลองตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือด้วยวิธีการซูเปอร์กลูบนเครื่องหนัง 4 ประเภท คือ หนัง Top Grain, หนังกลับ, หนัง PU และหนังแก้ว ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน 8 ช่วงเวลา คือ ทันทีหลังประทับลายนิ้วมือ, 3 ชั่วโมง, 6 ชั่วโมง, 12 ชั่วโมง, 1 วัน, 3 วัน, 5 วัน และ 7 วัน หลังจากนั้นจึงทำการตรวจพิสูจน์คุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงโดยการนับจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษด้วยเครื่องตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมื้อัตโนมัติ แล้วนำค่าที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังแต่ละประเภทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 11.586$, $Sig = 0.000$) เมื่อพิจารณาคุณภาพของรอยลายนิ้วมือบนเครื่องหนังแต่ละประเภทแล้ว พบว่า รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นบนหนัง Top Grain มีคุณภาพของรอยลายนิ้วมืออยู่ในระดับสูงที่สุด ในขณะที่การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในแต่ละช่วงเวลานั้น ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: รอยลายนิ้วมือแฝง เครื่องหนัง ซูเปอร์กลู

Abstract

The research aimed to study the appearance of latent fingerprints on leather by using Superglue method at room temperature as well as comparing the appearance of latent fingerprints on leather, classified by differences in time and types of leathers. This research was an experimental research. The experiment on collecting latent fingerprints by Superglue method was carried out with four types of leather, which consisted of top grain leather, suede, PU leather and patent leather. The experiment was also conducted in eight different times which were immediately after fingerprinting, 3 hours, 6 hours, 12 hours, 1 day, 3 days, 5 days and 7 days. Then, latent fingerprints were verified by counting the number of important points with the Automated Fingerprint Identification System which were used for the analysis. It was noted that quality of latent fingerprint on leather was significantly different at the level of 0.05 ($F = 11.586$, $Sig = 0.000$). When considering the quality of latent fingerprint on each leather, it was found that latent fingerprint appearing on top grain leather was the best quality. For time differences in the appearance of latent fingerprints on leather, it was found that it was insignificantly different in the appearance of latent fingerprints on leather.

Keywords: Latent Fingerprint, Leather, Superglue

บทนำ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และการไม่สามารถเข้าถึงค่านิยมหลักในสังคมปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่มีแต่ทวีความรุนแรงขึ้น อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าแบบก้าวกระโดดของวิทยาการทางเทคโนโลยีมีส่วนทำให้การก่อเหตุอาชญากรรมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จนยากต่อการหาพยานบุคคลซึ่งรู้เห็นเหตุการณ์มาเป็นประจักษ์พยานในการตัดสินคดีผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ปัญหาการอาศัยช่องว่างของกระบวนการยุติธรรมเพื่อบิดเบือนข้อเท็จจริง เนื่องจากพยานหลักฐานที่ใช้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดไม่แน่นหนาเพียงพอ หรือเป็นเพราะว่าพยานหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้นั้นไม่มีความน่าเชื่อถือเพียงพอที่จะใช้ในการตัดสินคดีจนทำให้ผู้กระทำความผิดที่แท้จริงรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี (Sawasdee, 2009) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาพัฒนาใช้ในการเก็บรวบรวมและพิสูจน์พยานหลักฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่สามารถใช้พิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนและการพิจารณาตัดสินคดีความต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อถือได้ ซึ่งการตรวจพิสูจน์รอยลายนิ้วมือแฝงเป็นสาขาหนึ่งของนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความสำคัญ เนื่องจากลายนิ้วมือของมนุษย์มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ ลายนิ้วมือของมนุษย์แต่ละคนจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงไปตลอดชีวิตของบุคคลนั้น และลายนิ้วมือของมนุษย์แต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะพิเศษเป็นของตนเองที่ไม่เหมือนกับคนอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้การตรวจพิสูจน์รอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บได้จากพยานวัตถุ

ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นสามารถใช้ในการสืบหาและยืนยันตัวผู้กระทำความผิดได้ (Yingyong, 2011) โดยการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในปัจจุบันมีด้วยกันหลายวิธี ซึ่งจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับชนิดของพยานวัตถุที่รอยลายนิ้วมือแฝงนั้นติดอยู่ และมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการปรากฏขึ้นและคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บได้จากพยานวัตถุ เช่น ชนิดของพื้นผิว ปริมาณสารประกอบของลายนิ้วมือ สภาพแวดล้อม ระยะเวลาตั้งแต่เกิดรอยลายนิ้วมือ เป็นต้น ซึ่งหากเลือกใช้วิธีการในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือที่ไม่เหมาะสมกับชนิดของพื้นผิวของพยานวัตถุ หรือทำการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม ก็จะทำให้ไม่ปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝง หรือทำให้รอยลายนิ้วมือที่ตรวจเก็บได้นั้นไม่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการตรวจพิสูจน์เพื่อสืบหาหรือยืนยันตัวบุคคล

หนังสือเป็นสิ่งที่มีมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ตั้งแต่ในอดีตมาจนกระทั่งปัจจุบัน แต่เนื่องจากหนังสือที่ทำมาจากหนังที่ได้จากสัตว์นั้นมีราคาสูง จึงได้มีการคิดค้นหนังเทียมเพื่อนำมาใช้แทนหนังแท้ โดยทำหนังให้มีลักษณะคล้ายหนังแท้ แต่มีราคาถูกกว่า โดยหนังทั้งหนังแท้และหนังเทียมถูกนำมาใช้เป็นวัสดุหลักในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกาย หรือของใช้ต่าง ๆ เช่น กระเป๋าถือ กระเป๋าตังค์ รองเท้า แก้วไอศูยา สันและปกของหนังสือ หรือที่หุ้มพวงมาลัยรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งบ่อยครั้งที่ผู้กระทำความผิดมักจะสัมผัสเครื่องหนังเหล่านี้ ทำให้มีรอยลายนิ้วมือแฝงติดอยู่บนเครื่องหนังดังกล่าว เช่น ในคดีลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดจะต้องสัมผัสกระเป๋าถือ และกระเป๋าตังค์ของผู้เสียหายเพื่อที่จะนำเอาเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ไป เป็นต้น ดังนั้นรอยลายนิ้วมือแฝงที่ติดอยู่บนผลิตภัณฑ์เครื่องหนังจึงเป็นพยานหลักฐานที่มีความสำคัญในการดำเนินคดี

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการปรากฏขึ้นของลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังประเภทต่าง ๆ ด้วยการใช้วิธีการชุบเปอร์กลูตรวจหาลายนิ้วมือแฝง ว่าลายนิ้วมือแฝงที่ได้นั้นมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่ที่จะนำไปใช้ในการตรวจพิสูจน์ อีกทั้งศึกษาถึงการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ด้วยการใช้วิธีการชุบเปอร์กลูตรวจหาลายนิ้วมือแฝงว่าเมื่อระยะเวลาผ่านไปในช่วงเวลาต่าง ๆ รอยลายนิ้วมือแฝงที่ประทับบนเครื่องหนังจะยังคงปรากฏขึ้นหรือไม่และรอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นนั้นมีคุณภาพเพียงใด โดยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพิสูจน์หลักฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในอุณหภูมิห้องด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงโดยวิธีการชุบเปอร์กลู จำแนกตามช่วงระยะเวลาและประเภทหนังที่แตกต่างกัน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝง
การที่รอยลายนิ้วมือสามารถคงอยู่ได้หลังจากที่ประทับลายนิ้วมือบนวัตถุแล้วนั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ ดังนี้ (Yingyong, 2011)
 - 1) สารประกอบของเหงื่อที่ติดอยู่ (Composition of the Deposit) ต่อมาเหงื่อของมนุษย์

มี 2 ประเภทคือ Eccrine Glands พบทั่วร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเหงื่อจากต่อมนี้ประกอบด้วยน้ำร้อยละ 98-99 เกลือ แคลเซียม แมกนีเซียม ยูเรีย และกรดอะมิโน ส่วน Apocrine Glands เป็นต่อมเหงื่อประเภทที่พบได้เพียงบางแห่งของร่างกายมนุษย์ เช่น บริเวณรักแร้ หู เป็นต้น โดยเหงื่อที่ขับออกมาจากต่อมนี้จะมีลักษณะเหนียวใส และมีส่วนผสมของไขมันอยู่มาก นอกจากต่อมเหงื่อแล้วยังมีต่อมไขมันที่พบได้ทั่วร่างกาย ยกเว้นที่ฝ่ามือ และฝ่าเท้า โดยสารประกอบของเหงื่อบนมือของมนุษย์นั้นจะไม่มีไขมันเป็นส่วนประกอบ แต่เมื่อนำมือไปสัมผัสผิวหนังส่วนอื่นๆ ของร่างกาย ไขมันที่ถูกขับออกมาบริเวณผิวนั้นก็จะติดอยู่ที่ฝ่ามือ และนิ้วมือ และเมื่อนำนิ้วมือที่มีไขมันติดอยู่นั้นไปสัมผัสกับวัตถุต่าง ๆ สารประกอบของเหงื่อที่ลายนิ้วมือก็จะถ่ายเทไปที่ผิวของวัตถุนั้นเป็นรอยลายนิ้วมือ ซึ่งถ้าลายนิ้วมือนั้นมีไขมันอยู่มาก ก็จะทำให้รอยลายนิ้วมือนั้นคงอยู่ได้นานขึ้น เพราะว่าหลังจากที่ประทับลายนิ้วมือลงบนวัตถุแล้ว ความชื้นจะค่อย ๆ ระเหยไป ออกซิเจนในอากาศทำให้ไขมันออกซิไดซ์เป็นฟิล์มบนผิววัตถุ

2) ปริมาณของสารประกอบของเหงื่อที่ติดอยู่ (Amount of Matter Deposited) ปริมาณของสารประกอบของเหงื่อที่ติดอยู่บนผิววัตถุนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 2 ประการ คือ 1. ปริมาณการหลั่งของเหงื่อสารที่ขับออกมาจากต่อมเหงื่อนั้นจะมีความแตกต่างกันในมนุษย์แต่ละคน 2. แรงกดและระยะเวลาในการสัมผัสวัตถุ โดยการประทับลายนิ้วมือที่ใช้แรงมากจะส่งผลให้รอยลายนิ้วมือแฝงปรากฏชัดเจนมาก และหากสัมผัสวัตถุเป็นเวลานาน ก็มีโอกาสที่เหงื่อบนลายนิ้วมือจะติดอยู่บนผิววัตถุมากขึ้น

3) พื้นผิวที่ถูกประทับ (Receiving Surface) คุณสมบัติของพื้นผิวของวัตถุที่ถูกประทับลายนิ้วมือที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝงแตกต่างกัน เช่น รอยลายนิ้วมือที่ถูกประทับอยู่บนวัตถุผิวไม่ดูดซับ ความชื้นจะค่อย ๆ ระเหยไป ในขณะที่รอยลายนิ้วมือแฝงที่ประทับอยู่บนวัตถุผิวดูดซับ นอกจากความชื้นจะระเหยไปแล้ว ความชื้นยังถูกดูดซับเข้าไปในวัตถุอีกด้วย จึงทำให้เมื่อเวลาผ่านไป รอยลายนิ้วมือแฝงที่ประทับบนวัตถุที่พื้นผิวไม่มีรูพรุนสามารถตรวจเก็บได้ชัดเจนกว่าบนวัตถุที่มีพื้นผิวรูพรุน (Chaemsuwanawong et al., 2001) เป็นต้น

4) ตำแหน่งที่ลายนิ้วมือติดอยู่ (Position Deposited) การที่รอยลายนิ้วมืออยู่บนตำแหน่งที่มีโอกาสถูกสัมผัสซ้ำหรือถูกเช็ดทำความสะอาดได้ง่ายนั้นรอยลายนิ้วมือจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงหรือถูกทำลายไปได้ง่าย

5) สภาพแวดล้อม (Environment Conditions) สภาพแวดล้อมวัตถุที่รอยลายนิ้วมือแฝงประทับอยู่ ล้วนแต่เป็นตัวแปรสำคัญต่อการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝงทั้งสิ้น เช่น อุณหภูมิ เป็นต้น

6) ระยะเวลาตั้งแต่เกิดรอยลายนิ้วมือ (Time Since Deposited) ระยะเวลาตั้งแต่ได้ประทับลายนิ้วมือลงบนวัตถุต่าง ๆ หรืออายุของรอยลายนิ้วมือ ส่งผลต่อการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝง

2. วิธีการชุบเปอร์กลู

ซูเปอร์กลู (Super Glue) หรือการรมควันสารไซยาโนอะคริเลต (Cyanoacrylate Fuming) โดยสารไซยาโนอะคริเลตนั้นจะอยู่ในรูปของของเหลวชั้นในรูปของโมโนเมอร์และจะทำปฏิกิริยาโพลีเมอร์เมื่อสัมผัสกับน้ำ เพราะว่ามีปฏิกิริยาเฉพาะกับ Hydroxide Ion ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำสารไซยาโนอะคริเลตไปใช้ในการตรวจหาร่องรอยน้ำและใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในทางนิติวิทยาศาสตร์ (Akejakrawan, 2011) เมื่อสารนี้ได้รับความร้อนจะระเหยกลายเป็นไอที่มีความเข้มข้นสูง ทำปฏิกิริยากับโปรตีน และน้ำในเหงื่อของลายนิ้วมือ ทำให้ปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงขึ้นเป็นสีขาว และปรากฏติดอยู่บน

พื้นผิวของวัตถุนั้นอย่างถาวร สามารถทำการตรวจเก็บด้วยวิธีการอื่นซ้ำอีกได้ ซึ่งวิธีการนี้เหมาะสำหรับการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงที่ติดอยู่บนพยานวัตถุที่พื้นผิวไม่มีรูพรุน และพยานวัตถุผิวไม่เรียบ (Lekpradit, 2010) อีกทั้งเป็นวิธีการที่ใช้ในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงที่ติดอยู่บนพื้นผิวกึ่งรูพรุนได้ (Rory P. Downham et al., 2015)

3. ประเภทของหนังที่ใช้ในการวิจัย

ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในปัจจุบันผลิตมาจากหนัง 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1. หนังแท้ เป็นการนำหนังสัตว์ดิบ (Raw Hides) ที่ผ่านกรรมวิธีในการเก็บรักษาในลักษณะต่าง ๆ ไปผ่านกระบวนการฟอกหนังด้วยการใช้สารเคมี เพื่อให้หนังสัตว์ไม่เน่าเปื่อย (Korwanich, 2004) เมื่อทำการฟอกหนังเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะนำหนังนั้นไปผ่านกระบวนการตกแต่ง เพื่อตกแต่งผิวตามวัตถุประสงค์ที่จะนำหนังนั้นไปใช้งาน และ 2. หนังเทียม เป็นหนังที่ทำขึ้นมาแทนหนังแท้ โดยทำหนังให้มีลักษณะคล้ายหนังแท้ ราคาถูกกว่า อาจจะอัดเป็นลวดลายให้เหมือนหนังแท้มาก (Sritubtim, & Phothong, 2010) โดยหนังที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

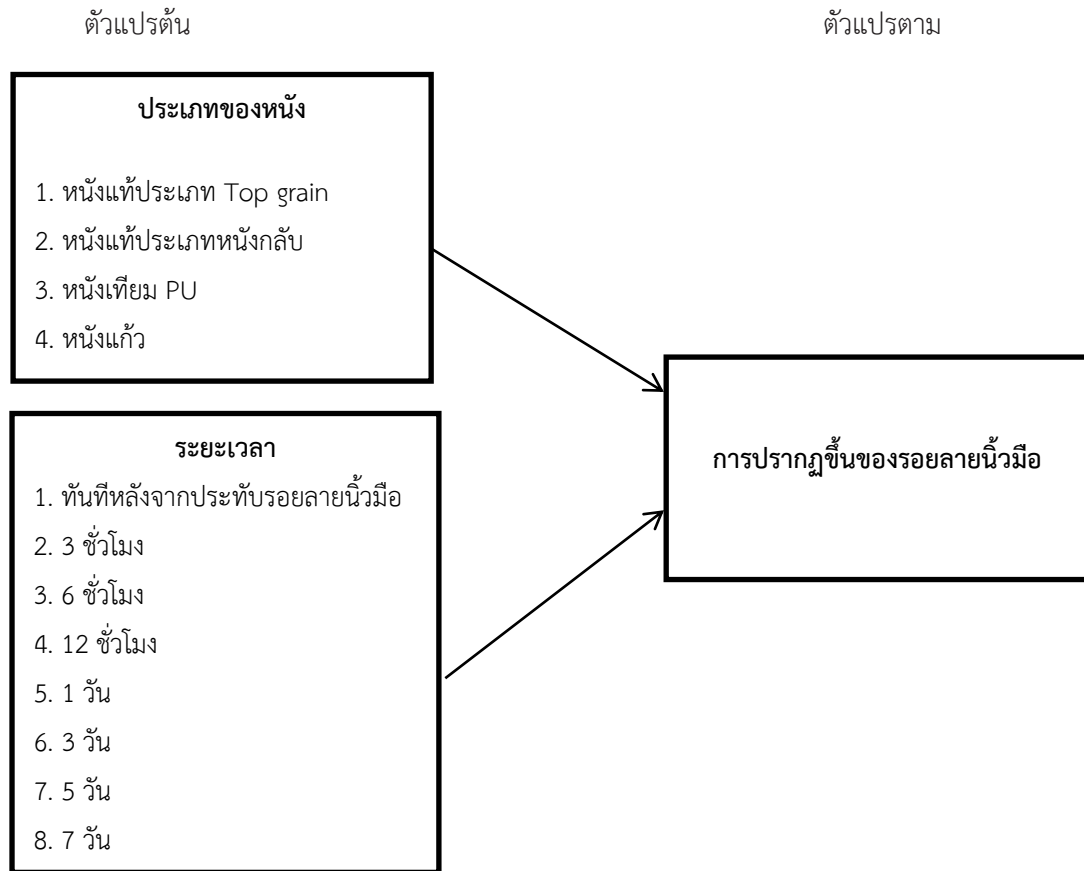
1) หนังแท้ประเภท Top Grain เป็นหนังชั้นบนสุดของผิวหนังสัตว์ หลังจากก็นำหนังไปผ่านกระบวนการฟอกหนังแล้ว จะมีการตกแต่งหนังโดยขัดหนังส่วนบนสุดออกเพื่อลบรอยตำหนิตามธรรมชาติของหนังออก แล้วจึงทำการปรับแต่งผิวให้มีความเรียบเนียนตามที่ต้องการ ซึ่งในกระบวนการตกแต่งหนังประเภทนี้จะมีแค่การ Top coating หรือ Finishing บาง ๆ เท่านั้น (Bamrungruan, 2015)

2) หนังแท้ประเภทหนังกลับ เป็นส่วนตัดด้านในของหนัง ที่เรียกว่า หนังท้อง โดยในกระบวนการผลิตจะนำส่วนด้านในของหนังออกมา หนังกลับนี้สามารถที่จะย้อมสีและดัดได้ง่ายกว่าหนังอื่นๆ เนื่องจากไม่มีผิวหนังที่เป็นผืนหนังเหลืออยู่แล้ว ซึ่งทำให้มีผิวที่เป็นลักษณะขรุขระเล็กน้อยเล็ก ๆ (Jitkomut, 2008)

3) หนังเทียมโพลียูรีเทน (หนัง PU) เป็นหนังเทียมที่มีคุณภาพและความอ่อนนุ่มเหมือนหนังแท้ โดยเป็นหนังที่ทำมาจากการนำผ้าไปเคลือบผิวหน้าด้วยเนื้อโพลียูรีเทน (Chuwong, 2006)

4) หนังเทียมแก้ว เป็นหนังเทียมโพลียูรีเทนที่ผ่านกระบวนการตกแต่งหนังด้วยการเคลือบแก้ว ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีการเคลือบผิวหน้าด้วยฟิล์มกระจกเรียบ ทำให้ผิวหน้าของหนังแก้วเรียบ มันวาว และไม่มีรูพรุน ส่วนผิวด้านหลังเป็นผ้า (The Leather Dictionary, 2020)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงโดยวิธีการชุบเปอร์กลูในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน จะมีการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงแตกต่างกัน
2. การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงโดยวิธีการชุบเปอร์กลูบนประเภทหนังที่แตกต่างกัน จะมีการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการทดลองซ้ำทั้งหมด 3 ครั้ง โดยหนังที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้มี 4 ประเภท ซึ่งเป็นหนังที่นิยมนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการทำผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง คือ

- 1) หน้ากระดาษ Top Grain
- 2) หน้ากระดาษหนังกลับ
- 3) หน้าเย็บกระดาษโฟลียูรีเทน (หน้า PU)
- 4) หน้าเย็บ PU ที่ผ่านการเคลือบด้วยฟิล์มกระจกเรียบ หรือที่เรียกว่า หน้าแก้ว

1.2 อาสาสมัครผู้ที่จะประทับรอยลายนิ้วมือลงบนตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นอาสาสมัครเพศหญิงที่มีลักษณะผิวหนังมีเหงื่อออกง่าย และนิ้วมือไม่แห้งผิดปกติ จำนวน 1 คน โดยอาสาสมัครจะต้องไม่ล้างมือก่อนทำการประทับลายนิ้วมืออย่างน้อย 1 ชั่วโมง

2. อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1) ตู้อบซูเปอร์กลู
- 2) สารไซยาโนอะคริเลต (Cyanoacrylate)
- 3) ถ้วยพวยสำหรับใส่สารไซยาโนอะคริเลตและน้ำ
- 4) เครื่องชั่ง 2 ตำแหน่ง
- 5) กล่องพลาสติกใส 24 ช่อง
- 6) กล้องถ่ายภาพ ยี่ห้อ Sony รุ่น RX100
- 7) เครื่องตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ (AFIS)

2.2 สถานที่ทดลองในงานวิจัยนี้ คือ ห้องตรวจวัตถุพยานทางชีววิทยา โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

3. ขั้นตอนการเตรียมตัวอย่าง

3.1 นำแผ่นหนังทั้ง 4 ประเภท มาเช็ดทำความสะอาดด้วยผ้าแห้งเพื่อไม่ให้มีรอยลายนิ้วมืออื่น ๆ ติดอยู่ แล้วจึงนำมาตัดเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดกว้างxยาว เท่ากับ 5x5 เซนติเมตร ประเภทละ 24 ชิ้น

3.2 นำกล่องพลาสติกใส 24 ช่อง จำนวน 4 กล่อง มาติดฉลากที่ระบุประเภทของแผ่นหนังและระยะเวลาที่จะทำการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือ

3.3 ให้อาสาสมัครทำการประทับนิ้วมือลงบนแผ่นหนังตัวอย่างที่ละแผ่น โดยใช้เวลาในการกด 3-5 วินาทีต่อแผ่น และใช้แรงในการกด 500-800 กรัมต่อแผ่น เนื่องจากงานวิจัยนี้มีจำนวนตัวอย่างมาก คือหนังทั้งหมด 96 ชิ้น การที่จะใช้นิ้วเดียวกันประทับในทุกประเภทหนัง อาจจะทำให้สารประกอบของเหงื่อที่นิ้วมือของอาสาสมัครมีสถานะแตกต่างกันในแต่ละครั้งที่ประทับนิ้วมือ ดังนั้นจึงกำหนดให้อาสาสมัครประทับนิ้วหัวแม่มือข้างขวาบนหนัง Top Grain ประทับนิ้วชี้ข้างขวาบนหนังกลับ ประทับนิ้วกลางข้างขวาบนหนัง PU และประทับนิ้วนางข้างขวาบนหนังแก้ว โดยในการประทับแต่ละครั้งให้เว้นระยะ 30 วินาที แล้วจึงทำการประทับครั้งต่อไป

3.4 นำแผ่นหนังที่ทำการประทับลายนิ้วมือใส่ในกล่องพลาสติกใสที่เตรียมไว้ แล้วเก็บไว้ที่อุณหภูมิห้องซึ่งเป็นอุณหภูมิปกติของสถานที่ทำการทดลอง

4. ขั้นตอนการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝง

4.1 นำแผ่นหนังตัวอย่างที่ประทับรอยลายนิ้วมือแล้วมาทำการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงตามระยะเวลาที่กำหนด คือ ทันทีหลังจากประทับรอยลายนิ้วมือ, 3 ชั่วโมง, 6 ชั่วโมง, 12 ชั่วโมง, 1 วัน, 3 วัน,

5 วัน และ 7 วัน ด้วยวิธีการซัพเปอร์กลู โดยนำสารโซดาโนอะคริเลตใส่ลงในถ้วยฟรอยด์ขนาดเท่ากับเหรียญสิบ แล้วนำถ้วยไปวางบนแท่นทำความร้อนที่หนึ่งในตู้อบ จากนั้นใส่น้ำลงในถ้วยฟรอยด์อีกถ้วยหนึ่ง แล้วนำไปวางไว้บนแท่นทำความร้อนที่สองในตู้อบ ต่อมานำแผ่นหนังตัวอย่างที่ต้องการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงไปหนีบไว้ที่ราวตัวหนีบเหนือถ้วยฟรอยด์ จากนั้นจึงปิดตู้อบแล้วกดสวิตช์เปิดแท่นทำความร้อนทั้งสองแท่น โดยทำการอบด้วยไอระเหยของซัพเปอร์กลูในตู้อบซัพเปอร์กลูเป็นเวลาประมาณ 40 นาที

4.2 เมื่อรอยลายนิ้วมือแฝงสีขาวปรากฏขึ้นมาแล้วจึงทำการเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงที่ได้ด้วยการถ่ายภาพ โดยทำการวางไม้บรรทัดฉากแบบมีสเกลเพื่อให้รู้อัตราส่วนที่แท้จริง แล้วตั้งกล้องถ่ายภาพให้ขนานกับแผ่นหนังตัวอย่าง จากนั้นจึงถ่ายภาพโดยใช้มุมกด 90 องศา

4.3 นำรอยลายนิ้วมือแฝงที่ได้รับจากการตรวจเก็บส่งไปตรวจคุณภาพของรอยลายนิ้วมือนั้นโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจพิสูจน์รอยลายนิ้วมือแฝงที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 7 ใช้เครื่องตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ (AFIS) ตรวจพิสูจน์ดูว่ารอยลายนิ้วมือแฝงที่ได้นั้นมีคุณภาพเพียงใด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะใช้การนับจุดลักษณะสำคัญพิเศษ (Minutiae) บนรอยลายนิ้วมือด้วยเครื่อง AFIS และบันทึกค่าที่ได้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ระดับคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝง โดยนำผลจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษที่ปรากฏขึ้นมาก็คเป็นคะแนนใน 5 ระดับ ซึ่งมีวิธีดังนี้ (Modified from Thongthammachad, 2018)

$$\frac{\text{จำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษที่ตรวจพบสูงสุด} - \text{จำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษที่ตรวจพบต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\frac{54 - 0}{5} = 10.8$$

จากสูตรการคิดระดับคะแนนข้างต้นทำให้ได้ช่วงความกว้างของแต่ละระดับชั้น คือ 10.8 สามารถแบ่งเกณฑ์ได้ดังนี้

คะแนน	จำนวนจุด minutiae	การแปลผลระดับคะแนน
1	0.00 – 10.8 จุด	คุณภาพของรอยลายนิ้วมือน้อยอยู่ในระดับต่ำที่สุด
2	10.9 – 21.6 จุด	คุณภาพของรอยลายนิ้วมือน้อยอยู่ในระดับต่ำ
3	21.7 – 32.4 จุด	คุณภาพของรอยลายนิ้วมือน้อยอยู่ในระดับปานกลาง
4	32.5 – 43.2 จุด	คุณภาพของรอยลายนิ้วมือน้อยอยู่ในระดับสูง
5	43.3 – 54 จุด	คุณภาพของรอยลายนิ้วมือน้อยอยู่ในระดับสูงที่สุด

ผลการวิจัย

1. การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในอุณหภูมิต้องด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู

1) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลาทันทีหลังประทับด้วยการนับจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังประเภทหนัง Top Grain มีคุณภาพสูงกว่าหนังประเภทอื่น ๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับสูงสุด ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในช่วงเวลาทันทีหลังการประทับ

ประเภทหนัง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนัง Top grain	40	51	54	48.33	5	สูงที่สุด
หนังกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนัง PU	10	24	8	14	2	ต่ำ
หนังแก้ว	2	2	3	2.33	1	ต่ำที่สุด

2) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 3 ชั่วโมงหลังประทับด้วยการนับจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังประเภทหนัง Top Grain มีคุณภาพสูงกว่าหนังประเภทอื่น ๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับสูง ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในช่วงเวลา 3 ชั่วโมงหลังการประทับ

ประเภทหนัง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนัง Top grain	39	34	31	34.67	4	สูง
หนังกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนัง PU	8	3	4	5	1	ต่ำที่สุด
หนังแก้ว	8	2	7	5.67	1	ต่ำที่สุด

3) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 6 ชั่วโมงหลังประทับด้วยการนับจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังประเภทหนัง Top Grain มีคุณภาพสูงกว่าหนังประเภทอื่นๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในระยะเวลา 6 ชั่วโมงหลังการประทับ

ประเภทหนัง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนัง Top grain	30	34	31	31.33	3	ปานกลาง
หนังกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนัง PU	0	1	1	0.67	1	ต่ำที่สุด
หนังแก้ว	7	14	11	10.67	1	ต่ำที่สุด

4) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในระยะเวลา 12 ชั่วโมงหลังประทับด้วยการนับจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังประเภทหนัง Top Grain และหนังแก้ว มีคุณภาพสูงกว่าหนังประเภทอื่นๆ โดยทั้งหนัง Top Grain และหนังแก้ว มีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในระยะเวลา 12 ชั่วโมงหลังการประทับ

ประเภทหนัง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนัง Top grain	27	27	28	27.33	3	ปานกลาง
หนังกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนัง PU	0	0	1	0.33	1	ต่ำที่สุด
หนังแก้ว	22	23	22	22.33	3	ปานกลาง

5) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในระยะเวลา 1 วันหลังประทับด้วยการนับจำนวนจุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังประเภทหนังแก้ว มีคุณภาพสูงกว่าหนังประเภทอื่น ๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในระยะเวลา 1 วันหลังการประทับ

ประเภทหนัง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนัง Top grain	21	17	22	20	2	ต่ำ
หนังกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนัง PU	0	1	0	0.33	1	ต่ำที่สุด
หนังแก้ว	34	34	25	31	3	ปานกลาง

6) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 3 วันหลังประทับด้วยการนับจำนวน จุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนึ่งประเภทหนึ่งแก้ว มีคุณภาพสูงกว่าหนึ่งประเภทอื่น ๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนึ่งในช่วงเวลา 3 วันหลังการประทับ

ประเภทหนึ่ง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนึ่ง Top grain	15	17	16	16	2	ต่ำ
หนึ่งกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนึ่ง PU	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนึ่งแก้ว	24	27	26	25.67	3	ปานกลาง

7) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 5 วันหลังประทับด้วยการนับจำนวน จุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนึ่งประเภทหนึ่งแก้ว มีคุณภาพสูงกว่าหนึ่งประเภทอื่น ๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับต่ำ ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนึ่งในช่วงเวลา 5 วันหลังการประทับ

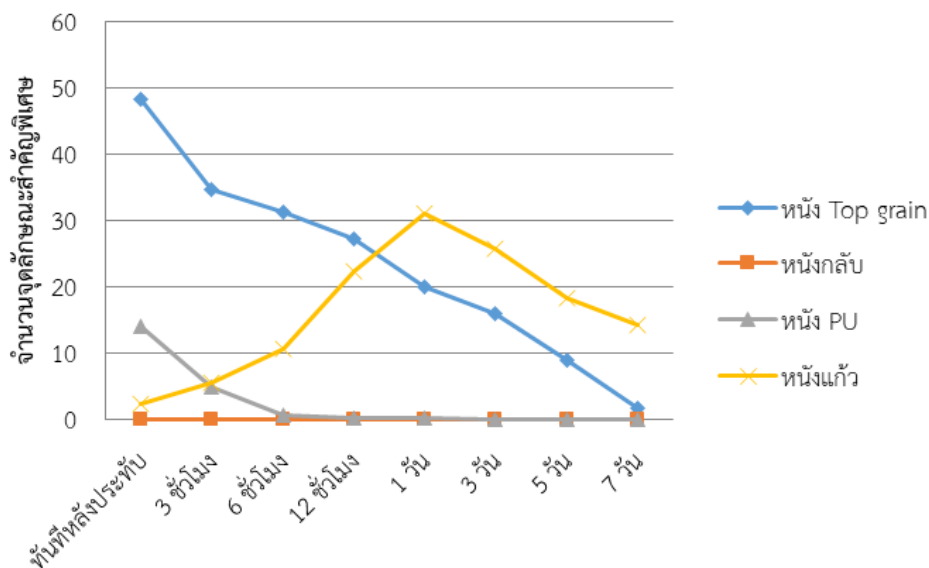
ประเภทหนึ่ง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนึ่ง Top grain	10	11	6	9	1	ต่ำที่สุด
หนึ่งกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนึ่ง PU	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนึ่งแก้ว	16	20	19	18.33	2	ต่ำ

8) ผลการตรวจสอบคุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 7 วันหลังประทับด้วยการนับจำนวน จุดลักษณะสำคัญพิเศษโดยใช้เครื่อง AFIS พบว่า รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนึ่งประเภทหนึ่งแก้ว มีคุณภาพสูงกว่าหนึ่งประเภทอื่น ๆ โดยมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงอยู่ในระดับต่ำ ดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในระยะเวลา 7 วันหลังการประทับ

ประเภทหนัง	จำนวนจุด			ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนน	แปลผลระดับคะแนน
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3			
หนัง Top grain	1	2	2	1.67	1	ต่ำที่สุด
หนังกลับ	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนัง PU	0	0	0	0	1	ต่ำที่สุด
หนังแก้ว	13	16	14	14.33	2	ต่ำ

สรุปจากผลการทดลองจะพบว่า การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลูในระยะเวลาทันทีหลังประทับในเครื่องหนังประเภทหนัง Top Gain หนังกลับ และหนัง PU จะปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพสูงที่สุดของแต่ละประเภทหนัง แล้วหลังจากนั้นจะปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพลดลงตามลำดับ จนถึงในระยะเวลา 7 วันหลังการประทับ คุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงจะลดลงถึงระดับต่ำที่สุดในขณะที่เครื่องหนังประเภทหนังแก้ว การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลูในระยะเวลาทันทีหลังประทับจะปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพต่ำที่สุด แล้วคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงจะค่อย ๆ ดีขึ้นจนในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในระยะเวลา 1 วันหลังการประทับจะปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพสูงที่สุด หลังจากนั้นคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงบนหนังแก้วจะค่อย ๆ ลดลง ตามลำดับ จนถึงในระยะเวลา 7 วันหลังการประทับ คุณภาพรอยลายนิ้วมือแฝงจะลดลงถึงระดับต่ำ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในระยะเวลาที่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงโดยวิธีการซูปเปอร์กลู

1) จากการเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนัง โดยวิธีการซูปเปอร์กลู จำแนกตามประเภทหนังที่แตกต่างกัน พบว่า การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 11.586$, $Sig = 0.000$) เมื่อพิจารณาคุณภาพของรอยลายนิ้วมือบนเครื่องหนังแต่ละประเภทแล้ว พบว่า หนัง Top Grain มีคุณภาพการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงสูงที่สุด รองลงมาคือ หนังแก้ว และหนัง PU ตามลำดับ ส่วนหนังกลับไม่ปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝง ดังแสดงในตารางที่ 9 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe พบว่า ประเภทหนัง Top Grain มีคุณภาพแตกต่างจากหนังกลับ และ หนัง PU ส่วนหนังกลับ มีคุณภาพแตกต่างจากหนังแก้ว ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงจำแนกตามประเภทหนัง

ประเภทหนัง	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. หนัง Top Grain	23.54	14.99	11.586	0.000*
2. หนังกลับ	0.00	0.00		
3. หนัง PU	2.54	4.93		
4. หนังแก้ว	16.29	9.91		

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ประเภท	จำนวน	$\bar{X}$	หนัง Top Grain	หนังกลับ	หนัง PU	หนังแก้ว
1. หนัง Top Grain	8	23.54	-	23.541*	21.000*	7.250
2. หนังกลับ	8	0.00	-	-	2.541	16.291*
3. หนัง PU	8	2.54	-	-	-	13.750
4. หนังแก้ว	8	16.29	-	-	-	-

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) จากการเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนัง โดยวิธีการซูปเปอร์กลู จำแนกตามช่วงเวลาที่แตกต่างกัน พบว่า การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังในแต่ละช่วงเวลา ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝง จำแนกตามช่วงเวลา

ช่วงเวลา	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. ทันทีหลังประทับ	16.17	22.30	.265	.961
2. 3 ชั่วโมงหลังประทับ	11.33	15.76		
3. 6 ชั่วโมงหลังประทับ	10.67	14.61		
4. 12 ชั่วโมงหลังประทับ	12.50	14.38		
5. 1 วันหลังประทับ	12.83	15.30		
6. 3 วันหลังประทับ	10.41	12.66		
7. 5 วันหลังประทับ	6.83	8.76		
8. 7 วันหลังประทับ	4.00	6.93		

อภิปรายผล

1. การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังประเภท Top Grain ในอุณหภูมิห้องด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู พบว่า คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บในช่วงเวลาทันทีหลังการประทับรอยลายนิ้วมือมีคุณภาพในระดับสูงที่สุด ส่วนรอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บในช่วงเวลาหลังจากนั้นก็จะมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงลดลงมาเรื่อย ๆ จนถึงการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 7 วัน หลังการประทับลายนิ้วมือ คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏจะลดลงอยู่ในระดับต่ำที่สุด เนื่องจากตามแนวคิดของการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ใช้ความร้อนทำให้สารไฮยาโนอะครีเลตที่เป็นสารประกอบของชุบเปอร์กลู ระเหยกลายเป็นไอแล้วไปทำปฏิกิริยากับโปรตีน และน้ำ ซึ่งเป็นสารประกอบในเหงื่อของรอยลายนิ้วมือแล้วปรากฏขึ้นเป็นรอยลายนิ้วมือสีขาวบนพื้นผิว แต่พื้นผิวของหนัง Top Grain เป็นพื้นผิวที่ไม่เรียบและกึ่งรูพรุน ซึ่งตามแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝงแล้วนั้น สารประกอบของเหงื่อในรอยลายนิ้วมือก็จะค่อย ๆ ถูกดูดซึมเข้าไปในหนัง ทำให้ยิ่งอายุของรอยลายนิ้วมือแฝงมากเท่าไร คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นก็จะยิ่งลดลงเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Xiaochun Zheng et al. (2017) ที่พบว่า การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลูมีประสิทธิภาพประสิทธิภาพเฉพาะกับรอยลายนิ้วมือใหม่ แล้วจะลดประสิทธิภาพลงอย่างรวดเร็วตามอายุของรอยลายนิ้วมือแฝง

2. การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังประเภทหนังกลับในอุณหภูมิห้อง ด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู พบว่า มีรอยลายนิ้วมือแฝงปรากฏขึ้นบนหนังกลับเพียงช่วงเวลาเดียวของการทดลองเท่านั้น คือ การตรวจเก็บในช่วงเวลาทันทีหลังการประทับลายนิ้วมือ แต่รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นนั้นเป็นรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพต่ำที่สุด โดยไม่ปรากฏจุดลักษณะสำคัญพิเศษเลย ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงประเภทและลักษณะของหนังกลับแล้ว จะพบว่าหนังกลับเป็นส่วนตัดด้านในของหนัง ที่เรียกว่า หนังท้อง โดยในกระบวนการผลิตจะนำส่วนด้านในของหนังออกมา พื้นผิวของหนังกลับจึงมีลักษณะเป็นขนละเอียดเล็ก ๆ จึงทำให้รายละเอียดของลายเส้นของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นนั้นไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถตรวจนับจุดลักษณะสำคัญพิเศษได้

3. การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังประเภทหนัง PU ในอุณหภูมิห้อง ด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู พบว่า รอยลายนิ้วมือแฝงที่ทำการตรวจเก็บในช่วงเวลาทันทีหลังการประทับมีคุณภาพต่ำ ส่วนรอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บในช่วงเวลาหลังจากนั้นก็จะมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงลดลงมาเรื่อย ๆ จนถึงการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 12 ชั่วโมงหลังการประทับลายนิ้วมือ รอยลายนิ้วมือแฝงนั้นไม่ปรากฏจุดลักษณะสำคัญพิเศษเลย เนื่องจากว่าหนัง PU นั้น เป็นหนังเทียมที่ทำมาจากการนำผ้าไปเคลือบด้วยโพลียูรีเทน แล้วจากนั้นก็มีการกระบวนการตกแต่ง โดยเป็นการพิมพ์ลายให้คล้ายเป็นหนังแท้ ทำให้พื้นผิวของหนัง PU มีลักษณะเป็นพื้นผิวที่ไม่มีรูพรุนและไม่เรียบ ดังนั้นเมื่อทำการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนหนัง PU ด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู ซึ่งหลักการของการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู เป็นวิธีการที่ใช้ความร้อนทำให้สารโซยาโนอะคริเลตระเหยกลายเป็นไอแล้วไปทำปฏิกิริยากับโปรตีนและน้ำซึ่งเป็นสารประกอบในเหงื่อของรอยลายนิ้วมือ แม้ว่ารอยลายนิ้วมือแฝงนั้นจะมีอายุ 7 วันแล้ว ก็ยังคงปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงให้เห็นอยู่ เนื่องจากว่าตามแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝง พื้นผิววัตถุที่ไม่มีรูพรุน ดังเช่นหนัง PU สารประกอบในเหงื่อของรอยลายนิ้วมือแฝงก็ยังคงติดอยู่ที่พื้นผิวนั้น ไม่ถูกดูดซึมเข้าไปในหนัง ในขณะที่มีบางส่วนของสารประกอบในเหงื่อของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ค่อย ๆ ระเหยไป ทำให้คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นค่อย ๆ ลดลง ซึ่งแม้ว่าจะปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงขึ้น แต่เมื่อนำไปตรวจพิสูจน์คุณภาพโดยการนับจุดลักษณะสำคัญพิเศษแล้วกลับพบว่าปรากฏจุดลักษณะสำคัญพิเศษในจำนวนน้อย เป็นเพราะว่าลักษณะของพื้นผิวของหนัง PU อีกประการหนึ่งคือ พื้นผิวไม่เรียบ เป็นร่องลึกกระจายทั่วพื้นผิวหนัง ซึ่งทำให้สารประกอบของเหงื่อในรอยลายนิ้วมือส่วนที่มีจุดลักษณะสำคัญพิเศษบางส่วนตกไปอยู่ภายในร่องนั้นได้ โดยผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rory P. Downham et al. (2015) ที่พบว่าการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนหนังเทียมด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู ทำให้อรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นมีคุณภาพมากเพียงพอในการระบุตัวตนของบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากว่าพื้นผิวของหนังเทียมที่ใช้ในการวิจัยของ Rory P. Downham et al. (2015) มีลายหนังที่แตกต่างกันไปจากของหนัง PU ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยนี้ กล่าวคือลายบนพื้นผิวของหนังเทียมที่ใช้ในการวิจัยของ Rory P. Downham et al. (2015) เป็นลายใหญ่ มีร่องที่ห่างกัน และมีจำนวนร่องน้อย ในขณะที่ลายบนพื้นผิวของหนัง PU ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นลายเล็ก ๆ แต่ละร่องอยู่ใกล้ ๆ กันตลอดทั้งแผ่นหนัง และมีร่องจำนวนมาก

4. การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังประเภทหนังแก้วในอุณหภูมิห้อง ด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู พบว่า คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บในช่วงเวลาทันทีหลังการประทับรอยลายนิ้วมือมีคุณภาพในระดับต่ำที่สุด ในขณะที่เมื่อทำการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลาต่อมา รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นนั้นสามารถตรวจนับจุดลักษณะสำคัญพิเศษได้จำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 1 วันหลังจากการประทับลายนิ้วมือ รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ปรากฏรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพมากที่สุดสำหรับหนังแก้ว ส่วนรอยลายนิ้วมือแฝงที่ตรวจเก็บในช่วงเวลาหลังจากนั้นก็จะมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงค่อย ๆ ลดลงมา จนถึงการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงในช่วงเวลา 7 วัน หลังการประทับลายนิ้วมือ คุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏจะลดลงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากว่าหนังแก้วที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยนี้มีพื้นผิวเรียบและไม่รูพรุน และยังมีผิวที่มันวาว ทำให้อรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีอายุน้อยจะมีสารประกอบของเหงื่อในรอยลายนิ้วมือที่อยู่บนพื้นผิวหนังแก้วในปริมาณที่มากเกินไป ทำให้มีความแตกต่างระหว่างเส้นร่อง และเส้นนูนของรอยลายนิ้วมือ

น้อย คุณภาพของรอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นจึงมีระดับต่ำที่สุด แต่เมื่อเวลาผ่านไปสารประกอบในเหงื่อของรอยลายนิ้วมือก็จะค่อย ๆ ระเหยไป ทำให้การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีอายุมากขึ้น ก็จะปรากฏขึ้นรอยลายนิ้วมือที่มีความชัดเจนมากขึ้น โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khantachatkul (2015) ที่พบว่า วิธีการชุบเปอร์กลูเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนพลาสติกที่มีพื้นผิวเรียบและไม่มีรูพรุนแต่ปรากฏลายนิ้วมือแฝงไม่ครบทุกช่วงเวลา เนื่องจากการประทับรอยลายนิ้วมือที่มีความชื้น และมีไขมันในรอยลายนิ้วมือมาก ทำให้รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นมีความแตกต่างกันของเส้นนูนและเส้นร่องน้อย ส่งผลให้รอยลายนิ้วมือแฝงนั้นไม่ชัดเจน

5. การเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู ตามสมมติฐานที่ 1 พบว่า การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังด้วยวิธีการชุบเปอร์กลูในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังแต่ละประเภทมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากพื้นผิวของหนัง Top Grain และหนังกลับเป็นพื้นผิวแบบกึ่งรูพรุน เมื่อเวลาผ่านไป สารประกอบของเหงื่อในรอยลายนิ้วมือจะค่อย ๆ ระเหยไป ในขณะที่เดียวกันบางส่วนจะถูกดูดซึมเข้าไปในหนังอย่างช้า ๆ ส่วนพื้นผิวของหนัง PU และหนังแก้วเป็นพื้นผิวแบบไม่มีรูพรุน เมื่อเวลาผ่านไปสารประกอบของเหงื่อในรอยลายนิ้วมือไม่ถูกดูดซึมเข้าไปในหนัง แต่จะมีบางส่วนที่ค่อย ๆ ระเหยไป ทำให้รอยลายนิ้วมือที่ปรากฏขึ้นเปลี่ยนแปลงคุณภาพลงอย่างช้า ๆ ในขณะที่การเปรียบเทียบการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงด้วยวิธีการชุบเปอร์กลู ตามสมมติฐานที่ 2 พบว่า การปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 11.586$, $Sig = 0.000$) หมายความว่า การตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังด้วยวิธีการชุบเปอร์กลูบนเครื่องหนังที่ประเภทแตกต่างกัน ทำให้รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาคุณภาพของรอยลายนิ้วมือบนเครื่องหนังแต่ละประเภทแล้ว พบว่า หนัง Top Grain มีการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงที่มีคุณภาพมากกว่าเครื่องหนังประเภทอื่น ๆ รองลงมา คือ หนังแก้ว เนื่องจากว่าคุณสมบัติพื้นผิวของเครื่องหนังแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ซึ่งตามแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝงนั้น พื้นผิวของพยานวัตถุมีผลต่อการปรากฏขึ้นและการคงอยู่ของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ติดอยู่บนพยานวัตถุนั้น ดังนั้นเมื่อพื้นผิวของเครื่องหนังแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน จึงทำให้รอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นบนเครื่องหนังแต่ละประเภทมีคุณภาพแตกต่างกันไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

เนื่องจากการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังแต่ละประเภทนั้นมีคุณภาพของรอยลายนิ้วมือแฝงที่ปรากฏขึ้นแตกต่างกัน ดังนั้น ในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังแต่ละประเภทจะต้องใช้ข้อเท็จจริงและความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติของเครื่องหนังและวิธีการที่ใช้ในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการนำผลการวิจัยในครั้งนี้พัฒนาจัดทำเป็นเอกสารคู่มือเพื่อใช้ในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังให้กับนักนิติวิทยาศาสตร์ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝง เพื่อให้ นักนิติวิทยาศาสตร์สามารถตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงบนเครื่องหนังได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนหนังประเภทอื่น เช่น หนังเทียมประเภทหนัง PVC หนัง Full Grain เป็นต้น
- 2) ควรทำการศึกษาการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนหนังประเภทต่าง ๆ ด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น วิธีการใช้ผงฝุ่นแม่เหล็ก เป็นต้น
- 3) ควรทำการศึกษาการปรากฏขึ้นของรอยลายนิ้วมือแฝงบนหนังเทียมโพลียูรีเทน (หนัง PU) ที่มีลวดลายอื่น ๆ และแบบที่มีพื้นผิวเรียบไม่มีลวดลาย

เอกสารอ้างอิง

- จิตรกร คอวนิช. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการส่งออกในธุรกิจอุตสาหกรรมกระเป๋านหนัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชนินทร์ จิตต์โกมุท. (2551). ความรู้เรื่องเครื่องหนัง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ศรีทับทิม และประภาศรี โพธิ์ทอง. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรระยะสั้นการทำผลิตภัณฑ์หนัง. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณุชชนา สวัสดิ์. (2552). วิถีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทวีทรัพย์ เล็กประดิษฐ์. (2553). การพัฒนาตู้สำหรับใช้สาร Cyanoacrylate เพื่อหารอยลายนิ้วมือแฝง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นฤพล บำรุงเรือน. (2558). ความมีชีวิตในผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง. ศิลปนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งรวี ทองธรรมชาติ. (2561). การพัฒนาผงฝุ่นจากแคลสดำในการตรวจหารอยลายนิ้วมือแฝงบนพื้นผิวที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- สกลกฤษณ์ เอกจักรวาล. (2554). การเปรียบเทียบระยะเวลาที่สามารถตรวจพบรอยลายนิ้วมือแฝงบนปลอกกระสุนปืนออตโตเมติกประเภททองเหลือง ขนาด 9 และ 11 มิลลิเมตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมจारी คันธชาติกุล. (2558). การศึกษาหาระยะเวลาการคงอยู่ลายนิ้วมือแฝงบนพลาสติก 3 ประเภท โดยใช้วิธีซูเปอร์กลูในสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน. ใน รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 6 กลุ่มระดับชาติด้านวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- สุภาพร ยิ่งยง. (2554). การเปรียบเทียบวิธีการตรวจหาลายนิ้วมือแฝงบนผลไม้ด้วยวิธีปัดผงฝุ่นและวิธีชุบเปอร์กลู. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุชา ชูวงศ์. (2549). ออกแบบเครื่องทดสอบวัสดุหนัง เพื่อความเหมาะสมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมการผลิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ. (2544). นิติวิทยาศาสตร์ 2 เพื่อการสืบสวนสอบสวน. กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์.

References

- The Leather Dictionary. (2020). Patent leather. [Online]. Available: https://www.leather-dictionary.com/index.php/Patent_leather [2020, April 1].
- Rory P. Downham et al. (2015). Feasibility Studies of Fingerprint Visualization on Leather and Artificial Leather. **Journal of Forensic Identification**, 65 (2): 138-159.
- Xiaochun Zheng et al. (2017). The effectiveness and practicality of using simultaneous superglue & iodine fuming method for fingerprint development on ‘low yield’ leather surfaces: A feasibility study. **Forensic Science International**, 281: 152-160.

Translated Thai References

- Akejakrawan, S. (2011). **Comparison of Time Periods for Latent Fingerprints Detection on Brass Shelling Automatic, Type 9 and 11 Millimeter**. Master of Science Thesis Program in Forensic Science Graduate School Silpakorn University. (in Thai)
- Bamrungruan, N. (2015). **Lives Behind Leather Products**. Bachelor of Fine Arts Thesis Program in Visual Arts The Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts Silpakorn University. (in Thai)
- Chaemsuwanawong, A, et al. (2001). **Forensic Science 3 for Crime Investigation**. Bangkok: Daoreuk. (in Thai)
- Chuwong, A. (2006). **Design and Develop leather Testing Machine for Product Suitability Design**. Master of Engineering Thesis Program in Industrial Business Graduate School King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Jitkomut, Ch. (2008). **Knowledge of Leathergoods**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

- Khantachatkul, S. (2015). **A Study of Latent Fingerprint Remailing Period on Three Types of Plastic Surface by Superglue in Different Environment.** Report of 6TH International Academic Conference and Research Presentation in scientific section Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)
- Korwanich, J. (2004). **A Study of Conditions and Problems of Leather Bag Industrial Business and Exporting.** Master of Science in Technical Education Thesis Program in Production Engineering Graduate School King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Lekpradit, T. (2010). **Development of Cyaneacrylate Fuming Kit For Develop Latent Fingerprint.** Master of Science Thesis Program in Forensic Science Graduate School Silpakorn University. (in Thai)
- Sawasdee, N. (2009). **Preservation Performance on Crime Scene in Murder Cases.** Master of Science Thesis (Public Health) Major in Medical and Public Health Law Asministration Graduate School Mahidol University. (in Thai)
- Sritubtim, C. & Phothong, P. (2010). **To Construct a short Curriculum to make Leather products.** The Faculty of Fine And Applied Arts Rajamangala University of Technology Thunyaburi. (in Thai)
- Thongthammachad, R. (2018). **The Development of Fingerprint Powder Made From Black Rice Husk For Detecting Latent Fingerprints on Different Types of Surfaces.** Master of Science Thesis Program in Forensic Science Royal Police Cadet Academy. (in Thai)
- Yingyong, S. (2011). **The Comparison of Latent Fingerprint Recovery on Fruit by Poder Method and Superglue Method.** Master of Science Thesis Program in Forensic Science Graduate School Silpakorn University. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางอภาพร อรุณแสงทอง

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: a_kate_b@hotmail.com

ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรีหญิง ดร. พัชรา สิ้นลอยมา

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: sinloyma@gmail.com

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่
The Factors Related to Entrepreneurial Intentions of Students
Faculty of Business Administration and Liberal Arts of Rajamangala
University of Technology Lanna Chiang Mai

มานิตย์ มัลลวงค์* และวิวัฒน์โชติกร เรืองจันทร์

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

Manit Mallawong* and Wiwatchotikorn Rueangchan

Faculty of Business Administration and Liberal Arts
of Rajamangala University of Technology Lanna Chiang Mai

Received: February, 6 2020

Revised: August, 18 2020

Accepted: September, 1 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นในเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนโดยการคำนวณเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรในชั้นปีสุดท้ายของแต่ละแผนก และใช้แบบสอบถามที่มีค่าระดับความเชื่อมั่น (α) ที่ 0.856 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้สมรรถภาพแห่งตนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.93 3.65 และ 3.45) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.17) 2) ปัจจัยทั้งสามมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$) โดยบรรทัดฐานทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงสุด ($r = 0.495$) รองลงมา คือ เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ($r = 0.299$) และสุดท้ายคือการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ($r =$

0.025) ซึ่งปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่กำหนด

คำสำคัญ: เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) attitudes toward entrepreneurship, social norms, perceived self- efficacy and entrepreneurial intention of students of Faculty of Business Administration and Liberal Arts of Rajamangala University of Technology Lanna Chiang Mai. 2) factors related to entrepreneurial intention of students of Faculty of Business Administration and Liberal Arts of Rajamangala University of Technology Lanna Chiang Mai. The proportional stratified random sampling was used to select the sample of 230 students by calculating the proportion of students studying in the final year from each department. The questionnaire with the confidence level at 0.856 was used for data collection and the statistical analysis included frequency, percentage, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results indicated that 1) the sample held overall attitudes toward entrepreneurship, social norms, perceived self-efficacy at the high level ($\bar{x}$ = 3.93, 3.65 and 3.45, respectively). In addition, the overall attitude toward entrepreneurial intention was at the middle level ($\bar{x}$ = 3.17). 2) these three factors were significantly correlated with entrepreneurial intention ($p < 0.01$). Social norms were related to the entrepreneurial intention at the highest value ($r = 0.495$), followed by the attitude toward entrepreneurship ($r = 0.299$) and perceived self-efficacy ($r = 0.025$). These factors had a positive relationship with the entrepreneurial intention which was consistent with the research assumptions.

Keywords: Attitude toward Entrepreneurship, Social Norms, Perceived Self-efficacy Entrepreneurial Intention

บทนำ

จากนโยบายและแผนการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติในปัจจุบัน ที่ประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจระดับพื้นฐานของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง (SMEs) ให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความเจริญอย่างเป็นสุขให้กับท้องถิ่นตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้พลิกฟื้นภูมิปัญญาดั้งเดิมให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง กลมกลืนและการอนุรักษ์วัฒนธรรม ควบคู่กับการดูแลใส่ใจในสภาพแวดล้อม

ของชุมชนหรือท้องถิ่น ซึ่งหากจะเปรียบเทียบกับอดีตที่ผ่านมาที่ภาครัฐต่างก็ให้ความสนใจและมุ่งสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่มากกว่าการสนับสนุนให้มีการประกอบการในธุรกิจขนาดย่อมเฉกเช่นในปัจจุบัน แต่ด้วยสภาวะเศรษฐกิจของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากชะลอการขยายตัว ย้ายฐานการผลิต ตลอดจนหยุดดำเนินการ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาด้านแรงงานไร้งานทำซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่หนักหน่วงยิ่ง และส่งผลกระทบต่อปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่จบใหม่จำนวนมาก ซึ่งถือว่าเป็นความสูญเสียอย่างประเมินค่ามิได้ในทางเศรษฐกิจ จากปัญหาการว่างงานที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแนวโน้มของบัณฑิตที่จบใหม่จำนวนมากที่ต้องตกอยู่ในสภาพของการว่างงาน รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและบทบาทของวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดเล็ก และขนาดกลาง (SMEs) ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนั้นยังใช้เป็นเครื่องมือในการจุดประกายสร้างความหวังให้กับผู้ว่างงานและบัณฑิตที่จบการศึกษาแต่ยังไม่มีงานทำ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สามารถจัดตั้งได้ง่าย รวดเร็ว ใช้เงินทุนต่ำ และเป็นแหล่งในการสร้างความรู้ ประสบการณ์ที่สำคัญและเป็นแหล่งในการสร้างงานได้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้เป็นเพราะธุรกิจขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่มีการดำเนินการที่ค่อนข้างเป็นอิสระ ใช้พนักงานจำนวนไม่มาก ใช้เงินทุนในการดำเนินงานต่ำ การดำเนินงานไม่สลับซับซ้อน และมีความคล่องตัวสูง (Lohawattanakul, 2018) จากลักษณะดังกล่าวทำให้ธุรกิจขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่เปิดกว้างให้กับผู้ที่มีความสนใจ ความตั้งใจที่จะเข้าดำเนินการ เพื่อสร้างประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นโอกาสที่สำคัญที่จะประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองชื่นชอบ สามารถที่จะสร้างความภาคภูมิใจและเป็นใบเบิกทางสู่ความสำเร็จในชีวิตอนาคตได้เป็นอย่างดี และจากการขยายตัวที่รวดเร็วของธุรกิจขนาดย่อมในปัจจุบัน เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ว่างงานได้หันมาหาช่องทางที่จะประกอบธุรกิจด้วยตนเอง และเป็นผลมาจากการสนับสนุนของภาครัฐที่กระตุ้นให้เกิดการประกอบธุรกิจของตนเองอย่างกว้างขวางทั้งในภาคชุมชน ประชาชนทั่วไป ตลอดจนผู้ที่จบการศึกษาโดยมีมาตรการต่าง ๆ สนับสนุนอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม ทั้งในส่วนภาคการผลิต การตลาดและภาคการเงิน (SME Bank) ซึ่งกระแสดูแลคิดและการสนับสนุนดังกล่าว เป็นสิ่งที่ดีในภาคเศรษฐกิจโดยรวมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากธุรกิจฐานรากต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศอย่างมากมายมหาศาล อย่างไรก็ตามการที่จะเป็นผู้ประกอบการที่ดีได้นั้น สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือจะต้องมีความตั้งใจสูงที่จะเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการนั้นต้องทุ่มเททั้งร่างกาย และแรงใจอย่างมหาศาลในการที่จะไปถึงความสำเร็จได้ ความตั้งใจ (Intention) คือ การที่บุคคลใส่ใจอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งอื่น ๆ และมีการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ดังนั้น ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intentions) จึงเป็นสภาวะทางจิตใจที่ต้องการจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของตนเอง ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของบุคคลเป็นการแสดงเจตจำนงที่มุ่งมั่น ใส่ใจในการที่จะเข้าสู่อาชีพผู้ประกอบการ เนื่องจากความตั้งใจเป็นปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้ดีที่สุด (Leelathum, 2018)

ในส่วนของภาคการศึกษาจะพบว่าในแต่ละปีคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ ได้ผลิตบัณฑิตด้านบริหารธุรกิจออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีส่วนกระทบต่อปริมาณความต้องการงานทำเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่ความต้องการบุคลากรขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีน้อยลง ทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาใหม่ จำเป็นจะต้องอาศัยความพยายามอย่างมากในการแสวงหางานทำ และส่วนหนึ่งจำต้องตกอยู่ในสภาพของผู้ว่างงาน เมื่อประเมินถึงการทุ่มเทความพยายาม และงบประมาณจำนวนมากที่ใช้ไปสำหรับการศึกษาย่อมจะไม่เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่าถ้า

นักศึกษาไม่มีงานทำ และไม่สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อให้เกิดผลผลิตได้ การเข้าสู่อาชีพผู้ประกอบการเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาสามารถสร้างงานได้ด้วยตนเอง นักศึกษาที่ต้องการจะเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคตอันใกล้ ควรจะเป็นผู้ที่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ มีความเอาใจใส่ มุ่งมั่น ประเมินทักษะความสามารถของตนเอง และเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อสร้างความพร้อมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจของตนเองหลังจากจบการศึกษา ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ Krueger, Reilly & Carsrud (2000) มาใช้เป็นหลักที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา โดยปัจจัยที่จะศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ปัจจัยที่สำคัญ คือ เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษานอกจากจะทำให้ทราบถึงแนวโน้มของนักศึกษาที่จะเป็นผู้ประกอบกิจการของตนเองในอนาคตแล้ว น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่พึงปรารถนาที่จะเป็นผู้ประกอบการเพื่อจะก่อให้เกิดการสร้างงานได้ด้วยตัวของนักศึกษาเอง และจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้ประกอบการทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ เป็นผลรวมของกระบวนการที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ อารมณ์ การยอมรับ และการรู้ การคิด ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เป็นระบบที่ค่อนข้างคงทน ประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและแนวโน้มของการแสดงออก ดังนั้น เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ จึงหมายถึงความรู้สึกที่บุคคลมีต่อการประกอบอาชีพผู้ประกอบการ อาจเป็นความชอบหรือไม่ชอบก็ได้ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ (Triprobsakul, 2015) จากการศึกษางานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ผู้เข้ามามีเป็นผู้ประกอบการจะประสบความสำเร็จได้นั้น ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีความกระหายในความสำเร็จ 2) มีลักษณะนิสัยชอบความเสี่ยง 3) คิดอย่างสร้างสรรค์และสร้างฝันให้ยิ่งใหญ่ 4) ยึดมั่นไม่ย่อท้อ 5) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง 6) มีความสามารถในการตัดสินใจ 7) กล้าเปลี่ยนแปลงถือเป็นโอกาส 8) อดทนต่อความไม่แน่นอน 9) มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า 10) ให้ความสำคัญกับคุณค่าของเวลา (Yensawadsdi, n.d.)

2. ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ จะเป็นสภาวะทางจิตที่ใส่ใจต่อการที่จะประกอบธุรกิจของตนเอง มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคตอันใกล้ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการกระทำ

เป็นตัวที่สามารถบ่งชี้ว่าบุคคลมีการวางแผนมากน้อยอย่างไรในการกระทำ พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ซึ่งความตั้งใจที่จะกระทำนี้จะยังคงอยู่จนกระทั่งถึงเวลาและโอกาสที่เหมาะสม บุคคลจึงแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สอดคล้องกับความตั้งใจ (Heuer & Linan, 2013) พฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น ความตั้งใจสามารถนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังนั้นการอธิบายหรือทำนายพฤติกรรมที่ดีที่สุด คือ การศึกษาถึงความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ถ้าสามารถวัดความตั้งใจในการกระทำได้แล้ว ก็จะสามารถอธิบายพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องและใกล้เคียงมากที่สุด (Linan & Rodriguez-Cohard, 2015) ซึ่งความตั้งใจที่กระทำพฤติกรรมจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในระดับสูงหรือต่ำ ขึ้นกับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความตรงกันของเกณฑ์วัดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม และ 2) ความมั่นคงของความตั้งใจ ถ้าความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม มีความมั่นคงสูงก็จะพบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสูงด้วย (Gurel, Altinay & Daniele, 2010) และการเป็นผู้ประกอบการเป็นสิ่งที่ไม่สามารถบังคับใจกันได้ ผู้ที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ดีย่อมเป็นผู้ที่เข้าสู่อาชีพการเป็นผู้ประกอบการด้วยความสมัครใจ และตั้งใจเตรียมการไว้ล่วงหน้า การประกอบกิจการของตนเองค่อนข้างจะเป็นเรื่องที่ตื่นเต้น และท้าทายสำหรับผู้ประกอบการใหม่ แต่การเสี่ยงกับการลงทุนและความกลัวจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่ง ผู้ที่คาดหวังและมีความฝันที่จะเป็นผู้ประกอบการจึงต้องมีการตัดสินใจด้วยความรอบคอบก่อนเข้าสู่อาชีพผู้ประกอบการ มีการประเมินทักษะความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่เป็นจริงทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ก่อนที่จะทำการประกอบการผู้ที่คาดหวังจะต้องรู้วัตถุประสงค์ของตนเองอย่างชัดเจน ตรวจสอบอุปสรรคที่จะเข้ามากระทบ และที่สำคัญคือต้องประเมินทักษะความสามารถของตนเองที่จะช่วยให้เป็นเจ้าของธุรกิจที่ประสบความสำเร็จที่ดีในอนาคตได้ (Ogundipe et al., 2012)

3. บรรทัดฐานทางสังคม เป็นเรื่องของความคาดหวังของสมาชิกในกลุ่มครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน และกลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งคาดหวังให้สมาชิกทุกคนมีการประพฤติตามที่กลุ่มพิจารณาว่าเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ การประพฤติปฏิบัตินี้หมายถึงรวมถึงการพูดจา ความคิดความรู้สึกด้วย บรรทัดฐานทางสังคมเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน สังคมมักจะคาดหวังให้บุคคลมีบทบาทตามที่สังคมวางไว้ บุคคลจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อทำตนเบี่ยงเบนไปจากกลุ่ม ความไม่สบายใจจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลพยายามทำตามตามที่สังคมคาดหวัง (Heuer & Linan, 2013) จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานทางสังคมพบว่า การสนับสนุนจากผู้ที่มีความสำคัญ เช่น สมาชิกของครอบครัว เพื่อนสนิทจะมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล (Linan & Chen, 2009) ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญดังกล่าว ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้ 1) บิดามารดา พี่น้อง ญาติ ในสังคมไทยจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญพื้นฐานที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกของบุคคลอย่างมากเป็นสถาบันพื้นฐานในการขัดเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านค่านิยม ความเชื่อ และการตัดสินใจ 2) เพื่อนสนิท เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ ความเชื่อของบุคคล จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความเชื่อ ค่านิยมและค่านึกคิดของบุคคล โดยเฉพาะเพื่อนในวัยเดียวกันจะมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกและการกระทำของบุคคลเป็นอย่างมาก 3) ครู อาจารย์ เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อแนวคิด เจตคติ ความเชื่อของบุคคล ในช่วงชีวิตของนักเรียนนักศึกษาใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาค่อนข้างมาก ครู อาจารย์ เป็นผู้ที่มีบทบาทในการขัดเกลาพฤติกรรม การวางค่านิยมและการอบรมให้การศึกษา 4) คู่รักเป็นกลุ่มที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งในทฤษฎีกลุ่มอ้างอิงทางสังคม (Social Reference Group Theory) ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นของ

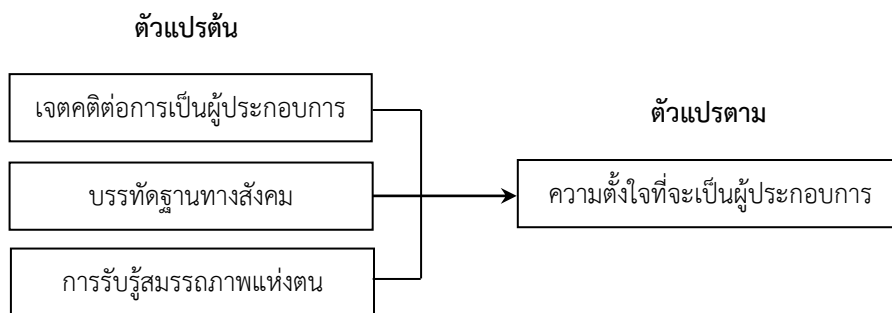
กลุ่มที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น เช่น บิดา มารดา เพื่อนสนิท จะเป็นกลุ่มอ้างอิงที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการประเมินสถานการณ์ ถ้างานที่บุคคลทำสามารถสนองความต้องการหรือความสนใจของกลุ่มอ้างอิงที่บุคคลให้ความสำคัญแล้ว บุคคลจะพอใจในงานที่ทำ แต่ถ้างานนั้นไม่สามารถตอบสนองค่านิยมของกลุ่มที่บุคคลให้ความสำคัญแล้ว บุคคลจะไม่พอใจในงานและส่งผลถึงการตัดสินใจในการที่จะไม่ทำงานนั้นต่อไปได้ (Carsrud & Krueger, 2010)

4. การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ตามแนวความคิดของ Albert Bandura นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ถูกนำมาใช้ในวงการจิตวิทยาอย่างแพร่หลายทั้งทางด้านจิตวิทยาสังคม การศึกษาและการปรึกษา ซึ่งแนวความคิดที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการทางปัญญา นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับสมรรถภาพของตน (Bandura, 1997) และจากความเชื่อในสมรรถภาพแห่งตนเป็นมโนทัศน์ที่มาจากทฤษฎีความรู้ความเข้าใจทางสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรม ความคิดและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Ferreira et al., 2012) จากแนวความคิดของ (Bandura, 1997) & (Ferreira et al., 2012) การรับรู้ในสมรรถภาพแห่งตน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนว่าสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสถานการณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ การรับรู้ในสมรรถภาพแห่งตนไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับอดีตของบุคคลว่าจะสามารถทำได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่หรือไม่ การรับรู้สมรรถภาพแห่งตนมีความสำคัญต่อพฤติกรรมโดยเฉพาะการจูงใจตนเองโดยการตั้งเป้าหมายและประเมินตนเอง การจูงใจตนเองจะมีการตั้งมาตรฐานการประเมินตนเองและให้รางวัลแก่ตนเอง บุคคลจะกระตุ้นให้ตนเองพยายามจนกว่าจะบรรลุมาตรฐานที่ตั้งไว้ เมื่อได้รับความสำเร็จก็จะเกิดความพอใจ แต่ความพอใจจะคงอยู่ไม่นานเนื่องจากบุคคลจะสร้างรางวัลขึ้นต่อไปให้ตนเองสำหรับเป้าหมายที่สูงขึ้น การรับรู้สมรรถภาพของตนอย่างถูกต้อง มีความสำคัญมากต่อพฤติกรรมในการพัฒนาหรือจูงใจมนุษย์ และ (Bandura, 1997) ได้กล่าวถึง ผลกระทบจากการรับรู้ในสมรรถภาพแห่งตนว่า มีผลต่อสุขภาพจิตและการกระทำ การตัดสินใจความสามารถของแต่ละคนซึ่งมีผลต่อการเลือกกิจกรรมหรือสถานการณ์ บุคคลจะเลี่ยงสถานการณ์ที่เขาเห็นว่าเกินความสามารถ แต่พร้อมที่จะทำกิจกรรมที่ท้าทายและมีสภาพแวดล้อมที่คิดว่าตนจะทำได้ เช่นเดียวกับการเลือกอาชีพ บุคคลที่รับรู้สมรรถภาพแห่งตนจะเลือกงานหรืออาชีพที่ตนคิดว่าเป็นไปได้

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีการวางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า โดยมีหลักอยู่ 3 ประการในการทำนายความตั้งใจ ได้แก่ 1) เจตคติที่มีต่อการกระทำ (Attitude Toward the Act) เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะได้รับทั้งในแง่วัตถุและจิตใจ 2) บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) เป็นการรับรู้อิทธิพลจากปัจจัยภายนอกที่มีต่อการตัดสินใจ 3) การรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปได้ของพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) เป็นการรับรู้ว่าจะมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะกระทำพฤติกรรมหนึ่ง ๆ (Krueger, Reilly & Carsrud, 2000)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Krueger, Reilly & Carsrud (2000) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย
ที่มา: ดัดแปลงมาจาก Krueger, Reilly & Carsrud (2000)

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ
- สมมติฐานที่ 2 บรรทัดฐานทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ
- สมมติฐานที่ 3 การรับรู้สมรรถภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหลัก และในภาคสนามใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยมีขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหาที่มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ส่วนขอบเขตด้านประชากร ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ จำนวน 230 ตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 538 คน (Taro Yamane, $e = 0.05$) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรในชั้นปีสุดท้ายของแต่ละแผนกโดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีค่าความเชื่อมั่น (α) ที่ 0.856 ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลจำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการจำนวน 10 ข้อ ($r = 0.51$) ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคมจำนวน 10 ข้อ ($r = 0.47$) ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถภาพแห่งตนจำนวน 10 ข้อ ($r = 0.40$) และส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการจำนวน 7 ข้อ ($r = 0.56$)

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลวัตถุดิบประสมงค์ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติการแจกแจงหาความถี่ และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนวัตถุดิบประสมงค์ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ

เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ใช้ค่าระดับคะแนนแบบ Likert Scale (Waiwanichayakul & Udomsri, 2005) ที่แบ่งออกเป็นค่าคะแนน 5 ระดับนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด
1.81 - 2.60	น้อย
2.61 - 3.40	ปานกลาง
3.41 - 4.20	มาก
4.21 - 5.00	มากที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้งสามข้อ

ผลการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ผลการศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมและจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ	เพศหญิง(ร้อยละ 78.9) เพศชาย(ร้อยละ 21.1)
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาในสาขาที่ตรงกับความต้องการ	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด(ร้อยละ 7.8) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก(ร้อยละ 54.0) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง(ร้อยละ 30.0) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย(ร้อยละ 8.2)
3. ผู้ประกอบการด้านการเงิน	บิดาและมารดา(ร้อยละ 51.1) มารดาเพียงลำพัง(ร้อยละ 17.8) บิดาเพียงลำพัง(ร้อยละ 12.2) ตัวเองและญาติพี่น้อง(ร้อยละ 8.9)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

4. รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท(ร้อยละ 23.3) 10,001 – 30,000 บาท(ร้อยละ 60.0) มากกว่า 30,000 บาท(ร้อยละ 16.7)
5. สภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง	มีสมาชิกในครอบครัวทำธุรกิจส่วนตัว(ร้อยละ 67.8) มีเพื่อนสนิททำธุรกิจส่วนตัว(ร้อยละ 32.2)
6. ประเภทธุรกิจที่เคยทำในระหว่างศึกษา	การซื้อขายเสื้อผ้าและเครื่องประดับ(ร้อยละ 56.7) การผลิตขนม ของใช้และเครื่องประดับ(ร้อยละ 18.9) การบริการส่งอาหาร(ร้อยละ 24.4)
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากธุรกิจที่เคยทำในระหว่างศึกษา	ต่ำกว่า 3,000 บาท(ร้อยละ 36.7) 3,001 – 5,000 บาท(ร้อยละ 53.3) มากกว่า 5,000 บาท(ร้อยละ 10.0)
8. ความตั้งใจที่จะเริ่มประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	จะเริ่มทำทันทีหลังจบการศึกษา(ร้อยละ 17.8) จะเริ่มทำภายใน 5 ปีหลังจบการศึกษา(ร้อยละ 46.7) จะเริ่มทำภายใน 10 ปีหลังจบการศึกษา(ร้อยละ 15.6) จะเริ่มทำหลังจบการศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไป(ร้อยละ 2.1) ขณะนี้กำลังทำอยู่แล้วและจะทำต่อไป(ร้อยละ 7.8) ยังไม่ทราบ / ไม่สนใจ(ร้อยละ 10.0)

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.9) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 21.1) โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาในสาขาที่ตรงกับความต้องการอยู่ในระดับมาก(ร้อยละ 54.0) มีบิดามารดาเป็นผู้อุปการะด้านการเงิน(ร้อยละ 51.1) ซึ่งรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 60.0) สำหรับสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครอบครัวทำธุรกิจส่วนตัว(ร้อยละ 67.8) ส่วนประเภทธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างเคยทำในระหว่างศึกษาคือการซื้อขายเสื้อผ้าและเครื่องประดับ(ร้อยละ 56.7) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากธุรกิจที่เคยทำในระหว่างศึกษาอยู่ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท (ร้อยละ 53.3) โดยมีความตั้งใจที่จะเริ่มประกอบธุรกิจเป็นของตนเองภายใน 5 ปีหลังจบการศึกษา(ร้อยละ 46.7)

ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติในการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อที่	เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การประกอบธุรกิจเป็นของตนเองจะทำให้ท่านได้ใช้ ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่	4.58	.599	มากที่สุด
2	ท่านรู้สึกชอบที่จะได้ทำงานโดยใช้ความคิดเห็นของตนเองได้ อย่างอิสระ	4.50	.640	มากที่สุด
3	การประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง ทำให้ท่านเกิดความ ภาคภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.42	.618	มากที่สุด
4	การประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง เป็นสิ่งที่ท่านชอบมากกว่า การทำงานเป็นลูกจ้างในองค์กรของภาครัฐและภาคเอกชน	4.33	.764	มากที่สุด
5	การประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง จะทำให้ท่านได้รับ ผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากกว่าอาชีพอื่น ๆ	4.01	.742	มาก
6	ท่านรู้สึกว่าตนเองชอบแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ และสามารถที่จะ เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข	3.91	.681	มาก
7	ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง เป็นสิ่งที่ ท้าทายความสามารถของท่านอยู่เสมอ	3.80	.753	มาก
8	การประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้อง คอยรับฟังคำสั่งจากผู้ใด	3.77	.887	มาก
9	ท่านยินดีทำงานที่ไม่มีความเสี่ยงแม้ว่างานนั้นจะให้ ผลตอบแทนน้อยกว่างานที่มีความเสี่ยงบ้างแต่ให้ ผลตอบแทนที่สูง	3.41	.886	มาก
10	การประกอบธุรกิจเป็นของตนเองจะทำให้ท่านถูกมองว่าไม่มี ความสามารถที่จะเข้าทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ ๆ ได้	2.52	1.144	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		3.93	.377	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.93) โดยมีความคิดเห็นในด้านการประกอบธุรกิจเป็นของตนเองจะทำให้ได้ใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.58) รองลงมาได้แก่ รู้สึกชอบที่จะได้ทำงานโดยใช้ความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ (ค่าเฉลี่ย = 4.50) และการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.42) ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม

ข้อที่	บรรทัดฐานทางสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	บุคคลสำคัญของท่านยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจให้กับท่านในการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	3.99	.727	มาก
2	บุคคลสำคัญของท่านพร้อมที่จะให้ความสนับสนุนท่านในการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	3.93	.761	มาก
3	บุคคลสำคัญของท่านมีความคิดเห็นว่าการเป็นผู้ประกอบธุรกิจเป็นของตนเองเป็นสิ่งที่ดีและน่าสนใจ	3.90	.765	มาก
4	บุคคลสำคัญของท่านมักจะแนะนำให้ท่านสมัครงานกับองค์การของภาครัฐและเอกชนที่มีชื่อเสียง	3.87	.914	มาก
5	บุคคลสำคัญของท่านเห็นด้วยกับการที่ท่านจะประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	3.84	.702	มาก
6	บุคคลสำคัญของท่านมักจะกล่าวถึงการประกอบธุรกิจเป็นของตนเองในแง่ที่ดี	3.71	.768	มาก
7	บุคคลสำคัญของท่านมีความคิดเห็นว่างานในองค์การเอกชนหรือรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ มีความน่าสนใจมากกว่าการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	3.60	.897	มาก
8	บุคคลสำคัญของท่านมีแผนการที่จะประกอบธุรกิจเป็นของตนเองในอนาคต	3.57	.949	มาก
9	บุคคลสำคัญของท่านมักจะชักชวนให้ท่านทำธุรกิจของตนเองหรือเข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนจัดตั้งธุรกิจร่วมกัน	3.38	.990	ปานกลาง
10	บุคคลสำคัญของท่านมักจะคัดค้านเสมอ เมื่อท่านกล่าวถึงการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	2.70	.988	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.65	.403	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.65) โดยมีความคิดเห็นในด้านบุคคลสำคัญยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจในการประกอบธุรกิจเป็นของตนเองมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.99) รองลงมาได้แก่ บุคคลสำคัญพร้อมที่จะให้ความสนับสนุนในการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 3.93) และบุคคลสำคัญมีความคิดเห็นว่าการเป็นผู้ประกอบธุรกิจเป็นของตนเองเป็นสิ่งที่ดีและน่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย = 3.90) ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน

ข้อที่	การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ท่านสามารถอดทนต่อการทำงานหนักได้	4.07	.818	มาก
2	ท่านแน่ใจว่าท่านจะไม่ละทิ้งกิจการของตนเองและสามารถอดทนที่จะรอคอยความสำเร็จได้	3.99	.841	มาก
3	ท่านจะใช้ความพยายามมากขึ้นอีกหากประสบความสำเร็จล้มเหลวในการประกอบธุรกิจช่วงเริ่มต้น	3.97	.756	มาก
4	ท่านพร้อมที่จะเผชิญกับความยากลำบากในการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	3.96	.702	มาก
5	ท่านมั่นใจว่าตนเองสามารถเป็นผู้ประกอบการที่ดีได้	3.94	.625	มาก
6	ท่านเชื่อมั่นว่าตนเองมีความรู้ที่เพียงพอต่อการที่จะเป็นผู้ประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง	3.53	.706	มาก
7	ท่านคิดว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นสิ่งที่ยากเกินกำลังของท่าน	2.89	1.285	ปานกลาง
8	ท่านคิดว่าตนเองไม่มีทักษะความสามารถเพียงพอต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ดีได้	2.81	.935	ปานกลาง
9	ท่านไม่มั่นใจว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบธุรกิจได้	2.74	.966	ปานกลาง
10	การประกอบธุรกิจของตนเองเป็นสิ่งที่ยากเกินไปสำหรับท่านที่จะทำได้	2.64	1.125	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.45	.438	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถภาพแห่งตนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.45) โดยมีความคิดเห็นในด้านความสามารถอดทนต่อการทำงานหนักได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.07) รองลงมาได้แก่ มีความแน่ใจว่าจะไม่ละทิ้งกิจการของตนเองและสามารถอดทนที่จะรอคอยความสำเร็จได้ (ค่าเฉลี่ย = 3.99) และจะใช้ความพยายามมากขึ้นอีกหากประสบความสำเร็จล้มเหลวในการประกอบธุรกิจช่วงเริ่มต้น (ค่าเฉลี่ย = 3.97) ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

ข้อที่	ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ท่านคิดว่าการเริ่มต้นทำธุรกิจเป็นเรื่องง่ายสำหรับท่าน	3.20	0.983	ปานกลาง
2	ท่านคิดว่าการเริ่มต้นทำธุรกิจจะทำให้ท่านได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้ดี	3.19	0.834	ปานกลาง
3	ท่านมีความมั่นใจว่าจะต้องประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการอย่างแน่นอน	3.14	1.288	ปานกลาง
4	ท่านคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในการประกอบการ	3.21	0.897	ปานกลาง
5	บุคคลที่สำคัญรอบตัวท่านมีอิทธิพลทางความคิดในการเริ่มต้นการทำธุรกิจ	3.22	0.966	ปานกลาง
6	ท่านมีความต้องการที่จะเป็นเจ้าของกิจการเมื่อมีความพร้อมที่สุด	3.14	1.285	ปานกลาง
7	ท่านมีความปรารถนาสูงสุดที่จะเป็นเจ้านายตัวเอง	3.11	0.994	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.17	1.274	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ยรวม = 3.17) โดยมีความคิดเห็นในเรื่องบุคคลที่สำคัญรอบตัวมีอิทธิพลทางความคิดในการเริ่มต้นการทำธุรกิจเป็นอันดับแรก(ค่าเฉลี่ย = 3.22) รองลงมาได้แก่ มีความสามารถที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในการประกอบการ (ค่าเฉลี่ย = 3.21) และมีความคิดว่าการเริ่มต้นทำธุรกิจเป็นเรื่องง่าย(ค่าเฉลี่ย = 3.20) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

ปัจจัย	1	2	3	4
1. เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	1.00			
2. บรรทัดฐานทางสังคม	.285**	1.00		
3. การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน	.340**	.298**	1.00	
4. ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ	.299**	.495**	.025**	1.00
Mean	3.93	3.65	3.45	3.17
S.D.	.377	.403	.438	1.274

** Correlation is significant at the 0.01 Level (2-tailed).

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.377 บรรทัดฐานทางสังคม ค่าเฉลี่ย 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.403 การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ค่าเฉลี่ย 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.438 และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ค่าเฉลี่ย 3.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.274

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$) โดยบรรทัดฐานทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงสุด ($r = 0.495$) รองลงมาคือ เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ($r = 0.299$) และสุดท้ายคือการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ($r = 0.025$) ผลการศึกษาที่ปรากฏพบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีความตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ รายละเอียดมีดังนี้

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีความตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการ

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) โดยกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้สมรรถภาพแห่งตนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93 3.65 และ 3.45 ตามลำดับ) จากการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจจะเป็นด้วยเหตุผลทางด้านสังคมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ ที่มีวิถีชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมที่มีวัฒนธรรมของความเชื่อในขนบธรรมเนียมประเพณีทางภาคเหนือ (ล้านนา) ค่อนข้างสูง และมีแนวคิดที่ยังให้ความสำคัญกับครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดาผู้ให้การอุปการะญาติพี่น้อง แม้กระทั่งเพื่อนฝูงตลอดจนผู้ที่ให้คำปรึกษา และยังยึดติดกับกรอบความคาดหวังของสังคมและบุคคลรอบข้างมากกว่าที่จะมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Moungmee, 2012), (Heuer & Linan, 2013), (Linan, Nabi & Krueger, 2013), (Linan & Rodriguez-Cohard, 2015) และ (Ogundipe et al., 2012) ที่แสดงให้เห็นว่าการที่นักศึกษาตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการนั้น นักศึกษาจะต้องเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถที่จะเป็นได้ หรือใช้ความพยายามไม่มากนักในการที่จะทำให้สำเร็จได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Nithikitsookkasem & Wingwon, 2018) ที่ศึกษาโมเดลความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนอาชีวศึกษาในโครงการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ เพื่อการศึกษา พบว่า แรงบันดาลใจมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ และแรงบันดาลใจมีอิทธิพลทางตรงต่อระบบพี่เลี้ยง ซึ่งระบบพี่เลี้ยงมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีโมเดลความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนอาชีวศึกษาในโครงการของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ เพื่อการศึกษา

ขึ้นอยู่กับแรงบันดาลใจและคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Triprobsakul & Pichyangkul, 2018) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของ ประเทศไทย พบว่าปัจจัยจิตวิทยาด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การมองเห็นโอกาสทางธุรกิจ ความกล้าที่จะเสี่ยง และมีเจตคติเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เครือข่ายความเป็น ผู้ประกอบการส่งผลทางบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการเฉพาะกลุ่มวัยทำงานเริ่มต้นอายุระหว่าง 25-34 ปี แต่ไม่มีนัยสำคัญกับกลุ่มเยาวชนคนไทยอายุระหว่าง 18-24 ปี

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะ บริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ เมื่อพิจารณาสมมติฐานการ วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทั้งสามปัจจัยจากผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ตารางที่ 7) พบว่า ปัจจัย ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.01$) โดย บรรทัดฐานทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงสุด (ค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.495) รองลงมา คือ เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.299) และสุดท้าย คือ การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน (ค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.025) ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับสมมติฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ปัจจัยทั้งสามยังมีความสัมพันธ์ต่อกัน คือ การรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ยังมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงมาจากเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และบรรทัดฐานทางสังคม (ค่าความ สัมพันธ์เท่ากับ 0.340 และ 0.298 ตามลำดับ) และเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการยังมีความสัมพันธ์ที่ เชื่อมโยงกับบรรทัดฐานทางสังคม (ค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.285) ผลการวิจัยแสดงหลักฐานที่สำคัญว่า

1) บรรทัดฐานทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงเป็นอันดับแรก จาก ข้อค้นพบดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของ Krueger, Reilly & Carsrud: 2000 ที่ว่าบรรทัดฐานทางสังคมมีผลต่อความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการผ่านทางเจตคติต่อ การเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ทั้งนี้เพราะบรรทัดฐานทางสังคมเป็นความคาดหวัง ของสมาชิกในกลุ่ม หมายรวมถึงครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน และกลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งคาดหวังจะให้สมาชิก ทุกคนมีการประพฤติตามที่กลุ่มพิจารณาว่าเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ การประพฤติปฏิบัตินี้หมายความว่า รวมถึงการพูดจา ความคิดความรู้สึกด้วย บรรทัดฐานทางสังคมเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้อง กับบรรทัดฐาน สังคมมักจะคาดหวังให้บุคคลมีบทบาทตามที่สังคมวางไว้ บุคคลจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อทำตน เบี่ยงเบนไปจากกลุ่ม ความไม่สบายใจจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลพยายามทำตัวตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานทางสังคม พบว่า การสนับสนุนจากผู้ที่มีความสำคัญ เช่น สมาชิกของครอบครัว เพื่อนสนิท จะมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล (Linan & Chen, 2009) และผลการศึกษาของ (Mekara, 2003) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่พยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า (1) เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐาน ทางสังคม การรับรู้สมรรถภาพของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัย สำคัญ โดยมีบรรทัดฐานทางสังคมและการรับรู้สมรรถภาพของตนร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ รองลงมา เป็นอันดับที่สอง ข้อค้นพบดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีด้วยเหตุผลที่ว่า เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ เป็นเรื่องของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อการประกอบอาชีพ และเป็นเรื่องของความชอบหรือไม่ชอบที่จะประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถบังคับใจกันได้ ผู้ที่จะเป็นผู้ประกอบการ ได้ดีย่อมเป็นผู้ที่เข้าสู่อาชีพการเป็นผู้ประกอบการด้วยความสมัครใจ และตั้งใจเตรียมการไว้ล่วงหน้า การประกอบกิจการของตนเองค่อนข้างจะเป็นเรื่องที่ตื่นเต้น และท้าทายสำหรับผู้ประกอบการใหม่ แต่การเสี่ยงกับการลงทุน และความกลัวจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่ง ผู้ที่คาดหวัง และมีความฝันที่จะเป็นผู้ประกอบการ จึงต้องมีการตัดสินใจด้วยความรอบคอบก่อนเข้าสู่อาชีพผู้ประกอบการ มีการประเมินทักษะความสามารถ ในการเป็นผู้ประกอบการที่เป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้นก่อนที่จะทำการประกอบการ ผู้ที่คาดหวังจะต้องรู้วัตถุประสงค์ของตนเองอย่างชัดเจน ควรตรวจสอบอุปสรรคที่จะเข้ามากระทบและที่สำคัญ คือ ต้องประเมินทักษะความสามารถของตนที่จะช่วยให้เป็นเจ้าของธุรกิจที่ประสบความสำเร็จที่ดีในอนาคตได้ (Lohawattanakul, 2018) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎี และผลการศึกษาของ (Yothongyos & Sukmaungma, 2016) ที่พบว่า เจตคติการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทั้งทางตรง และทางอ้อมสูงที่สุด และ (Linan & Rodriguez-Cohard, 2015) ที่แสดงให้เห็นว่า การที่บุคคล มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่ต้องการจะสร้างกิจการของตนเองในอนาคต

3) การรับรู้สมรรถภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการเป็นอันดับสุดท้าย ข้อค้นพบดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีด้วยเหตุผลที่ว่า การเชื่อในสมรรถภาพ ของตนเองจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เคยประสบมาก่อน ในด้านของการทำงานถ้าบุคคลรับรู้ว่ายากกว่า ที่คิด จะทำให้บุคคลมีความเชื่อในสมรรถภาพของตนต่ำ ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลรับรู้ว่ายาง่ายบุคคลก็จะ มีความมั่นใจมากขึ้น การคาดหวังในสมรรถภาพแห่งตนมีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมมากกว่าการคาดหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำหรือการกระทำที่มีในอดีต โดยการคาดหวังในสมรรถภาพแห่งตนมีอิทธิพลต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจที่ว่าบุคคลที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จมาก่อน จะมีความเชื่อในสมรรถภาพแห่งตนในทางบวกต่อสถานการณ์ที่มีความหลากหลายมากกว่าบุคคลที่มี ประสบการณ์ความสำเร็จน้อยหรือไม่เคยประสบความสำเร็จ (Bandura, 1997) และ (Ferreira et al., 2012) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Moungmee, 2012), (Heuer & Linan, 2013), (Linan, Nabi & Krueger, 2013), (Linan & Rodriguez-Cohard, 2015) และ (Ogundipe et al., 2012) ที่พบว่าการที่นักศึกษาตั้งใจ จะเป็นผู้ประกอบการนั้น นักศึกษาจะต้องเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถที่จะเป็นได้หรือใช้ความพยายาม ไม่มากนักในการที่จะทำได้สำเร็จได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะยังมีความรู้สึกว่าการเริ่มต้นธุรกิจเป็นเรื่องที่ยากและตนเองยังมีสมรรถนะแห่งตน ไม่เพียงพอที่จะทำให้มีความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จเมื่อก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงควรมีการ

จัดอบรมเกี่ยวกับการเริ่มต้นการเป็นผู้ประกอบการ Start Up จัดกิจกรรมแข่งขันการเขียนแผนธุรกิจ การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสร้างรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ หรือการเชิญศิษย์เก่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมาเป็นวิทยากร เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้นักศึกษาได้มองเห็นโอกาสที่จะประกอบธุรกิจ เป็นของตนเอง

2. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนสนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมให้นักศึกษาและบัณฑิตจบใหม่ ในการ Upskills Reskills เพื่อให้สามารถสร้างงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ เท่านั้น ดังนั้น ในการ ศึกษา ค้างต่อไปอาจศึกษาถึงตัวแปรตามในลักษณะอื่น ๆ ที่สะท้อนถึงปัจจัยที่พยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของบัณฑิตจบใหม่ในทุกคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาทั้ง 6 เขตพื้นที่ และ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งเพื่อหาความแตกต่างและความสอดคล้องร่วมกันของผลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- Bandura, A. (1997). **Social Cognitive Development: Frontiers and Possible Futures**. Cambridge: Cambridge University.
- Carsrud, A. L. & Krueger, N. F. (2010). Entrepreneurial Intentions: Applying the Theory of Planned Behavior. **Entrepreneurship & Regional Development**, 5 (4): 315-330.
- Ferreira, J. J., Raposo, M. L., Gouveia Rodrigues, R., Dinis, A. & do Paco, A. (2012). A Model of Entrepreneurial Intention: An Application of the Psychological and Behavioral Approaches. **Journal of Small Business and Enterprise Development**, 19 (3): 424-440.
- Gurel, E., Altinay, L. & Daniele, R. (2010). Tourism Students' Entrepreneurial Intentions. **Annals of Tourism Research**, 37 (3): 646-669.
- Heuer, A. & Linan, F. (2013). Testing Alternative Measures of Subjective Norms in Entrepreneurial Intention Models. **International Journal of Entrepreneurship and Small Business**, 19 (1): 35-50.
- Krueger, N. F., Reilly, M. D. & Carsrud, A. L. (2000). Competing Models of Entrepreneurial Intentions. **Journal of Business Venturing**, 15 (5): 411-432.
- Leelatham, M. (2018). **Inspirational Business**. [Online]. Available: <http://www.bangkeknnews/bangkokbiznews.com>. [2018, September 28].

- Linan, F. & Chen, Y. W. (2009). Development and Cross-cultural Application of A Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. **Entrepreneurship Theory and Practice**, **33** (3): 593-617.
- Linan, F. & Rodriguez-Cohard, J. C. (2015). Assessing the Stability of Graduates' Entrepreneurial Intention and Exploring Its Predictive Capacity. **Academia Revista Latinoamericana de Administration**, **28** (1): 77-98.
- Linan, F., Nabi, G. & Krueger, N. (2013). British and Spanish Entrepreneurial Intentions: A Comparative Study. **Revista de Economia Mundial**, **33**: 73-103.
- Lohawattanakul, S. (2018). **Re-Investing SME Future**. [Online]. Available: HYPERLINK "https://bangkok-today.com/web." https://bangkok-today.com/web. [2018, September 8].
- Mekara, M. (2003). **Factors Predicting Entrepreneurial Intentions of Chiang Mai University Students**. Independent Study: Master of Science (Industrial and Organization Psychology), Graduate School Chiang Mai University.
- Moungmee, P. (2012). Psycho-social Factors Associated with Entrepreneurial Intention of the Fourth Year Thammasat University Students. **Journal of Behavioral Science for Development**, **4** (1): 74-82.
- Nithikitsookkasem, P. & Wingwon, B. (2018). Model Entrepreneurial Intentions of Students Vocational in Education for Enterprise Incubator Project. **Journal of Business Administration The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand**, **7** (1): 146-147.
- Ogundipe, S. E., Kosile, B. A., Olaleye, V. I. & Ogundipe, L. O. (2012). Entrepreneurial Intention Among Business and Counselling Students in Lagos State University Sandwich Programme. **Journal of Education and Practice**, **3** (14): 64-72.
- Triprobsakul, S. (2015). The Study of Entrepreneurship Motivation on Business Growth and Business Growth Expectation: A Case Study of Thailand. **Suthiparithat Journal**, **29** (90): 75-93.
- Triprobsakul, S. & Pichyangkul, C. (2018). Factors Influencing Youth Entrepreneurs in Thailand. **NIDA Business Journal**, (22): 44.
- Waiwanichayakul, N. & Udomsri, C. (2005). **Research Methodology in Business**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Yensawadsdi, W. (n.d.). **Ten Attributes of The Best Entrepreneurs**. [Online]. Available: www.Softbankthai.com/Article/Detail/863. [2017, May 17].

Yothongyos, M. & Sukmaungma, S. (2016). Factors Affecting Entrepreneurial Intention of Undergrad Students: A Case Study of Bangkok University. *Suthiparithat Journal*, 30 (95): 104.

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ มัลลวงค์

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
128 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
e-mail: manitmallawong@hotmail.com

อาจารย์วิวัฒน์โชติกร เรืองจันทร์

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
128 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
e-mail: samart5_5@hotmail.com

ส่วนประสมการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และ
ชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
The Marketing Mix 4.0 from the Stakeholders' Perspective towards the
Image and Reputation of Hua Hin Tourism Brand, Prachuap Khiri Khan

เรวิตา สายสุด* เสรี วงษ์มณฑา และชวลีย์ ณ ถลาง
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Revita Saisud* Seri Wongmontha and Chawalee Na Talang
College of Management, University of Phayao

Received: July, 30 2020

Revised: September, 8 2020

Accepted: September, 14 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาควิชาการ รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ด้วยการจัดความสำคัญ จัดกลุ่มเนื้อหาเป็นหมวดหมู่รวมถึงการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสรุปประเด็นสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานที่ร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว (Co-creation) มีศักยภาพในการใช้เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวและเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานที่สามารถเข้าถึงรสนิยมและความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) การปรับราคาและวิธีการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยว (Currency) เป็นไปตามกลไกตลาดและช่วงเวลาฤดูกาลท่องเที่ยว การรับประกันเรื่องราคาที่เป็นธรรมจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเปรียบเทียบเพื่อการตัดสินใจเลือกตามคุณภาพและความพึงพอใจ 3) ความร่วมมือของภาคธุรกิจ (Communal Activation) สามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการซื้อ และการใช้บริการทางการท่องเที่ยวรวดเร็ว และตัดสินใจง่ายขึ้น อีกทั้งภาคธุรกิจที่มีหน่วยขนาดเล็กในท้องถิ่นควรได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแข่งขันในช่องทางตลาดแบบออนไลน์ 4) พื้นที่สื่อสารคมออนไลน์ (Conversation) ควรมีการติดตามกระแสความสนใจของนักท่องเที่ยวและมีพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ ดังนั้น ผลการศึกษานี้ควรนำไปประยุกต์ใช้เพื่อวางกรอบนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหัวหิน

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด 4.0 แบรนด์เมืองท่องเที่ยว ภาพลักษณ์เมืองท่องเที่ยว เมืองหัวหิน

Abstract

This qualitative research was aimed to study the marketing mix 4.0 from the stakeholders' perspective towards the image and reputation of Hua Hin tourism brand, Prachuap Khiri Khan. The qualitative research through semi-structured interviews was conducted to collect data. The purposive sampling was used to select 20 key informants from governmental departments, entrepreneurs, community, and academic representatives. The triangulation was applied as the data verification method. The data analysis method was content analysis with an emphasis on prioritizing and categorizing, including systematic analyzing and summarizing. The results showed that 1) co-creation, the mutual information between the destination and tourists had the potential for developing effective tourism products and services, and was the performance indicator of tourists' tastes and needs 2) currency, the price adjustments and payment methods were related to market mechanisms and tourism seasons. The fair price guarantee by trustworthy agencies enabled tourists to compare prices which supported tourists' purchasing decisions based on quality and satisfaction 3) communal activation, the cooperation of the business sector facilitated the process of tourists' purchasing decision of tourism services more active and more satisfying. Moreover, the small-size businesses in the communities should be trained on the competition of the online marketing channels. 4) conversation, social media should monitor tourists' engagement and provide the platforms for tourists to express opinions and exchange information and experience. Therefore, the results should be beneficial to the policy guidelines of Hua Hin tourism development.

Keywords: Marketing Mix 4.0, Tourism Brand, Tourism Image, Hua Hin

บทนำ

เมืองหัวหินเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าในฐานะเมืองท่องเที่ยวชายทะเลสำหรับพักผ่อนตากอากาศของเจ้านาย และเชื้อพระวงศ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเห็นได้จากลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ยังหลงเหลือในปัจจุบันซึ่งคงอยู่ในรูปแบบของตึก อาคาร บ้านเรือน โรงแรมและรีสอร์ท ความมีเสน่ห์และมนต์ขลังตั้งแต่อดีตทำให้หัวหินเป็นแบรนด์เมืองท่องเที่ยวชายทะเล เพื่อการพักผ่อนและมิกซ์ท่องเที่ยวจำนวนมากทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติมาเพื่อเยือนชายหาดหัวหิน เทศบาลเมืองหัวหินได้กำหนดวิสัยทัศน์ดังนี้ “หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวในระดับสากล การศึกษาก้าวไกล สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอย่างพอเพียง มีส่วนร่วมในการบริหารงาน นำไปสู่เมืองน่าอยู่” ซึ่งนำไปสู่ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2561-2564 ที่ได้วิเคราะห์สถานการณ์ และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและวางยุทธศาสตร์เสริมสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวบนพื้นฐานเอกลักษณ์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สู่นานาชาติ โดย

เห็นว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวซึ่งเป็นที่รู้จักทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังนั้นพื้นที่นี้จึงมีศักยภาพในการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีคุณค่าหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เชิงนิเวศและประวัติศาสตร์ (Hua Hin Municipality, 2017)

การเติบโตที่รวดเร็วของการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบที่ตามมาทำให้เมืองหัวหินมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาภาวะความเสื่อมโทรมทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปัญหาด้านสังคม ปัญหาจำนวนประชากร ปัญหาอุบัติเหตุการจราจร ปัญหาการหลอกลวงนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ จากข้อมูลแผนสามปี (พ.ศ. 2560 – 2562) ของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แสดงสรุปผลสถานการณ์ที่ผ่านมาและวิเคราะห์จุดอ่อนของเมืองหัวหินเป็น 6 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) ปัญหาการจราจรติดขัดในเขตเมืองและเกิดอุบัติเหตุเป็นประจำ 2) ปัญหาแหล่งน้ำดิบไม่เพียงพอและท่อย่อยน้ำประปาเสื่อมสภาพ 3) ปัญหาทางเดินลงชายหาดที่คับแคบและมีจำนวนน้อย 4) ปัญหาสถานที่สำหรับจอดรถไม่เพียงพอ 5) ปัญหาขีดจำกัดทางการคลังของเทศบาลและสังคมชุมชนสองรูปแบบคือชุมชนเมืองอย่างแท้จริงและชุมชนกึ่งชนบท 6) ปัญหาจำนวนประชากรแฝงที่ซึ่งนำไปสู่การใช้ทรัพยากรต่างๆของท้องถิ่นและเกิดปัญหาการแข่งขันในการประกอบอาชีพ การใช้แรงงานผิดกฎหมายและปัญหาอาชญากรรม (Hua Hin Municipality, 2017)

การพัฒนาของเมืองหัวหินเป็นไปตามกระแสในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่จึงส่งผลให้สถานที่หลายแห่งที่เป็น “ตำนาน” ถูกปรับเปลี่ยน รื้อถอน บางสถานที่แทบไม่หลงเหลือร่องรอยความเป็นอดีตอยู่เลย (Tongsalee, 2014) ส่งผลให้การรับรู้ภาพลักษณ์ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในมุมมองของนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งสถานการณ์แข่งขันที่ไร้ขอบเขตและสถานะที่นักท่องเที่ยวไร้ซึ่งความภักดีต่อแบรนด์สินค้าและบริการ นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมที่พร้อมจะเรียนรู้อย่างลึกซึ้งกับค้นหาประสบการณ์ใหม่ จึงทำให้แบรนด์เมืองท่องเที่ยวรูปแบบเดิมมีความดึงดูดใจลดลงและอาจส่งผลกระทบต่อแบรนด์ระดับประเทศ

ส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่เปลี่ยนจากการวางจุดยืนของตราสินค้าเพื่อสร้างความแตกต่างมาเป็นการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับคุณลักษณะของตราสินค้า เปลี่ยนจากการสร้างตราสินค้ามาเป็นการสร้างบุคลิกของสินค้าให้สอดคล้องกับบุคลิกของผู้บริโภค เปลี่ยนจากการสร้างความแตกต่างมาเป็นการสื่อเรื่องราวของแก่นสารความเป็นตราสินค้าหรือการสื่อ Brand DNA (Wongmontha & Techakana, 2017) ดังนั้นส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่สอดคล้องกับยุคพลวัตมีผลต่อภาพลักษณ์ และชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินจะส่งผลให้เมืองหัวหินมีศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดที่แข็งแกร่ง ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของศักยภาพการแข่งขันในตลาด รวมถึงการสร้างอำนาจการแข่งขันให้กับเมืองท่องเที่ยวโดยเฉพาะการแข่งขันในตลาดไร้พรมแดนในยุคสังคมดิจิทัล จึงเป็นความท้าทายในการศึกษามุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวและนำข้อมูลส่วนประสมทางการตลาด 4.0 มาวางแผนให้สอดคล้องกับแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อกำหนดกรอบในการศึกษา คือ แนวคิดส่วนประสมการตลาด 4.0 (4C's)

Wongmontha & Techakana (2017) ได้กล่าวว่า การตลาด 4.0 เปลี่ยนจากการวางจุดยืนของตราสินค้าเพื่อสร้างความต่างมาเป็นการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับคุณลักษณะของตราสินค้าเปลี่ยนจากการสร้างตราสินค้ามาเป็นการสร้างบุคลิกของสินค้าให้สอดคล้องกับบุคลิกของผู้บริโภค เปลี่ยนจากการสร้างความแตกต่างมาเป็นการสื่อเรื่องราวของแก่นสารความเป็นตราสินค้าหรือการสื่อ Brand DNA เรียกว่า Codification ผู้บริโภคจะแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับตราสินค้าใดสินค้าหนึ่ง โดยที่จะเชื่อถือข้อความที่ได้รับจากเพื่อนเสมือนที่สนทนากันบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ จะได้รับความชัดเจนเกี่ยวกับตราสินค้าจากการสนทนากับสมาชิกของชุมชนเสมือนบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ เจ้าของตราสินค้าจะต้องนำเสนอแต่ความจริงเกี่ยวกับตราสินค้าเท่านั้น เพราะบทสนทนานบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคนั้นจะมีการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ หากข้อความจากสมาชิกของกลุ่มแตกต่างไปจากข้อความของเจ้าของตราสินค้า ผู้บริโภคจะเชื่อถือสิ่งที่สมาชิกในชุมชนเสมือนสนทนากันมากกว่าข้อความที่มาจากเจ้าของตราสินค้า

Kotler, Kartajaya, & Setiawan (2017) สรุปการเปลี่ยนแปลงทางการตลาดว่า ส่วนประสมการตลาดในยุคปัจจุบันเปลี่ยนจาก 4 P's (Product, Price, Place, Promotion) มาเป็นส่วนประสมการตลาด 4C's (Co-creation, Currency, Communal Activation, Conversation) ดังนี้

1. Product เปลี่ยนเป็น Co-creation หมายถึงการที่ผู้บริโภคนำเสนอเรื่องราวของความต้องการ ปัญหา ค่านิยม รสนิยมของพวกเขาให้เจ้าของสินค้าได้รับรู้เพื่อให้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสินค้าในลักษณะร่วมกันพัฒนา (Co-creation)

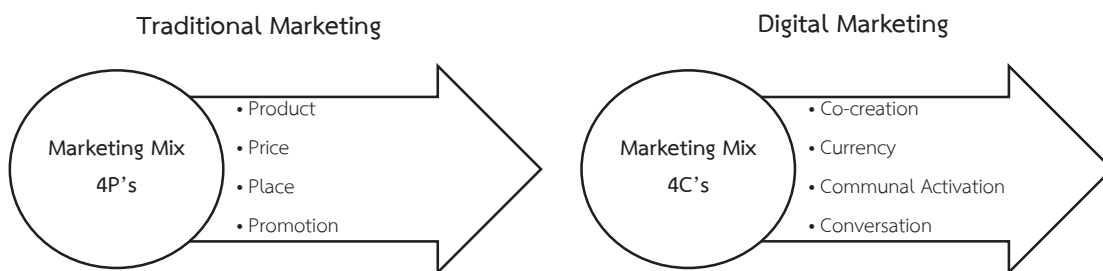
2. Price เปลี่ยนเป็น Currency หมายถึงการปรับราคาตามวาระต่าง ๆ ตามฤดูกาล ตามพฤติกรรม การซื้อราคาสินค้าตามกลุ่มเป้าหมายและตามวิธีการจ่ายเงินของลูกค้า ไม่จำเป็นต้องเป็นราคารามาตรฐาน แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวาระเวลาที่ซื้อ ผู้ซื้อ วิธีการซื้อ และการจ่ายเงิน

3. Place เปลี่ยนเป็น Communal Activation เปลี่ยนการกระจายสินค้าเป็นความร่วมมือกันสำหรับนักธุรกิจหลายประเภท การจะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภค บางรายมีหน้าร้าน บางรายมีการสต็อกสินค้า มีอุปกรณ์ในการให้บริการ แต่บางรายไม่มีหน้าร้าน ไม่มีการสต็อกสินค้า ไม่มีอุปกรณ์ในการให้บริการ แต่สามารถร่วมกับธุรกิจที่มีอำนวยความสะดวกในการซื้อและการใช้บริการให้แก่ผู้บริโภคได้

4. Promotion เปลี่ยนเป็น Conversation โดยใช้พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ให้ผู้บริโภคได้สนทนากับเจ้าของตราสินค้า ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับตราสินค้านี้ระหว่างกัน ได้ร่วมพัฒนาสินค้า ได้ร่วมสร้างสรรค์เกี่ยวกับตราสินค้า ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตราสินค้า

สรุปได้ว่า ส่วนประสมการตลาดในยุคดิจิทัล จะให้ความสำคัญกับกระบวนการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเดียวไม่เพียงพออีกต่อไปแล้ว แต่จะต้องมีการกระทำที่แสดงความใส่ใจลูกค้า ความพร้อมที่จะร่วมมือกับลูกค้าให้ได้รับความประทับใจทั้งช่วงก่อนซื้อ ขณะซื้อและเมื่อซื้อไปใช้แล้ว เรียกว่ายุทธศาสตร์ของ Collaborative Customer Care คือ การให้ออกาสลูกค้าได้เสนอแนะแนวทางในการให้บริการ การดูแลเอาใจใส่ลูกค้าเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้ลูกค้า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดส่วนประสมการตลาด 4C's ของ Kotler, Kartajaya, & Setiawan (2017) ซึ่งประกอบด้วย Co-creation, Currency, Communal Activation

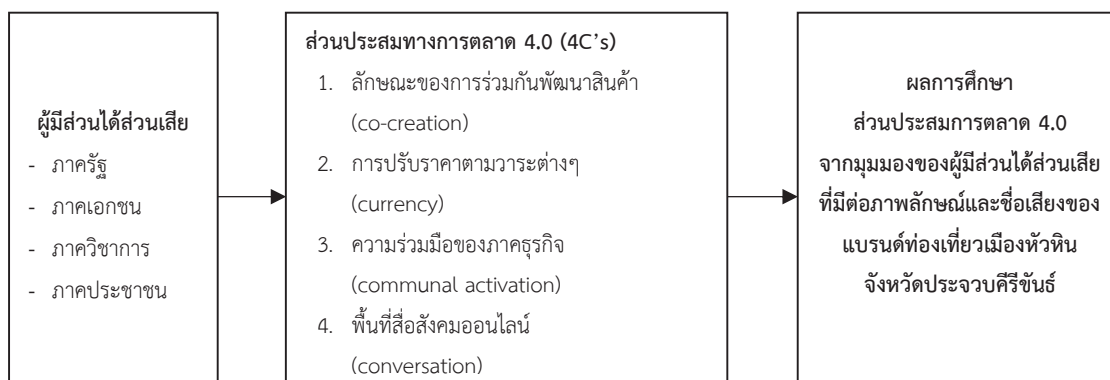
และ Conversation มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาส่วนประสมการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวที่ตรงยุคสมัยและทันต่อพลวัตของโลก

แผนภาพที่ 1 แสดงเปรียบเทียบ Marketing Mix 4P's และ Marketing Mix 4C's
(Kotler, Kartajaya, & Setiawan, 2017)

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิด

คำถามงานวิจัย: จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 มีผลต่อแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์อย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 (4C's) ซึ่งเป็นองค์ประกอบ

ที่สำคัญในการดำเนินงานการตลาดและเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการตลาดท่องเที่ยว ได้แก่ Co-creation, Currency, Communal Activation และ Conversation

2. ขอบเขตของพื้นที่ ในการศึกษาวัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากและมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชนและภาควิชาการ

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

3.1 นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทย

3.2 แบรินด์ท่องเที่ยว หมายถึง ภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทางหรือเมืองท่องเที่ยวในความคิดคำนึงของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่ทำให้จุดหมายปลายทางหรือเมืองท่องเที่ยวนั้น ๆ มีความแตกต่างจากคู่แข่งอย่างโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

3.3 ส่วนประสมการตลาด 4.0 (4C's) หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานการตลาดและเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ ได้แก่ Co-creation, Currency, Communal Activation และ Conversation

3.4 Co-creation หมายถึง ลักษณะของการร่วมกันพัฒนาสินค้าและบริการจากข้อมูลที่นักท่องเที่ยวนำเสนอเรื่องราวของความต้องการ ปัญหา ค่านิยม รสนิยมให้ได้รับรู้

3.5 Currency หมายถึง ราคาที่มีการปรับตามวาระต่างๆ ตามฤดูกาล ตามพฤติกรรมการณ์ซื้อราคาตามกลุ่มเป้าหมายและวิธีการจ่ายเงิน

3.6 Communal Activation หมายถึง ความร่วมมือของภาคธุรกิจในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการซื้อและการใช้บริการทางการท่องเที่ยว

3.7 Conversation หมายถึง พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์

4. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งโดยปกติจะใช้ 30 ตัวอย่าง แต่ในกรณีตัวอย่างหายากหรือมีจำนวนน้อย สามารถใช้น้อยกว่า 15 ตัวอย่างแต่ต้องไม่น้อยกว่า 8 ตัวอย่าง (McMillan & Schumacher, 1997) อย่างไรก็ตามข้อมูลเก็บจนกว่าจะได้ข้อมูลครบถ้วนอิ่มตัว โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากตัวแทนของทุกภาคส่วนทั้งระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการในพื้นที่ ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายอำเภอหัวหินและเทศบาลเมืองหัวหิน จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจจับจ๊อดอีวันท์ ผู้ประกอบการศูนย์การค้า ผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 3 ภาคประชาชน ผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีคฤศท์ท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 4 ภาควิชาการ ผู้แทนจากกลุ่มนักวิชาการ นักวิจัยและอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเพื่อนำไปเป็นแนวทางสำหรับยุทธศาสตร์การปรับแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ โดยมีประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 4 ประเด็นประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 Co-creation: การที่นักท่องเที่ยวนำเสนอเรื่องราวของความต้องการ ปัญหา ค่านิยม รสนิยมให้ได้รับรู้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในลักษณะร่วมกันพัฒนา

ประเด็นที่ 2 Currency: การปรับราคาตามวาระต่าง ๆ ตามฤดูกาล ตามพฤติกรรมการณ์ซื้อ ราคาตามกลุ่มเป้าหมายและวิธีการจ่ายเงิน

ประเด็นที่ 3 Communal Activation: ความร่วมมือของภาคธุรกิจในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการซื้อและการใช้บริการ

ประเด็นที่ 4 Conversation: พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์

โดยผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับระดับความคิดเห็น (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณ แล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ด้านข้อมูลโดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูล จะเหมือนเดิมหรือไม่ (Chantavanich, 2010)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 ด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอนแบบเข้มงวดและลักษณะคำถามในการสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิดที่มีค่าสำคัญที่ต้องการ พร้อมทั้งมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนคำถามให้สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาควิชาการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว

7. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดที่อยู่ในประเด็นของส่วนประสมทางการตลาด ต่อไปนี้ 1) Co-creation: การที่นักท่องเที่ยวนำเสนอเรื่องราวให้ได้รับรู้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในลักษณะร่วมกันพัฒนา 2) Currency: การปรับราคาตามวาระต่าง ๆ ราคาตามกลุ่มเป้าหมายและวิธีการจ่ายเงิน 3) Communal Activation: ความร่วมมือของภาคธุรกิจในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและ 4) Conversation: พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ที่ให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจดบันทึกขณะสัมภาษณ์และการบันทึกเสียง มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ด้วยการจัดความสำคัญ จัดกลุ่มเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ รวมถึงการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสรุปประเด็นสำคัญ (Sutthinarakorn, 2018)

ผลการศึกษา

1. ประเด็น Co-creation: ข้อมูลพื้นฐานที่ร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 4 ภาคส่วนโดยรวมเห็นตรงกันว่า ข้อมูลพื้นฐานที่ร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว (Co-creation) เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่มีศักยภาพสูงที่มีผลต่อการปรับแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ มีเพียงภาคเอกชนและผู้ประกอบการที่มองว่ามีศักยภาพระดับปานกลาง เนื่องจากภาคเอกชน และผู้ประกอบการยังขาดความร่วมมือของการเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานที่ร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว มีเพียงผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้นที่ดำเนินการ

ระบบการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (VOC: Voice of Customer) เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวและเป็นตัววัดประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งทำให้สามารถเข้าถึงรสนิยมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมลงสู่โครงการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและสามารถแก้ไขปัญหาข้อมูลเชิงลบบนช่องทางออนไลน์แบบ Real Time นอกจากนี้การให้ความสำคัญกับ Social So-creation และ Economy Co-creation ยังสามารถสร้างความเชื่อมโยงของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวกับเรื่องราวของความต้องการ ปัญหา ค่านิยม รสนิยมของนักท่องเที่ยวตามข้อเท็จจริงและบริบทของพื้นที่ท่องเที่ยว

เมืองท่องเที่ยวควรมีพื้นที่ทางความคิดให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นหรือแจ้งข้อร้องเรียนต่าง ๆ และต้องมีหน่วยงานดูแลตอบคำถามนักท่องเที่ยวแบบการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) มีศูนย์กลางข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลา อีกทั้งงานวิจัยด้านการตลาดที่ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคจะตอบโจทย์การสำรวจและเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว การสร้างศูนย์กลางการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวแบบทุกภาษาจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพเข้าสู่พื้นที่ การปรับแบรนด์ท่องเที่ยวเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงต้องประสานความเป็นตัวตนของเมืองหัวหินและสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการ ดังนั้นควรมีการระดมสมองของทุกภาคส่วนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่มีการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ และเพื่อนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองหัวหิน

อุปสรรคของการใช้ข้อมูลพื้นฐานร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว คือการเข้าถึงการจัดการข้อมูลของนักท่องเที่ยว ดังนั้นควรมีหน่วยงานกลางที่สามารถแชร์ข้อมูลและพัฒนาทักษะให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ตรงกับยุคแห่งข้อมูล (Big Data) การได้รับรู้ความต้องการของนักท่องเที่ยวจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว สินค้า และบริการที่สามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวจะทำให้เมืองหัวหินสามารถแข่งขันในการตลาดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประเด็น Currency: การปรับราคาและวิธีการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 4 ภาคส่วนเห็นตรงกันว่า การปรับราคาและวิธีการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยว (Currency) เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่มีศักยภาพต่ำที่มีผลต่อการปรับแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน เพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์

ราคาของสินค้า และบริการเกี่ยวข้องกับอุปสงค์ และอุปทานซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด เพราะเมืองหัวหินมีช่วงเวลาฤดูกาลท่องเที่ยวที่ชัดเจน ธุรกิจท่องเที่ยวในเมืองหัวหินควรมีการรับประกันเรื่องราคา

เป็นธรรมจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ โดยระบุราคาและวิธีการจ่ายเงินที่ชัดเจนและโปร่งใส เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เปรียบเทียบก่อนการตัดสินใจเลือกซื้อ หากการปรับราคาเป็นตามกลไกตลาดแต่คุณภาพของสินค้าและบริการอยู่ในระดับสูง จะทำให้ภาพลักษณ์เมืองหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพที่เต็มใจจ่าย

ราคาที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามช่องทางการจัดจำหน่าย นักท่องเที่ยวจะพิจารณาเรื่องความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money) จ่ายแพงแต่คุ้มค่าด้วยองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ค่าครองชีพเมืองหัวหินที่สูงขึ้นส่งผลทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนมีการปรับราคาแบบไม่สมเหตุสมผลตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ นอกจากนั้นผู้ประกอบการรายใหญ่จะดำเนินการนโยบายด้านราคาตามบริษัทหลัก โดยรวมมองว่าการปรับราคา และวิธีการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยากเพราะผู้ประกอบการต้องการผลกำไรที่ตนเองพึงพอใจ ดังนั้นจึงควรปรับให้เป็นราคากลาง และนักท่องเที่ยวสามารถเปรียบเทียบราคาก่อนการตัดสินใจเลือกใช้บริการ

ภาครัฐ และภาคเอกชนควรบูรณาการเรื่องต้นทุน และสร้างกระแสการท่องเที่ยวด้วยราคาที่คุ้มค่ากับคุณภาพของเมืองหัวหิน อาจมีการสร้าง Hua Hin Prachuap Pass/Card ใช้สำหรับท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับเมืองหัวหิน อีกทั้งหน่วยงานท้องถิ่นที่บังคับใช้กฎหมายเรื่องกำหนดราคากลางที่ควบคุมโดยหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจบังคับให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามเกณฑ์

นอกจากนั้นรูปแบบของสังคมไร้เงินสดกำลังเข้าสู่เมืองท่องเที่ยว ต้องให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวควรมีทางเลือกที่สะดวกและปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นในการเข้าถึงสินค้าและบริการเหล่านั้น ศักยภาพของราคาที่ปรับตามวาระต่าง ๆ เป็นไปได้ยากที่สุด เพราะขาดการบูรณาการและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่การตั้งราคาอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมและมาตรฐานเดียวกันที่ควบคุมโดยหน่วยงานกลางจะสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือการส่งเสริมการขายและลดปัญหาการเอาเปรียบผู้บริโภคได้ ประเด็น Communal Activation: ความร่วมมือของภาคธุรกิจ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 4 ภาคส่วนเห็นตรงกันว่า ความร่วมมือของภาคธุรกิจ (Communal Activation) เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่มีศักยภาพระดับปานกลางที่มีผลต่อการปรับแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน เพื่อยกระดับภาพลักษณ์ และชื่อเสียงของแบรนด์

ศูนย์กลางข้อมูลท่องเที่ยว (Data Center) ที่นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูลและดำเนินการจองโรงแรมในพื้นที่ได้โดยตรงจะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการซื้อ และใช้บริการทางการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและตัดสินใจง่ายขึ้น อีกทั้งภาคธุรกิจที่มีหน่วยขนาดเล็กในท้องถิ่นควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการแข่งขันช่องทางตลาดแบบออนไลน์ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากความร่วมมือของภาคธุรกิจในยุคดิจิทัล

ภาคเอกชน และผู้ประกอบการต้องปรับมาตรฐานให้เท่าเทียมกัน และร่วมกันสร้างความร่วมมือของภาคธุรกิจจะเป็นการช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองท่องเที่ยว อีกทั้งต้องมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อช่วยเหลือภาคธุรกิจรายย่อย การรวมกลุ่มสมาคมการค้าจะช่วยลดความเสี่ยงของราคาที่ไม่สมเหตุสมผล และลดมุมมองเรื่องผลประโยชน์ส่วนตน

กลุ่มความร่วมมือ Team Hua Hin เพื่อบูรณาการกิจกรรม และอำนวยความสะดวกด้านสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวควรเริ่มต้นดำเนินการโดยไม่หวังพึ่งแต่ความช่วยเหลือจากภาครัฐเท่านั้น ภาคธุรกิจในพื้นที่ควรพิจารณาเพื่อรับนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐ และปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งหมด

นอกจากนั้น ความร่วมมือจาก Platform ที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อประชาสัมพันธ์จะช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองหัวหิน และความร่วมมือของผู้ประกอบการภาคธุรกิจในพื้นที่เมืองหัวหินเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการซื้อ และการใช้บริการทางการท่องเที่ยวจะเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และสร้างโอกาสในการกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวคุณภาพ และสร้างความประทับใจในระยะยาว สมาคมด้านการท่องเที่ยวต้องเข้ามาดูแลภายใต้การควบคุมโดยภาครัฐและดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐอย่างเคร่งครัด และดำเนินธุรกิจด้วยจิตสำนึก และมีจริยธรรมทางธุรกิจความร่วมมือของภาคธุรกิจยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ แต่ยังไม่ค่อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการปรับแบรนด์ท่องเที่ยว และยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองหัวหิน

3. ประเด็น Conversation: พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 4 ภาคส่วนโดยรวมเห็นตรงกันว่า พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่มีศักยภาพระดับปานกลางที่มีผลต่อการปรับแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ มีเพียงภาคเอกชนและผู้ประกอบการที่มองว่า ปัจจัยนี้มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง เนื่องจากภาคเอกชนและผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์เอง และใช้ประโยชน์เพื่อการแข่งขันทางการตลาด และการขายสินค้าและบริการของแต่ละผู้ประกอบการเอง

กระแสวิกฤตใจของนักท่องเที่ยวบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ ที่มีการแสดงแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐดูแลจัดการพื้นที่สังคมออนไลน์โดยตรง อีกทั้งพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ เพจต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐต้องทำให้ Proactive และมี Content ที่น่าสนใจเพื่อสร้างช่องทางการติดต่อโดยตรงกับนักท่องเที่ยว ซึ่งในขณะเดียวกัน Air war หรือสงครามกลางอากาศของพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ และต้องระมัดระวังในเรื่องของข้อมูลที่เป็นเท็จ อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของเมืองท่องเที่ยว

การเลือกประเภทสื่อออนไลน์ที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์ของเมืองควรมีคณะกรรมการท่องเที่ยวดูแลพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์อย่างบูรณาการ และทั่วถึง การสร้างแอปพลิเคชันท่องเที่ยวเมืองหัวหิน 3 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ จีน เพื่อจัดการพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) แบบ 24/7 ผู้ประกอบการเอกชนรายใหญ่ที่มีความสามารถใช้ และจัดการสื่อสังคมออนไลน์ในการโฆษณา และประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคควรมีการแบ่งปันความรู้สู่ผู้รายย่อย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มมมองที่มีต่อแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินในปัจจุบัน

หน่วยงานภาครัฐ G: Government	หน่วยงานภาคเอกชน B: Business	ภาคประชาชน/ชุมชน C: Community	ภาควิชาการ/อาจารย์ A: Academic
เมืองตากอากาศชายทะเล เมืองของพระมหากษัตริย์ นักท่องเที่ยวคุณภาพ มนตร์เสน่ห์ทะเลวัง เมืองความสงบ - peaceful Royal Coast Authentic Beach Destination	เมืองตากอากาศของชนชั้นสูง เมืองพระราชวัง/กษัตริย์ เมืองที่มีความคลาสสิก/ย้อนยุค เมืองที่มีโรมันติก เมืองปลอดภัย Sea Sand Sun Spa Golf Destination	เมืองทะเลตากอากาศแห่งแรก เมืองบ้านพ่อ เมืองหัวหินถิ่นผู้ดี เมืองแห่งการพักผ่อนของผู้ดี เมืองความสงบ - peaceful เมืองปลอดภัย	เมืองตากอากาศของชนชั้นสูง เมืองพระราชวัง/กษัตริย์ เมืองบ้านพ่อ เมืองความสงบ - peaceful เมืองท่องเที่ยวที่มี taste หรูหรา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น เมืองตากอากาศเพื่อพักผ่อน เมืองผสมผสานความชิคแบบ คนรุ่นใหม่และย้อนรำลึก Weekend Destination

ตารางที่ 2 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์ประเด็นระดับศักยภาพของส่วนประสมทางการตลาด 4.0

หน่วยงานภาครัฐ G: Government	หน่วยงานภาคเอกชน B: Business	ภาคประชาชน/ชุมชน C: Community	ภาควิชาการ/อาจารย์ A: Academic
Co-creation - มีศักยภาพสูง Currency - มีศักยภาพต่ำ Communal Activation - มีศักยภาพปานกลาง Conversation - มีศักยภาพปานกลาง	Co-creation - มีศักยภาพปานกลาง Currency - มีศักยภาพต่ำ Communal Activation - มีศักยภาพปานกลาง Conversation - มีศักยภาพสูง	Co-creation - มีศักยภาพสูง Currency - มีศักยภาพต่ำ Communal Activation - มีศักยภาพปานกลาง Conversation - มีศักยภาพปานกลาง	Co-creation - มีศักยภาพสูง Currency - มีศักยภาพต่ำ Communal Activation - มีศักยภาพปานกลาง Conversation - มีศักยภาพปานกลาง

ตารางที่ 3 แสดงสรุปข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อมุมมองด้านการตลาดท่องเที่ยวเมืองหัวหิน

หน่วยงานภาครัฐ G: Government	หน่วยงานภาคเอกชน B: Business	ภาคประชาชน/ชุมชน C: Community	ภาควิชาการ/อาจารย์ A: Academic
Co-creation	Co-creation	Co-creation	Co-creation
- ส่งเสริมการรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ - พัฒนาทุนมนุษย์จิตสำนึกบริการ	- ร่วมกันพัฒนาแบบบูรณาการและปรับพฤติกรรม/ทัศนคติของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว	- สร้าง Team Hua Hin เพื่อส่งเสริมการบูรณาการภาครัฐกับทุกภาคส่วน - ส่งเสริมระบบรางวัลเพื่อตอบสนองการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของเมือง - วางผังเมืองใหม่เพื่อรองรับอนาคต	- สนับสนุนการบริหารจัดการแบบคนรุ่นใหม่ - ส่งเสริมให้มี Data Center และการปรับพฤติกรรมการทำงานของหน่วยงานท่องเที่ยว
Currency	Currency	Currency	Currency
- สร้างเมืองหัวหินเป็นแบบจำลองเมืองท่องเที่ยวที่เคร่งครัดกฎหมายเพื่อควบคุมราคาของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว	- ราคาเป็นไปตามกลไกทางการตลาดปรับเปลี่ยนยาก เพราะเป็นเรื่องของผลประโยชน์	- บังคับภาคเอกชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อควบคุมราคากลาง	- บังคับภาคเอกชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อควบคุมราคากลาง
Communal Activation	Communal Activation	Communal Activation	Communal Activation
- Benchmarking กับเมืองจุดหมายปลายทางระดับนานาชาติ - สรรหา new generation มาร่วมบริหารผ่านแนวคิดเมืองบ้านพอ	- ศึกษากรณีศึกษาของเมืองท่องเที่ยวต้นแบบเพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบการท่องเที่ยว ผังเมือง สิ่งอำนวยความสะดวก - เตรียมตัวด้วยแผนรองรับการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป	- แนวทางการปรับแบรนด์เมืองหัวหินต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของทุกภาคส่วน - เปลี่ยนผู้บริหารท้องถิ่นเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจกระแสโลก	- เตรียมพร้อมระบบการศึกษาและสร้างเยาวชนให้สำนึกรักบ้านเกิด
Conversation	Conversation	Conversation	Conversation
- ใช้ประโยชน์จากเรื่องราวรากฐานทางวัฒนธรรมเชื่อมโยงภาคธุรกิจและนักท่องเที่ยว	- Go or Gone และ Do or Die - ต้องรับลงมือทำทันทีเพราะมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆเกิดขึ้นอย่างมากมาย	- สร้างกระแสความต้องการด้วยพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์	- Market Positioning ของเมืองต้องชัดเจนและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 แสดงสรุปข้อเสนอแนะที่มีแนวทางการประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาด 4Cs

หน่วยงานภาครัฐ G: Government	หน่วยงานภาคเอกชน B: Business	ภาคประชาชน/ชุมชน C: Community	ภาควิชาการ/อาจารย์ A: Academic
สร้างความร่วมมือของคนในพื้นที่ทุกภาคส่วนด้วยการสร้างความตระหนักรู้ว่า “เมืองหัวหินของทุกคน - Hua Hin Charming For Everyone”	ยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองหัวหินสู่ระดับ International Destination ด้วยการใช้อยุทธศาสตร์จากส่วนประสมทางการตลาด 4Cs ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้วย	ปรับปรุงภาพลักษณ์ของเมืองท่องเที่ยวโดยการใช้ข้อมูลพื้นฐานที่ร่วมพัฒนากับนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น วางแผนยุทธศาสตร์การเติบโตของเมืองร่วมกัน อย่างบูรณาการและทันต่อพลวัตของโลก	ปรับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการตลาดเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางการแข่งขันทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ

อภิปรายผล

จากผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 เพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงท่องเที่ยวเมืองหัวหิน พบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานที่ร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว (Co-creation) เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4.0 ที่มีศักยภาพสูง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐมีระบบการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงรสนิยมและความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ Social Co-creation และ Economy Co-creation ยังสามารถสร้างความเชื่อมโยงของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวกับเรื่องราวของความต้อการ ปัญหา ค่านิยม รสนิยมของนักท่องเที่ยวตามข้อเท็จจริง และบริบทของพื้นที่ท่องเที่ยว ดังนั้นเมืองท่องเที่ยวควรมีพื้นที่ทางความคิดให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็น อุปสรรคของการใช้ข้อมูลพื้นฐานร่วมกันพัฒนากับนักท่องเที่ยว คือ การเข้าถึงการจัดการข้อมูลของนักท่องเที่ยว ดังนั้น ควรมีหน่วยงานกลางที่สามารถแชร์ข้อมูลและพัฒนาทักษะให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ตรงกับยุคแห่งข้อมูลสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ngamcachonkulkid (2016) ได้ศึกษา การเข้าใจและเข้าถึงผู้บริโภคยุค 4.0 เพื่อความสำเร็จของแบรนด์พบว่า การศึกษาผู้บริโภคยุค 4.0 ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดการตลาดยุค 1.0, ยุค 2.0 และ ยุค 3.0 จากการเป็นฝ่ายรับข้อเสนอคอยรับสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิต เจ้าของแบรนด์แบบ “Passive Consumer” มาเป็นผู้คิด ผู้ร่วมสร้างและเสนอด้วยมือตัวเอง ในลักษณะของ prosumer ที่เป็นฝ่ายรุก “Active Prosumer” ผู้บริโภคต้องการร่วมสร้าง และแบ่งปันความเป็นมืออาชีพ มีความกระตือรือร้นในการนำเทรนด์ แสวงหาสิ่งใหม่ให้ตัวเองตลอดเวลาด้วยการสร้างชิ้นใหม่ด้วยตนเอง และหาคำตอบในทุกคำถามด้วยตัวเองผ่านเครื่องมือบนสื่อออนไลน์ทุกชนิด ส่วนการเข้าถึงผู้บริโภคอาศัยกลยุทธ์การมอบผลตอบแทน และสร้างความเกี่ยวพันกับผู้บริโภค การดำเนินธุรกิจด้วยการคิดดีทำดีเพื่อสังคมส่วนรวม การสร้างปฏิสัมพันธ์และการร่วมสร้าง และการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้บริโภคกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยอาศัย CRM System เพื่อการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับแบรนด์

2. การปรับราคา และวิธีการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยว (Currency) ราคาของสินค้า และบริการทางการท่องเที่ยวเป็นไปตามกลไกตลาด เพราะมีช่วงเวลาฤดูกาลท่องเที่ยวที่อย่างชัดเจน การรับประกันเรื่องราคาที่เป็นธรรมจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เปรียบเทียบเพื่อการตัดสินใจเลือกซื้อตามคุณภาพและความพึงพอใจจะสอดคล้องกับภาพลักษณ์เมืองท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพที่เต็มใจจ่าย ดังนั้นจึงควรปรับให้เป็นราคากลาง และนักท่องเที่ยวสามารถเห็นราคาที่เปรียบเทียบกันชัดเจนก่อนการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ดังนั้นภาครัฐ และภาคเอกชนต้องบูรณาการเรื่องต้นทุนของราคา นอกจากนั้นรูปแบบของสังคมไร้เงินสดกำลังเข้าสู่เมืองท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกที่สะดวก และปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นในการเข้าถึงสินค้า และบริการ ศักยภาพของราคาที่ปรับตามวาระต่าง ๆ เป็นไปได้ยากที่สุด เพราะขาดการบูรณาการและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน หากการตั้งราคาอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม และเป็นราคากลางมาตรฐานเดียวกันที่ควบคุมโดยหน่วยงานกลาง จะเป็นการลดปัญหาการเอาเปรียบผู้บริโภค สอดคล้องกับผลการศึกษาจากต่างประเทศของ Giannopoulos, Piha, & Avlonitis (2011) ที่พบว่า ในยุคโลกาภิวัตน์แต่ละประเทศต้องแข่งขันกันเพื่อต้องการความสนใจ ความเคารพและความไว้วางใจจากผู้บริโภค นักลงทุน นักท่องเที่ยว สื่อและรัฐบาลของประเทศอื่น ๆ ประเทศที่มีแบรนด์เชิงบวก และมีความแข็งแกร่งถือเป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขันที่สำคัญในเวทีระดับนานาชาติ สรุปได้ว่า การสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวต้องพิจารณาในรูปแบบของความยั่งยืน เพื่อเป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นเรื่องยากที่จะควบคุมกลไกการตลาดเรื่องราคา จึงเป็นโอกาสที่ดีในการทำวิจัยเพื่อริเริ่มในการพัฒนา การนำไปปฏิบัติและการประเมินความสำเร็จในการสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงบวกในภาพรวมแทนการแข่งขันเรื่องราคา

3. ความร่วมมือของภาคธุรกิจ (Communal Activation) ศูนย์กลางความร่วมมือทางธุรกิจที่นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูล และเข้าถึงการดำเนินการได้โดยตรงจะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการซื้อ และการใช้บริการทางการท่องเที่ยวรวดเร็ว และตัดสินใจง่ายขึ้น อีกทั้งภาคธุรกิจที่มีหน่วยขนาดเล็กในท้องถิ่นควรได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแข่งขันในช่องทางตลาดแบบออนไลน์ การสร้างความภาคภูมิใจร่วมกันจะก่อให้เกิดความร่วมมือของภาครัฐ และภาคเอกชนในพื้นที่ผู้ประกอบการต้องปรับมาตรฐานให้ได้เท่าเทียมกันเพื่อยกระดับภาพลักษณ์ของเมือง อีกทั้งต้องมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อช่วยเหลือภาคธุรกิจรายย่อย การรวมกลุ่มสมาคมการค้าเพื่อลดความเสี่ยงในการราคาที่ไม่วางแผน และลดมุมมองเรื่องผลประโยชน์ส่วนตน โดยมองถึงผลประโยชน์ส่วนรวมที่จะเกิดขึ้นหากเกิดความร่วมมือทางธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ นักท่องเที่ยวมีความสะดวกมากขึ้นก็จะประทับใจและกลับมาเที่ยวซ้ำพร้อมทั้งบอกต่อในเชิงบวก เป็นการสร้างความประทับใจในระยะยาว และยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองหัวหินที่แท้จริง อีกทั้งยังควรรวมกลุ่มความร่วมมือ Team Hua Hin เพื่อบูรณาการกิจกรรม และอำนวยความสะดวกด้านสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว ความร่วมมือของภาคธุรกิจยังมีความจำเป็นอยู่ แต่อย่างน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการปรับแบรนด์ท่องเที่ยวและยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองหัวหิน สอดคล้องกับผลการศึกษาจากต่างประเทศของ Kasapi & Cela (2017) ที่พบว่า การศึกษาที่พยายามตรวจวัดแบรนด์ของเมืองและประเทศจากมุมมองของลูกค้าประเด็นของ "การสร้าง แบรนด์เมือง" ด้วยกลุ่มเป้าหมายที่สนใจแบรนด์จุดหมายปลายทางต้องเกิดจากความร่วมมือโดยเฉพาะภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับรู้และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

4. พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Conversation) กระแสความสนใจของนักท่องเที่ยวและพื้นที่สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญของตลาดท่องเที่ยว ดังนั้นพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ของเมืองท่องเที่ยวต้องทำให้เป็นเชิงรุกและมีเนื้อหาที่น่าสนใจเที่ยงตรงและดำเนินการควบคู่กับพื้นที่สังคมออฟไลน์ การเลือกประเภทสื่อออนไลน์ ผู้ประกอบการเอกชนรายใหญ่ที่มีความสามารถ และจัดการสื่อสังคมออนไลน์ควรมีการแบ่งปันความรู้กับผู้ประกอบการรายย่อยเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นจึงควรมีสวนกลางข้อมูลที่สร้างโดยหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโต้ภัยพิบัติกรณีนักท่องเที่ยว และนำเสนอเป็นภาพเดียวกันจากมุมมองของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับผลการศึกษาจากต่างประเทศของ da Silva Oliveira (2013) ที่พบว่า การคิดเชิงกลยุทธ์ในการสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทางมีความจำเป็นเนื่องด้วยความท้าทายที่จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวซึ่งมีการกำหนดในกลยุทธ์การสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทางอาจเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาตำแหน่งความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ และเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ดังนั้น การสื่อสารข้อความที่สอดคล้องกันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวกลายเป็นเรื่องที่สำคัญเมื่อเข้าร่วมกับเครือข่ายออนไลน์ เช่น บล็อกเกอร์ท่องเที่ยว เป็นเรื่องอันตรายหากไม่มีการออกแบบกลยุทธ์การสร้างแบรนด์จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะกลายเป็นความสับสนของภาพและเสียงจากผลลัพธ์ เช่น โลโก้ สโลแกน และวิดีโอประชาสัมพันธ์ และไม่สามารถเติมเต็มความคาดหวังของนักท่องเที่ยวได้ ความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านการตลาดจุดหมายปลายทาง และนักท่องเที่ยวควรได้รับการตอบสนองตามความต้องการซึ่งเป็นการรับรู้จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เทศบาลเมืองหัวหิน และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรนำผลการศึกษาร่วมประสมทางการตลาด 4.0 จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไปประยุกต์ใช้เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์และดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหัวหินไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวคุณภาพให้มาท่องเที่ยวเมืองหัวหินอย่างเข้าใจและใส่ใจมากขึ้น

2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานประจวบคีรีขันธ์ควรส่งเสริมด้านการตลาดให้สอดคล้องกับศักยภาพ และมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงให้เกิดการติดต่อประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล และประสบการณ์ และเพื่อเสริมศักยภาพของแบรนด์เมืองหัวหินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการตลาด และการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรนำผลการศึกษาไปประกอบการพัฒนาและวางแผนการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้เมืองหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวอันทรงคุณค่าทางทรัพยากรธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

4. ภาคประชาชน คนท้องถิ่นควรได้รับการแนะนำและเข้าถึงข้อมูลทางการตลาดเพื่อสร้างความ

ตระหนักถึงความสำคัญของเมืองหัวหินในฐานะของจุดหมายปลายทางระดับนานาชาติและสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพของแบรนด์ท่องเที่ยวระหว่างเมืองหัวหิน และเมืองท่องเที่ยวจุดหมายปลายทางที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อเป็นการเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง สภาพปัญหา และผลกระทบที่มีต่อภาพลักษณ์ของแบรนด์ นอกจากนี้ การศึกษาตัวแปรทางการตลาดอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มตลาดเป้าหมายทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ จะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย เป็นประโยชน์ต่อองค์กรหน่วยงานและธุรกิจต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามสาเหตุของการนำเสนอผลการศึกษานี้ เนื่องจากบริบทด้านการตลาด และแบรนด์เมืองท่องเที่ยวมีความแตกต่างและเปลี่ยนแปลงไปตามมิติเวลา และสภาพแวดล้อมทางการจัดการทั้งระดับจุลภาค และมหภาค โดยจะส่งผลกระทบต่อการกำหนดกรอบแผน และนโยบายของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพของแบรนด์ท่องเที่ยวเมืองหัวหินเพื่อยกระดับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแบรนด์อย่างเป็นรูปธรรม และก่อประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองหัวหิน. (2560). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2560-2562). ประจวบคีรีขันธ์: เทศบาลเมืองหัวหิน.
- ชฎาภา ตงสาลี. (2557). การรับรู้ภาพลักษณ์ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 7 (3): 1257-1264.
- เสรี วงษ์มณฑา, และ ชูชนะ เตชคณา. (2560). การตลาด 4.0 ในบริบทประเทศไทย 4.0. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 8 (15): 1-16.
- วรรณดี สุทธิธารกร. (2561). การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Data Analysis of the Qualitative Research) (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วรรณดี งามขจรกุลกิจ. (2559). การเข้าใจและเข้าถึงผู้บริโภคยุค 4.0 เพื่อความสำเร็จของแบรนด์. *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติมหาวิทยาลัยศรีปทุม*. 11, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม. 1251-1256.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Reference

- da Silva Oliveira, E. (2013). *Making Strategies in Destination Branding*. [Online] Available: https://www.rug.nl/research/portal/files/15687548/Oliveira_2013_Making_Strategies_in_Destination_Branding.pdf 20131112_6042_1b5cyvi_libre_libre.pdf [2019, February 13]

- Giannopoulos, A. A., Piha, L. P., & Avlonitis, G. J. (2011). **“Desti-Nation Branding”: what for? From the Notions of Tourism and Nation Branding to An Integrated Framework.** [Online] Available: http://www.culturaldiplomacy.org/culturaldiplomacynews/content/articles/participantpapers/2011/april/biec-roa-nua/desti-nation_branding-_antonios_giannopoulos.pdf [2019, March 11]
- Kasapi, I., & Cela, A. (2017, July). Destination Branding: A Review of the City Branding Literature. **Mediterranean Journal of Social Sciences**, 8(4), 129-142. doi:10.1515/mjss-2017-0012
- Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2017). **Marketing 4.0: Moving from Traditional to Digital.** New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (1997). **Research in Education: A Conceptual Introduction.** New York: Longman.

Translated Thai References

- Chantavanich S. (2010). **Qualitative Research Methods** (18th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Hua Hin Municipality Development Plan Committee. (2017). **Three Years Development Plan (2017-2019).** Prachuap Khiri Khan: Hua Hin Municipality. (in Thai)
- Ngamcachonkulkid W. (2016). Understanding and Reaching Consumers 4.0 for Successful Branding. **National and International Conference Sripatum University 11.** Bangkok: Sripatum University. 1251-1256 (in Thai)
- Sutthinarakorn W. (2018). **Data Analysis of the Qualitative Research.** (1st ed.). Bangkok: Siamparitut Publishing. (in Thai)
- Tongsalee C. (2014). The Perception of the Image of Hua Hin, Prachuap Khiri Khan. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 7(3), 1257-1264.
- Wongmontha, S., & Techakana J. (2017). Marketing 4.0 in the Context of Thailand 4.0. **Economics and Public Policy Journal**, 8 (15): 1-16. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวเรวิตา สายสุด

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

เลขที่ 55 อาคารเวฟเพลส ชั้น 8 ถนนวิทยุ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

Email: revita.saisud@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี วงษ์มณฑา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

เลขที่ 55 อาคารเวฟเพลส ชั้น 8 ถนนวิทยุ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

รองศาสตราจารย์ ขวลิย์ ณ ถลาง

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

เลขที่ 55 อาคารเวฟเพลส ชั้น 8 ถนนวิทยุ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

กลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจ
สั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่
Service Marketing Strategies Influencing Millennials' Buying Decision
Using Food Delivery Application

ธณัฐพล เวียงสิมมา* และจอมขวัญ สุวรรณรักษ์

คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Thanutpon Wiengsimma* and Jomkhun Suwannarak

Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Phra Nakhon

Received: May, 9 2020

Revised: June, 19 2020

Accepted: July, 2 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคในกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ และเพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคในกลุ่มมิลเลนเนียลที่เคยใช้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ในการสั่งอาหาร ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนสถิติทดสอบทีและสถิติทดสอบเอฟ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ พบว่า กลยุทธ์ทางการตลาดบริการประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 8 ปัจจัย สำหรับการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาสินค้าใหม่ มีผลต่อการตัดสินใจของเพศชายมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้ และปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: แอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ กลยุทธ์ทางการตลาดบริการ ผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

Abstract

The research aimed to study service marketing strategies influencing millennials' buying decision using food delivery application and compare service marketing strategies influencing millennials' buying decision using food delivery application classified by personal factors. The research was quantitative and the sample group included 400 millennial customers living in Bangkok who ordered foods through food delivery application. The questionnaire was used as the research instrument and the accidental sampling method was utilized to recruit the samples. Statistics for data analysis included frequency, percentage, average, standard deviation, exploratory factor analysis (EFA), analysis of variance t-test and F-test. The results revealed that service marketing strategies influencing customers' decision making consisted of 8 factors. The results of comparing the service marketing strategies influencing millennials' buying decision using food delivery application classified by personal factors were shown as follows. The gender comparison results showed that new product development strategy had more influence on males than females at the statistical significance level of .05. The results classified by educational level revealed that brand awareness factor and accuracy and complete factor were different at the statistical significance level of .05. The results classified by occupation showed that physical evidence and presentation factor and accuracy and complete factor were different at the statistical significance level of .05. The results classified by monthly income showed that physical evidence and presentation factor was different at the statistical significance level of .05.

Keywords: Food Delivery Application, Service Marketing Strategies, Millennials Consumers

บทนำ

ปัจจุบันประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีการใช้ชีวิตด้วยความเร่งรีบเนื่องจากการจราจรติดขัด ทำให้เรื่องการเดินทางเป็นเรื่องลำบาก โดยเฉพาะการออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ซึ่งในอดีตมีร้านอาหารที่ให้บริการโดยการโทรศัพท์สั่งอาหารกับคอลเซ็นเตอร์ ด้วยการแจ้งรายการอาหารที่ต้องการพร้อมระบุที่อยู่จัดส่ง แต่ส่วนใหญ่เป็นอาหารประเภทจานด่วน (Fast Food) ซึ่งมีรายการอาหารให้เลือกไม่กี่ชนิด ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีของอุปกรณ์ดิจิทัลพกพา (Digital Mobile Device) ที่เรียกว่า โทรศัพท์มือถือประเภทสมาร์ทโฟน ที่ทำหน้าที่เป็นอุปกรณ์หลักในการเชื่อมต่อสู่ระบบอินเทอร์เน็ตประตูล็อกผู้บริโภคสู่โลกออนไลน์ (Eisonkpatdee, 2016) สามารถเข้าถึงได้ง่ายใครก็สามารถเป็นเจ้าของได้ จึงส่งผลให้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่ได้เป็นแค่เพียงเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร แต่ยังนำมาใช้เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตผ่านทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ โดยเฉพาะในส่วนของแอปพลิเคชันที่ได้ถูกพัฒนามาเพื่อเป็นตัวกลางในการสั่งอาหารมารับประทานในที่พักอาศัย

ที่ให้ความสะดวกสบาย ไม่ต้องเดินทาง และมีประเภทร้านอาหารให้เลือกมากกว่าในอดีต เช่น ร้านอาหารทั่วไป ร้านอาหารริมบาทวิถี และจากผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในไทยปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) พบว่า คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 10 ชั่วโมง 5 นาทีต่อวัน (Electronic Transactions Development Agency, 2019) โดยช่วงอายุที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันสูงที่สุด คือ กลุ่มมิลเลนเนียล (Generation Millennials) หรือ Gen Y คนกลุ่มนี้อยู่ในทั้งช่วงท้ายของวัยเรียนมหาวิทยาลัย และเป็นวัยทำงาน ซึ่งจะกลายเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกำลังหลักในอนาคตในการซื้อสินค้า ในปัจจุบันนี้กลุ่มผู้บริโภคที่ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญมากที่สุด ในทวีปเอเชียมีประชากรกลุ่มมิลเลนเนียล มากที่สุดด้วยจำนวนมากกว่า 1 พันล้านคน คิดเป็นร้อยละ 86 (Department of Mental Health, 2019) และจากข้อมูลผู้ใช้บริการของแอปพลิเคชัน GET (Lerksirinukul, 2020) โดยกลุ่มผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน GET ในส่วนของฟู้ดเดลิเวอรี่ มากที่สุด 51% คือผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

แอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่เป็นแอปพลิเคชันที่เป็นตัวกลางที่จะทำการจัดส่งอาหารจากร้านอาหารไปถึงมือผู้บริโภค จากความนิยมของผู้บริโภคต่อธุรกิจการจัดส่งอาหารไปยังแหล่งที่พัก สะท้อนให้เห็นได้จากผลสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (Kasikorn Research Center, 2019) พบว่า มูลค่ารวมของธุรกิจการจัดส่งอาหาร ปี 2562 ที่คาดว่าจะอยู่ที่ 33,000-35,000 ล้านบาท โตต่อเนื่องราว 14% จากปี 2561 คิดเป็นสัดส่วน 8% ของมูลค่าธุรกิจร้านอาหารของประเทศไทยในปี 2562 ซึ่งผลสำรวจยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63 คิดว่า การมีบริการส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันประเภทต่าง ๆ ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของตน โดยทำให้เปลี่ยนมาใช้บริการส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการออกไปนั่งรับประทานอาหารนอกบ้านลดน้อยลงอีกด้วย ซึ่งจากผลการสำรวจของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Transactions Development Agency, 2020) ได้สำรวจพฤติกรรมทางออนไลน์ เรื่อง “การใช้บริการ Online Food Delivery ของคนไทย” พบว่าผู้บริโภคอายุ 19-38 ปี เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีการใช้บริการส่งอาหารอาหารออนไลน์มากที่สุดถึง 51.09% โดยเลือกสั่งผ่าน Platform หรือแอปพลิเคชัน (Application) ที่เป็นตัวกลางในการช่วยส่งอาหารมากที่สุดถึง 88.47%

จากความสำคัญ สถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มการใช้แอปพลิเคชันส่งอาหารเป็นที่นิยมเป็นอย่างมากในผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลจากพฤติกรรม และรูปแบบการใช้บริการร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่เปลี่ยนไปจากเดิม รวมทั้งการพัฒนาแอปพลิเคชันส่งอาหารที่ทำให้การใช้งานง่าย สะดวก ทุกที่ เกือบทุกเวลา ประกอบกับส่วนแบ่งการตลาดของธุรกิจการจัดส่งอาหารที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา เรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้ในการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ให้เหมาะสมกับรูปแบบร้านอาหาร และนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้ธุรกิจร้านอาหารสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทำให้เกิดรายได้และสร้างความยั่งยืนให้แก่ธุรกิจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่

2. เพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดบริการมีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (7Ps)

การตลาด หมายถึง กระบวนการวางแผนและปฏิบัติโดยอาศัยแนวคิด การกำหนดราคา การส่งเสริมการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้าและบริการเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนที่สามารถสนองความต้องการของบุคคลและวัตถุประสงค์ขององค์กร (Kotler and Armstrong, 2004)

การตลาดบริการ คือ รูปแบบกิจกรรมทางการตลาดที่เป็นการนำเสนอสินค้า ที่มีลักษณะที่สามารถจับต้องได้ หรือจับต้องไม่ได้ แต่บริการเป็นพฤติกรรม การกระทำ (Kitlerpthairot, 2013) หรือการปฏิบัติการซึ่งสามารถจำแนกถึงความแตกต่างโดยทั่ว ๆ

Terakaunrot (2003) กล่าวว่า องค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ นั้น มีความแตกต่างจากส่วนประสมทางการตลาดในธุรกิจสินค้าทั่วไปที่ประกอบด้วย 4P โดยเพิ่มเติม ส่วนที่เกี่ยวข้องกับให้บริการที่ผู้บริโภคสามารถสัมผัสและรู้สึกได้ ดังนั้น ส่วนประสมการตลาดบริการ 7Ps ในการกำหนด

ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ 7Ps (Serirat,S et al., 2003 Quoted in Lakphanphakdee, 2017) เมื่อนำมาปรับใช้ในการให้บริการส่งอาหารเดลิเวอรี่ ประกอบไปด้วย 1. ด้านผลิตภัณฑ์ ที่ให้ความสำคัญในเรื่อง ของรสชาติ คุณภาพอาหาร และความหลากหลายของเมนูที่ขาย 2. ด้านราคา เช่น ราคาอาหาร ค่าจัดส่ง ที่เน้นเรื่องความคุ้มค่าของอาหารเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายเพื่อแลกกับสินค้าและบริการ 3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น ช่องทางการให้บริการที่ร้านหรือบริการส่งถึงที่ โดยผ่านทางแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่หลายบริษัท 4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ตัวอย่างเช่น ส่วนลดค่าอาหารของแถม การสะสมคะแนนในการใช้งาน การโฆษณาทางช่องทางต่างๆ 5. ด้านบุคคล ซึ่งเป็นในที่เกี่ยวข้องกับการบริการของพนักงาน ทักษะ รวมถึงการบริหารพนักงาน 6. ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ตัวอย่างเช่น รูปแบบลักษณะหน้าตาของบรรจุภัณฑ์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง และการแต่งกายของพนักงานส่งอาหาร 7. ด้านกระบวนการ ที่ประกอบขั้นตอน การให้บริการตั้งแต่ก่อนรับบริการ ขณะรับบริการจนถึงหลังรับบริการ ศูนย์ให้บริการลูกค้า รวมถึงช่องทางในการชำระเงินแบบต่าง ๆ เป็นต้น

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล และพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

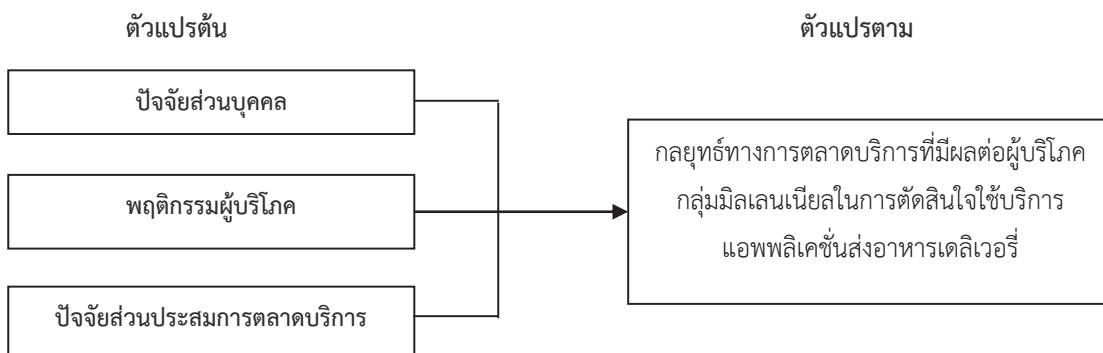
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล คือ คนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2523-2539 มีอายุระหว่าง 24-40 ปี ณ ปี พ.ศ. 2563 (PwC and the University of Southern California and the London Business School, 2013) โดยเป็นกลุ่มคนที่เกิดหลัง เจเนอเรชันเอกซ์ (Generation X) แต่เกิดก่อน เจเนอเรชันแซด (Generation Z) คนกลุ่มมิลเลนเนียลจะเติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้สามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีความเป็นตัวของตัวเองสูง สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดี มีความเป็นสากล เปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติ ชอบความสะดวกสบาย มีเทคโนโลยีพกพา และยังเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในปี 2561 (Electronic Transactions Development Agency, 2019)

2.2 พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง ลำดับขั้นตอนการแสดงออกในกระบวนการของลูกค้านับตั้งแต่ก่อนเลือกซื้อสินค้าหรือการบริการจนถึงหลังเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หรือการบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และตอบสนองความต้องการของครัวเรือน หรือองค์กร ซึ่งผู้บริโภคที่มีความต้องการที่แตกต่างกันในลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการกิน และความรู้สึนึกคิดของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลให้มีการซื้อการบริโภคสินค้าและบริการหลาย ๆ ชนิดที่แตกต่างกัน (Thippala, 2012)

3. แนวคิดเกี่ยวกับแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่

แอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ เป็นแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์สมาร์ทโฟนที่ให้บริการสั่งอาหารและทำการจัดส่งอาหารถึงที่ โดยตัวแอปพลิเคชันเป็นรูปแบบธุรกิจ แพลตฟอร์ม ที่เป็นตัวกลางทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย B2C (Business-to-Consumer) โดยแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่จัดอยู่ในรูปแบบ ที่เรียกว่า ทรานซัคชันแพลตฟอร์ม (Transaction Platform) (Peter C. Evans, 2016) แม้ว่าตัวแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่จะไม่ได้เป็นเจ้าของร้านอาหารและเครื่องดื่ม แต่เจ้าของแพลตฟอร์ม ที่สร้างปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนกันบน แพลตฟอร์ม จะได้รับรายได้จากค่าธรรมเนียมค่าบริการที่เกิดขึ้นจากผู้ให้บริการที่จ่ายให้กับผู้ให้บริการ (Thanyarattakul, 2018)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคในกลุ่มมิลเลนเนียลที่เคยใช้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ในการสั่งอาหาร ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวนประชากรที่มีอายุระหว่าง 24-40 ปี ที่มีชื่ออยู่ใน

ทะเบียนบ้านในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนประมาณ 1,364,017 คน (Department of Provincial Administration, 2019) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร (Sinjaru, 2017 : 46) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนยอมรับได้ ไม่น้อยกว่า $\pm 5\%$ ตามการคำนวณตามสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง, N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัยในที่นี้คือ จำนวนประชากรที่มีอายุระหว่าง 24-40 ปี ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดกรุงเทพมหานคร, e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า โดยที่มีระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร} \quad n &= \frac{1,364,017}{1+1,364,017(0.05)^2} \\ &= 399.88 \text{ ดังนั้นจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเท่ากับ 400 คน} \end{aligned}$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) กลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้อาพพลีเคชั่นส่งอาหารเดลิเวอรี่ของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 11 ข้อ ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ มีข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (Sinjaru, 2017: 75)

<u>ระดับการตัดสินใจ</u>	<u>ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ</u>
มากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยค่าการตัดสินใจ กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้ (Sinjaru, 2017: 75)

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	แปลความว่า	มีการตัดสินใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	แปลความว่า	มีการตัดสินใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	แปลความว่า	มีการตัดสินใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	แปลความว่า	มีการตัดสินใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	แปลความว่า	มีการตัดสินใจน้อยที่สุด

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นำแบบสอบถามพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยง (Validity) ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ที่ได้มีค่าอยู่ที่ 0.93 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 40 ชุด แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทั้งชุด ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.873 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับจริงไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลที่เลือกใช้งานแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ ด้วยการส่งลิงค์ (Link) ที่เชื่อมโยงเว็บไซต์แบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยระบบ Google Form โดยทำการส่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และมีการตรวจสอบคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาทำแบบสอบถามโดยใช้คำถามคัดกรอง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยายตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติบรรยาย ดังนี้

5.1.1 การคำนวณข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้วิธีหาค่าความถี่แล้วสรุปผลเป็นคำร้อยละ

5.1.2 การคำนวณข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้วิธีหาค่าความถี่แล้วสรุปผลเป็นคำร้อยละ

5.1.3 การคำนวณข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิเคราะห์ปัจจัย โดยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ดังนี้

5.2.1 การตรวจสอบตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยใช้เทคนิค Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เพื่อวัดความเหมาะสมของข้อมูล

5.2.2 การสกัดปัจจัย (Factor Extraction) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) โดยกำหนดค่า Eigenvalue ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป

5.2.3 การหมุนแกนปัจจัย ใช้วิธีการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

5.2.4 ตัวแปรแต่ละตัวในปัจจัยต้องมีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.55 ขึ้นไป (Hair et al., 1995)

5.2.5 ปัจจัยแต่ละตัวต้องมีตัวแปรสังเกตอยู่ในปัจจัยนั้น ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

5.2.6 กำหนดชื่อปัจจัยรวมจากตัวแปรสังเกตได้หลายๆ ตัวที่ร่วมกันชี้วัดการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ แต่ละปัจจัย

5.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติ t-test สำหรับสถานภาพด้านเพศ และใช้สถิติ F-test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) สำหรับตัวแปรระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กรณีพบว่าผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้สูตรตามวิธีของ LSD

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติบรรยาย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลที่ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ย 18,000-25,000 บาทต่อเดือน

1.2 พฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลที่ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้งานแอปพลิเคชัน Grab มากที่สุด มีความถี่ในการใช้งาน น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ มีจำนวนรายการสั่ง 2 รายการต่อครั้ง เลือกสั่งอาหารประเภท สตรีทฟู้ด มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 100-350 บาท นิยมสั่งอาหารในช่วงเย็น (17.01-22.00 น.) เลือกสั่งอาหารมารับประทานที่พักอาศัย สั่งอาหารมารับประทานกับเพื่อน ตนเองเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการสั่งอาหาร เหตุผลที่สั่งอาหารเดลิเวอรี่ คือ มีความสะดวกสบายไม่ต้องเดินทาง และเลือกชำระเงินด้วยเงินสด

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริโภคเห็นว่าปัจจัยทั้งหมดมีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารอยู่ในระดับมาก 50 ตัวแปร โดยตัวแปรด้านได้รับอาหารและเครื่องดื่มครบถ้วนตามรายการที่สั่ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ของพนักงานส่งอาหาร และสามารถชำระเงินได้หลายช่องทาง ในค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ส่วนตัวแปรด้านมีรายการเมนูอาหารและเครื่องดื่มพิเศษที่ขายเฉพาะในแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัย โดยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ

2.1 การตรวจสอบความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยด้วย Kaiser-Meyer-Olkin

(KMO) และ Bartlett's Test โดยนำข้อมูลตัวแปรทั้งหมด 50 ตัวแปร มาทำวัดความเหมาะสม ผลการวัดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวัดความเหมาะสมของปัจจัยด้วย KMO and Bartlett's Test

KMO and Bartlett's Test			
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.			.952
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square		15318.397
	Df		1225
	Sig.		.000

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ค่า KMO เท่ากับ 0.952 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ค่า 1 (Kerlinger, 1986 quoted in Pinyo, 2018) สรุปได้ว่า ตัวแปรทั้ง 50 ตัวแปร มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย ส่วนค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 15318.397 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ปัจจัยได้

การหาค่าความร่วมกัน (Communalities) ค่าความร่วมกัน เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหนึ่งกับตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือ มีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ของตัวแปร ($0 < \text{ค่าความร่วมกัน} < 1$) ถ้าค่าความร่วมกัน = 0 แสดงว่าตัวแปรนั้น ๆ ไม่สามารถอธิบายค่าความผันแปรของตัวแปรได้ แต่ถ้าค่าความร่วมกัน = 1 แสดงว่าตัวแปรนั้น ๆ สามารถอธิบายค่าความผันแปรของตัวแปรได้ทั้งหมด ค่า Initial Communality จากวิธีสกัดปัจจัยหลักจะกำหนดให้ค่า Initial communality ของตัวแปรทุกตัวเป็น 1 จากผลการหาค่ารวมกันตัวแปรทุกตัวมีค่า Initial Communality เป็น 1

2.2 ผลการสกัดปัจจัย ผลการวิเคราะห์การหาค่า Extraction Communality ของตัวแปร หลังจากที่ได้สกัดปัจจัยแล้ว พบว่า ค่า Extraction Communality ของตัวแปร ทั้ง 50 ตัวแปร มีค่าสูงกว่า 0.5 ทุกตัวแปร จึงมีความเหมาะสมสามารถจัดอยู่ในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้ชัดเจน

2.3 ผลการหมุนแกนปัจจัย

การหาค่าความแปรปรวน (Total Variance Explained) เพื่อดูการเกาะกลุ่มของตัวแปร โดยเลือกสกัดปัจจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยหลัก ร่วมกับการหมุนแกนแบบตั้งฉาก ด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ โดยตั้งเกณฑ์ การพิจารณาปัจจัย คือ ปัจจัยนั้นต้องมีค่าความผันแปร (Eigenvalue) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป และตัวแปรแต่ละตัวในปัจจัยต้องมีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.55 ขึ้นไป (Hair et al., 1995) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติสำหรับแต่ละปัจจัยทั้งก่อนและหลังการสกัดปัจจัย

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared			Rotation Sums of Squared		
				Loadings			Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	21.977	43.955	43.955	21.977	43.955	43.955	6.471	12.943	12.943
2	2.537	5.073	49.028	2.537	5.073	49.028	5.487	10.975	23.917
3	2.259	4.518	53.546	2.259	4.518	53.546	4.576	9.151	33.069
4	1.635	3.270	56.816	1.635	3.270	56.816	4.197	8.395	41.464
5	1.539	3.078	59.894	1.539	3.078	59.894	3.667	7.334	48.798
6	1.176	2.353	62.247	1.176	2.353	62.247	3.600	7.201	55.999
7	1.105	2.210	64.457	1.105	2.210	64.457	3.006	6.012	62.011
8	1.034	2.068	66.524	1.034	2.068	66.524	2.257	4.514	66.524
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
50	.102	.205	100.000						

จากตารางที่ 2 แสดงผลสถิติทั้งก่อนและหลังการสกัดปัจจัย โดยวิธีสกัดปัจจัยหลัก จากการวิเคราะห์สามารถจำแนกได้ กลุ่มর্থทางการตลาดบริการได้ 8 ปัจจัย ซึ่งทุกปัจจัยมีค่าความผันแปร มากกว่า 1 และร้อยละความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 66.52 สามารถกำหนดชื่อปัจจัยที่ได้โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่อยู่ในปัจจัยนั้น ๆ และเรียงลำดับปัจจัยตามค่าผลรวมความแปรปรวนรวมจากมากไปน้อย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านการใช้งาน (Usability Factor) ประกอบไปด้วย 10 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย คือ มีศูนย์บริการลูกค้า (Customer Service) เพื่อแจ้งปัญหาในการใช้งาน แอปพลิเคชัน การให้คะแนนเพื่อจัดลำดับร้านอาหารหลังใช้บริการเสร็จ การรีวิวการใช้งาน หรือบอกต่อผู้อื่นได้ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มเติมส่วนผสมหรือการปรับเปลี่ยนรสชาติอาหาร การให้คะแนนเพื่อจัดลำดับพนักงานส่งอาหารหลังใช้บริการเสร็จ หลังจากส่งอาหารทางเดลิเวอรี่แล้วท่านจะไปใช้บริการที่ร้านอาหารที่เคยสั่ง สามารถชำระเงินได้หลากหลายช่องทาง การสามารถเพิ่มหรือลดรายละเอียดของเมนูที่สั่งได้ การแสดงรูปภาพของเมนูอาหารที่น่ารับประทานในแอปพลิเคชัน และใช้กระเป๋าหรือกล่องรักษาอุณหภูมิสำหรับใส่อาหารขณะจัดส่งอาหาร

ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านความคุ้มค่า (Factors of Goods Value and Price) ประกอบไปด้วย 6 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย คือ ราคาจัดส่ง (ไม่รวมค่าอาหาร) ในแอปพลิเคชันมีความคุ้มค่า ราคาอาหารรวมค่าจัดส่งมีความคุ้มค่า ปริมาณอาหารคุ้มกับราคาที่จ่าย ราคาอาหาร (ไม่รวมค่าจัดส่ง) ในแอปพลิเคชันมีความคุ้มค่า ราคาอาหารที่ขายหน้าร้านกับในแอปพลิเคชันมีราคาเท่ากัน และอัตราราคาอาหารในแอปพลิเคชันเป็นราคาปัจจุบัน

ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Factors of Physical Evidence and Presentation) ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย คือ การแพ็คเกจอาหารจากร้านอาหารมีความเหมาะสม และอาหารที่จัดส่งมาส่งในสภาพสมบูรณ์

ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้ (Brand Awareness Factors) ประกอบไปด้วย 4

ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย คือ เป็นร้านอาหาร ที่ได้รับการรีวิวจากสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ (Facebook, Instagram, Page) ร้านอาหารมีการประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่างๆ อยู่เสมอ (Facebook, Instagram, ป้ายโฆษณา) เป็นร้านอาหารที่ได้รับการแนะนำจากแอปพลิเคชัน และใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีโลโก้ของร้านอาหาร

ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน (Accuracy and Complete Factors) ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ ได้รับอาหารและเครื่องดื่มครบถ้วนตามรายการที่สั่ง และความถูกต้องของสถานที่จัดส่งอาหาร

ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยในการจัดการการขาย (Sales Management Factors) ประกอบไปด้วย 3 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย คือ การส่งอาหารในช่วงเทศกาลหรือวันพิเศษมีผลต่อความรวดเร็วในการจัดส่งอาหาร การจัดพนักงานให้บริการอาหารที่สั่งผ่านแอปพลิเคชัน แยกกับพนักงานให้บริการในร้าน มีผลต่อความรวดเร็วในการจัดส่งอาหาร และการส่งอาหารในช่วงเทศกาลหรือวันพิเศษ มีผลต่อการได้รับอาหารและเครื่องดื่มครบถ้วนตามรายการที่สั่ง

ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย (Sales Promotion Factors) ประกอบไปด้วย 3 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย คือ มีการจัดโปรโมชั่นส่วนลดค่าอาหาร มีการจัดโปรโมชั่นแจกแถม (ซื้อ 1 แถม 1) และมีการจัดโปรโมชั่นส่วนลดค่าจัดส่งอาหาร

ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านการพัฒนาสินค้าใหม่ (New Product Development Factors) ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ ความหลากหลายของเมนูที่ขายในแอปพลิเคชันของ และมีรายการเมนูอาหารและเครื่องดื่มพิเศษที่ขายเฉพาะในแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคกลุ่ม milenials ในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

โดยมีสมมติฐานทางสถิติเพื่อการทดสอบ ดังนี้

สมมติฐาน H_0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันไม่มีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ที่ต่างกัน

สมมติฐาน H_1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ที่ต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบ มีดังต่อไปนี้

3.1 จำแนกตามเพศ ภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาสินค้าใหม่ เพศชายมีการตัดสินใจในการสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้ และปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้ LSD มาวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้แตกต่างกัน 3 คู่ ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. ให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกัน 4 คู่ ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีการศึกษาระดับ ม.6 หรือ ปวช. ให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ตามลำดับ และผู้บริโภคที่มีการ

ศึกษาระดับปริญญาเอก ให้ความสำคัญ มากกว่าผู้บริโภครที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ตามลำดับ

3.3 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้ LSD มาวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ แตกต่างกัน 5 คู่ ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพรับจ้างอิสระ ต่อมาผู้บริโภคที่มีอาชีพข้าราชการให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพรับจ้างอิสระ ตามลำดับ ส่วนผู้บริโภคที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และธุรกิจส่วนตัวให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพรับจ้างอิสระ สำหรับปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน พบว่า แตกต่างกัน 4 คู่ ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพธุรกิจส่วนตัวให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพรับจ้างอิสระ ผู้บริโภคที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว

3.4 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้ LSD มาวิเคราะห์ พบว่า แตกต่างกัน 4 คู่ ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีรายได้ 10,000 บาท หรือต่ำกว่า ให้ความสำคัญมากกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้ 18,001-25,000 บาท และ 25,001-32,000 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้บริโภคที่มีรายได้ตั้งแต่ 32,001 บาทขึ้นไป ให้ความสำคัญกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้ 18,001-25,000 บาท และ 25,001-32,000 บาท ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลที่ใช้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ย 18,001-25,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buntanapeerat (2017) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุเฉลี่ย 26-30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน

2. ด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลที่ใช้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ Grab มีความถี่ในการใช้งาน น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวนรายการอาหารที่สั่ง 3 รายการต่อการสั่ง โดยจะเลือกสั่งอาหารประเภทสตรีทฟู้ด มากที่สุด ค่าใช้จ่ายในการสั่งเฉลี่ย 100-350 บาท เลือกสั่งอาหารในช่วงเย็น (17.01-22.00 น.) สั่งอาหารมารับประทานที่พักอาศัย เลือกสั่งมารับประทานกับเพื่อน โดยคนที่มียัทธิพลต่อการสั่งอาหารมากที่สุดคือ ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kieniam and Rajkulcha (2019) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการสั่งอาหารเดลิเวอรี่ในช่วงเวลา 18.01-21.00 น. โดยจำนวนเงินในการใช้บริการ 101-500 บาท/ครั้ง แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการใช้บริการ คือ โฆษณา/สื่อประชาสัมพันธ์ บุคคลที่มีอิทธิพลในการใช้บริการ คือ ตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiangta (2017) พบว่าผู้บริโภคมีความถี่ในการใช้งานแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ 1-3 ครั้งต่อเดือน และในการใช้สั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันทำให้ไม่ต้องเดินทางไปที่ร้าน รวมทั้งยังมีการบริการส่งที่รวดเร็ว

3. ผลจากการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล ในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ โดยตัวแปรที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การได้รับอาหารและเครื่องดื่มครบถ้วนตามรายการที่สั่ง แสดงให้เห็นว่าในการสั่งอาหารเดลิเวอรี่นั้นร้านอาหารต้องมีวิธีการ หรืออุปกรณ์มาช่วยในการจัดการในร้านเพื่อลดความผิดพลาดที่จะเกิดในลำดับรองซึ่งผู้บริโภคให้ความสำคัญเท่ากันคือ ความซื่อสัตย์ของพนักงานส่งอาหาร เช่น เรื่องราคาอาหาร ความครบถ้วนของอาหาร เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sombultawae (2018) พบว่า ในปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือ มีความสำคัญในเรื่องการบริการที่ไม่ขาดตกบกพร่องมากที่สุด และในปัจจัยด้านการให้ความมั่นใจ พบว่า การที่พนักงานมีพฤติกรรมที่เหมาะสมจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในการให้บริการได้

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ พบว่า กลยุทธ์การตลาดบริการประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 8 ปัจจัย เรียงตามความแปรปรวนร่วมจากมากไปน้อย ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านการใช้งาน ปัจจัยกลุ่มนี้จะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของผู้บริโภครวมถึงระบบการทำงานของแอปพลิเคชัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kedah, Z (2015) ผลการศึกษา พบว่า สิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าได้ คือ คุณภาพของเว็บไซต์ที่ใช้ในการสั่งอาหาร การใช้งานที่สะดวก ความปลอดภัยในการชำระเงิน เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจที่สามารถนำไปสู่ความภักดีของลูกค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kieniam and Rajkulcha (2019) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค ได้แก่ การมีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย ความปลอดภัยในการใช้งาน และกระบวนการรับคำสั่งซื้อตลอดจนถึงการจัดส่ง

4.2 ปัจจัยด้านความคุ้มค่า เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับราคาสินค้าและค่าบริการ และเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคคาดหวังในการใช้บริการสั่งอาหารเดลิเวอรี่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuayradom (2018) พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องราคา โดยให้ความสำคัญกับราคาที่ถูกกว่าเจ้าอื่นๆ หากราคาสูงก็จะส่งผลให้การซื้อน้อยลง สอดคล้องกับ Parnmak and Kananukul (2018) ปัจจัยด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยความต้องการซื้อสินค้านั้นขึ้นอยู่กับราคาที่ผู้บริโภคยอมรับได้ และสอดคล้องกับ Phansaita et al. (2018) ด้านราคาการตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้ ทั้งกับคู่แข่งทางตรงและทางอ้อมคำนึงถึงต้นทุนตั้งราคาที่สมเหตุสมผล คำนึงถึงความสามารถในการซื้อของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย

4.3 ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของอาหารเมื่อส่งถึงผู้บริโภครวมถึงลักษณะการแพ็คเกจอาหารที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suebsangat (2014) พบว่า บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในการบรรจุอาหารจะมีผลต่อการสร้างความประทับใจเมื่อลูกค้าได้รับสินค้าแล้วอาหารที่บรรจุมาอยู่ในสภาพสมบูรณ์ไม่หกเสียหาย หากการจัดรูปแบบอาหารและบรรจุภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมกับประเภทอาหารจะส่งผลต่อลักษณะที่ดีของอาหารเมื่อส่งถึงลูกค้า

4.4 ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของร้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phansaita et al. (2018) พบว่า การโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภคได้รู้จักร้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangthongjai (2017) พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เปิดรับสื่อดั้งเดิมจาก การบอกต่อของเพื่อนคนรู้จัก ป้ายโฆษณาต่าง ๆ และจากสื่อ

ใหม่ เช่น Facebook Line เป็นต้น ร้านควรต้องเลือกสื่อที่หลากหลายในการทำการสื่อสารทางการตลาดไม่ใช่แค่สื่อใดสื่อหนึ่ง

4.5 ปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับความถูกต้องของสินค้าและสถานที่จัดส่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sombultawae (2018) พบว่าปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือ เป็นปัจจัยที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด ในเรื่องของการบริการที่ไม่ขาดตกบกพร่องครบถ้วนของสินค้า รวมถึงการที่พนักงานให้บริการได้ตรงตามหน้าที่และข้อตกลง

4.6 ปัจจัยในการจัดการการขาย โดยประกอบไปด้วยตัวแปร การสั่งอาหารในช่วงเทศกาลหรือวันพิเศษมีผลต่อความรวดเร็วในการจัดส่งอาหาร การจัดพนักงานให้บริการอาหารที่สั่งผ่านแอปพลิเคชันแยกกับพนักงานให้บริการในร้านมีผลต่อความรวดเร็วในการจัดส่งอาหาร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการการทำงานภายในร้านให้เกิดความรวดเร็วในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Phansaita et al. (2018) พบว่าร้านอาหารควรมีการพัฒนาแบบการให้บริการที่รวดเร็ว ให้ความสะดวกสบายกับผู้บริโภค การออกแบบกระบวนการสั่งอาหารถึงกระบวนการรับอาหารให้ใช้เวลาให้น้อยที่สุดเพื่อเพิ่มจำนวนลูกค้าที่เข้ารับบริการ กระบวนการสั่งอาหารมีลำดับขั้นตอนที่ง่ายและสะดวก การให้บริการที่รวดเร็วและมีมาตรฐาน

4.7 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดเพื่อเพิ่มยอดขาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangthongjai (2017) พบว่า การจัดโปรโมชั่นหรือการให้ส่วนลดต่างๆ มีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหาร ร้านอาหารควรทำให้ผู้บริโภครู้สึกคุ้มค่ามากกว่าที่ต้องเสียเงินและเสียเวลาเดินทางออกไปซื้อเอง อีกทั้งการที่มีส่วนลดยังสร้างแรงดึงดูดให้ผู้บริโภครายใหม่หันมาทดลองสั่งอาหารจากแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่

4.8 ปัจจัยด้านการพัฒนาสินค้าใหม่ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับความหลากหลายของเมนูที่ขายรวมถึงเมนูพิเศษตามเทศกาลต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lakphanphakdee (2017) พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ บริการ และการจัดส่ง ส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจสั่งอาหารมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ารายการอาหารที่มีความหลากหลาย ไม่จำเจ มีอาหารให้เลือกหลากหลาย รสชาติถูกปาก มีผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารรูปแบบดังกล่าว

5. การเปรียบเทียบกลยุทธ์การตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลในการตัดสินใจสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

5.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาสินค้าใหม่ เพศชายมีการตัดสินใจในการสั่งอาหารจากร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารเดลิเวอรี่ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากผู้บริโภคเพศชายในกลุ่มกลุ่มมิลเลนเนียล กล้าทดลองเลือกซื้อสินค้า และมีการศึกษาหาข้อมูลสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใหม่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pongtanalert et al. (2017) พบว่า ผู้บริโภคเพศชาย จะมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่สนใจนั้น มีการเปรียบเทียบ ประเมินสินค้าแต่ละรุ่นแต่ละแบรนด์อย่างรอบด้าน และสอดคล้องกับ Parnmak and Kananukul (2018) พบว่า ลูกค้าที่มีเพศต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการสั่งอาหาร ทั้งด้านประเภทอาหารที่สั่ง ความถี่ในการใช้บริการ และช่วงเวลาที่ใช้บริการ

5.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้ และปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongvanij (2017) พบว่า ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจเลือกใช้สินค้าและบริการที่แตกต่างกัน

เนื่องจากผู้บริโภคมีการรับรู้ข้อมูลหรือประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวอย่างเพียงพอ ถ้าทางร้านสามารถให้บริการที่สมเหตุสมผล มีความถูกต้องครบถ้วน ผู้บริโภคก็จะเกิดความพึงพอใจและเลือกใช้บริการต่อไป

5.3 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buntanapeerat (2017) พบว่า ปัจจัยด้าน อาชีพ ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกสั่งอาหารทางออนไลน์ของผู้บริโภค ในด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล และด้านกระบวนการ ที่แตกต่างกัน

5.4 จำแนกตามรายได้เฉลี่ย พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattanavijit (2018) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน ให้ความสำคัญใน ด้านคุณภาพอาหาร ด้านคุณภาพบริการ และด้านความไว้วางใจที่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริโภคมีข้อมูลหรือประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว จึงสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการได้ตามรายได้ที่พึงมี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการร้านอาหารที่ให้บริการเดลิเวอรี่ผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ จากการวิจัยโดยยกตัวอย่างกลยุทธ์ทางการตลาดบริการในบางปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการใช้งาน ในการเข้าให้บริการผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการเลือกให้บริการเดลิเวอรี่กับแอปพลิเคชันที่มีระบบงานใช้งานที่เสถียร และมีการบริการให้คำแนะนำ รวมถึงการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี จะมีผลต่อจำนวนการใช้บริการของผู้บริโภค และความสะดวกในการทำงานของร้าน

2. ปัจจัยด้านความคุ้มค่า ควรให้ความสำคัญในเรื่องการตั้งราคาขายของอาหารที่ขายผ่านแอปพลิเคชันให้ผู้บริโภคที่สั่งอาหารรู้สึกคุ้มค่ากับคุณภาพของอาหารและปริมาณเมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่จ่าย เพราะผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลกับร้านอื่น ๆ ได้

3. ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ในการให้บริการเดลิเวอรี่เนื่องจากอาหารจะต้องถูกขนส่งโดยพนักงานส่งอาหารจากทางแอปพลิเคชัน ดังนั้นร้านอาหารควรให้ความสำคัญกับการแพ็คเกจอาหาร รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ ให้เหมาะสมกับการขนส่งเพื่อให้เมื่ออาหารหรือเครื่องดื่มถึงมือผู้บริโภคจะยังคงลักษณะที่เหมาะสม โดยผู้บริโภคในผู้บริโภคที่มีรายได้สูงกับผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำ และผู้ที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา กับอาชีพรับราชการ ทั้ง 4 กลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ มากกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้ปานกลาง และผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ

4. ปัจจัยด้านการสร้างการรับรู้ การโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้บริโภครู้จักร้าน ควรทำหลากหลายช่องทางทั้งออฟไลน์ เช่น ป้ายโฆษณา การใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีโลโก้ของร้าน และออนไลน์ เช่น Facebook, Line เป็นต้น รวมถึงเมื่อเข้าร่วมกับแอปพลิเคชันเดลิเวอรี่แล้วได้เป็นร้านค้าแนะนำก็ยังสามารถทำให้ผู้บริโภครู้จัก และเพิ่มยอดขายของร้านมากขึ้น โดยในการสร้างการรับรู้ การโฆษณาทางช่องทางต่างๆ ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษามัธยมปลายหรือเทียบเท่าจะให้ความสนใจต่อการตัดสินใจมากกว่าผู้บริโภคในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า

5. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย การที่ร้านอาหารมีการจัดโปรโมชั่นส่วนลด หรือมีของแถม เพื่อช่วยสร้างยอดขายการสั่งซื้อ และเพิ่มจำนวนการสั่งซื้อ และยังสามารถดึงดูดผู้บริโภคกลุ่มใหม่ให้มาทดลองสั่งอาหารจากร้าน

6. ปัจจัยด้านการพัฒนาสินค้าใหม่ ร้านอาหารควรให้ความสำคัญกับเมนูที่ขายในร้านที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ และมีการพัฒนาเมนูใหม่ออกมาอย่างสม่ำเสมอ ด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล ชอบค้นหาสิ่งใหม่อยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้บริโภคเพศชายจะให้ความสำคัญกับมีสินค้าใหม่เมนูอาหารใหม่ และยังมีการค้นหาข้อมูล มากกว่าผู้บริโภคเพศหญิง

7. ปัจจัยด้านความถูกต้องและครบถ้วน ผู้ประกอบการร้านอาหารต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความครบถ้วน และถูกต้องของรายการอาหารที่ผู้บริโภคสั่งก่อนจะส่งให้พนักงานส่งอาหารเพราะในการให้บริการเดลิเวอรี่ถ้าเมื่ออาหารไปส่งถึงผู้บริโภคแล้วรายการอาหารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนจะเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ไม่ดีให้แก่ผู้บริโภค โดยจากผลการศึกษาในผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาสูงจะยังให้ความสำคัญกับด้านความถูกต้องครบถ้วนมาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล ที่มีอายุ 24-40 ปี ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษากับกลุ่มผู้บริโภคในกลุ่มอื่น ๆ ที่มีอายุมากกว่า และน้อยกว่ากลุ่มมิลเลนเนียล เพราะในช่วงอายุที่แตกต่างกันจะส่งผลถึงพฤติกรรมการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันส่งอาหารเดลิเวอรี่ที่ต่างกัน

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้บริโภคในจังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่การให้บริการส่งอาหารเดลิเวอรี่บางบริษัทเปิดให้บริการในต่างจังหวัดในหลายภาคของประเทศ ควรทำการศึกษาในพื้นที่อื่นนอกเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุม เพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคในแต่ละจังหวัดอาจมีความแตกต่างกันตามแต่พื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กมลภพ ทิพย์ปาละ. (2555). กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ในการซื้อกล่องสะท้อนภาพเลนส์เดี่ยวระบบดิจิทัล. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2562. ระบบสถิติทางการทะเบียน. [Online]. Available: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statINTERNET/#/>, [2563, พฤษภาคม 12].

กรมสุขภาพจิต. (2562). Gen Y/Gen Me กลุ่มผู้กุมชะตาโลก. [Online]. Available: <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1251>, [2563, มิถุนาคม 7].

กัลยารัตน์ ว่องวานิช. (2560). ระดับความพึงพอใจต่อส่วนผสมทางการตลาดของผู้บริโภคตลาดนัดกลางคืนของ นักท่องเที่ยว ชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดนัดกลางคืนอินดี้ ดาวคะนอง. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- เกตุวดี สมบูรณ์ทวี. (2561). ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์อาหารผ่านผู้ให้บริการ “Food Panda Application. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 16 (1), เดือน มกราคม-มิถุนายน 2561: 153-162.
- กฤตินี พงษ์ธนเลิศ, สาวิกา อุณหนันท์, ณัฐพล อัสสระรัตน์, อภิชาติ คณารัตนวงศ์. (2560). เพศ ช่วงวัยและรูปแบบการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวไทย. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 39 (4) เดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2560: 127 - 164
- ชนิภา ช่วยระดม. 2561. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการสั่งซื้ออาหารผ่าน Food Panda Applications ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 1, 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2561: 43-55.
- ชเนศ ลักษณะพันธุ์ภักดี. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงทรัพย์ สืบสงัด. (2557). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการจัดส่งอาหารออนไลน์. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการตลาด คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธธีรธร ชีรขวัญโรจน์. (2546). การตลาดบริการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธนพงศ์พรรณ ธัญญรัตน์กุล. (2561). Digital Transformation In Action. กรุงเทพฯ: วิช ในเครือบริษัท วิส กรุ๊ป (ไทยแลนด์).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นลินี พานสายตา, ประวีณา คาไซ และจตุพล จรุงโรจน์ ณ อยู่ธยา. (2561). กลยุทธ์การบริหารร้านอาหารและเครื่องดื่มแบบฟู้ดทรัคให้ประสบความสำเร็จ. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12 (2), เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2561: 446-462.
- ปิยะชาติ อิศรภักดี. (2559). Branding 4.0. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พัฒนัภษา เลิศศิริกุล. (2563). 4 พฤติกรรมผู้บริโภคชาวไทยในกระแส Food Delivery ของ Gojek & GET. [Online] Available: <https://www.salika.co/2020/03/01/data-from-food-delivery-on-demand-get-gojek/> [2563, มิถุนายน 7].
- พิมพ์มณฑา บุญธนาพิรัชต์. (2560). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระวีวรรณ เวียงตา. (2560). การรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ ความพึงพอใจในการส่งเสริมการขาย และค่านิยมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน Grab (Grab Food). วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วริษฐา เขียนเอี่ยม, สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2562). **บทบาทของเทคโนโลยีและกระบวนการต่อพฤติกรรมการสั่งอาหารทางออนไลน์**. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยสยาม ประจำปี 2562.

วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์. (2556). **การตลาดธุรกิจบริการ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ศุภร เสรีรัตน์, อดิศักดิ์ ปัทมานิช และปริญญ์ ลักษิตานนท์. (2546). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.

ศุภานัน วัฒนวิจิตร. (2561). **ความพึงพอใจในการใช้บริการ แอปพลิเคชัน Grab Food เพื่อบริการรับส่งอาหาร (Food Delivery) ของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตกรุงเทพฯ**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศุภยวิชัยกสิกรไทย. (2562). **การแข่งขันของแอปพลิเคชันสั่งอาหาร ดันธุรกิจ Food Delivery เติบโตต่อเนื่อง คาดมีมูลค่าสูงถึง 33,000-35,000 ล้านบาท ในปี 2562**. [Online] Available: <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/kecon/business/Pages/z2995.aspx?fbclid=IwAR2KHbKGS0Fi4Bc6ul-EMyeTrLOjg2d9p80YDA7c1KzNKUImSB0qM24Wf3M> [2562, กันยายน15].

สสินาท แสงทองฉาย. (2560). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มดิจิทัลเนทีฟไทยในการเลือกใช้แอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2563). **ETDA เผย คน Gen-Y สั่งอาหารออนไลน์มากที่สุด และกว่า 40% สั่งเพราะหวั่นโควิด-19**. [Online]. Available: <https://www.etda.or.th/content/online-food-delivery-survey-during-the-prevention-of-covid-19.html> [2563, มิถุนายน 7].

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). **ETDA เปิดพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปี 61 คนไทยใช้เน็ตเพิ่ม 10 ชั่วโมง 5 นาทีต่อวัน**. [Online]. Available: <https://www.etda.or.th/content/etda-reveals-thailand-internet-user-profile-2018.html> [2562, ตุลาคม 17].

สุขุมารณ์ ปานมาก, ชนวนล คมมานุกูล. (2561). **การตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารแบบส่งถึงที่ของผู้บริโภคจังหวัดชลบุรี**. ในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ เวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย ครั้งที่ 12.

References

Kerlinger, F. N. (1986). **Foundations of Behavioral Research** (3rd ed.). USA: Hort, Rinehart and Winson. อ้างถึงใน ชีระดา ภิญโญ. (2561). **เทคนิคการแปลผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสำหรับงานวิจัย**. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 10 (ฉบับพิเศษ), ประจำเดือนกรกฎาคม 2561.

- Kotler, P. & Armstrong, G. (2004). **Principles of Marketing** (10th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Peter C. Evans. (2016). **The Rise of the Platform Enterprise**. New York: The Center for Global Enterprise.
- PwC and the University of Southern California and the London Business School. (2013). **PwC's NextGen: A Global Generational Study**. PwC and the University of Southern California and the London Business School.
- Zulkarnain Kedah. (2015) **Key Success Factors of Online Food Ordering Services: An Empirical Study**. Malaysian Management Review July-December 2015 Vol.50 No.2.
- Joseph F. Hair, William C. Black, Barry J. Babin, Rolph E. Anderson. 1995. **Multivariate data analysis** (7th ed.). UpperSaddle River. Prentice Hall. NJ.

Translated Thai References

- Buntanapeerat, P. (2017). **Factors Affecting Consumer Choice Of Food Delivery Services in the Bangkok Metropolitan Area, Thailand**. Independent Study Master Degree of Business Administration Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University. (in Thai)
- Chuayradom Chanipa. (2018). **Marketing Mix Factors Influencing The Selection of Food Service Orders** Through The Food Panda Applications in Bangkok. Journal of Business Administration and Social Sciences Ramkhamhaeng University,1 (2) May – August 2018 : 44-55 (in Thai)
- Department of Mental Health. (2019). **Gen Y / Gen Me Hold The Destiny of The World**. [Online]. Available: <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1251> [2020, June 7]. (in Thai)
- Department of Provincial Administration. (2019). **Official Statistics Registration System**. [Online]. Available: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statINTERNET/#/>. [2020, May 12]. (in Thai)
- Eisonkpatdee, P. (2016). **Branding 4.0**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Pub Co., Ltd. (in Thai)
- Electronic Transactions Development Agency, (2020). **ETDA Reveals That Gen-Y People Order Food Online the Most, and Over 40% Order Because of the Dreaded Covid-19**. [Online]. Available: <https://www.eta.or.th/content/online-food-delivery-survey-during-the-prevention-of-covid-19.html>. [2020, June 7]. (in Thai)

- Electronic Transactions Development Agency. (2019). **ETDA reveals internet user behavior for 2018 Thai people's daily internet use up to 10 hours and 5 minutes**. [Online]. Available: <https://www.etda.or.th/content/etda-reveals-thailand-internet-user-profile-2018.html> [2019, October 17]. (in Thai)
- Kasikorn Research Center. (2019). **Competition among food delivery apps continues to push food delivery business to THB33-35 billion in 2019 (Current Issue No.2995)**. [Online]. Available: <https://kasikornresearch.com/EN/analysis/k-econ/business/Pages/z2995.aspx>. [2018, September 17]. (in Thai)
- Kerlinger, F. N. (1986). **Foundations of Behavioral Research** (3rd ed.). USA: Hort, Rinehart and Winson cited in Terada Pinyo. (2018). Techniques for Interpreting The Results of Factor Analysis in Research Work. **Panyapiwat Journal**, 10 (1), January-April 2018: 292-304. (in Thai)
- Kieniam, W., Rajkulcha, S. (2019). **Marketing Innovations Affecting to Service Satisfaction in Seacon Bangkhae Department Store**. 11th National Academic Conference of 2019.
- Kitlertphairot, W. (2013). **Marketing service business**. Bangkok: SE-EDUCATION. (in Thai)
- Lakphanphakdee, C. (2017). **Factors Affecting Purchase Decisions for Food Ordered Online in The Bangkok Metropolitan Area**. An Independent Study Submit Master of Business Administration Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University. (in Thai)
- Lerssirinukul, P. (2020). **4 subject consumer behavior in use Food Delivery of Gojek & GET in Thailand people**. [Online]. Available: <https://www.salika.co/2020/03/01/data-from-food-delivery-on-demand-get-gojek/> [2020, June 7]. (in Thai)
- Parnmak, S., Kananukul, C. (2018). **Consumer Decision-Making on Food Delivery Service in Chonburi Province**. Thai Humanities Forum 12.
- Phansaita, N., Kasa, P. and Charoonroj Na Ayudhya, J. (2018). Strategy for Successful Food and Beverage Food Truck Management. **Dusit Thani College Journal**, 12 (2), May-August 2018: 446-462. (in Thai)
- Pinyo, T. (2018). Techniques for Interpreting The Results of Factor Analysis in Research Work. **Panyapiwat Journal**, 10 (1), January-April 2018: 292-304. (in Thai)
- Pongtanalert, K., Unahanandh, S., Assarut, N., Kanarattanavong, A. (2017). Gender, Age Group and Decision-Making Styles among Thai Consumers. **Chulalongkorn Business Review** 39 (4) October – December 2017: 127 – 164 (in Thai)

- Terakaunrot, T. (2003). **Marketing Service**. Bangkok: SE-EDUCATION. (in Thai)
- Sangthongjai, S. (2017). **The Influence of Marketing Mix Factors on Thai Digital Natives' Decision Behavior Towards Food Delivery Application in Bangkok**. Thesis Submitted the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication Arts Faculty of Communication Arts Chulalongkorn University. (in Thai)
- Serirat, Si., Serirat, Su., Parnavanit, O., Laksitanon, P. (2003). **Marketing Management**. Bangkok: Thira Film and sitex Co., Ltd. quoted in Lakphanphakdee, C. (2017). **Factors Affecting Purchase Decisions for Food Ordered Online in The Bangkok Metropolitan Area**. An Independent Study Submit Master of Business Administration Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University. (in Thai)
- Sinjaru, T. (2017). **Research and Statistical Analysis With SPSS and AMOS** (18th ed.). Bangkok: Business R And D Part. (in Thai)
- Sombultawaee, K. (2018). Service Quality Factors Affecting Repurchasing Decision in Food Product Via Service Provider “Food Panda Application”. **Modern Management Journal Sukhothai Thammathirat Open University**, 16 (1): January-June 2018: 153-162. (in Thai)
- Suebsangat Tuangsub. (2014). Behavior and Factors Influencing The Decision in Consumption Online Food Delivery Service. Independent Study Master Degree of Business Administration Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University. (in Thai)
- Thanyarattakul, T. (2018). **Digital Transformation In Action**. Bangkok: Wish Group (Thailand). (in Thai)
- Thippala, K. (2013). **Decision Process of Consumer in Mueang Chiang Mai District Towards Purchasing Digital SingleLens Reflex Camera**. Independent Study Master of Business Administration Faculty of Business Administration Chiang Mai University. (in Thai)
- Wattanavijit, S. (2018). **The Satisfaction of Using Grab Food Application for Food Delivery of Employees in Private Company in Bangkok Area**. Independent Study Faculty of Business Administration Program in Management, Rarnkhamhaeng University. (in Thai)

- Wiangta, R. (2017). **Perceived Values of Product, Sales Promotion Satisfaction and the Values that Influenced the Decision to Use Food Ordering by the Grab Application (Grab Food)**. Independent Study Master of Business Administration Bangkok University. (in Thai)
- Wongnai. (2020). **6 Secrets to Increasing Sales of Food Delivery Until your Order Stops!**. [Online]. Available: <https://www.wongnai.com/business-owners/food-delivery-how-to-increase-sale?ref=delivery-unbounce/> [2020, March 4]. (in Thai)
- Wongvanij, K. (2018). **Satisfaction on Marketing Mix (7Cs): A Case Study of Indy Daokanong Night Market**. M.A. (Hospitality and Tourism Industry Management) Graduate School, Bangkok University. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นายธนัฐพล เวียงลิ้มมา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวรชัยพาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
e-mail: thanutpon.w@gmail.com

รองศาสตราจารย์จอมขวัญ สุวรรณรักษ์

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวรชัยพาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
e-mail: jomkhwun.s@rmutp.ac.th

อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการ
ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่ใช้บริการสนามบินสุวรรณภูมิ
The Influence of Service Quality on Service Innovation
of Elderly Tourists at Suvarnabhumi Airport

ธนกร ณรงค์วานิช*

วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Thanakorn Narongvanich

College of Tourism and Hospitality, Sripatum University

Received: July, 14 2020

Revised: September, 2 2020

Accepted: September, 17 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับของคุณภาพการให้บริการ และนวัตกรรมการให้บริการ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) ศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการ และ (4) ค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายนวัตกรรมการให้บริการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในสนามบินสุวรรณภูมิ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงระหว่างเดือนตุลาคม 2562 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2563 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ทดสอบโดยใช้สถิติที่ สถิติเอฟ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) ผลการศึกษาคุณภาพการให้บริการและนวัตกรรมการให้บริการ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ พบว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3) ผลศึกษาศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ ที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการ พบว่า คุณภาพการให้บริการ มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมการให้บริการ อยู่ในระดับสูง ($R=0.738$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ผลการค้นหาค่าตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายนวัตกรรมการให้บริการ พบว่า มีตัวพยากรณ์ที่ดีจำนวน 3 ตัว ประกอบด้วย ด้านการเข้าใจและรู้จักลูกค้า (TQ5) ด้านการตอบสนองลูกค้า (TQ3) และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (TQ1) มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมการให้บริการ อยู่ในระดับสูง ($R=0.734$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการ นวัตกรรมการให้บริการ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the service quality level and service innovation (2) compare opinions towards service innovation of elderly tourists classified by personal factors (3) study the influence of service quality on service innovation and (4) explore the potential predictors of service innovation. The samples were 400 elderly tourists, who used the Suvarnabhumi Airport service. The tool used in this research was the questionnaire and data were collected between October 2019 and February 2020. The analysis included frequency distribution, mean, t-test, F-test and multiple regression analysis. The results of the research can be summarized as follows: 1) The service quality and service innovation were found at the high level in both the overall and individual aspects 2) Regarding the comparison of opinions towards the service innovation of elderly tourists, it was found that individuals with different gender, age, marital status, educational level and monthly income did not have different opinions at the statistical significance level of 0.05. 3) The study of the influence of service quality on service innovation revealed that service quality influencing service innovation was found at the high level ($R = 0.738$) at the statistical significance level of 0.05. 4) Results of good predictors of service innovation showed that there were 3 good predictors consisting of understanding and knowing customers (TQ5), customer response (TQ3), and the concrete aspect of service (TQ1) which influenced service innovation at the high level ($R = 0.734$) at the statistical significance level of 0.05.

Keyword: Service Quality, Service Innovation, Elderly Tourists, Suvarnabhumi Airport

บทนำ

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของประเทศไทยในปี 2558 นั้นเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมการบินของไทยมีการเติบโตยิ่งขึ้น เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ ณ จุดศูนย์กลางของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการขนส่งระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ปรับตัวเพิ่มขึ้นสูง และปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยว การเปิดเสรีด้านการบริการทางการบิน การลงทุนในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งการปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สะดวกต่อการขนส่งทางอากาศทั้งในด้านเครือข่ายครอบคลุมและความสามารถในการรองรับปริมาณการขนส่งทางอากาศที่สูงขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ธุรกิจการบินในประเทศไทยขยายตัวมากขึ้น (Chotiwanich, Rungsrisawat, Phangnirundorn, 2014)

ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิถือเป็นท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยที่เป็นช่องทางในการเดินทาง และเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของธุรกิจการบินทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการขนส่งทางอากาศโดยสามารถรองรับสินค้าได้สูงสุด 3 ล้านตันต่อปี รองรับเที่ยวบินได้ 76 เที่ยวบินต่อชั่วโมงและยังมีทางหลวงพิเศษที่ทันสมัยเชื่อมต่อระหว่างท่าอากาศยานและกรุงเทพมหานคร

อีกด้วย ทำให้ประเทศไทยต้องตระหนักในสำคัญของการเตรียมความพร้อมอุตสาหกรรมบริการขนส่งทางอากาศเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจการบิน โดยทำอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นเสมือนประตูแรกที่ต้อนรับผู้เดินทางจากทุกมุมโลกสู่ประเทศไทย จึงเน้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ มีการออกแบบการก่อสร้างที่ทันสมัยพร้อมด้วยระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้ผู้โดยสารได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว และปลอดภัย ในทางกลับกันท่าอากาศยานสุวรรณภูมิยังมีข้อด้อยในสามด้าน คือ ด้านภาษาของบุคลากร ด้านความแออัดของท่าอากาศยาน และด้านการบริการเพื่ออำนวยความสะดวก ซึ่งทั้งสามปัจจัยเป็นปัจจัยที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้ (Prompong, 2015)

ทั้งนี้ จากข้อมูลประชากรของประเทศไทยปี 2561 ประชากรไทยมีจำนวน 64.8 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุมากถึง 9.7 ล้านคน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2562) ผู้สูงอายุบางส่วนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น สามารถดูแลรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงแม้จะมีอายุมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการใช้ชีวิตและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อต้องการพัฒนาตนเอง และในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพทางการเงินมั่นคง มักจะใช้สิ่งของหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และชอบการเดินทางท่องเที่ยว (Anekjumnongporn, 2015) เพราะการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนวัยเกษียณเลือก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ananth et. al. (1992) ที่ศึกษา Marketplace Lodging Needs of Mature Travelers พบว่า นักท่องเที่ยวสูงอายุต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุต่ำกว่า และงานวิจัยของ Rattanapaitoonchai (2014) ที่ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: โอกาสใหม่ไทยเติบโตรับ AEC พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก ขณะเดียวกันคำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย ความมั่นใจด้านบริการ ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จึงมีแนวโน้มของการเติบโตทางการตลาดที่มีศักยภาพมาก

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ยังไม่มีการศึกษาถึงคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจต่อวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาใช้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นการเฉพาะไว้อย่างชัดเจนมากนัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลต่อวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมาก หรือน้อยเพียงใด ระดับของคุณภาพการให้บริการและนวัตกรรม รวมทั้งความสัมพันธ์และอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อความพึงพอใจต่อวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ ที่มีต่ออันวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความพึงพอใจในอันวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน
2. คุณภาพการให้บริการ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในอันวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับคุณภาพการให้บริการ

1.1 แนวคิดทฤษฎีของคุณภาพการให้บริการ

คุณภาพการให้บริการ เป็นมโนทัศน์และปฏิบัติการในการประเมินของผู้รับบริการ โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างการบริการที่คาดหวัง (Expectation Service) กับการบริการที่รับรู้จริง (Perception Service) จากผู้ให้บริการ หากผู้ให้บริการรายใดสามารถที่จะให้บริการที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ หรือสร้างบริการที่มีระดับสูงกว่าที่ผู้รับบริการได้คาดหวัง ส่งผลให้การบริการดังกล่าวเกิดคุณภาพการให้บริการ ซึ่งทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากบริการที่ได้รับเป็นอย่างมาก (Parasuraman Zeithaml & Berry, 1985)

1.2 ความหมายของคุณภาพการให้บริการ

การให้บริการที่มีคุณภาพเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้การบริการประสบความสำเร็จโดยเฉพาะองค์กรที่มีรูปแบบการให้บริการที่คล้ายคลึงกัน และได้กลายเป็นข้อกำหนดหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณาในการเลือกบริการ องค์กรต่าง ๆ นักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของคุณภาพการให้บริการไว้หลายท่าน แต่ที่น่าสนใจมีดังนี้

Gumushane (2019) ให้ความหมายว่า หมายถึง การให้ลูกค้าในสิ่งที่ลูกค้าต้องการในเวลาที่เขาต้องการและในแบบที่เขาต้องการ

Hsiao-Chi Ling (2019) ให้ความหมายว่า หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติอันแสดงออกในรูปแบบของความสะอาดสบายความปลอดภัย เช่น การคมนาคม การสื่อสาร การประกันภัย ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถจับต้องได้ จากความหมายของนักวิชาการต่าง ๆ ที่มีความเห็นคล้ายคลึงกัน จึงสรุปได้ว่า คุณภาพการให้บริการ หมายถึง การรับรู้ของผู้บริโภคว่า ได้รับการบริการที่ดีเลิศจริง ตรงกับความต้องการที่คาดหวังไว้ และสามารถตอบสนองความต้องการจนเกิดเป็นความพึงพอใจ รู้สึก คุ้มค่า ประทับใจและเกิดเป็นความจงรักภักดี

1.3 องค์ประกอบของคุณภาพการให้บริการ

คุณภาพการให้บริการ เป็นแนวคิดหนึ่งได้รับการนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และได้รับความสนใจนำมาปรับปรุง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดสมรรถนะในการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น เป็นลำดับในปัจจุบัน ในทางวิชาการแนวคิด

พื้นฐาน เรื่องคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วย 3 แนวคิดหลัก คือ แนวคิดความพึงพอใจของลูกค้า คุณภาพการให้บริการ และคุณค่าของลูกค้า (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1985) ตามแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว ความพึงพอใจของลูกค้าต่อบริการ เป็นพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาที่บุคคลมีต่อบริการที่ได้รับหรือเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า คุณภาพของการให้บริการ หมายถึง การรับรู้ของผู้บริโภคว่าได้รับการบริการที่ดีเลิศจริง ตรงกับความต้องการที่คาดหวังไว้และสามารถตอบสนองความต้องการจนเกิดเป็นความพึงพอใจ รู้สึกคุ้มค่า ประทับใจและเกิดเป็นความจงรักภักดี ดังนั้น องค์กรจึงมีภารกิจหลักในการให้บริการ จะมีการกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการภายในองค์กร

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการให้บริการ

2.1 แนวคิดทฤษฎีของนวัตกรรมการให้บริการ

ปัจจุบันนวัตกรรมได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งนวัตกรรมเป็นกระบวนการจากความคิดที่ตกผลึกออกมาจนกลายเป็นสิ่งที่นำไปพัฒนา ได้มีได้มีการแบ่งประเภทนวัตกรรม ได้แก่ การแบ่งประเภทนวัตกรรมตามวัตถุประสงค์การใช้งาน (Pakdeelao, 2011)

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ ที่ได้รับการปรับปรุงหรือเป็นสิ่งใหม่ในตลาด นวัตกรรมผลิตภัณฑ์แบ่งได้ 2 แบบ คือ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถจับต้องได้ หรือสินค้าทั่วไป และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ หรือการบริการ

2. นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) เป็นการเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการผลิตสินค้า ด้วยการพัฒนาสร้างสรรค์กระบวนการให้มีประสิทธิภาพมาก ที่ส่งผลให้กระบวนการการผลิตและการทำงานโดยรวมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

3. นวัตกรรมจัดการ (Management Innovation) การสร้างนวัตกรรมจัดการนั้น องค์กรจะต้องใช้ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการมาปรับปรุงระบบโครงสร้างเดิมขององค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดความคิดเห็นใหม่ๆ สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และสามารถสร้างรายได้และนำไปสู่ผลกำไรให้กับบริษัท

4. นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) จะเกี่ยวข้องกับการนำเสนอบริการใหม่ที่เกิดจากการสร้างขึ้นใหม่ หรือปรับปรุงสิ่งเดิม เช่น การปรับปรุงลักษณะการทำงาน เทคโนโลยี การใช้งาน หรือด้านอื่น ๆ เป็นต้น

5. นวัตกรรมรูปแบบธุรกิจ (Business Innovation) จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินธุรกิจที่สามารถสร้างมูลค่าให้เกิดขึ้น

6. นวัตกรรมการตลาด (Marketing Innovation) คือ การพัฒนาตลาดใหม่ที่มีการปรับปรุงวิธีการในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์โปรโมชั่นหรือราคา

7. นวัตกรรมองค์กร (Organization Innovation) คือ การสร้างการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างธุรกิจ การปฏิบัติการ ตัวแบบ และอาจรวมถึงกระบวนการการตลาดและรูปแบบธุรกิจ เป็นนวัตกรรมที่เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการและบริหารองค์กร

สรุปได้ว่า นักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งประเภทนวัตกรรมที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมกระบวนการที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการ หรือวิธีการในขั้นตอนการบริหารงานขององค์กรที่แตกต่างไปจากเดิมเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการปฏิบัติงาน

2.2 ความหมายของนวัตกรรมการให้บริการ

นวัตกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ หรือการสร้างสิ่งใหม่ หรือผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างความคิด การดำเนินการผลิต กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจเป็นการเปลี่ยนอย่างเฉียบพลัน หรือ การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นการนำเอาความคิด หรือ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ในทางเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการและนักวิจัยให้ความหมายไว้ดังนี้

Kankam-Kwarteng (2019) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมการให้บริการไว้ว่า หมายถึง การทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ การที่ได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องมีความใหม่อย่างเห็นได้ชัด และความใหม่นั้นจะต้องเพิ่มมูลค่าสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยเป้าหมายของนวัตกรรม คือ การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก เพื่อให้สิ่งต่าง ๆ เกิดเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น นวัตกรรมก่อให้เกิดผลิตผลเพิ่มขึ้นและเป็นที่มาสำคัญของความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมชาติ

ดังนั้น นวัตกรรมการให้บริการ หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ หรือกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อก่อให้เกิดการสร้างคุณค่าของบริการ เพื่อให้พนักงานที่เกี่ยวข้องผู้สูงอายุเกิดความพึงพอใจสูงสุด

2.3 องค์ประกอบนวัตกรรมการให้บริการ

การนำนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ แม้จะเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าเพิ่ม และสร้างความโดดเด่นให้กับภาคธุรกิจ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ทั้งจากงบประมาณในการลงทุนและค่าใช้จ่ายทางด้านบุคลากรที่จะเข้ามาดำเนินการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรและระยะเวลาในการคืนทุนของผู้ประกอบการ องค์ประกอบของนวัตกรรมการบริการประกอบด้วย

1. ผู้รับบริการ หรือลูกค้า ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบของการบริการที่มีความสำคัญที่สุด ความพึงพอใจอย่างสูงสุดของผู้รับบริการ หากไม่มีผู้รับบริการแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ย่อมไม่เกิดขึ้น
2. หน่วยบริการ หมายถึง หน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตงานบริการในด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือแก่บุคคลอื่น โดยการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์การบริการ จัดสรรทรัพยากร วางระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนเป็นผู้นำของผู้ปฏิบัติงานให้บริการของหน่วยงานด้วย
3. ผู้ปฏิบัติให้งานบริการ เป็นผู้ที่ดำเนินการบริการ หรือลงมือให้บริการต่อผู้รับบริการโดยตรง โดยอาจจะมีปฏิสัมพันธ์และปรากฏตัวต่อผู้รับบริการหรือไม่ก็ได้
4. ผลิตภัณธ์บริการ เป็นกระบวนการหรือวิธีการนำเสนอรรถประโยชน์หรือคุณค่าต่าง ๆ ที่หน่วยงานบริการและผู้ปฏิบัติงานให้บริการมอบให้กับผู้รับบริการ
5. ลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของการบริการ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้รับบริการสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้กลิ่น การได้ยิน การได้สัมผัส และการได้สัมผัส

Millet (2012) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า นวัตกรรมการให้บริการ มีเป้าหมายสำคัญของการบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจในการให้บริการแก่ประชาชน โดยมีหลักและแนวทาง คือ

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริการงานของที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน

2. การให้บริการอย่างทันเวลา (Timely Service) หมายถึง ในการบริการจะต้องมองว่าการให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลา ถ้าไม่มีการตรงเวลาจะนำมาซึ่งการสร้างความไม่พึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการ

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะต้องมียานพาหนะให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม (The Right Quantity at the Geographical)

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่ยึดความพอใจขององค์กรที่ให้บริการว่าจะให้ หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงาน ที่ทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

จากการพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการให้บริการ สรุปได้ว่า เป้าหมายของการให้บริการนั้น คือ การสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ และเป็นการปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของลูกค้าหรือคนที่มาขอรับบริการ การบริการเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสจับต้องได้หรือแสดงความเป็นเจ้าของได้ แต่สามารถที่จะรับรู้ในเชิงความพึงพอใจและสามารถช่วยรักษาลูกค้าไว้ได้

2.4 แนวคิดด้านลักษณะประชากรศาสตร์

แนวคิดประชากรศาสตร์เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่แตกต่างกันเกิดจากแรงขับเคลื่อนภายนอกที่มากระตุ้นประกอบกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้มนุษย์มีพฤติกรรมบางอย่างที่แตกต่างกัน โดยลักษณะประชากรศาสตร์ที่สำคัญได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

Serirat (2007) และ Schiffman and Wisenblit (2015) กล่าวถึง คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ ไว้ว่า สามารถใช้ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ เพื่อการแบ่งส่วนตลาดทำให้มีประสิทธิภาพในการกำหนดตลาดเป้าหมายและง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่น ประกอบด้วย

1. เพศ (Sex) เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในเรื่องของพฤติกรรมในการบริโภคมาก เพราะเพศที่แตกต่างกันมักจะมีทัศนคติ การรับรู้ และการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่บริโภคต่าง ๆ กัน

2. อายุ (Age) บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความต้องการในสินค้าและบริการต่างกัน เช่น กลุ่มวัยรุ่นจะชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่และชอบสินค้าประเภทแฟชั่น ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุจะสนใจสินค้าที่เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ

3. สถานภาพสมรส เป็นคุณลักษณะทางประชากรที่สำคัญที่เกี่ยวกับเรื่องทางเศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย ประเภทของสถานภาพสมรส องค์การสหประชาชาติได้รวบรวมและแบ่งประเภท ดังนี้ (1) โสด (2) สมรส (3) หม้ายและไม่สมรสใหม่ (4) หย่าร้างและไม่สมรสใหม่ (5) สมรสแต่แยกกันอยู่โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของบุคคล

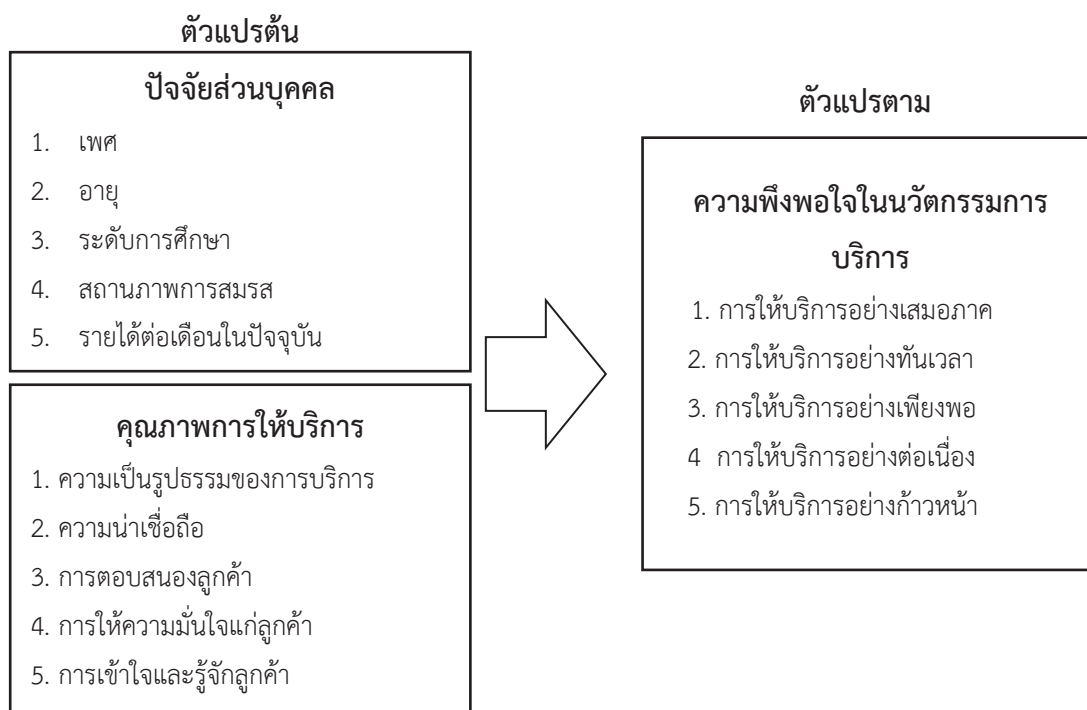
4. ระดับการศึกษา (Education) เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิดค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน ระดับการศึกษาจะทำให้คนมีความรู้ ความคิด ตลอดจนความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ กว้างขวางลึกซึ้งแตกต่างกัน

5. รายได้ (Income) รายได้ของบุคคลจะกระทบต่อสินค้าและบริการที่เขาตัดสินใจซื้อ ซึ่งประกอบด้วย รายได้ การออมทรัพย์ อำนาจการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน รายได้เป็นปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับการบริโภค และเป็นเครื่องมือกำหนดความต้องการของคน ตลอดจนกำหนดความคิด กำกับ
สิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ

จากการศึกษาแนวคิดด้านลักษณะประชากรศาสตร์ สรุปได้ว่า เราสามารถที่จะแบ่งลักษณะ
ประชากรศาสตร์ได้ดังนี้ คือ เพศ อายุระดับ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ช่วยให้การ
ตลาดได้จำแนกกลุ่มผู้บริโภคแต่ละประเภทตามที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน สามารถนำมาใช้แบ่งประชากรที่
จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ได้

กรอบความคิด

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรโดยเลือกศึกษาผู้สูงอายุสัญชาติไทย ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ประชากร
มีจำนวนมาก มีขนาดใหญ่ และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ที่มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2562 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2563 รวม
ระยะเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นเวลา 5 เดือน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
คำนวณจากสูตรของ Cochran (2007) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาด

เคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.1 ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

1.2 จัดทำสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และออกแบบการวิจัย (Conceptual Framework) เชิงทฤษฎี

2. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อออกแบบการวิจัยเชิงทฤษฎี

2.2 ร่างแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แล้วนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ว่ามีความเหมาะสม มีความชัดเจนของภาษา และครอบคลุมเนื้อหา/วัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้สูงอายุ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนแล้วนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในสนามบิณสุวรรณภูมิโดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ทั้งนี้แบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในสนามบิณสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในสนามบิณสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับนวัตกรรมการให้บริการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย โดยกำหนดระดับของความมีนัยสำคัญ 0.05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัย พื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และรายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการทำอากาศยานสุวรรณภูมิ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่าง เพศ หรือตัวแปรที่แยกเป็น 2 ระดับทดสอบโดยใช้สถิติที่ t-test (Independent) อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน หรือตัวแปรที่มีมากกว่า 2 ระดับขึ้นไปโดยใช้สถิติเอฟ (F-test: One-way ANOVA) กรณีที่ผลการทดสอบ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

4. ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่ออัตราการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในทำอากาศยานสุวรรณภูมิที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษา

สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 ตามลำดับ โดยอายุอยู่ในช่วง 60-65 ปี มีจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 66-70 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 ช่วงอายุมากกว่า 75 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.00 และช่วงอายุ 71-75 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 สถานภาพสมรส จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 และสถานภาพหย่า/หม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 177 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.30 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.70 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 รองลงมาคือ 15,001-20,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.70

2. คุณภาพการให้บริการและนวัตกรรมการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในทำอากาศยานสุวรรณภูมิอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการ และนวัตกรรมการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในทำอากาศยานสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ในภาพรวม ค่าเฉลี่ย 3.98 และรายด้าน ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือ ค่าเฉลี่ย 4.06 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ค่าเฉลี่ย 4.04 ด้านการตอบสนองลูกค้า ค่าเฉลี่ย 4.03 ด้านการเข้าใจและรู้จักลูกค้า ค่าเฉลี่ย 3.99 และด้านการให้ความมั่นใจแก่ลูกค้า ค่าเฉลี่ย 3.78 ตามลำดับ

3. นวัตกรรมการให้บริการ ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในทำอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ค่าเฉลี่ย 4.57 รองลงมาคือ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 4.30 ด้านการให้บริการอย่าง

เสมอภาค ค่าเฉลี่ย 4.09 ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา ค่าเฉลี่ย 4.02 และด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.00 ตามลำดับ

4. ผลการเปรียบเทียบนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ต่อเดือนปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

5. อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการ ของสนามบินสุวรรณภูมิ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.738 ($R = 0.738$) หรือร้อยละ 54.40 ($R^2 = 0.544$) มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.25654 โดยด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (TQ1) มีอิทธิพล สูงสุด ($\beta = 0.261$) รองลงมาคือ ด้านการตอบสนองลูกค้า (TQ3) ($\beta = 0.238$) และด้านการเข้าใจและรู้จัก ลูกค้า (TQ5) ($\beta = 0.226$) ตามลำดับ

6. ตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่า มีตัวพยากรณ์ที่ดี จำนวน 3 ตัว ประกอบด้วย ด้านการเข้าใจและรู้จักลูกค้า (TQ5) ซึ่งมีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = 0.289$) รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองลูกค้า (TQ3) ($\beta = 0.285$) และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (TQ1) ($\beta = 0.277$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ โดยมีระดับความสามารถในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.734 คิดเป็นร้อยละ 53.90 มีค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.25738 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ทำนายความสัมพันธ์ เชิงเหตุผลของนวัตกรรมการให้บริการของ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในภาพรวม

ตารางที่ 1 ผลค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของการทดสอบความถดถอยพหุคูณการค้นหาดัชนีตัวพยากรณ์ ที่ดีในการทำนายนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในภาพรวม (TOI)

ตัวแปรเกณฑ์ตัวพยากรณ์	b	β	t	R	R^2	F	SE _{est}	Sig.
ตัวแปรเกณฑ์ตัวพยากรณ์	a = 2.141		40.937 *					
นวัตกรรม								
การให้บริการ	TQ1	0.184	0.277	5.894*				
(TOB)	TQ3	0.192	0.285	4.426*	0.734	0.539	154.406	± 0.25738 0.000*
ในภาพรวม	TQ5	0.136	0.289	3.767*				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ การวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. อภิปรายผลการศึกษาคูณภาพการให้บริการ และนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ผลจากการศึกษาคูณภาพการให้บริการ และนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อสามารถอธิบายได้ว่า การบริการเป็นสิ่งสำคัญ การบริการที่ดี ผู้รับบริการก็จะได้รับความประทับใจ และชื่นชมองค์กร ซึ่งการบริการถือเป็นหน้าเป็นตาขององค์กร ภาพลักษณ์ขององค์กรก็จะดีไปด้วย เป็นสิ่งดีสิ่งหนึ่งอันเป็นผลดีกับองค์กร สอดคล้องกับ Phuwapachaitakit (2016) เพื่อให้ผู้โดยสารได้รับความสะดวก สบาย รวดเร็ว ด้วยการบริการที่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีคุณภาพการให้บริการ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ และ Khongchom (2015) ที่ศึกษา นวัตกรรมของเทคโนโลยี และคุณภาพการบริการ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ ผู้ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร พบว่า นวัตกรรมของเทคโนโลยี และคุณภาพการบริการของผู้ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

2. อภิปรายผลการเปรียบเทียบนวัตกรรมการให้บริการ ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบนวัตกรรมการให้บริการ ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือนปัจจุบันต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยรวมไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อ 2 ที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่านอกจากจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสรีระของเพศชายและเพศหญิงแล้ว ความถนัด สภาวะทางจิตใจ อารมณ์ ย่อมจะแตกต่างกันไปด้วย และยังเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในเรื่องของพฤติกรรม เพราะเพศที่ต่างกัน มักจะมีทัศนคติ การรับรู้ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว ปลอดภัย ที่เป็นมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จึงได้มีการนำนวัตกรรมการบริการ (Service Innovation) มาใช้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการบริการต่าง ๆ (Prompong, 2015) ให้กับผู้ใช้บริการทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่สนใจในความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ อายุ สถานภาพทางสังคมต่าง ๆ และ Kijrungruang (2009) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้โดยสารชาวไทยต่อการบริการ ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพฯ พบว่า ผู้โดยสารที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างก็มีความพึงพอใจต่อการบริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพฯ ในภาพรวมและพิจารณาเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. อภิปรายผลการศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ผลจากการศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ ที่มีต่อนวัตกรรมการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่า คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลต่อนวัตกรรมการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.738 หรือร้อยละ 54.40 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ (ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) สามารถอธิบายได้ว่า การบริการเป็นธุรกิจที่มีการขยายตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่อง หลายธุรกิจพยายามสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบในการแข่งขัน

โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างนวัตกรรม การบริการอาจทำได้โดยการบริการแนวคิดใหม่ (New Service Concept) การพัฒนากระบวนการให้บริการใหม่ (New Service Process) และการสร้างโมเดลธุรกิจบริการใหม่ (New Service Business Model) อีกทั้งท่าอากาศยานสุวรรณภูมิซึ่งเป็นท่าอากาศยานหลักของประเทศไทย ได้มีการทำการตลาดเชิงรุก เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางธุรกิจการบินและอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศ (Phuwaphatchakit, 2016) และเพื่อให้ผู้โดยสารได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว และด้านการบริการที่มีคุณภาพ จึงได้มีการนำนวัตกรรม การบริการ (Service Innovation) มาใช้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการบริการต่าง ๆ (Prompong, 2015) ให้เป็นมาตรฐานสากลให้กับผู้ใช้บริการอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว ปลอดภัย เป็นที่ยอมรับและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการ

4. อภิปรายผลการค้นหาตัวพหุการณที่ตีในการทำนายนวัตกรรมการให้บริการนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ ที่ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คุณภาพการให้บริการทั้ง 5 ด้าน โดยมีค่าการพยากรณ์ที่ดี จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าใจและรู้จักลูกค้า ด้านการตอบสนองลูกค้า และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ตามลำดับ และมีระดับความสามารถในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.734 คิดเป็นร้อยละ 53.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่า การจัดการ นวัตกรรมบริการให้ประสบความสำเร็จต้องคำนึงถึงปัจจัย 4 ประการ คือ (1) การให้บริการสินค้าสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของลูกค้า (2) การสร้างสรรค์นวัตกรรม (3) การให้บริการ หรือคุณภาพบริการที่เหมาะสมกับ ธุรกิจบริการ และ (4) การมีส่วนร่วม หรือการยอมรับความคิดเห็นของลูกค้า การให้บริการอย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจ รู้จักลูกค้า และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีคุณภาพโดยการนำนวัตกรรมการให้บริการ มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเลือกนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ต้องมีวิธีการปฏิบัติที่ไม่ยากจนเกินไป และ ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับสถานะของกิจการ ทั้งในแง่ของความพร้อมทางด้านเงินทุน บุคลากร และ เป้าหมายของธุรกิจที่วางไว้ในอนาคตด้วย (Songsoonthornwong, 2016)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรศึกษา อิทธิพลของคุณภาพ และนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
2. ควรศึกษา ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ หรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
3. ควรศึกษา อิทธิพลของคุณภาพ และนวัตกรรมการให้บริการของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กลุ่มธนาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า หรือโรงพยาบาลเอกชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

(In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เพราะเป็นงานวิจัยที่สื่อถึงแนวคิด การวางแผน การสำรวจและกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้สำรวจ เป็นการศึกษาในแนวโน้มเหตุการณ์อนาคตที่มีความเป็นไปได้ เป็นคาดการณ์หรืออย่างใดอย่างหนึ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยอิงพื้นฐานข้อมูลและข้อค้นพบ จากอดีตถึงปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

จิตตพัฒน์ พรหมพงษ์. (2558). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย. (2557). **ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: โอกาสใหม่ไทยเติบโตรับ AEC**. หนังสือพิมพ์. กรุงเทพธุรกิจ

เฉลิมพล กิจรุ่งเรือง. (2552). **ความพึงพอใจของผู้โดยสารชาวไทยต่อการบริการ ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพฯ**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (การตลาด) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ชัยพล ทรงสุนทรวงศ์. (2559). **นวัตกรรมบริการ: กลยุทธ์ที่สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรธุรกิจบริการ**. วารสารการจัดการสมัยใหม่ 14 (2): 13-24.

ปิยกนิษฐ โชติวนิช, สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์ และบัณฑิต ผังนิรันดร์. (2557). **การสร้างความภักดีต่อการใช้บริการของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)**. วารสาร มจร. วิชาการ, 17 (34): 93-109.

พงศ์เสวก อเนกจำนงค์พร. (2558). **พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากรรุ่นเบบี้บูมในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ระบบสถิติทางทะเบียน. (2562). **จำนวนประชากร**. [Online] Available: http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php [2562, มิถุนายน 15].

วินารัตน์ ภูวพัฒน์ชัยกิจ. (2559). **คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทย**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: บริษัท อีระฟิล์ม และไซเท็ก จำกัด.

สุภัทสร คางม. (2558). **นวัตกรรมของเทคโนโลยี และคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

References

- Ananth, M., DeMicco, F. J., Moreo, P. J., & Howey, R. M. (1992). **Marketplace lodging needs of mature travelers.** The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 33 (4): 12-24.
- Cochran, W. G. (2007). **Sampling techniques.** NY: John Wiley & Sons.
- Kankam-Kwarteng, C., Donkor, J., & Acheampong, S. (2019). Measuring Performance of SMEs Service Firms: Customer Orientation and Service Innovation Approach. **Journal of Management Research, 19**(2).
- Ling, H. C., & Chao, C. (2019). The Quality of Service at Community Health Centers in Taiwan. **International Journal of Organizational Innovation, 12** (1).
- Millet, J.D. (2012). **Management in the Publics Service: The Quest for Effective Performance.** New York: Mcgraw-Hill Book Compan.
- Parasuraman A., Zeithaml, V.A.; & Berry, L.L. (1985). E-S-QUAL: A Multiple-Item Scale for Assessing Electronic Service quality. **Journal of Service Research, 7** (3): 213-234.
- Schiffman, L., & Wisenblit, J. (2015). **Comsumer Behavior.** New York City: Pearson Education Limited.
- TOSUNOĞLU, B., CENGİZ, S., & DÖNMEZ, G. (2019). The Effect Of Service Quality Received From Members Of Accounting Profession On Consumer Satisfaction: Sampling of Gumushane. **Muhasebe ve Finansman Dergisi, (2019).**

Translated Thai References

- Ministry of Tourism and Sports. (2011). **Tourism Development Plan 2012-2016.** Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. (in Thai)
- Prompong, J. (2015). **Factors Affecting Customer Satisfaction at Suvarnabhumi Airport, Bangkok.** Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University. (in Thai)
- Rattanapaitoonchai, J. (2014). **The Elderly Tourist Market: Thai New Opportunities to Grow for the AEC.** Newspapers Bangkok Business. (in Thai)
- Songsoonthornwong C. (2016). Service Innovation: Strategies for Competitive Advantage of service business organization. **Journal of Modern Management Vol. 14 Vol. 2** Pages: 13-24. (in Thai)

- Kijrungruang, C. (2009). **Satisfaction of Thai Passengers with Service Of the Airport Suvarnabhumi, Bangkok**. Master of Business Administration Thesis. Business Administration (Marketing) Thonburi Rajabhat University. (in Thai)
- Chotiwanich, P. Rungsisawat, S. & Phangnirundorn, B. (2014). Creating Loyalty to use Services of Thai Airways Public Company Limited. **Journal of the KKU Academic**, 17 (34), 93-109. (in Thai)
- Anekjumnongporn, P. (2015). **The Traveling Behavior of the Baby Boomer Generation in Bangkok**. Hospitality and Tourism Industry Management, Graduate School, Bangkok University. (in Thai)
- Registration statistics system. (2019). **Population number**. [Online] Available: http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php [2019, June 15]. (in Thai)
- Phuwaphatchaikit , W. (2016). **Service Quality Factors Affecting Satisfaction of Thai Customers at Suvarnabhumi International Airport**. M.B.A., Graduate School, Bangkok University. (in Thai)
- Serirat, S. (2007). **Consumer Behavior**. Bangkok: Thira Film and Sitec Company Limited.
- Khongchom, S. (2015). **Technology Innovation And the Quality of Service that Affects decision Making Choose to use a Mobile Phone Service Provider for Service Users in Bangkok**. Independent Study of Master of Business Administration Bangkok University.

คณะผู้เขียน

นายธนกร ณรงค์วานิช

วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
e-mail: thanakorn.na@spu.ac.th

การส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์: ความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ
และปัจจัยทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค
Promotion of Organic Agricultural Products: Consumers' Cognition,
Attitude, and Perspective towards Marketing Factors

สุณี หงษ์วิเศษ*¹ ปริญญานาคปฐม² กฤษฎิพัทธ์ พิชญะเดชอนันต์² และธนาวัฒน์ พิมลจินดา¹

¹ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

² วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา

Sunee Hongwiset*¹ Parinya Nakpathom² Krittipat Pitchayadejanant² and Thana-
wat Pimoljinda¹

¹ Faculty of Management and Tourism, Burapha University

² International College, Burapha University

Received: June, 7 2020

Revised: July, 10 2020

Accepted: August, 7 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในมุมมองของผู้บริโภค และ (2) เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่เลือกซื้อและได้ซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ จากห้างสรรพสินค้า ร้านจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ และตลาดทั่วไป จำนวน 1,182 ตัวอย่าง ครอบคลุม 12 จังหวัด ใน 5 ภูมิภาค ทำการวิเคราะห์ผลใน 2 รูปแบบ คือ (1) ความรู้ความเข้าใจใช้แบบสอบถามเลือกตอบ แสดงผลเป็นเข้าใจถูกต้อง เข้าใจไม่ถูกต้อง และไม่แน่ใจ สรุปผลเป็นความถี่และร้อยละ และ (2) ทศนคติและปัจจัยการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ใช้แบบสอบถามแบบ Rating Scale โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคยังมีความเข้าใจตลาดเคลื่อน เนื่องจากขาดการสื่อสารทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ในขณะที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและต้องการบริโภคสินค้าปลอดสารปนเปื้อนโดยมีหน่วยงานที่น่าเชื่อถือรับรอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเกษตรอินทรีย์ ปัจจัยทางการตลาด พบว่า ผู้บริโภคต้องการสินค้าคุณภาพที่มีความหลากหลาย และให้ความสำคัญกับราคาและแหล่งจำหน่ายที่เข้าถึงได้ง่าย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภค และควรส่งเสริมเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่หลากหลาย ด้วยวิธีการ

ที่มีต้นทุนต่ำ เพื่อให้ราคาขายลดลง และควรส่งเสริมให้มีการขยายตัวของผู้ประกอบการเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: เกษตร เกษตรอินทรีย์ สินค้าเกษตรอินทรีย์ การตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์

Abstract

The aims of this research were (1) to survey the cognition, attitudes, and opinion towards market factors of organic agricultural products from the view of consumers, and (2) to provide recommendations in promoting organic agricultural products to satisfy consumers' requirement. The data were collected by using questionnaire with the samples recruited by purposive sampling method from those who were buying or bought organic agricultural products at department stores and markets. The total of 1,182 samples were selected from 12 provinces of 5 regions. The cognition of consumers was evaluated by questionnaire of which choices consisted of correctly understood, misunderstood, and not sure answers and analyzed in terms of frequency and percentage. The attitudes and market factors towards organic agricultural products were collected by rating scale questionnaire and analyzed in terms of mean and standard deviation. It was found that there was misunderstanding of the consumers due to the lack of communication about the organic agriculture standard. Most consumers held positive attitude towards health care and were willing to consume non-toxic products, certified by a reliable authority, but not necessary to be organic products. They also looked for quality and variety of products with low price and accessibility. Consequently, the related public and private agencies should promote understanding of the consumers, promote cultivators to produce diverse organic agricultural products with cost-control measure, as well as promote the expansion of organic products entrepreneurs to align with the market demand.

Keywords: Agriculture, Organic Farming, Organic Agricultural Products, Marketing of Organic Agricultural Products

บทนำ

สินค้าเกษตรอินทรีย์ เป็นสินค้าที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และเป็นสินค้าที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องด้วยเกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการเกษตรแบบองค์รวมที่เน้นการใช้วัสดุธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีปนเปื้อน และเน้นความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งครอบคลุมทั้ง อากาศ ดิน น้ำ และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกพื้นที่เพาะปลูก (Department of Agriculture,

2012) ข้อมูลจากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture: IFOAM) รายงานว่า พื้นที่ในการทำเกษตรอินทรีย์ของโลกในช่วงปี ค.ศ. 2019 มีจำนวนสูงถึง 361.25 ล้านไร่ ซึ่งผลผลิตเกษตรอินทรีย์ในตลาดโลกมีมูลค่าสูงถึง 2.8 ล้านล้านบาท (Lernoud & Willer, 2019)

ในกรณีของประเทศไทย การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของรัฐบาล ในการปรับทิศทางการผลิตในภาคการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเน้นกลไกการพึ่งพาธรรมชาติและลดผลกระทบ หรือความเสี่ยงต่อสภาพแวดล้อม และมุ่งเน้นการผลิตโดยปราศจากสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (Kasikorn Research Center, 2017) ที่สำคัญ ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้ทำการประเมินว่า มูลค่าตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในช่วงปี พ.ศ. 2561–พ.ศ. 2562 จะอยู่ประมาณ 2,700–2,900 ล้านบาท และมีแนวโน้มที่จะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นไปอยู่ที่ระดับ 5,400 ล้านบาท ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2564 (Kasikorn Research Center, 2017)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาเบื้องต้นที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ระหว่างปี พ.ศ. 2560–พ.ศ. 2564) สะท้อนให้เห็นว่า แม้ประเทศไทยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้พยายามพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องและอยู่ในขอบเขตที่กว้างขวาง ทว่ารัฐบาลยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาตลาดและสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Chootiwisuthi, 2019) ข้อมูลจากงานวิจัยจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่า การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ยังคงมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของผู้บริโภคเกี่ยวกับความจำเป็นในการบริโภคหรือประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์ (Lukrak, Athinuwat & Sindecharak, 2013; Noisopha, 2015) ซึ่งทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเกษตรแบบทั่วไป และเกษตรอินทรีย์ได้ และอาจเพิกเฉยต่อประโยชน์ของการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Jiumpanyarach, 2017) รวมทั้งระดับราคาที่ค่อนข้างสูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป และความไม่หลากหลายของผลผลิต ก็เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ (GreenNet, 2014)

จากประเด็นที่กล่าวมานี้ งานวิจัยฉบับนี้ จึงต้องการสำรวจความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และปัจจัยทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในมุมมองของผู้บริโภค เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการพิจารณาข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในมุมมองของผู้บริโภค
2. เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยทั่วไป “เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)” หมายถึง ระบบจัดการผลิตด้านเกษตรแบบ

องค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพและวงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุติดจากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรม (Genetic Modification) มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวังเพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน” (National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards, 2009) อย่างไรก็ตาม มีผู้บริโภคจำนวนมากที่ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เช่น การเข้าใจว่าผลผลิตที่เพาะปลูกด้วยระบบ Hydroponic หรือการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินเป็นผลผลิตอินทรีย์ แต่แท้จริงแล้ว ในกระบวนการเพาะปลูกพืชชนิดนี้ก็ยังมีการใช้สารเคมีบางชนิด เช่น ยากำจัดศัตรูพืช และสารละลายธาตุอาหารสำหรับพืช เป็นต้น จากการศึกษาของ Chootiwisuthi (2019) พบประเด็นปัญหาที่สำคัญ 3 ประการ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่แพร่หลาย ดังนี้

(1) ความสับสนของผู้บริโภค เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารสุขภาพ โดยเฉพาะในกรณีความแตกต่างระหว่างเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าผลผลิตที่ปลอดภัยหรือไร้สารพิษ ก็คือ ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ (Jai-aree, 2018) ซึ่งประเด็นความเข้าใจที่สับสนอาจเกิดจากการรับรู้และการตีความของสินค้าที่มีความแตกต่างกัน ตามประสบการณ์ ความคาดหวัง หรือการรับรู้ได้ในลักษณะของสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Belch & Belch, 2007)

(2) ในปัจจุบัน สินค้าเกษตรอินทรีย์มีเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น เนื่องจากประเทศไทยยังอยู่ในช่วงระยะเริ่มต้นของการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งยังมีสถานที่จำหน่ายสินค้าไม่แพร่หลายมากนัก (Noisopha, 2015)

(3) เมื่อทำการเปรียบเทียบแล้ว ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์แพงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไปเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15-30 ในกรณีของเกษตรกรรายย่อย และประมาณร้อยละ 5-10 ในกรณีของเกษตรกรรายใหญ่หรือเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นเครือข่ายหรือสหกรณ์ ทำให้ตลาดยังจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูง (Vivek, Beatty & Morgan, 2012)

เมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของต่างประเทศ จะพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นที่แพร่หลาย คือ การจัดการช่องทางการตลาด โดย Pornpratansombat, Bauer & Boland (2011) ได้อธิบายว่า การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางการตลาดของเกษตรอินทรีย์เป็นสิ่งสำคัญมาก จากประเด็นนี้ แนวทางของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการเป็นทฤษฎีการเข้าใจลูกค้า ซึ่งจะนำไปสู่ การแสวงหาแนวทางและวิธีการในการโน้มน้าวทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าด้วยช่วงเวลาและวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ ธุรกิจแต่ละประเภทอาจมีวงจรชีวิตของลูกค้าที่แตกต่างกัน ซึ่งการทำความเข้าใจกับวงจรชีวิตลูกค้าจะทำให้ธุรกิจมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากขึ้น เนื่องจากสามารถแสวงหาแนวทางหรือวิธีการในการดึงดูดลูกค้าได้มากและตรงจุด (Belch & Belch, 2007; Lemon & Verhoef, 2016)

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ จะเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในทางกลับกัน การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าที่ต้องการส่งเสริม (Assael, 1995; Belch & Belch, 2007; Schiffman & Kanuk, 2007) จากที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อพิจารณาในทางคู่ขนานเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญสำหรับการส่งเสริมการตลาด

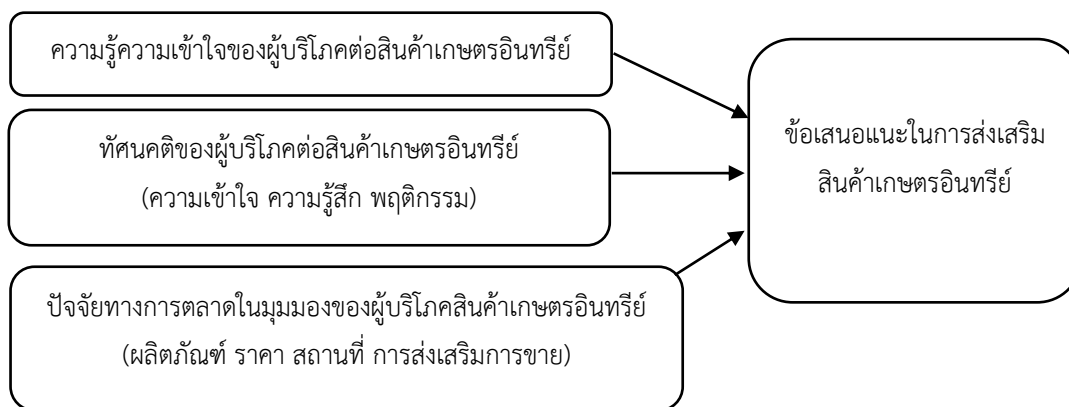
พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ผลผลิตภัณฑ์ (Product) การจัดจำหน่าย (Place) การกำหนดราคา (Price) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) จากแนวคิดของ Kotler (2011) ตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ ถือเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่จะต้องใช้ร่วมกันในการพิจารณากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้ธุรกิจสามารถผลิตสินค้าที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในสินค้าได้

นอกเหนือจากประเด็นทางการตลาดที่กล่าวมาข้างต้น การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์หรือแม้แต่การตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีนโยบายหรือแผนการพัฒนาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และควรต้องได้รับการขับเคลื่อนผลักดันอย่างต่อเนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารเชิงนโยบาย พบว่า มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งมีนโยบายสำคัญในด้านต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบเกี่ยวเนื่องถึงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่แพร่หลาย เช่น (1) นโยบายที่เกี่ยวกับสารเคมีทางการเกษตร กล่าวคือ การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งโดยพื้นฐานของนโยบายสารเคมีการเกษตรของไทย เป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ แม้ว่าจะเป็นการใช้อย่างปลอดภัย ทว่าในทางปฏิบัติ การใช้ของเกษตรกรเกือบทั้งหมดยังคงเป็นการใช้ที่ไม่ปลอดภัย หรือ (2) นโยบายเกี่ยวกับระบบมาตรฐานและการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ที่มีความซ้ำซ้อนของมาตรฐานการเกษตรและอาหารของหลายหน่วยงาน เป็นต้น

จากที่กล่าวมา อาจพิจารณาได้ว่า การเติบโตของเกษตรอินทรีย์ เป็นผลผลิตจากนโยบายของภาครัฐในส่วนหนึ่ง และเป็นผลมาจากความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ ประกอบกับการประยุกต์หลักการในการส่งเสริมการตลาดจึงเป็นแนวทางที่สำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิด

จากการนำเสนอสภาพปัญหาการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ ประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแจกแจงองค์ประกอบสำคัญได้ กล่าวคือ ในกรณีความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า นับเป็นประเด็นสำคัญเบื้องต้นในการส่งเสริมการตลาดสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจในสินค้าชนิดนั้น ความรู้ความเข้าใจในสินค้าเป็นกระบวนการของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ การเลือกจัดเก็บข้อมูล และความคาดหวัง เป็นต้น และยังได้รับอิทธิพลจากลักษณะของสินค้านั้นๆ เช่น ขนาด สี สัน คุณสมบัติ หรือประโยชน์ เป็นต้น (Belch & Belch, 2007; Lemon & Verhoef, 2016) ในกรณีทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้านั้น นับเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของทัศนคติดังกล่าว ประกอบด้วย ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรม (Assael, 1995; Schiffman & Kanuk, 2007) ในกรณีของการทำการตลาดนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Kotler (2011) ซึ่งจำแนกเครื่องมือทางการตลาดที่สำคัญ 4 ประการ คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการตลาด จากตัวแปรหลักทั้ง 3 ด้านที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามภาพที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และมุมมองในเชิงปัจจัยทางการตลาดของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศให้เป็นที่แพร่หลาย โดยมีแนวทางดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในปัจจุบัน ซึ่งทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ที่กำลังเลือกซื้อและได้ซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่าย เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ และตลาดทั่วไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 1,182 คน ครอบคลุมพื้นที่ 12 จังหวัดใน 5 ภูมิภาค โดยแจกแจงรายละเอียดได้ ดังนี้

1.1 ในการเลือก 5 ภูมิภาค พิจารณาจากความครอบคลุมเชิงพื้นที่ของประเทศ ในขณะที่การเลือกจังหวัดที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละภูมิภาค ใช้วิธีการพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัว แล้วเลือก 2 จังหวัดแรกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุด (The National Statistical Office, 2019) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมจังหวัดทางภาคเหนือและภาคกลางอีกภาคละ 1 จังหวัด เนื่องด้วยพบว่ามีจำนวนการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างสูง โดยจังหวัดดังกล่าว ประกอบด้วย (1) ภาคเหนือ คือ จังหวัดลำพูน จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดเชียงใหม่ (2) ภาคกลาง คือ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร (3) ภาคตะวันออก คือ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง (4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุดรธานี และ (5) ภาคใต้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต

1.2 การคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง ใช้หลักการของ Cochran (1953) สำหรับกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน และไม่ทราบถึงค่าสัดส่วนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งในเบื้องต้นคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 ตัวอย่าง ทั้งนี้ เนื่องด้วยความแตกต่างเชิงพื้นที่ ความแตกต่างของสินค้าจำนวนสถานที่จำหน่ายสินค้าในแต่ละพื้นที่ และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่อาจแตกต่างกันตามพื้นที่ (GreenNet, 2014; Noisopha, 2015) อาจทำให้การเก็บข้อมูลเพียง 384 ตัวอย่าง จาก 12 จังหวัด ไม่เพียงพอที่จะสะท้อนผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดเป็นจำนวน 3 เท่า เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมเป็นจำนวน 1,152 ตัวอย่าง และผู้วิจัยยังได้เพิ่มจำนวน

ตัวอย่างอีก 30 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันความเสียหายของข้อมูลที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น จึงมีกลุ่มตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 1,182 ตัวอย่าง โดยแจกแจงเป็น 98 ตัวอย่างใน 6 จังหวัด และ 99 ตัวอย่างใน 6 จังหวัด ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยให้เจ้าหน้าที่ภาคสนามทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่กำลังเลือกซื้อและได้ซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่าย เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ และตลาดทั่วไป เป็นต้น ในแต่ละจังหวัดตามที่กำหนดข้างต้น

2. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยครอบคลุม (1) ข้อมูลแนวทางและวิธีการในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ (National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards, 2009) (2) ข้อมูลประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Pornpratanombat, Bauer & Boland, 2011; Vivek, Beatty & Morgan, 2012; Noisopha, 2015; Jai-aree, 2018) (3) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ (Belch & Belch, 2007) ทศนคติ (Assael, 1995; Schiffman & Kanuk, 2007) และหลักการทางการตลาดของ Kotler (2011) แบบสอบถามดังกล่าว ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทั้งที่เป็นกลุ่มนักวิชาการในสถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะแสดงผลแบบเข้าใจถูกต้อง เข้าใจไม่ถูกต้อง และไม่แน่ใจ และสรุปผลเป็นจำนวนและค่าร้อยละ และ ส่วนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติและปัจจัยทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ 5 ระดับ และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อแจกแจงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสอบถามดังกล่าว ได้มีการนำไปทดสอบใช้กับกลุ่มผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 50 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีผลการวิเคราะห์ เท่ากับ 0.954 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพ (Cronbach, 1951) การวิเคราะห์แบบสอบถามและการแปลความ กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best และ Kahn (1993) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง/สำคัญอย่างยิ่ง
3.50 - 4.49	มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย/สำคัญ
2.50 - 3.49	มีความคิดเห็นในระดับเฉยๆ
1.50 - 2.49	มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย/ไม่สำคัญ
1.00 - 1.49	มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/และไม่สำคัญอย่างยิ่ง

ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จำนวน 1,182 ตัวอย่าง สามารถสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

(1) ความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์

ผู้วิจัยได้สำรวจความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ (n = 1,182)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ความรู้ความเข้าใจ		
	มีความเข้าใจ ที่ถูกต้อง	มีความเข้าใจ ไม่ถูกต้อง	ยังไม่แน่ใจ
1. สินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าออร์แกนิกเป็นชนิดเดียวกัน	690 (53.38%)	219 (18.53%)	273 (23.10%)
2. มาตรฐานผักปลอดภัยจากสารพิษ ผักอนามัย แตกต่างจากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	783 (52.20%)	210 (26.99%)	189 (20.81%)
3. พืชไฮโดรโปนิก (ปลูกผักในน้ำ) ไม่ได้เป็นเกษตรอินทรีย์	783 (66.24%)	210 (17.77%)	189 (15.99%)
4. เกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรพอเพียงอาจไม่ได้เป็นเกษตร อินทรีย์เสมอไป	862 (72.93%)	138 (11.68%)	182 (15.40%)
5. ออร์แกนิกให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีได้ โดยใช้ปุ๋ยเคมีเท่าที่จำเป็น	432 (36.55%)	504 (2.64%)	246 (20.81%)
6. ออร์แกนิกสามารถใช้สารเคมีได้ โดยมีการพักระยะ ก่อนการเก็บเกี่ยวเพื่อให้เหลือสารตกค้างน้อย	426 (36.04%)	503 (42.55%)	253 (21.40%)
7. เกษตรอินทรีย์ต้องไม่มีสารเคมีและมลพิษใด ๆ ปนเปื้อน	921 (77.92%)	87 (7.36%)	174 (14.72%)
8. สินค้าเกษตรอินทรีย์มีการดูแลควบคุมมาตรฐาน บรรจุภัณฑ์สำหรับการขนส่งและจัดจำหน่าย	904 (76.48%)	65 (5.50%)	213 (18.02%)
9. เกษตรอินทรีย์ไม่ใช่จีเอ็มโอ (การดัดแปลงพันธุกรรม)	751 (63.54%)	115 (9.73%)	316 (26.73%)
10. ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปออร์แกนิกไม่ให้ใช้สารเคมี สังเคราะห์ในการปรุงแต่งอาหาร	822 (69.54%)	95 (8.04%)	265 (22.42%)
11. สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่วางขายในท้องตลาดอาจ ไม่เหมือนกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการตรวจรับรอง ตามมาตรฐาน	432 (36.55%)	429 (36.29%)	321 (27.16%)

จากข้อมูลตามตารางที่ 1 จะสังเกตได้ว่า ผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยผิวเผินเท่านั้น เช่น การเข้าใจว่าเกษตรอินทรีย์จะต้องไม่มีสารเคมีและมลพิษใด ๆ ปนเปื้อน (ตามข้อ 7) หรือจะต้องมีการควบคุมมาตรฐานของบรรจุภัณฑ์ (ตามข้อ 8) หรือจะต้องไม่มีการใช้สารสังเคราะห์ปรุงแต่งอาหารในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ตามข้อ 10)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคในด้านอื่น ๆ แล้ว จะพบว่า โดยส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในประเด็นสำคัญ เช่น ยังมีความเข้าใจว่าพืชไฮโดรโปนิค (ปลูกผักในน้ำ) เป็นพืชชนิดเดียวกับเกษตรอินทรีย์ (ตามข้อ 3) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วพืชที่ปลูกในน้ำสามารถใช้สารสังเคราะห์ได้ และอาจมีการปนเปื้อนได้ หรือในบางกลุ่มเข้าใจว่าเกษตรอินทรีย์ห้ามใช้สารเคมีโดยเด็ดขาด (ตามข้อ 5 และข้อ 6) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วสามารถใช้สารเคมีได้ในบางประเภทและในปริมาณที่กำหนด ซึ่งต้องใช้ใช้อย่างระมัดระวังและจะต้องมีระยะเวลาในการพักก่อนการเก็บเกี่ยว เพื่อให้สารเคมีเหล่านั้นเสื่อมสภาพไป นอกจากนี้ จะสังเกตได้ว่า ผู้บริโภคที่ให้คำตอบว่าไม่แน่ใจในแต่ละข้อคำถาม มีจำนวนค่อนข้างมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วอาจหมายถึงเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์หรือการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จากประเด็นนี้อาจสรุปในเบื้องต้นได้ว่า ยังมีผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์จำนวนมากที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่เข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ตั้งแต่การเตรียมพื้นที่และสภาพแวดล้อม การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา การบรรจุภัณฑ์ และการขนส่งสู่ตลาด

(2) ทศนคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์

ในกรณีทัศนคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งครอบคลุมทั้งความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้บริโภคนั้น (Assael, 1995; Schiffman & Kanuk, 2007) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ (n = 1,182)

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ทำให้ร่างกายได้รับสารพิษน้อยลง	4.46	0.646	เห็นด้วย	1
2. การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งผลดีต่อสุขภาพ	4.42	0.675	เห็นด้วย	2
3. สินค้าเกษตรอินทรีย์สามารถหาซื้อได้ง่ายและสะดวก	3.65	1.027	เห็นด้วย	18
4. ท่านเลือกบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพราะท่านให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพร่างกาย	4.35	0.659	เห็นด้วย	5
5. การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ทำให้ท่านมีคุณภาพลักษณะของผู้บริโภคที่มีระดับ	3.68	0.953	เห็นด้วย	17
6. ท่านเลือกบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อความปลอดภัยของสมาชิกในครอบครัว	4.34	0.677	เห็นด้วย	6
7. สินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร	4.22	0.713	เห็นด้วย	7
8. สินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม	4.36	0.680	เห็นด้วย	4
9. ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์นั้นคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป	4.14	0.729	เห็นด้วย	8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
9.	ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์นั้น คุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป	4.14	0.729	เห็นด้วย	8
10.	สินค้าเกษตรอินทรีย์เก็บรักษาได้นานกว่าปกติ	3.76	0.888	เห็นด้วย	14
11.	ระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังไม่น่าเชื่อถือ เพียงพอที่ผู้บริโภคจะใช้อ้างอิงได้	3.73	0.927	เห็นด้วย	16
12.	สินค้าเกษตรอินทรีย์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการในตลาด	3.94	0.817	เห็นด้วย	11
13.	ท่านยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตร อินทรีย์	3.96	0.834	เห็นด้วย	9
14.	ท่านไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างสินค้าเกษตร อินทรีย์กับสินค้าเกษตรปลอดสารพิษได้	3.79	0.998	เห็นด้วย	13
15.	เกษตรกรควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อพัฒนาตลาด เกษตรอินทรีย์	4.37	0.723	เห็นด้วย	3
16.	การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นกระแสที่ต้องบริโภคตาม	3.74	0.971	เห็นด้วย	15
17.	การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยให้มีอายุยืนยาว	3.95	0.828	เห็นด้วย	10
18.	คนรุ่นใหม่มักจะเลือกบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์	3.86	0.829	เห็นด้วย	12
	รวม	4.04	0.809	เห็นด้วย	

จากการสำรวจทัศนคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริโภค ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์แล้ว จะพบว่า ผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและความพยายามใน การลดสารปนเปื้อนที่มีต่อร่างกาย ซึ่งถ้าหากพิจารณาในทางกลับกัน อาจตีความได้ว่า ผลผลิตที่นำมาบริโภคก็อาจ ไม่จำเป็นต้องเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ แต่เป็นสินค้าเกษตรปลอดภัยก็ได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongprasert & Chuaboon (2018) ที่เสนอว่า ผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสำคัญกับสินค้าเกษตรอินทรีย์เนื่องจากกระแสความสำคัญต่อสุขภาพและความตระหนักถึงภัยจากสารเคมีที่ตกค้างอยู่ในอาหาร อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเกษตรอินทรีย์แล้วนั้น ก็อาจจะเป็นเรื่องที่ไม่ได้มีความสำคัญมากไปกว่าการได้บริโภคสินค้าที่ปลอดภัย และประเด็นนี้ก็อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้บริโภคขาดความรู้ความเข้าใจในลักษณะของสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งผู้บริโภคจำนวนมากไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยได้

(3) ปัจจัยทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์

ปัจจัยทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค ซึ่งมีผลสำคัญต่อการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ สามารถแจกแจงได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค (n = 1,182)

ปัจจัยทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์	X	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์				
1.1 ความหลากหลายของสินค้าที่มีให้เลือกซื้อ	4.27	0.658	สำคัญ	6
1.2 คุณภาพของสินค้าที่ได้มาตรฐาน	4.44	0.678	สำคัญ	1
1.3 การรับรองมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ	4.42	0.685	สำคัญ	2
1.4 การบรรจุในภาชนะที่ปลอดภัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.40	0.680	สำคัญ	3
1.5 ยี่ห้อหรือตราสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นที่รู้จัก	4.12	0.746	สำคัญ	8
1.6 ความละเอียดของข้อมูลบนฉลากสินค้า	4.39	0.679	สำคัญ	4
1.7 รสชาติของสินค้า	4.27	0.719	สำคัญ	7
1.8 ความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาสินค้า	4.35	0.688	สำคัญ	5
รวมด้านผลิตภัณฑ์	4.30	0.701	สำคัญ	
2. ด้านราคา				
2.1 ระดับราคาสินค้า	4.33	0.667	สำคัญ	1
2.2 ราคาที่สามารถต่อรองได้	4.18	0.747	สำคัญ	4
2.3 ความผันแปรของราคาตามฤดูกาล	4.21	0.713	สำคัญ	2
2.4 ความต่างของราคาเมื่อเทียบกับสินค้าเกษตรดั้งเดิม	4.20	0.704	สำคัญ	3
รวมด้านราคา	4.23	0.707	สำคัญ	
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย				
3.1 ความน่าเชื่อถือของสถานที่จัดจำหน่าย	4.24	0.707	สำคัญ	4
3.2 ความหลากหลายของสินค้าที่มีจำหน่ายในร้าน	4.30	0.661	สำคัญ	2
3.3 ความสะดวกในการเดินทางไปสถานที่จัดจำหน่าย	4.34	0.693	สำคัญ	1
3.4 เวลาเปิดปิดของสถานที่จัดจำหน่าย	4.14	0.736	สำคัญ	6
3.5 ที่จอดรถของสถานที่จัดจำหน่าย	4.20	0.745	สำคัญ	5
3.6 สถานที่จัดจำหน่ายมีบริการช่องทางหลากหลายในการสั่งซื้อ เช่น มีทั้งออนไลน์ และหน้าร้าน	4.25	0.731	สำคัญ	3
3.7 การให้บริการจัดส่งสินค้าให้ถึงที่	4.13	0.783	สำคัญ	7
รวมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.22	0.722	สำคัญ	
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด				
4.1 การมีสินค้าให้ทดลองชิม/ใช้	4.06	0.795	สำคัญ	3
4.2 โปรโมชั่น ลด แลก แจก แถม	4.04	0.826	สำคัญ	4
4.3 การรับประกันคุณภาพสินค้า	4.40	0.686	สำคัญ	1
4.4 ช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้ากับลูกค้า	4.30	0.669	สำคัญ	2
รวมด้านการส่งเสริมการตลาด	4.20	0.744	สำคัญ	

จากข้อมูลปัจจัยทางการตลาดที่ผู้บริโภคได้แสดงความคิดเห็น สามารถสรุปในเบื้องต้นได้ว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าที่ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานและมีสถานะบรรจุที่ปลอดภัย ไม่มีสารปนเปื้อน (ตามข้อ 1.2-1.4) สินค้าดังกล่าว ต้องมีระดับราคาที่เหมาะสม (ตามข้อ 2.1) สามารถเข้าถึงแหล่งสินค้าได้อย่างสะดวกและมีสินค้าให้เลือกหลากหลาย (ตามข้อ 3.2-3.3) โดยผู้จำหน่ายควรต้องมีการรับประกันคุณภาพสินค้าและสามารถสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นให้ผู้บริโภคได้รับทราบด้วย (ตามข้อ 4.3-4.4) (Wongprasert & Chuaboon, 2018) จากประเด็นคำตอบที่ปรากฏ พบว่า เป็นรูปแบบวิถีชีวิตของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ซึ่งการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ จึงควรต้องพิจารณาตลอดห่วงโซ่อุปทานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้

อภิปรายผล

จากการสรุปผลข้างต้น การส่งเสริมตลาดในปัจจุบันยังพบปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจ กล่าวคือ ความสับสนของเกษตรกรและผู้บริโภค เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารสุขภาพ โดยเฉพาะในกรณีของความแตกต่างระหว่างเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่า ผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษหรือไร้สารพิษ คือ ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ (Jai-aree, 2018; Chootiwisuthi, 2019) อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ คือ คุณภาพของผลผลิตที่มีต่อสุขภาพและสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจตีความได้ว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ จากผลการวิจัยที่นำเสนอ ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในมุมมองของผู้บริโภค

ในด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ มีทั้งผู้ที่เข้าใจและสามารถแยกแยะความแตกต่างของเกษตรอินทรีย์และเกษตรทั่วไปได้ ทว่ายังมีผู้บริโภคอีกจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจและไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของสินค้าเกษตรแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน อีกทั้งผู้บริโภคบางส่วนก็ยังไม่มีความมั่นใจ ซึ่งก็อาจถือได้ว่าเป็นผู้บริโภคที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเกษตรอินทรีย์อย่างชัดเจนจากปัญหาเหล่านี้ เมื่อพิจารณาแล้ว เป็นผลมาจากการขาดการสื่อสารหรือการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เนื่องจากการเพาะปลูกแบบเกษตรอินทรีย์จะมีกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ละเอียดมากกว่าการเพาะปลูกแบบเกษตรทั่วไป (Pornpratansombat, Bauer & Boland, 2011; Lemon & Verhoef, 2016) ที่สำคัญ การมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ จะกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกที่จะบริโภคสินค้าที่เป็นประโยชน์กับตนเองได้มากที่สุด ด้วยศักยภาพในการจ่าย และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งสินค้า (Vivek, Beatty & Morgan, 2012)

ในด้านทัศนคติ พบว่า ผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์มีวัตถุประสงค์เพื่อการมีสุขภาพร่างกายที่ดี ได้บริโภคอาหารที่ไม่มีสารพิษปนเปื้อนหรือมีอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย เมื่อพิจารณาโดยอ้างอิงข้อสรุปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเป็นส่วนประกอบแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า ความต้องการในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ เป็นเพียงแค่ความต้องการที่จะบริโภคสินค้าที่มีความปลอดภัย ไร้สารพิษหรือสารปนเปื้อน มากกว่าที่จะเน้นหรือให้ความสำคัญว่าจะต้องเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Chootiwisuthi, 2019) อีกทั้ง ผลการสำรวจ

จากหลายองค์กร พบว่า แนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคมีการดูแลสุขภาพและนิยมรับประทานอาหารที่คงความสดใหม่ คุณภาพสูง และมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มมากขึ้น (Jai-aree, 2018) จากประเด็นนี้ ถือได้ว่าเป็นการเน้นย้ำความสำคัญของอาหารที่มีความปลอดภัย โดยไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์และที่สำคัญ การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เนื่องจากกระแสนิยมนั้น อาจไม่เป็นความจริง เนื่องจากผลลัพธ์จากการเก็บข้อมูลได้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญไปที่การดูแลสุขภาพ ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติในวิถีชีวิต ณ ปัจจุบันมากกว่า

ในด้านปัจจัยการตลาด ซึ่งครอบคลุมตัวแปรสำคัญ คือ ผลผลิตภัณฑ์ (Product) การจัดจำหน่าย (Place) การกำหนดราคา (Price) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ คือ

(1) ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือมีการรับประกันคุณภาพมากกว่าที่จะพิจารณาว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของหน่วยงานใด ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความปลอดภัยของสินค้าเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ได้มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานของสินค้าเกษตรอินทรีย์ ณ ปัจจุบัน มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำกับดูแลตลอดกระบวนการตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่เพาะปลูก การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การจัดเก็บ และการขนส่ง (National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards, 2009)

(2) ผู้บริโภคต้องการความสะดวกในการหาซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ง่าย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลแล้ว พบว่า สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังมีจำนวนไม่มากนัก ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีทุนที่จะดำเนินการพัฒนาผลผลิตของตนให้เป็นไปตามกระบวนการเพาะปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งจำนวนผลผลิตที่สามารถผลิตได้ มีจำนวนจำกัด เมื่อเทียบกับสินค้าเกษตรโดยทั่วไป (GreenNet, 2014)

(3) จากผลการวิจัย พบว่า ระดับราคาของสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งยังมีจำนวนเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น จึงทำให้ตัวเลือกสำหรับผู้บริโภคมีจำกัด (Noisopha, 2015) ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่อยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าเกษตรโดยทั่วไป ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา และการขนส่งที่ต้องมีการควบคุมการปนเปื้อนอย่างดี

(4) เมื่อพิจารณาในกรณีของการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์แล้ว สามารถอ้างอิงข้อมูลจากความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้บริโภคได้ว่า สินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นสินค้าที่ไม่ได้มีจำหน่ายโดยทั่วไปเหมือนกับสินค้าเกษตรอื่น ๆ ที่สามารถหาซื้อได้ในทุกที่ อีกทั้งช่องทางการตลาดที่ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย จึงเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งสำหรับการทำการตลาด และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ Belch และ Belch (2007) ที่ได้ให้ความสำคัญกับความเข้าใจของผู้บริโภคที่มีต่อลักษณะและคุณสมบัติของสินค้า และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้านั้น ๆ (Assael, 1995; Schiffman & Kanuk, 2007)

2. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

แม้ว่าปัจจุบัน การดูแลสุขภาพจะเป็นเรื่องที่ประชาชนทั่วไปให้ความสำคัญมากขึ้น แต่พฤติกรรมของผู้บริโภคย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะทางเลือกในการดูแลสุขภาพ ซึ่งจากทัศนคติของผู้บริโภคอาจตีความหมายรวมถึงการบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพและไม่เกิดผลเสียต่อร่างกาย

ด้วยประเด็นข้อค้นพบนี้ ยังสะท้อนถึงปัญหาในเชิงความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ยังไม่เปิดกว้างมากนักสำหรับผู้บริโภคในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุผลของคุณภาพของสินค้าที่ยังไม่สามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคได้ หรือสถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ยังมีไม่แพร่หลายมากนัก ระดับราคาของสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่สูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป หรือแม้แต่การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ และประโยชน์จากการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด จึงถือเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับผู้ประกอบการที่ควรทำความเข้าใจลักษณะความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของตนให้ก้าวหน้าตามความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Vivek, Beatty & Morgan, 2012)

จากสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับสินค้า และการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งนำเสนอในงานวิจัยนี้ เราจึงสามารถจำแนกแนวทางการพัฒนาได้ออย่างน้อย 3 เรื่องสำคัญ คือ (1) การพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ในระดับราคาที่ไม่สูงมากนัก และสามารถหาซื้อได้โดยทั่วไป (2) การพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เข้าสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งอาจมีศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและหลากหลายช่องทาง และ (3) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรต้องมีความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และส่งเสริมให้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่หลากหลาย และสามารถตรวจสอบกระบวนการผลิตทั้งระบบเพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้บริโภคได้ เป็นต้น

เมื่ออภิปรายขยายความ สามารถอธิบายได้ว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ซึ่งมีหน่วยงานวิจัยอยู่ในสังกัดจำนวนมาก และกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ควรให้การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต วิธีการเก็บเกี่ยว วิธีการเก็บรักษา วิธีการบรรจุหีบห่อ วิธีการขนส่ง รวมทั้งเทคโนโลยี สารสนเทศ หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต เพื่อประโยชน์ทางการยกระดับคุณภาพของสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความน่าเชื่อถือเทียบเท่าระดับสากล และมีประเภทของสินค้าและระดับราคาที่ไม่สูงจนเกินไปที่สำคัญ หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรศึกษาช่องทางการทำการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้สามารถขยายตัวได้มากขึ้น ควบคู่กับการศึกษาแนวทางในการให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปและอภิปรายผล พบประเด็นปัญหาทั้งในเชิงความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการทำการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในหลากหลายแง่มุม ซึ่งประเด็นเหล่านี้ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องดำเนินการพิจารณาร่วมกัน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้มีความชัดเจนมากขึ้น ความชัดเจนดังกล่าว หมายถึง การมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้ทำการเกษตรแบบอินทรีย์มากขึ้น หรือจะส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้ทำการเกษตรแบบปลอดสารพิษ ซึ่งรูปแบบการทำการเกษตรทั้ง 2 รูปแบบนี้มีความแตกต่างกัน การกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตและสามารถควบคุมราคาขายให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม รวมทั้ง

สามารถกำหนดแนวทางและวิธีการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ในการเลือกซื้อสินค้าหรือการบริโภคสินค้าเกษตรได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

References

- กรมวิชาการเกษตร. (2555). **มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9000 เล่ม 1-2552**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนา ระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรีนเนท. (2557). **สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย**. [Online]. Available: <http://www.greennet.or.th/article/organic-farming>. [2558, มกราคม 3].
- ณัชชา ลูกรักษ์, ดุสิต อธิวัฒน์ และธีระ สันเดชารักษ์. (2556). ปัญหาและอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนเพื่อการผลิตพืชผักอินทรีย์ของเกษตรกรจังหวัดราชบุรีที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์. **Thai Journal of Science and Technology**, 2 (2): 125-133.
- ปกฉัตร ชุตติวิศุทธิ์. (2562). เกษตรอินทรีย์ วิถีโยธธ...แนวทางการเกษตรจากเมืองเกษตรอินทรีย์ต้นแบบของประเทศไทย. **วารสารสิ่งแวดล้อม**, 23 (2): 1-13.
- วรวิทย์ เจียมปัญญาธิ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเกษตรกรอินทรีย์ของไทย: บทเรียนจากเกษตรกรรายย่อย. **วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 20: 199-215.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2561). **ตลาดออร์แกนิก ธุรกิจสร้างเงิน SME ไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ธนาคารกสิกรไทย.
- สมเกียรติ วงศ์ประเสริฐ และวิลาวรรณ เชื้อบุญ. (2561). ทศนคติต่อสินค้าอาหารอินทรีย์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. **Thai Journal of Science and Technology**, 7 (4): 399-407.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.). (2552). **มาตรฐานและข้อกำหนดสำหรับหน่วยรับรองตามมาตรฐาน IFOAM, JAS, และ NOP**. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). **สถิติรายได้และรายจ่ายครัวเรือน**. [Online]. Available: <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/08.aspx>. [2562, มิถุนายน 10].
- สุณัฐวิทย์ น้อยโสภ. (2558). “เกษตรอินทรีย์” โอกาสการส่งออกของเกษตรกรไทยในตลาดโลก. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, 9 (18): 83-91.
- อภิชาติ ใจอารีย์. (2561). แนวทางการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารปลอดภัยสำหรับชุมชน: บทสะท้อนจากภาคปฏิบัติ. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**, 38 (5): 1-17.

References

- Assael, H. (1995). **Consumer Behavior and Marketing Action (5th ed.)**. U.S.A.: International Thomson.
- Belch, G. E. & Belch, M. A. (2007). **Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective**. Boston, MA: Graw-Hill Irwin.
- Best, J. & Kahn, J. V. (1993). **Research in Education**. Boston: Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. **Psychometrika**, **16** (3): 297-334.
- Cochran, W. G. (1953). **Sampling Techniques**. New York: Experimental Designs.
- Kotler, P. (2011). **Marketing Management: Analysis Planning Implementation and Control**. New Jersey: Prentice Hall International, Inc.
- Lemon, K. & Verhoef, P. (2016). Understanding Customer Experience Throughout the Customer Journey. **Journal of Marketing: AMA/MSI Special Issue**, **80**: 69-96.
- Lernoud, J. & Willer, H. (2019). **Organic Agriculture Worldwide: Key Results from the FiBL Survey on Organic Agriculture Worldwide 2019**. Switzerland: Research Institute of Organic Agriculture.
- Pornpratansombat, P., Bauer, B. & Boland, H. (2011). The Adoption of Organic Rice Farming in Northeastern Thailand. **Journal of Organic Systems**, **6** (3): 4-12.
- Schiffman, L. G. & Kanuk, L. L. (2007). **Consumer Behavior (9th ed.)**. New Jersey: Prentice Hall International, Inc.
- Vivek, S. D., Beatty, S. E. & Morgan, R. M. (2012). Customer Engagement: Exploring Customer Relationships Beyond Purchase. **Journal of Marketing Theory and Practice**, **20** (2): 122-146.

Translated Thai References

- Chootiwisuthi, P. (2019). Organic Yasothon Model “Yasothon Basic Organic Standard of Thailand”. **Environmental Journal**, **23** (2): 1-13. (in Thai)
- Department of Agriculture. (2012). **Guidance on the Application of Thai Agricultural Standard TAS 9000**. Bangkok: Plant Standard and Certification Division, Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Cooperatives. (in Thai)

- GreenNet (2014). **Organic Farming Situation of Thailand**. [Online]. Available: <http://www.greenet.or.th/article/organic-farming>. [2017, January 3]. (in Thai)
- Jai-aree, A. (2018). Guidelines to Promote Organic Agriculture to Food Security and Safety for Community: Reflection from the Operating Sector. **Silpakorn University Journal**, **38** (5): 1-17. (in Thai)
- Jiumpanyarach, W. (2017). Sustainable Impacts on Organic Farmers in Thailand: Lessons from Small-scale Farmers. **Journal of Social Sciences Srinakharinwirot University**, **20**: 199-215. (in Thai)
- Kasikorn Research Center. (2017). **“SME: Healthy Food Business Growth”**. Kasikorn Research Center. [Online]. Available: <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/HealthyFoodBusinessGrowth.pdf>. [2019, August 5]. (in Thai)
- Lukrak, N., Athinuwat, D. & Sindecharak, T. (2013). Problems and Barriers in Changing to Organic Vegetable Production of Ratchaburi Farmers Who Qualified in the Organic Farming Development Project. **Thai Journal of Science and Technology**, **2** (2): 125-133. (in Thai)
- National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards. (2009). **Standard and regular for certificate IFOAM, JAS, and NOP**. Bangkok: National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards. (in Thai)
- Noisopha, S. (2015). Organic Agriculture, An Opportunity for Thailand to Export and Set Foot in the World Market. **Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University**, **9** (18): 83-91. (in Thai)
- The National Statistical Office. (2019). **Statistics of Income and Household Expenses**. [Online]. Available: <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/index.aspx>. [2019, June 10]. (In Thai)
- Wongprasert, S. & Chuaboon, W. (2018). Attitude Toward Organic Foods of Consumers in Bangkok. **Thai Journal of Science and Technology**, **7** (4): 399-407. (in Thai)

คณะผู้เขียน

ดร. สุณี หงษ์วิเศษ

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131
e-mail: suneeh@go.buu.ac.th

ดร. ปริญญานา นาคปทุม

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131
e-mail: parinyan@go.buu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษฎิพัทธ์ พิษณุเดชอนันต์

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131
e-mail: krittipat@go.buu.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัฒน์ พิมลจินดา

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131
e-mail: pimoljinda_t@hotmail.com

สาระสำคัญของ CPTPP : ข้อสังเกตทางกฎหมายเกี่ยวกับการขอเข้าร่วมเป็นภาคีของไทย

Essence of CPTPP: Legal Notes Relating to Thailand's Request for Accession

ธนะชาติ ปาลิยะเวทย์*

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Thanachart Paliyawate

Faculty of Law, Ramkhamhaeng University

Received: July 30, 2020

Revised: September 29, 2020

Accepted: October 14, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทางกฎหมาย และกลไกของความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) และการวิเคราะห์ประเด็นทางกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการขอเข้าร่วมเจรจาเป็นภาคี CPTPP ของไทย ผู้เขียนวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสารพบว่า มีข้อดีที่ชัดเจนหลายประการในการเข้าเป็นภาคีความตกลงพหุภาคีระดับภูมิภาค แต่มีข้อกังวลมากที่สุดในเรื่องส่งผลกระทบ หรือทำลายอุตสาหกรรมที่ยังไม่พร้อมเปิดตลาดให้กับต่างชาติและการปฏิบัติตามกฎกติกาใหม่ ไทยสามารถเป็นภาคีความตกลงหลายฉบับในเวลาเดียวกันได้ โดยข้อตกลงอื่นที่ไทยเป็นภาคีนั้นยังคงใช้บังคับต่อกันได้ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายสำหรับไทยในกระบวนการภาคยานุวัติที่จะแสดงให้เห็นอย่างน้อยตาม 3 เกณฑ์มาตรฐานของ CPTPP หลายประเทศภาคีได้ทำความตกลงข้างเคียงกันไว้ในเรื่องเฉพาะแยกต่างหากจาก CPTPP แต่ประเทศที่ไม่ได้ร่วมทำความตกลงด้วยไม่อาจกล่าวอ้างหรือได้ประโยชน์ ภาคีรัฐของไทยจึงควรพิจารณามาตรการที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณี หมายเหตุทั่วไป เงื่อนไขทดแทน และมาตรการช่วงเปลี่ยนผ่านที่กำหนดไว้ในข้อเสนอของไทยซึ่งต้องผ่านการเจรจาตามขั้นตอนกระบวนการต่อไป โดยจะเป็นประโยชน์อย่างน้อยก็ต่ออุตสาหกรรมที่ยังไม่พร้อมต่อการเปิดตลาด ควรวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาวิจัยในแต่ละภาคอุตสาหกรรม และร่วมกันระดมสมองหาข้อสรุปเพื่อจัดทำข้อเสนอที่แสดงความพร้อม และศักยภาพของไทยอย่างน้อยตาม 3 เกณฑ์มาตรฐานให้สอดคล้องกับข้อตกลง CPTPP ทั้งที่มีอยู่เดิม และที่พัฒนา หรือสร้างขึ้นใหม่ อาจจัดการปัญหาความสับสนและการปฏิบัติไม่ถูกต้องเหมาะสมในการใช้บังคับที่ทับซ้อน หรือซับซ้อน เตรียมจัดทำความตกลงข้างเคียงกับประเทศภาคีที่มีความสำคัญในภาคอุตสาหกรรมที่จำเป็น

คำสำคัญ: CPTPP ภาคยานุวัติ พันธกรณี เขตการค้าเสรีระดับภูมิภาค

* ธนะชาติ ปาลิยะเวทย์ (Corresponding Author)
e-mail: thanakorn.na@spu.ac.th

Abstract

This article aimed to present basic information, legal basis and mechanism of the Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) and to analyze legal issues directly related to Thailand's request for negotiation to access CPTPP. The qualitative research by documentaries found several vivid advantages of accession into regional multilateral agreement and the most concerned impact or damage against industries being not ready for opening market to foreigners and abiding by new developing covenants. By law, Thailand can be simultaneously signatory of several agreements and former contracting agreements can be further applicable to Thailand. In the accession process, Thailand's offer in line with at least 3 specified benchmarks was uneasy task. Meanwhile, several contracting parties had entered into side letters in specific subjects separated from CPTPP but non-contracting countries neither refer nor gain their benefits. Accordingly, Thailand's public sector should consider proper Non-conformity Measures, General Notes, Offset and Transitional Measures to be included in Thailand's offer through negotiation under procedure in benefit of such unready industries, conduct research in each industry and brainstorming to provide Thailand's offer indicating readiness and potential pursuant to the 3 benchmarks under original and new-developed terms and manage confusion and inaccurate operation arising from overlap and complexity caused by simultaneous commitments in several agreements as well as prepare for side letters made in necessary industries.

Keywords: CPTPP, Accession, Commitments, Regional Free Trade Area

บทนำ

จากการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโดฮา (The Doha Round) ภายใต้กฎกติกาขององค์การการค้าโลก (WTO) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) ซึ่งเป็นรอบที่ 9 นั้นใช้เวลายาวนานจนถึงขั้นไม่ประสบผลสำเร็จนับตั้งแต่ที่มีความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) มา ประเทศภาคีของ WTO มีท่าทีใช้มาตรการกีดกันหรือส่งเสริมให้ใช้สินค้าและบริการในประเทศของตนมากยิ่งขึ้น ประเทศพัฒนาแล้วบางประเทศที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการเจรจาพหุภาคีภายใต้กรอบ WTO หันไปเจรจามอบกรอบที่ไม่โปร่งใสและพยายามวางกฎกติกาในประเด็นใหม่ ๆ ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ทั้งหลายรักษาประโยชน์และปกป้องทางเศรษฐกิจของตนมากกว่าประโยชน์ร่วมกันของประเทศกำลังพัฒนา ตลอดจนภาพรวมกฎเกณฑ์ภายใต้กรอบ WTO ยังไม่ครอบคลุมหลายประเด็นสำคัญในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ หันไปเจรจาทำความตกลงเขตการค้าเสรีและความตกลงอื่น ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสสืบหน้าในการลดอุปสรรค เพิ่มมูลค่า และขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็วกว่า

สืบเนื่องมาจากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นทำให้ 12 ประเทศหันมาเจรจาทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership (TPP)) เพื่อมุ่งลดอุปสรรคทางการค้า การลงทุน ขยาย การเข้าสู่ตลาดและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ต่อมาสหรัฐอเมริกาได้ถอนตัวไป ออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ ชิลี เปรู เม็กซิโก ญี่ปุ่น บรูไน มาเลเซีย และสิงคโปร์ หรือเรียกว่า TPP-11 เดินหน้าต่อไปจนความ ตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2561

นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย (ในที่นี่ใช้คำว่า “ไทย”) เคยแถลงข่าวร่วมกับประธานาธิบดีของ สหรัฐอเมริกาเมื่อ พ.ศ. 2555 ว่าไทยสนใจที่จะเข้าร่วมเจรจาในกรอบ TPP ซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการภายใน ประเทศที่จำเป็น การศึกษาวิจัยแนวทางการเจรจา การทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรับฟังความ คิดเห็นจากทุกภาคส่วน การจัดทำร่างกรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น (Department of Trade Negotiations, 2013) ต่อมาเมื่อพฤษภาคม พ.ศ. 2561 รองนายกรัฐมนตรีของไทยกล่าวต่อรัฐมนตรีนโยบายเศรษฐกิจ และการคลังของญี่ปุ่นที่รับผิดชอบการเจรจาความตกลงนี้ว่า ไทยประสงค์ที่จะเข้าร่วมใน CPTPP ทันทีที่เป็นไปได้ (Ono, 2018) และผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่นแสดงท่าทีหลายครั้งในการเยี่ยมเยือนและการประชุมกับรัฐบาล ไทยว่า รัฐบาลญี่ปุ่นสนับสนุนให้ไทยเข้าเป็นภาคี CPTPP ขณะที่หลายผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความตกลง นี้และปัจจุบันภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาครัฐยังคงถกเถียงกันในหลายประเด็นที่เป็นข้อกังวลหรือ เป็นปัญหา จนกระทั่งเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 สภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมใน CPTPP อย่างเร่งด่วน ซึ่งยังหาข้อสรุปไม่ได้ ขณะที่คณะกรรมการร่วมภาค เอกชน 3 สถาบัน (กกร.) กำลังศึกษาข้อมูลเชิงลึกในแต่ละอุตสาหกรรมเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาของ ภาครัฐว่าจะขอเข้าร่วมเจรจาในปี พ.ศ. 2564 หรือไม่ หลังจากที่ไทยขอเข้าร่วมไม่ทันในปี

เนื้อหา

1. ข้อมูลพื้นฐาน

ความตกลง CPTPP พัฒนามาจาก TPP ซึ่งก่อกำเนิดขึ้นมาจากการหารือกันแบบไม่มีผลผูกพัน และจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศภาคีความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (APEC) (Asia-Pacific Economic Cooperation, 2019) สหรัฐอเมริกาในสมัยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช เริ่ม ตันหารือกับกลุ่มประเทศชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Rim) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 และขยายไปสู่ประเทศ อื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ จนได้มีการเจรจาตกลงร่วมกันแบบเป็นทางการ 19 ครั้ง และการประชุมรายประเทศอีก หลายครั้งเพื่อจัดทำเป็นข้อตกลงการค้าเสรีระดับภูมิภาค และเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายปักหมุดเอเชีย (Pivot to Asia) ในสมัยประธานาธิบดีบารัค โอบามาที่ต้องการเชื่อมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับภูมิภาคเอเชียและ แปซิฟิกอย่างจริงจัง (US Council on Foreign Relations, 2019) สหรัฐอเมริกามหาอำนาจเสรีประชาธิปไตย ที่แผ่ขยายอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้เป็นหัวเรือใหญ่ในการเจรจาจัดทำ TPP โดยไม่มีเงิน เพื่อล้อมกรอบเงินมหาอำนาจคอมมิวนิสต์

ต่อมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 มี 12 ประเทศลงนามเข้าเป็นภาคี TPP (หรืออาจเรียกว่า

TPP-12) แต่ TPP ยังไม่มีผลบังคับใช้แต่อย่างใดเนื่องจากจำนวนประเทศที่ให้สัตยาบันยังไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จนเกิดความเปลี่ยนแปลงหลังจากที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ใช้นโยบาย “อเมริกาต้องมาก่อน (America First)” และถอนตัวไปจาก TPP เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 ทำให้ญี่ปุ่นกลายเป็น หัวเรือใหญ่ในการเจรจากับประเทศภาคีเนื่องจากรัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีชินโซ อาเบะมีนโยบายหลักในเรื่องนี้ จึงร่วมกับประเทศภาคีลดมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา ลงมาเพื่อมุ่งขับเคลื่อนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายใต้ CPTPP ต่อไป แสดงให้เห็นภาวะการเป็นผู้นำทางการ ทูตและเศรษฐกิจของญี่ปุ่นในภาคแปซิฟิก (Mulgan, 2018) จนกระทั่งประเทศภาคีเดิม 11 ประเทศ (TPP-11) ได้เห็นหน้าเจรจาและผลักดันต่อไปจนในที่สุดกลายเป็นความตกลงฉบับใหม่ที่ชื่อว่า CPTPP ซึ่งมีผลบังคับ ใช้เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2561 เมื่อ 6 ประเทศภาคีได้ให้สัตยาบันแล้ว และมีผลบังคับใช้กับเวียดนามเมื่อ 14 มกราคม 2562 เมื่อล่วงพ้น 60 วันหลังจากให้สัตยาบันแล้ว CPTPP ถูกมองว่าเป็นอภิมหาเขตการค้าเสรี (Mega-FTA) ของโลก จากขนาดตลาดที่ใหญ่มากคิดเป็นร้อยละ 13.5 ของผลผลิตมวลรวม (GDP) ของโลก หรือร้อยละ 14 ของมูลค่าการค้าของทั้งโลก ในปี 2561 มีประชากรรวมกันประมาณ 500 ล้านคน (World Bank Group, 2018) โดยในปัจจุบัน (ณ เดือนมิถุนายน 2563) CPTPP ยังไม่มีผลบังคับใช้กับบรูไน มาเลเซีย ซิลี และเปรู จนกว่าประเทศเหล่านี้จะให้สัตยาบัน

ความตกลงนี้ยังเปิดรับประเทศและเขตศุลกากรอิสระ (Separate Customs Territory) หรือเขต เศรษฐกิจที่ได้รับการรับรองจาก WTO เช่น เขตปกครองพิเศษฮ่องกง เขตศุลกากรอิสระ Taiwan, Penghu เป็นต้น ให้เข้ามาเป็นภาคีใหม่โดยผ่านการเจรจาตกลงตามเงื่อนไขและกระบวนการภาคยานุวัติ (Accession) ที่ผ่านมามากหลายประเทศและเขตศุลกากรอิสระได้แสดงความสนใจที่จะเข้าร่วม CPTPP อาทิ ได้หวัน ไคลัมเบีย เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย ไทย (Jozepa, Ward and Webb, 2019) รวมถึงสหราชอาณาจักรได้จัดทำผลสรุปการ รับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อการที่จะเข้าร่วม CPTPP (UK Department of International Trade, 2019) นี้ด้วย

2. ลักษณะทางกฎหมายของ CPTPP และความตกลงอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความตกลง CPTPP มีลักษณะทางกฎหมายเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่หลายรัฐทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร มุ่งก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่หรือพันธกรณีทางกฎหมายแก่รัฐ/ประเทศทั้งหลายที่ร่วมทำความตกลงดังกล่าว และอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ ความตกลงนี้จึงเป็นสนธิสัญญาตามข้อที่ 2 ของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 โดยที่เป็นสนธิสัญญาทางเศรษฐกิจพหุภาคี หรือเป็น Trade Bloc หนึ่งที่น่าไปสู่เข้าถึงตลาดของประเทศภาคี โดยไม่ต้องไปเจรจาและทำข้อตกลงทวิภาคีทีละประเทศ ความตกลงนี้เกิดขึ้นตามขั้นตอนกระบวนการจัดทำสนธิสัญญาดังแต่การเจรจา การจัดทำร่าง ความตกลง การแก้ไขความตกลง การลงนาม การให้สัตยาบัน โดยมีประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งข้อที่ 30.7 ของความตกลงฯ นี้กำหนดให้เป็นผู้เก็บรักษา (Depositary) ต้นฉบับภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศสและสเปนของความตกลง มอบสำเนาให้แก่ประเทศภาคี และแจ้งให้ทราบสมาชิกภาพ คำร้องขอและการมอบภาคยานุวัติสาร ตลอดจนได้มีการแจ้งกระบวนการจัดทำไปจนถึงการมีผลบังคับใช้ไปยัง WTO ซึ่งมีการรวบรวมไว้ในฐานข้อมูล เพื่อความโปร่งใสและการสอดส่องติดตาม

ความตกลง CPTPP ซึ่งเป็นสนธิสัญญาทางเศรษฐกิจพหุภาคีมีลักษณะทางกฎหมายเพิ่มเติมดังนี้

1) เขตการค้าเสรี

CPTPP เป็นข้อตกลงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (The Free Trade Area (FTA) ดังที่ระบุไว้ในบทข้อตกลงที่ 1 ข้อ 1.1 ซึ่งเกณฑ์ของการเป็นเขตการค้าเสรี (FTA) ตามข้อที่ 24 ของ GATT ฉบับปี ค.ศ. 1994 และข้อที่ 5 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ได้แก่ “มีข้อกำหนดให้จัดการเก็บภาษีศุลกากรและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคทางการค้า กำหนดไม่ให้มีหรือยกเลิกการเลือกปฏิบัติเกือบทั้งหมดในสินค้าและบริการ ครอบคลุมการค้าสินค้าและสาขาบริการที่มากพอหรือเกือบทั้งหมด (Substantially All the Trade or Sectoral Coverage) ที่มาจากประเทศภาคี ไม่ทำให้อัตราภาษีศุลกากรและกฎระเบียบด้านการค้าซึ่งใช้บังคับกับประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีสถิตขึ้นหรือสร้างข้อจำกัดมากขึ้นกว่าก่อนที่จะเข้าร่วม ไม่เพิ่มระดับของอุปสรรคในแต่ละสาขาบริการต่อประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีเมื่อเปรียบเทียบกับระดับที่ใช้อยู่ก่อนมีข้อตกลงนั้น” การจัดตั้งเขตการค้าเสรีจึงเป็นการให้สิทธิพิเศษทางการค้า และการลงทุนแก่ประเทศที่เข้าร่วมโดยไม่ขัดกับ WTO (หากปฏิบัติตามเงื่อนไข) เพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศภาคี แต่ในทางกลับกันเท่ากับส่งผลกระทบต่อประเทศที่อยู่นอกกลุ่มที่จะค้าขายและลงทุนกับประเทศที่อยู่ในกลุ่มที่ทำ FTA ได้น้อยลง จึงเป็นแรงกระตุ้นให้หันมาพิจารณาจัดทำความตกลง FTA กับประเทศอื่นด้วยเช่นกัน ประเทศใดจะเข้าร่วม FTA รวมถึง CPTPP อยู่บนหลักการและข้อเท็จจริงที่ว่า มีข้อตกลง เงื่อนไข ปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไปในแต่ละการเจรจาและเข้าร่วมเป็นภาคี FTA

ทั้งนี้ผลในทางกฎหมายของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของ CPTPP เป็นข้อยกเว้นของการปฏิบัติตามหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-favoured-Nation (MFN)) นั่นคือ ประเทศภาคี CPTPP สามารถที่จะปฏิบัติต่อประเทศภาคี CPTPP ด้วยกันในลักษณะที่พิเศษและแตกต่างจากประเทศภาคี WTO (ที่มีใช้ประเทศภาคี CPTPP) ตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่ระบุใน CPTPP โดยไม่ขัดต่อข้อตกลง GATT และ GATS แต่อย่างใด ในทำนองเดียวกันเห็นได้ว่าการที่ GATT และ GATS ระบุเกี่ยวกับเขตการค้าเสรีไว้ในลักษณะที่ไม่ได้มีการห้ามประเทศภาคีทำความตกลงเขตการค้าเสรีระดับทวิภาคี หรือระดับภูมิภาค

2) ความตกลงการค้าระดับภูมิภาค

เมื่อพิจารณาอารัมภบทของ TPP ระบุให้ประเทศภาคีจัดทำข้อตกลงภูมิภาคที่ครอบคลุม ทำให้ห่วงโซ่อุปทานภูมิภาคเข้มแข็ง อำนวยความสะดวกต่อการค้าระดับภูมิภาค อารัมภบทของ CPTPP ระบุให้ประเทศภาคีส่งเสริมการรวมกลุ่มและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค เพิ่มโอกาสในการเร่งรัดการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนระดับภูมิภาค ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า CPTPP เป็นความตกลงการค้าระดับภูมิภาค (Regional Trade Agreements (RTAs)) ด้วยเช่นกันตามศัพท์บัญญัติของ WTO ซึ่งระบุว่า เป็นข้อตกลงการค้าต่างตอบแทนระหว่างสองประเทศขึ้นไปที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน (หรือต่างภูมิภาคก็ได้) โดยร่วมทำข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจกันในระดับภูมิภาคเช่นเดียวกับ NAFTA (เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ), MERCOSUR (ตลาดร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง) (World Trade Organization, n.d.) เมื่อปี ค.ศ. 1979 Enabling Clause ดังกล่าวอนุญาตให้ประเทศกำลังพัฒนาทำข้อตกลงหลายฝ่าย และระดับภูมิภาคกันเองเพื่อให้มีสิทธิพิเศษในการค้าสินค้าต่อกันได้จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ในระยะหลัง ๆ มักจะไม่จำกัดระดับการพัฒนาของประเทศ ประเทศภาคีจึงมีความหลากหลายด้านพื้นฐานเศรษฐกิจและระดับการพัฒนา

จากสถิติ ณ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2563 จำนวนการแจ้งสะสมเกี่ยวกับ RTAs ที่มีผลบังคับใช้แล้วจำนวน 303 ฉบับ ซึ่งเป็นจำนวน RTAs ที่เพิ่มมากขึ้น เป็น RTAs เชิงลึกและซับซ้อน รวมทั้งมีอีกหลาย

RTAs ทั่วทุกภูมิภาคของโลกอยู่ในระหว่างเจรจา โดยส่วนใหญ่เป็นระดับทวิภาคี แต่ก็มีแนวโน้มว่า RTAs ที่มีหลายประเทศเป็นภาคีจะเข้ามาแทนที่ข้อตกลงระดับทวิภาคี (World Trade Organization, 2020) ทั้งนี้ WTO จัดให้ CPTPP อยู่ในฐานข้อมูล RTA อีกด้วย ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดให้สมาชิก WTO ที่เข้าร่วมผูกพันในข้อตกลงทางการค้าต่าง ๆ รวมถึงวิธีการทำภาคยานุวัติต้องแจ้งต่อ WTO ตามแนวทางของกลไกเพิ่มความโปร่งใสในระบบพหุภาคีในระดับสากล ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า CPTPP เป็น FTA พหุภาคีระดับภูมิภาคภาคพื้นแปซิฟิก

3. กลไกของ CPTPP

กลไกของ CPTPP มีโครงสร้างประกอบไปด้วย 2 ส่วนหลัก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 สารบัญญัติที่เป็นเนื้อหาของข้อบท

1) เนื้อหาของข้อบทของ CPTPP

ประเทศภาคีตกลงกันให้นำเนื้อหาข้อตกลงส่วนใหญ่ของ TPP มาใช้บังคับเป็นส่วนหนึ่งของ CPTPP โดยอนุโลม ตามที่ระบุไว้ในข้อที่ 1 ของข้อบทหลัก เพื่อก่อให้เกิดสิทธิและพันธกรณีของแต่ละประเทศภาคีความตกลง CPTPP (หมายเหตุ การกล่าวถึง TPP ให้เข้าใจว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือเรียกว่าเป็น “CPTPP”) ประกอบไปด้วยเนื้อหาของข้อบทหลัก บทข้อตกลง เงื่อนไข ข้อยกเว้น ข้อสงวน (Non-conforming Measures) ภาคผนวก มติ คำอธิบาย/หมายเหตุ และข้อเสนอแนะแนวทาง มีการกำหนดให้ข้อตกลงที่ระบุไว้ในภาคผนวก (Annex) ของข้อบทหลักถูกระงับใช้ชั่วคราว (Suspended Provisions) จนกว่าประเทศภาคีจะร่วมกันมีมติยกเลิกการระงับใช้ชั่วคราว ซึ่งในภาคผนวกระบุไว้ 22 ข้อตกลงย่อย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นประเด็นสำคัญที่สหรัฐอเมริกาเคยผลักดันไว้ ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อผลประโยชน์และความมุ่งหมายของประเทศภาคีอื่นในการเข้าร่วมในความตกลงนี้ เช่น หลายข้อตกลงย่อยในบทข้อตกลงที่ 9 ว่าด้วยการลงทุน บทข้อตกลงที่ 18 ว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

CPTPP ประกอบไปด้วย 30 บทข้อตกลงซึ่งเป็นจำนวนและมีเนื้อหาที่มากเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาของข้อบทของเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือซึ่งมีเพียง 22 บทข้อตกลง เนื้อหาของข้อบทของร่าง RCEP ซึ่งมีเพียง 20 บทข้อตกลง (ที่กำลังอยู่ระหว่างการเจรจา) บทข้อตกลงของ CPTPP ปรากฏชื่อในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 ข้อบทข้อตกลงของ CPTPP

บทข้อตกลงที่	ชื่อบทข้อตกลง	บทข้อตกลงที่	ชื่อบทข้อตกลง
1	ข้อบทเริ่มต้น คำจำกัดความทั่วไป	16	นโยบายแข่งขันทางการค้า
2	การ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติและการเข้าถึงตลาดสินค้า	17	รัฐวิสาหกิจ
3	กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า	18	ทรัพย์สินทางปัญญา
4	สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	19	แรงงาน
5	พิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า	20	สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บทข้อตกลงที่	ชื่อบทข้อตกลง	บทข้อตกลงที่	ชื่อบทข้อตกลง
6	มาตรการเยียวยาทางการค้า	21	ความร่วมมือและการเสริมสร้างความสามารถ
7	มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช	22	การส่งเสริมการแข่งขันและธุรกิจ
8	อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า	23	การพัฒนา
9	การลงทุน	24	ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
10	การค้าบริการข้ามพรมแดน	25	ความสอดคล้องด้านกฎระเบียบ
11	บริการด้านการเงิน	26	ความโปร่งใสและการต่อต้านการทุจริต
12	การเข้าเมืองชั่วคราวสำหรับนักธุรกิจ	27	บทบัญญัติด้านการบริหารและสถาบัน
13	บริการโทรคมนาคม	28	การระงับข้อพิพาท
14	พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	29	ข้อยกเว้นและข้อยกเว้นทั่วไป
15	การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ	30	ข้อบทสุดท้าย

ที่มา: Department of Trade Negotiations (2020) และบางส่วนแปลโดยผู้เขียนเอง

ในทุกบทข้อตกลงระบุคำจำกัดความเฉพาะของแต่ละบทข้อตกลง ขอบเขตของส่วนที่ใช้บังคับและส่วนที่ไม่ใช้บังคับของบทข้อตกลงนั้น ๆ เนื้อหาข้อตกลง เงื่อนไข ข้อยกเว้น ข้อสงวน ฯลฯ ที่ประเทศภาคีตกลงร่วมกัน ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบทข้อตกลง รวมทั้ง CPTPP ระบุให้เชิงอรรถในแต่ละหน้าและในภาคผนวกเป็นส่วนหนึ่งของ CPTPP และมีผลในทางกฎหมายเช่นกัน

ในส่วนของภาคผนวกของบทข้อตกลงต่าง ๆ (Annexes to the Chapters) ระบุพันธกรณี (Commitments) ของตนในแต่ละบทข้อตกลง ซึ่งเป็นผลมาจากการเจรจากับประเทศภาคีอื่นแล้ว ส่วนใหญ่เป็นรายการแนบท้าย (Schedule) ของแต่ละประเทศภาคี เช่น รายการแนบท้ายของออสเตรเลียในภาคผนวก 2-D ของบทข้อตกลงที่ 2 ระบุหมายเหตุทั่วไปและตารางอัตราภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บในแต่ละประเภทและชนิดสินค้าผ่านแดน รายการแนบท้ายของญี่ปุ่นในภาคผนวก 15-A ของบทข้อตกลงที่ 15 ระบุข้อผูกพันการเปิดตลาดการจัดซื้อจัดจ้างโดยหน่วยงานของรัฐส่วนกลาง หน่วยงานของรัฐส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ สำหรับประเภทและมูลค่าขั้นต่ำ (Threshold) ของสินค้า บริการ และบริการงานก่อสร้างที่ผูกพันและไม่ผูกพันเปิดตลาด เป็นต้น

2) กฎระเบียบเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการเฉพาะเรื่อง

มีการกำหนดรายละเอียดกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการเฉพาะเรื่องไว้เพิ่มเติมโดยมติของคณะกรรมการการ CPTPP ซึ่งเรียกว่า Commission Decisions นอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในบางบทข้อตกลงแล้ว ที่ผ่านมามีผลจากการประชุมคณะกรรมการ 2 ครั้งในปี พ.ศ. 2562 (2019) ได้มีการออกกฎระเบียบ 6 ฉบับ เช่น กฎระเบียบกำหนดกระบวนการภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคี CPTPP กฎระเบียบกำหนดกระบวนการและประมวลความประพฤติในการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ กฎระเบียบกำหนดประมวลความประพฤติในการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน เป็นต้น

3.2 คณะกรรมการ การคณะกรรมการเฉพาะด้าน และกลไกระงับข้อพิพาท

กลไกที่เป็นหน่วยงานหรือองค์กร ได้แก่ คณะกรรมการ การคณะกรรมการเฉพาะด้าน และกลไกระงับข้อพิพาท ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการหรือการบังคับใช้ CPTPP

1) คณะกรรมการ CPTPP (CPTPP Commission)

คณะกรรมการ CPTPP ประกอบไปด้วยผู้แทนภาครัฐในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสของแต่ละประเทศภาคี มีบทบาทในระดับบริหารหรือระดับนโยบายตามหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ ดังที่ระบุไว้ในข้อที่ 27.2 โดยไม่มีสำนักเลขาธิการ CPTPP ตลอดจนดำเนินการตัดสินใจหรือลงมติ (Decision-making) ดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กำหนดบุคคลและหน่วยงานของรัฐให้เป็นจุดติดต่อประสานงาน (Contact Points) การบริหารงานกระบวนการระงับข้อพิพาท การรายงานเกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินการตามพันธกรณีของบางประเทศในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านหรือช่วงปรับตัว (ข้อที่ 27.3 ถึง ข้อที่ 27.7)

2) คณะกรรมการเฉพาะด้าน

ในหลายบทข้อตกลงกำหนดให้ประเทศภาคีร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการ (Committee/Council) ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนของรัฐของแต่ละประเทศภาคี เช่น คณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจและกิจการผูกขาด คณะมนตรีแรงงาน เป็นต้น เพื่อร่วมกันให้เกิดการดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลตามพันธกรณีโดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ระบุไว้ในแต่ละบทข้อตกลง ตลอดจนจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะให้แก่คณะกรรมการ กำหนดบุคคลและหน่วยงานของรัฐให้เป็นจุดติดต่อประสานงาน (Contact Points) จัดให้มีกระบวนการปรึกษาหารือ เป็นต้น

3) กลไกระงับข้อพิพาท

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทระหว่างประเทศภาคี โดยการปรึกษาหารือไม่สำเร็จ อาจร้องขอให้มีการจัดตั้งองค์คณะ (Panel) เพื่อระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement (DS)) ระหว่างประเทศตามกฎหมาย/กฎระเบียบที่ระบุในบทข้อตกลงที่ 28 ซึ่งระบุกระบวนการตั้งองค์คณะ คุณสมบัติและหน้าที่ขององค์คณะ การหมุนเวียนทำหน้าที่ประธานองค์คณะ กฎระเบียบกระบวนการจัดตั้งและการปฏิบัติงานขององค์คณะ การมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอก กฎระเบียบกำหนดกระบวนการ (ตามที่ออกโดยคณะกรรมการ) การระงับชั่วคราวและการสิ้นสุดกระบวนการ การจัดทำรายงานเบื้องต้นและรายงานสุดท้าย การดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลหรือตามรายงานขั้นสุดท้าย ฯลฯ รวมถึงการใช้วิธีการระงับข้อพิพาททางเลือก เช่น อนุญาโตตุลาการ นอกจากนี้บางบทข้อตกลง กำหนดวิธีการระงับข้อพิพาทไว้เฉพาะ จึงย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ เช่น บทข้อตกลงที่ 9 ว่าด้วยการลงทุน ในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ให้ระงับข้อพิพาทโดยใช้กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน (Investor-State Dispute Settlement (ISDS)) ซึ่งใช้อนุสัญญา กฎระเบียบกระบวนการขององค์กร International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) หรือตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการของ UNCITRAL

บทวิเคราะห์ วิจัยกรณี ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลสาระสำคัญของ CPTPP ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ผู้เขียนได้ค้นคว้า และสังเคราะห์มานำเสนอในส่วนเนื้อหาข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า มีประเด็นที่เป็นข้อสังเกตทางกฎหมายบาง

ประการซึ่งน่าสนใจและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการขอเข้าร่วมเจรจาเป็นภาคี CPTPP ของไทย จึงได้นำเสนอเชิงวิเคราะห์ในส่วนนี้ โดยหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงประเด็นร้อนที่หลายภาคส่วนถกเถียงกันอย่างรุนแรง ซึ่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชนกำลังร่วมกันหาข้อสรุปในประเด็นที่ไทยจะขอเข้าร่วมเจรจาเป็นภาคีหรือไม่ในปี พ.ศ. 2564

1. ข้อดีและข้อเสียของการเข้าเป็นภาคีความตกลงพหุภาคีระดับภูมิภาค

ที่ผ่านมาไทยทำความตกลง FTA กับสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และเวียดนามมาตั้งแต่ก่อนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และได้ทำความตกลง FTA และความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับ 5 ประเทศภาคี CPTPP ไปแล้ว ซึ่งจากข้อมูลของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศพบว่า มีเพียงแคนาดาและเม็กซิโกที่ยังไม่ได้ทำความตกลง FTA กับไทย จึงมีประเด็นพิจารณาที่ว่า หากไทยได้ทำความตกลง FTA กับ 9 ประเทศแล้วจากทั้งหมด 11 ประเทศภาคี CPTPP (TPP-11) ภาครัฐของไทยอาจเพียงเร่งเจรจาทำความตกลง FTA ระดับทวิภาคีกับสองประเทศที่เหลือคือ แคนาดาและเม็กซิโก โดยอาจไม่จำเป็นต้องเข้าเป็นภาคีของ CPTPP ซึ่งเป็น FTA พหุภาคีระดับภูมิภาค

เมื่อผู้เขียนได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า FTA ทวิภาคีและ FTA พหุภาคีต่างก็มีข้อดีและข้อเสียต่างกัน ไป แม้ว่าโดยทั่วไปใน FTA ทวิภาคีจะดำเนินการเจรจาและเข้าทำข้อตกลงกันง่ายกว่า รวมทั้งมักจะได้รับผลประโยชน์ระหว่างกันในเวลาไม่นาน แต่ FTA ทวิภาคีนั้นส่งผลเฉพาะประเทศคู่สัญญาที่ได้รับสิทธิประโยชน์หรือสร้างความได้เปรียบ ขณะเดียวกันไปส่งผลกระทบในเชิงกีดกันหรือลดทอนความสามารถในการแข่งขันกับของประเทศอื่นที่ไม่ได้ทำข้อตกลงด้วย การลดอุปสรรคหรือเปิดตลาดจำกัดอยู่แต่เฉพาะอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของประเทศคู่สัญญา ไม่ทำให้เกิดการแข่งขันได้กับอุตสาหกรรมอื่นของประเทศต่าง ๆ ฯลฯ

ขณะที่ FTA พหุภาคี (ระดับภูมิภาค) ซึ่งเป็นการทำข้อตกลงโดย 3 ประเทศขึ้นไปและนำไปสู่เข้าถึงตลาดของประเทศภาคีโดยไม่ต้องไปเจรจาและทำข้อตกลงทวิภาคีทีละประเทศนั้น ผู้เขียนเห็นว่าข้อดีหลายประการคือ

1) เพิ่มโอกาสที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่าในการลดและขจัดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่ภาษี เพิ่มมูลค่าและการขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็วจากตลาดที่ใหญ่ขึ้น (พหุภาคีระดับภูมิภาค) ซึ่งดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้มากขึ้นกว่าการรอคอยและหวังพึ่งพากลไกการเจรจาของ WTO ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคหลายประการดังที่ได้กล่าวถึงตอนต้น

2) สำหรับลักษณะการเป็นห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก (Global Value Chains (GVCs)) ในยุคปัจจุบันต้องอาศัยสิทธิประโยชน์ที่หลายประเทศภาคีได้รับในการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าตามกฎด้วยถิ่นกำเนิด (Rules of Origin (ROO)) ให้ถึงตามเกณฑ์มูลค่าเพิ่ม เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ภาษีศุลกากรร้อยละ 0 หรือไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรนั่นเอง ดังเห็นได้จากการผลิตรถยนต์ ต้องใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในหลายประเทศซึ่งอาจรวมสัดส่วนถิ่นกำเนิดจากหลายประเทศดังกล่าว เช่น สัดส่วนที่ผลิต/มีถิ่นกำเนิดจากไทยร้อยละ 15 ญี่ปุ่นร้อยละ 10 มาเลเซียร้อยละ 10 และเวียดนามร้อยละ 5 มารวมกันให้ครบตามเกณฑ์ร้อยละ 40 (ตัวเลขสมมุติ) ตาม FTA เพื่อให้ไทยส่งออกรถยนต์ไปขายในประเทศภาคีด้วยกันโดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร ทั้งนี้สำหรับสองประเทศที่ยังไม่ได้ทำ FTA กับไทย มีข้อมูลจากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศระบุว่า เม็กซิโกเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทยและยังเป็นตลาดที่มีศักยภาพในส่วนของการขนส่งยานยนต์ พลังงาน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องบิน (Bangkokbiznews, 2018, May 26) [Online] ในส่วนของแคนาดาซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่เป็นอันดับ

ที่ 2 ในภูมิภาคอาเซียนและจะเป็นประตูไปสู่อเมริกาเหนือและสหภาพยุโรปสนใจสินค้าเกษตรของไทยและสนใจที่จะทำ FTA กับอาเซียน (Government of Canada, 2019) [Online] ซึ่งในส่วนของการได้รับสิทธิประโยชน์จากการสะสมถิ่นกำเนิดตามกฎหมายว่าด้วยถิ่นกำเนิดในการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่ภาครัฐของไทยให้ความสนใจเข้าร่วม FTA พหุภาคี

3) สร้างมาตรฐานในเชิงกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศโดยหลายประเทศเข้าร่วมในตลาดที่ใหญ่กว่า FTA ทวิภาคี ในการลดหรือขจัดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีอากรสำหรับสินค้าและบริการ และออกกฎกติกาใหม่ ๆ ในลักษณะ WTO-Plus หรือมากกว่านั้น เช่น การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรและการค้า เทคโนโลยีพลังงาน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศภาคีและผู้ประกอบการในตลาดภูมิภาคและตลาดโลก

4) หากมีโอกาสได้รับสิทธิประโยชน์ที่น่าสนใจจากประเทศภาคีอื่น ทำให้การเจรจาในบางประเด็นประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้นกว่าการเจรจาข้อตกลงที่มีสิทธิประโยชน์จำกัดอยู่เพียงแค่สองประเทศ เช่น การที่ประเทศหนึ่งเจรจาสนธิสัญญาการลงทุนระดับทวิภาคีกับเวียดนามซึ่งมีข้อตกลงเรื่องกลไกรงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน (ISDS) ด้วยนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ แต่เมื่อมีการเจรจาในกรอบของ CPTPP โดยชี้ให้เห็นโอกาสของเวียดนามในการส่งออกสินค้าส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่น ทำให้เวียดนามยินยอมตกลงด้วยกับการคุ้มครองผู้ลงทุนภาคเอกชน (Hunter, R. and Seidel, S., 2017) [Online] ในทำนองเดียวกันหากไทยเห็นโอกาสได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมจากประเทศภาคี CPTPP อาจพิจารณาเข้าสู่การเจรจาขอเข้าร่วมเป็นภาคี

ขณะที่ FTA พหุภาคีระดับภูมิภาค เช่น CPTPP นั้น ผู้เขียนเห็นว่ามิใช่ข้อเสียหลายประการคือ

1) การทำ FTA กับประเทศที่มีโครงสร้างการผลิตและการส่งออกสินค้าที่เหมือนกัน จะส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันเองมากกว่าการเกื้อหนุนกัน โดยสินค้าของประเทศดังกล่าวจะเข้ามาตีตลาดสินค้าในประเทศ ดังนั้นไทยจึงต้องพิจารณาผลที่ตามมาเพื่อพิจารณาช่องทางการเจรจาและหามาตรการที่เหมาะสมมาใช้

2) ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่เพิ่งเกิดใหม่และอุตสาหกรรมอื่นภายในประเทศที่ยังต้องการให้ภาครัฐปกป้องและช่วยเหลืออยู่ รวมทั้งมีข้อจำกัดเรื่องความสามารถในการแข่งขันกับอุตสาหกรรมประเภทเดียวกับของต่างประเทศนั้นคือ ยังไม่พร้อมต่อการเปิดตลาดให้กับต่างชาติ หากยินยอมให้เปิดเสรีในสภาพการณ์ของอุตสาหกรรมดังกล่าวอาจถึงขั้นส่งผลเป็นการทำลายอุตสาหกรรมภายในประเทศนั้น ๆ ได้ รวมทั้งการเข้าร่วมใน FTA ที่มีมาตรฐานหรือกฎกติกาที่พัฒนาขึ้นหรือสร้างขึ้นใหม่ย่อมเป็นความเสี่ยงที่จะไปส่งผลกระทบหรืออาจถึงขั้นทำลายอุตสาหกรรมภายในประเทศดังกล่าว

3) ทำให้บรรดาประเทศภาคี FTA เท่านั้นที่ได้รับสิทธิประโยชน์ (เช่นเดียวกับ FTA ทวิภาคี) ขณะเดียวกันไปส่งผลกระทบในเชิงกีดกันหรือทำให้ประเทศที่ไม่ได้เข้าทำข้อตกลงเสียเปรียบในการแข่งขันกับประเทศภาคี ซึ่งทำให้ประเทศที่เสียเปรียบต่าง ๆ ร่วมกันทำ FTA มากขึ้นเพื่อมาแข่งขันกัน ซึ่งอาจทำให้ประเทศภาคีของ FTA ทั้งหลายเกิดความขัดแย้งกันหรือกลายเป็นข้อพิพาททางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้

4) การจัดทำ FTA พหุภาคีระดับภูมิภาคต่าง ๆ (รวมถึง FTA ทวิภาคี) ซึ่งเสมือนกับประเทศต่าง ๆ มีอยู่หลายกลุ่มย่อย หลายมุ้งส่งผลให้เกิดการบั่นทอนหรือทำให้ระบบพหุภาคีระดับสากลภายใต้ WTO ไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควรตามความมุ่งหมายตั้งแต่เดิมมาให้ทุกประเทศทั่วโลกมีอยู่มุ้งเดียวเท่านั้น นั่นคือมีเขตการค้าเสรีหนึ่งเดียวและอยู่ภายใต้กฎกติกา ข้อตกลง และเงื่อนไขเดียวกัน

5) ในแง่ของความยากง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่าง FTA ทวิภาคีและ FTA พหุภาคีระดับภูมิภาคนั้น เห็นได้ว่าข้อตกลงอย่างหลังนั้นทำการเจรจาและปรับปรุงแก้ไขข้อตกลงและเงื่อนไขได้ยากกว่า

ดังนั้นการพิจารณาร่วมกันระหว่างข้อดี-ข้อเสียของ FTA ทวิภาคีและข้อดี-ข้อเสียของ FTA พหุภาคีระดับภูมิภาคเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจของไทยว่าจะเดินหน้าเจรจาเป็นภาคี FTA ทวิภาคีกับสองประเทศ คือ แคนาดาและเม็กซิโก หรือว่าจะเดินหน้าขอเข้าร่วมเจรจาพหุภาคีระดับภูมิภาค/CPTPP หรือไม่ ผู้เขียนเห็นว่า มีข้อดีที่ชัดเจนหลายประการมากกว่าข้อเสีย โดยเฉพาะไทยเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานที่นำเข้าและส่งออกทั้งวัตถุดิบและสินค้าขั้นสุดท้าย จึงอาจเกิดประโยชน์หากไทยสามารถสะสมถิ่นกำเนิดเพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ และทำให้เข้าถึงตลาดใหญ่ได้หลายประเทศภาคี ขณะที่ข้อเสียบางข้อ (ข้อ (3) และ (4)) เกิดขึ้นกับ FTA ทวิภาคีด้วยเช่นกันและเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ไม่จำกัดแต่เฉพาะกับ CPTPP เท่านั้น แต่ข้อเสียที่น่ากังวลมากที่สุดคือ การเปิดเสรีที่ส่งผลกระทบต่อหรืออาจเป็นการทำลายอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ยังไม่พร้อมต่อการเปิดตลาดให้กับต่างชาติ รวมทั้งจากมาตรฐานหรือกฎกติกาที่พัฒนาหรือสร้างขึ้นใหม่ใน CPTPP

2. ความสัมพันธ์กับข้อตกลงอื่น

เมื่อพิจารณาข้อกำหนดและสถานะของ 11 ประเทศภาคี CPTPP (TPP-11) เห็นได้ว่า ทุกประเทศต่างก็เป็นประเทศภาคีของ WTO ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนการทำสนธิสัญญาจนเข้าเป็นภาคี CPTPP ซึ่งเป็นสนธิสัญญาทางเศรษฐกิจที่เป็น Trade Bloc และเป็น FTA และ RTA ในระดับพหุภาคีด้วย ดังนั้นการที่ไทยซึ่งเป็นประเทศภาคีของ WTO เช่นกันจะขอเข้าร่วมเป็นภาคี CPTPP ตามข้อที่ 24 ของ GATT ฉบับปี ค.ศ. 1994 และข้อที่ 5 ของ GATS ซึ่งเป็นข้อยกเว้นหลัก MFN ให้สามารถปฏิบัติในลักษณะที่พิเศษและแตกต่างจากประเทศภาคี WTO (ที่มีใช้ประเทศภาคี CPTPP) จึงย่อมกระทำได้ โดยไม่ขัดต่อข้อตกลง GATT และ GATS แต่อย่างใด

ขณะเดียวกันหากไทยขอเข้าร่วมเป็นภาคีและประเทศภาคี CPTPP ยอมรับให้ไทยเข้าภาคีนั้น จะส่งผลอย่างไรต่อข้อตกลงหรือความตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ไทยทำไว้แล้วกับประเทศอื่น ทั้งภายในและภายนอกกรอบของ WTO ในประเด็นนี้พิจารณาได้จากข้อบทหนึ่งของ CPTPP ที่ระบุไว้ว่า “ในกรณีที่ประเทศภาคีใดของ CPTPP ที่มีสิทธิและพันธกรณีของตนต่อประเทศภาคีทั้งหลายตามข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นที่ทำการไว้ รวมทั้งความตกลงของ WTO ด้วย หรือที่มีอย่างน้อยหนึ่งประเทศภาคีตามข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นที่ทำการไว้ (ทั้งทวิภาคีและภูมิภาค) สิทธิและพันธกรณีที่มีต่อกันนั้นยังคงมีอยู่เช่นเดิม ใช้บังคับต่อกันได้โดยไม่สูญเสียไปเพียงเพราะว่า ประเทศเหล่านั้นเข้าเป็นภาคี CPTPP” (บทข้อตกลงที่ 1 ข้อที่ 1.2.1) เห็นได้ว่าการได้เข้าเป็นภาคี CPTPP ไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและพันธกรณีของประเทศภาคีหนึ่งที่มีต่อประเทศภาคีอื่นตามความตกลงพหุภาคีในกรอบของ WTO รวมถึงความตกลง FTA ความตกลง RTA ไม่ว่าจะทวิภาคีหรือพหุภาคี รวมถึงความตกลงข้างเคียง (Side Letters) อื่นที่มีอยู่ก่อนแล้ว ขณะเดียวกันนั้น เช่น ความตกลงข้างเคียงระหว่างบรูไนและนิวซีแลนด์เมื่อ 8 มีนาคม พ.ศ. 2561 เรื่องความสัมพันธ์กับข้อตกลงอื่น ได้ระบุไว้เช่นเดียวกันว่า ไม่ทำให้เสื่อมเสียสิทธิและพันธกรณีของแต่ละประเทศที่มีอยู่แล้วภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจเชิงกลยุทธ์ภาคพื้นแปซิฟิก ค.ศ. 2006 (TPSEP) และความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ค.ศ. 2009 (AANZFTA) โดยต้องตีความให้สอดคล้องกัน (New Zealand Foreign Affairs & Trade, n.d.)

ทั้งนี้อาจพิจารณาข้อตกลง/ความตกลงอื่นดังกล่าวข้างต้นที่มีอยู่ก่อนแล้วนั้นได้ใน 3 ลักษณะคือ

- (1) ข้อตกลงอื่นระบุผ่อนปรนเกินไป แต่ CPTPP ระบุเข้มงวดขึ้น
- (2) ข้อตกลงอื่นระบุเข้มงวดเกินไป แต่ CPTPP ระบุผ่อนปรนลงมา
- (3) ข้อตกลงอื่นไม่ได้ระบุไว้ แต่ CPTPP ระบุขึ้นมาใหม่

ผลก็คือ ทำให้ข้อตกลงอื่นดังกล่าวยังคงมีอยู่ด้วยกันต่อไป (Coexist) มีผลบังคับใช้ต่อกันได้ โดยไม่สูญเสียหรือสิ้นผลบังคับไป ไทยจึงสามารถเป็นภาคีและผู้ผูกพันต้องปฏิบัติตามความตกลงหลายฉบับในเวลาเดียวกันได้ เมื่อขอเข้าเป็นภาคีความตกลง CPTPP นี้ ย่อมต้องพิจารณาสิทธิและพันธกรณีที่มีอยู่เดิมตามความตกลงที่ใช้บังคับกับไทยหรือที่ไทยเป็นภาคีอยู่ก่อนแล้วนั้นเอง อย่างไรก็ตามการที่ไทยซึ่งเป็นประเทศภาคีของ WTO ยังคงปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้กฎของ WTO ในขณะที่ไทยและบรรดาประเทศภาคีที่ทับซ้อนกันนั้นก็เป็นภาคีของข้อตกลงอื่น ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้ง CPTPP ด้วยเช่นกัน ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงและเงื่อนไขของหลายความตกลงการค้าทวิภาคีหรือพหุภาคีพร้อม ๆ กันซึ่งต่างก็มุ่งอำนวยความสะดวกและจัดอุปสรรค อาจทำให้เกิดปรากฏการณ์ Spaghetti-bowl Effect หรือ Noodles Bowl Effect เพราะความตกลงดังกล่าวมีเขตอำนาจการใช้บังคับในลักษณะที่ทับซ้อน ทำให้สับสนในกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของแต่ละข้อตกลงหรือมองได้ว่าซับซ้อนยุ่งเหยิงกันไปหมด เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม อาจทำให้เกิดการบิดเบือนทางการค้า (Schule and Kleisinger, 2016) ดังเห็นได้จากการปฏิบัติตามข้อตกลงและเงื่อนไขของหลายความตกลงพร้อมกัน ทำให้ต้องใช้หรือมีค่าใช้จ่ายของบุคลากร หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามาปฏิบัติงานมากขึ้นและซับซ้อนขึ้น บังคับใช้ตราภาษีศุลกากรและอุปสรรคทางการค้าหลายระดับหรือหลายลักษณะซึ่งอาจไม่ได้ทำให้ต้นทุนและอุปสรรคทางการค้าลดลงไปอย่างที่คาดหวังไว้ ทำให้ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเกิดความสับสน ความไม่เข้าใจและปฏิบัติไม่ถูกต้องได้

3. สิ่งท้าทายในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน

ในการขอเข้าเป็นภาคี CTPP ของไทยต้องปฏิบัติตามกระบวนการภาคยานุวัติ (Accession) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการแสดงเจตนาของประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมเจรจาหรือลงนามในสนธิสัญญานั้นมาก่อน เพื่อผูกพันตามสนธิสัญญาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ โดยจะมีผลเช่นเดียวกับการให้สัตยาบัน (Saisunthorn, 2009) การที่ไทยจะขอเข้าเป็นภาคี CPTPP (“ผู้ยื่นขอ”) ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและกระบวนการที่ระบุไว้ในกฎเกณฑ์เรื่องกระบวนการภาคยานุวัติซึ่งมาจากมติของกรรมาธิการ CPTPP ตามที่ปรากฏใน Annex to CPTPP/COM/ 2019/D002 ค.ศ. 2019 ในปัจจุบันการดำเนินการของภาครัฐของไทยยังไม่ได้เข้าสู่ขั้นตอนแรก (การบอกกล่าวการขอเข้าเป็นภาคี) เลย ถึงกระนั้นก็ดีภาครัฐของไทยต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmarks) ที่กล่าวถึงในขั้นตอนที่ 3 (การจัดตั้งคณะทำงานภาคยานุวัติ) ซึ่งใช้ในการประเมินความพร้อมและศักยภาพของผู้ยื่นขอ ทั้งนี้โดย

- 1) แสดงให้เห็นวิธีการที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อตกลง เงื่อนไขที่มีอยู่ทั้งหมดใน CPTPP
- 2) รับที่จะให้ข้อเสนอการเข้าถึงตลาดที่มีมาตรฐานสูงสุดในแต่ละสินค้า บริการ และด้านอื่น ๆ

โดยต้องเป็นการเข้าถึงตลาดที่มีความหมายเชิงพาณิชย์ของแต่ละประเทศภาคีในลักษณะที่เชื่อมโยงผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ยื่นขอและประเทศภาคีต่าง ๆ จากการขยายการค้า การลงทุน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สนับสนุนประสิทธิภาพ การแข่งขันและการพัฒนา

3) เสนอพันธกรณีให้เป็นไปตามแนวทางที่ประเทศภาคีเดิมได้ตกลงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของพันธกรณีการเข้าถึงตลาดครอบคลุมการลดอัตราภาษีศุลกากรและอุปสรรคอื่นต่อการค้าสินค้าและบริการ การลงทุน

การที่เนื้อหาข้อบท CPTPP เป็นผลมาจากการปรับปรุงหลักการและกฎเกณฑ์เดิมของ WTO หลายฉบับและความตกลงเขตการค้าเสรีอื่น โดยมีเนื้อหาจำนวนมากถึง 30 บทข้อตกลง ซึ่งมีมาตรฐานสูง เพราะมีเนื้อหาข้อตกลงที่กว้างขึ้นและลึกมากกว่ากฎเกณฑ์ของ WTO (Corr et al., 2019) ทั้งส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาข้อตกลงให้เข้มข้นขึ้นหรือประหนึ่งว่าเป็น WTO Plus (WTO +) และมีการจัดทำหลายข้อตกลงและเงื่อนไขขึ้นมาใหม่ ครอบคลุมหลากหลายประเด็นมากกว่าความตกลงทางการค้าและเศรษฐกิจอื่น ๆ หรือประหนึ่งว่าเป็น WTO Plus-Plus (WTO + +) เช่น การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรและการค้า มาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (TBT) การค้าดิจิทัลและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา รัฐวิสาหกิจ การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ความสอดคล้องกันของกฎระเบียบ เป็นต้น เมื่อพิจารณาขั้นตอนกระบวนการเจรจาตามกฎระเบียบภาคยานุวัติของ CPTPP ซึ่งไม่ใช่กรอบพหุภาคีของ WTO ประเทศกำลังพัฒนามักจะมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าประเทศพัฒนาแล้ว จึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับไทยที่จะไปขอเปลี่ยนแปลงข้อตกลงและเงื่อนไขใน CPTPP

จากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่า การขอเข้าเป็นภาคี CPTPP จะต้องยอมรับหรือยินยอมปฏิบัติตามพันธกรณี (Commitments) ทั้งหมดในเนื้อหาข้อบท บทข้อตกลง และภาคผนวกใน 30 บทข้อตกลง โดยไม่สามารถปรับแก้ไขได้ และไม่อาจเลือกผูกพันเฉพาะบางบทข้อตกลงเท่านั้น ตลอดจนยื่นข้อเสนอการเข้าสู่ตลาดและมาตรการที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณี (NCMs) การแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการ เช่น ปรับเปลี่ยนนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผน แก้ไขกฎหมายหรือกลไกอื่นที่ไม่สอดคล้องกับความตกลง เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายและถึงขั้นยากลำบากสำหรับภาครัฐของไทยที่จะแสดงให้เห็นอย่างน้อยตาม 3 เกณฑ์มาตรฐานให้สอดคล้องกับข้อตกลงเงื่อนไขทั้งหมดที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่ของ CPTPP ซึ่งมีลักษณะเป็น WTO Plus

4. ความตกลงข้างเคียง

จากการศึกษาพบว่าประเทศภาคี CPTPP ได้ทำความตกลงข้างเคียง (Side Instrument หรือ Side Letter) ซึ่งแยกต่างหากจาก CPTPP โดยทำขึ้นในรูปแบบจดหมายโต้ตอบหรือบันทึกที่ลงนามโดยผู้มีอำนาจของประเทศภาคีแล้วแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเป็นการยืนยันตามที่ได้เจรจาและตกลงกันเฉพาะเรื่อง ขยายความหรือแก้ไขเพิ่มเติมส่วนใด ๆ ของ CPTPP ซึ่งไม่ได้มีข้อห้ามการทำความตกลงข้างเคียงไว้ เพื่อให้มีผลตามกฎหมายใช้บังคับระหว่างประเทศภาคี โดยส่วนใหญ่เป็นการทำความตกลงข้างเคียงในลักษณะทวิภาคีกับประเทศภาคีอื่นในเรื่องเฉพาะที่แตกต่างกันไป เช่น ก่อนลงนามใน CPTPP แคนาดาได้ลงนามใน Side Letter กับประเทศภาคีที่เพิ่มความยืดหยุ่นให้แคนาดาสามารถปกป้องวัฒนธรรมของตนได้ แคนาดาได้รับพันธกรณีสำคัญที่ระบุไว้ใน Side Letter กับญี่ปุ่นเพื่อให้แน่ใจว่ามาตรฐานยานยนต์ของญี่ปุ่นจะไม่ขัดขวางอย่างไม่เหมาะสมต่อการนำเข้า (Sinclair, 2018)

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อที่ 41 ของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 การทำ Side Letter เพื่อให้มีผลตามกฎหมายใช้บังคับระหว่างประเทศที่ทำข้อตกลงกันเท่านั้น และ (โดยหลักการ) ไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศภาคีอื่น ผลในทางกฎหมายคือ ประเทศที่ไม่ได้ทำข้อตกลงนั้น

ไม่อาจกล่าวอ้างหรือได้ประโยชน์จากความตกลงข้างเคียง และอาจมองได้ว่าพันธกรณีตามความตกลงข้างเคียงทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศที่ทำข้อตกลงและประเทศที่ไม่ได้ทำข้อตกลง (Thong-u-rai, 2017) ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยในประเด็นการเลือกปฏิบัตินี้ เพราะเท่ากับว่า ก่อให้เกิดพันธกรณีที่แตกต่างกันในบรรดาประเทศภาคีด้วยกันในเรื่องเฉพาะที่มีการทำเป็น Side Letter ซึ่งเห็นได้ว่า ประเทศคู่สัญญาสองฝ่ายต่างก็ปกป้องสิทธิประโยชน์หรือไม่ให้เกิดความเสียเปรียบในเรื่องเฉพาะนั้น ๆ ตั้งแต่มีการลงนามใน CPTPP เช่น กลไก ISDS ไม่ใช้บังคับกับทุกประเทศภาคี นิวซีแลนด์ได้ทำ Side Letters กับบางประเทศภาคีเพื่อคุ้มครองนักลงทุนของนิวซีแลนด์ให้ได้รับประโยชน์จากกลไก ISDS เป็นต้น จากการศึกษาข้อบท CPTPP และข้อมูลต่าง ๆ ผู้เขียนไม่พบชัดเจนว่า ประเทศขอเข้าเป็นภาคีใหม่ได้รับอนุญาตให้ทำ Side Letter มีเพียงข้อเสนอให้ประเทศที่ขอเข้าเป็นภาคีใหม่เจรจาให้มีการทำ Side Letter เพื่อให้มีผลบังคับใช้เมื่อมีการยอมรับประเทศดังกล่าวให้เป็นภาคี CPTPP หากไทยขอเข้าเป็นภาคี CPTPP ไทยต้องพิจารณาความจำเป็นและแนวทางเจรจาสำหรับเตรียมทำ Side Letter กับประเทศภาคีที่มีความสำคัญในภาคอุตสาหกรรมที่จำเป็น

5. ข้อยกเว้นและมาตรการผ่อนปรน

ตามที่กำหนดไว้ใน CPTPP นอกเหนือจากไม่ต้องปฏิบัติตาม 22 ข้อตกลงย่อยที่ถูกระงับชั่วคราว (Suspended Provisions) ไปจนกว่าประเทศภาคีจะร่วมกันมีมติยกเลิกการระงับชั่วคราวแล้วยังมีข้อบทบางส่วนใน CPTPP ซึ่งกำหนดกรณีที่ประเทศภาคีได้รับยกเว้นหรือผ่อนปรนการปฏิบัติตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้

1) มาตรการที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณี (Non-conforming Measures (NCMs)) ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อสงวนตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งผู้ยื่นข้อต่อนั้นขอเสนอการเข้าสู่ตลาดและ NCMs ที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ตามขั้นตอนเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยคณะกรรมการสิทธิการค้า CPTPP โดยประเทศภาคีระบุบทข้อตกลง สาขา สาขาย่อย ประเภทอุตสาหกรรม พันธกรณีที่เกี่ยวข้อง ระดับของรัฐบาล มาตรการ (ระบุกฎหมาย กฎระเบียบหรือมาตรการอื่นที่ใช้) ซึ่งภาครัฐของไทยพิจารณาในส่วนนี้ไปกำหนดไว้ในข้อเสนอของไทย

2) ข้อยกเว้น (Exceptions) โดยจะใช้ข้อยกเว้นใดขึ้นอยู่กับบทข้อตกลงที่กำหนดไว้ ทั้งนี้บทข้อตกลงที่ 29 ได้แก่ (1) ข้อยกเว้นทั่วไป (General Exceptions) ที่กำหนดไว้ใน GATT 1994 และ GATT สามารถใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองศีลธรรมสาธารณะ คุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์หรือพืช รวมถึงมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการนำเข้าหรือส่งออกทองคำและเงิน เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกันในส่วนของการบังคับใช้ศุลกากร การผูกขาด คุ้มครองสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และป้องกันวิธีปฏิบัติที่หลอกลวง รวมถึงอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งหมดไปได้ ฯลฯ (2) ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง (Security Exceptions) ไม่ได้ห้ามประเทศภาคีจัดให้มีหรืออนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลซึ่งหากเปิดเผยทำให้ขัดต่อประโยชน์ด้านความมั่นคงที่จำเป็น หรือใช้มาตรการที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศภาคีในการดำรงรักษาหรือการฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ หรือคุ้มครองประโยชน์ด้านความมั่นคงที่จำเป็นของประเทศภาคีเองนอกจากนี้ยังให้ใช้มาตรการปกป้องชั่วคราว (Temporary Safeguard Measures) และมาตรการอื่นที่กำหนดไว้

3) หมายเหตุทั่วไป (General Notes) บางบทข้อตกลงให้ประเทศภาคีอาจจะระบุข้อสงวนสิทธิไว้ในรายการแนบท้าย (Schedule) ของแต่ละประเทศในภาคผนวก (Annex) ของบทข้อตกลงนั้น ๆ ซึ่งต้องมี

การเจรจาและได้รับการยอมรับจากประเทศภาคีแล้ว เช่น ในภาคผนวก 15-A ออสเตรเลียระบุว่า การผูกพันเปิดตลาดการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐไม่ใช่บังคับกับรูปแบบสิทธิประโยชน์ที่ให้กับกิจการ SMEs มาตรการคุ้มครองสมบัติของชาติที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ซึ่งภาครัฐของไทยพิจารณาในส่วนนี้ไปกำหนดไว้ในข้อเสนอของไทย

4) เงื่อนไขทดแทน (Offset) ในบทข้อตกลงที่ 15 โดยประเทศภาคีอาจกำหนดในสัญญาการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้ใช้วัสดุหรือส่วนประกอบภายในประเทศ ผู้จัดหาภายในประเทศ การได้รับอนุญาตด้านเทคโนโลยี การถ่ายทอดเทคโนโลยี การค้าต่างตอบแทนหรือทำนองเดียวกันเพื่อสนับสนุนการพัฒนาภายในประเทศ ฯลฯ

5) มาตรการช่วงเปลี่ยนผ่าน (Transitional Measures) ในบทข้อตกลงที่ 15 อนุญาตให้ประเทศกำลังพัฒนาใช้มาตรการหนึ่งหรือหลายมาตรการ ไปจนถึงช่วงที่ประเทศภาคีพร้อมที่จะปฏิบัติตามข้อตกลง ได้แก่ (1) แคมเปญด้านราคา (Price Preference) (2) เงื่อนไขทดแทน (Offset) (3) การทยอยนำมาใช้เพิ่มเติม (Phased-in) กับหน่วยงานหรือภาคส่วนโดยเฉพาะ และ (4) การกำหนดมูลค่าขั้นต่ำในระดับที่สูงกว่ามูลค่าขั้นต่ำถาวรที่กำหนดไว้

หากไทยจะขอเข้าเป็นภาคี ไทยสามารถใช้กรณีที่เป็นข้อยกเว้นและมาตรการที่ส่งผลให้ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงและเงื่อนไข รวมทั้งภาครัฐของไทยก็ต้องพิจารณาในส่วนของมาตรการที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณี หมายเหตุทั่วไป เงื่อนไขทดแทน และมาตรการช่วงเปลี่ยนผ่านเพื่อนำไปกำหนดไว้ในข้อเสนอของไทย ซึ่งต้องผ่านการเจรจาตามขั้นตอนกระบวนการภาคยานุวัติและนำไปดำเนินการที่เหมาะสมกับกลไกภายในประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ประเทศต่าง ๆ หันมาทำความตกลงเขตการค้าเสรีและความตกลงอื่น ๆ ที่สร้างโอกาสขยายตัวทางการค้าและมูลค่าทางเศรษฐกิจในหลายด้านอย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็วกว่าการเจรจาในระบบการค้า พหุภาคีในกรอบ WTO ซึ่งมีกฎกติกาที่เปิดโอกาสให้ประเทศภาคีสามารถทำความตกลงเขตการค้าเสรีประเภทต่าง ๆ ได้จึงก่อกำเนิด TPP และต่อมากลายมาเป็น CPTPP ซึ่งเป็น Trade Bloc ที่มีลักษณะเป็นทั้ง FTA และ RTA จึงเรียกว่าเป็น FTA พหุภาคีระดับภูมิภาค ก่อให้เกิดผลที่แตกต่างไปจากการทำข้อตกลงทวิภาคีที่ละคู่ประเทศ โดย CPTPP ประกอบไปด้วยสารบัญญัติที่เป็นเนื้อหาของข้อบทที่มีมาตรฐานสูงตั้งเห็นได้จากมีเนื้อหา 30 บทข้อตกลงที่ครอบคลุม กว้างขึ้นและลึกมากกว่ากฎเกณฑ์ของ WTO และความตกลงทางการค้าและเศรษฐกิจอื่น ๆ ทั้งในส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาข้อตกลงให้เข้มข้นขึ้นและมีการจัดทำกฎเกณฑ์ขึ้นมาใหม่ และประกอบด้วยกฎระเบียบเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการเฉพาะเรื่อง กลไกหน่วยงานที่เป็นคณะกรรมการการค้า คณะกรรมการเฉพาะด้าน และกลไกระงับข้อพิพาททั้งในระดับรัฐระหว่างประเทศภาคีที่พิพาท และระหว่างรัฐกับนักลงทุน (เอกชน)

จากข้อสังเกตทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับการพิจารณาขอเข้าร่วมเจรจาเป็นภาคี CPTPP ซึ่งผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ที่ไปนั้นสรุปได้ว่า ในทางกฎหมายไทยสามารถเป็นภาคีความตกลงพหุภาคีในกรอบของ WTO ความตกลง FTA และ RTA หลายฉบับในเวลาเดียวกันได้ ความตกลงต่าง ๆ ที่ไทยเป็นภาคีนั้นยังคงใช้บังคับ

ได้ต่อไปเป็นไปตามสิทธิและพันธกรณีของไทยเป็นภาคีอยู่ก่อนแล้ว ขณะเดียวกันอาจทำให้เกิด Spaghetti-bowl Effect นั่นคือ ทำให้เกิดความสับสนในกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของแต่ละข้อตกลงหรือข้อซ้อ ยุ่งเหยิงพันกันไปหมด อันอาจเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม อย่างไรก็ตามในภาพรวมของการขอเข้าเป็นภาคี CPTPP ซึ่งเป็น FTA ระดับภูมิภาค พบว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีข้อดีที่ชัดเจนหลายประการมากกว่าข้อเสีย โดยเฉพาะไทยเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานที่นำเข้าและส่งออกทั้งวัตถุดิบและสินค้า ขั้นสุดท้าย รวมทั้งห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก ทำให้เข้าถึงตลาดของหลายประเทศภาคี ซึ่งรวมกันเป็นตลาดที่ใหญ่มากได้และได้รับสิทธิประโยชน์อย่างอื่น ๆ อย่างน้อยจากการที่ไทยสามารถสะสมถิ่นกำเนิดเพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้และทำให้เข้าถึงตลาดใหญ่ได้หลายประเทศภาคี

ถึงแม้ว่าไทยไม่ต้องปฏิบัติตาม 22 ข้อตกลงย่อยที่ถูกระงับใช้ไว้ชั่วคราวเช่นเดียวกับประเทศอื่นที่ขอเข้าเป็นภาคี CPTPP พบว่าข้อที่น่ากังวลและเป็นสิ่งท้าทายสำหรับไทยคือ ความมุ่งหมายในการเปิดเสรีตามมาตรฐานหรือ กฎกติกาที่พัฒนาหรือสร้างขึ้นใหม่ใน CPTPP ที่ส่งผลกระทบต่อหรืออาจเป็นการทำลายอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ยังไม่พร้อมต่อการเปิดตลาดให้กับต่างชาติและการปฏิบัติตามในแง่ของการที่ต้องยอมรับที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีทั้งหมดในเนื้อหาข้อบท บทข้อตกลง และภาคผนวกใน 30 บทข้อตกลง โดยไม่สามารถปรับแก้ไขได้ ไม่อาจเลือกผูกพันเฉพาะบางบทข้อตกลงเท่านั้น โดยในกระบวนการภาคยานุวัติไทยต้องยื่นข้อเสนอการเข้าสู่ตลาดและมาตรการที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณี การแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับกลไกภายใน รวมทั้งเป็นเรื่องยากลำบากสำหรับภาครัฐของไทยที่จะแสดงให้เห็นอย่างน้อยตาม 3 เกณฑ์มาตรฐานให้สอดคล้องกับข้อตกลงเงื่อนไขทั้งหมดที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่ของ CPTPP ซึ่งมีลักษณะเป็น WTO Plus-Plus นอกจากนี้จากการที่หลายประเทศภาคีได้ทำความตกลงข้างเคียงกันไว้ตั้งแต่ก่อนลงนาม ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการทำในลักษณะทวิภาคีกับประเทศภาคีอื่นในเรื่องเฉพาะที่แตกต่างกันไป ประเทศที่ไม่ได้ทำข้อตกลงนั้นไม่อาจกล่าวอ้างหรือได้ประโยชน์จากความตกลงข้างเคียงได้

ผู้เขียนเสนอแนะสำหรับการดำเนินการของภาครัฐของไทยต่อ CPTPP ดังนี้

- 1) ภาครัฐของไทยอาจเดินหน้านำยื่นขอเจรจาเข้าร่วมเป็นภาคี CPTPP โดยจำเป็นต้องกำหนดมาตรการที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณี หมายเหตุทั่วไป เงื่อนไขทดแทน และมาตรการช่วงเปลี่ยนผ่าน (เช่นเดียวกับมาเลเซียและเวียดนาม) ไปไว้ในข้อเสนอของไทยซึ่งต้องผ่านการเจรจาตามขั้นตอนกระบวนการต่อไปสำหรับอุตสาหกรรมที่ยังไม่พร้อมต่อการเปิดตลาดให้กับต่างชาติและการปฏิบัติตามกฎกติกาใหม่ หรือออกมาตรการเตรียมความพร้อมหรือช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่อาจจะสามารถแข่งขันได้

- 2) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาวิจัยในแต่ละภาคอุตสาหกรรม และร่วมกันระดมสมองจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านเพื่อหาข้อสรุปในการจัดทำข้อเสนอที่แสดงให้เห็นความพร้อมและศักยภาพของไทยอย่างน้อยตาม 3 เกณฑ์มาตรฐานให้สอดคล้องกับข้อตกลงเงื่อนไขทั้งหมดของ CPTPP ทั้งที่มีอยู่เดิมและที่พัฒนาหรือสร้างขึ้นใหม่ตามที่ปรากฏในเนื้อหาข้อบท บทข้อตกลง และภาคผนวกใน 30 บทข้อตกลง

- 3) ควรพิจารณาความจำเป็นและแนวทางเจรจาสำหรับเตรียมทำ Side Letter กับประเทศภาคีที่มีความสำคัญในภาคอุตสาหกรรมที่จำเป็น

- 4) ระดมสมองเพื่อหามาตรการจัดการปัญหาความสับสนและการปฏิบัติไม่ถูกต้องเหมาะสมในการใช้บังคับในลักษณะที่ทับซ้อน ซ้ำซ้อน ฯลฯ อันเกิดจากการปฏิบัติตามหลายความตกลงพร้อมกันในหลายระดับและลักษณะ

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2563, 18 มิถุนายน). **สรุปสาระสำคัญ CPTPP 30 ข้อบท**. [Online]. Available: <https://dtn.go.th/th/negotiation/สรุปสาระสำคัญ-cptpp-30-ข้อบท?cate=5ee98b8def41401a28504172>. [2563, มิถุนายน 26].
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2563, 16 มิถุนายน). **สมาชิก RCEP เดินหน้าเจรจาเต็มพิกัดมั่นใจลงนามความตกลงปลายปีนี้แน่นอน**. [Online]. Available: <https://www.dtn.go.th/th/news/สมาชิก-rcep-เดินหน้าเจรจาเต็มพิกัด-มั่นใจลงนามความตกลงปลายปีนี้แน่นอน>. [2563, มิถุนายน 26].
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2556). **ความตกลงการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)**. [Online]. Available: <http://www.thaifta.com/thaifta/Home/FTAbbyCountry/tabid/53/ctl/detail/id/24/mid/480/usemastercontainer/true/Default.aspx>. [2563, พฤษภาคม 24].
- กรุงเทพธุรกิจ. (2561, 26 พฤษภาคม). **เปิดเวที “โอกาสการค้าลงทุนในเม็กซิโก” หลังมูลค่าส่งออกไทยเพิ่มสูงขึ้น**. [Online]. Available: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/803031>. [2561, พฤษภาคม 21].
- จุมพต สายสุนทร. (2552). **หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา**. รายงานการศึกษานโยบายสมบูรณ์เสนอต่อสถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- ทัชชฌัย (ฤกษ์ะสุด) ทองอุไร. 2560. **กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ GATT และ WTO: บททั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

References

- Asia-Pacific Economic Cooperation. (2019, March 28). **APEC Taking Measures to Boost Trade and Regional Growth**. [Online]. Available: https://www.apec.org/Press/News-Releases/2019/0328_CTI. [2020, May 28].
- Corr, C. F. et al. (2019, January 21), **The CPTPP Enters into Force: What Does it Mean for Global Trade?**, White & Case LLP. [Online]. Available: <https://www.whitecase.com/publications/alert/cptpp-enters-force-what-does-it-mean-global-trade>. [2020, June 30].
- Government of Canada. (2019, September). **Canada – Thailand Relations**. [Online]. Available: https://www.canadainternational.gc.ca/thailand-thailande/bilateral_relations_bilaterales/canada-thailand-thailande.aspx?lang=eng . [2020 September 22].
- Hunter, R. and Seidel, S. (2017, February 21). **The Pros and Cons of Bilateral and Multilateral Trade Agreements**. **Trade Crossroads** (A Blog by Baker McKenzie). [Online]. Available: <https://tradeblog.bakermckenzie.com/the-pros-and-cons-of-bilateral-and-multilateral-trade-agreements/>. [2020, September 22].

- Jozepa, I., Ward, M. and Webb, D. (2019). **Future Free Trade Agreements: US, CPTPP, Australia and New Zealand**. UK: House of Commons Library Briefing No. 8499.
- Mulgan, Aurelia G. (2018, February 28), **CPTPP a Boost for Japan's Regional Trade Leadership**. **East Asia Forum**. [Online]. Available: <https://www.eastasiaforum.org/2018/02/27/cptpp-a-boost-for-japans-regional-trade-leadership/>. [28 May 2020].
- New Zealand Foreign Affairs & Trade. (2019). **CPTPP Accession Process**. [Online]. Available: <https://www.mfat.govt.nz/assets/CPTPP/Accession-Process.pdf>. [2020, May 26].
- New Zealand Foreign Affairs & Trade. (n.d.). **Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership text and resources**. [Online]. Available: <https://www.mfat.govt.nz/en/trade/free-trade-agreements/free-trade-agreements-in-force/cptpp/comprehensive-and-progressive-agreement-for-trans-pacific-partnership-text-and-resources/#side>. [2020, May 24].
- Ono, Y. (2018, May 1). Thailand wants to join TPP 'as Soon as Possible', Says Deputy PM, **Nikkei Asian Review**. [Online]. Available: <https://asia.nikkei.com/Economy/Thailand-wants-to-join-TPP-as-soon-as-possible-says-deputy-PM>. [2020, June 10].
- Schule, U. and Kleisinger, T. (2016). **The Spaghetti Bowl: A Case Study on Processing Rules of Origin and Rules of Cumulation**, Paper No. 2/2016 UASM Discussion Paper Series, University of Applied Science Mainz.
- Sinclair, S. (2018, February 12). **A Detailed Look at the New, Decidedly Not-so-progressive Trans-Pacific Partnership**. Behind the Numbers Blog of the Canadian Centre for Policy Alternatives. [Online]. Available: <http://behindthenumbers.ca/2018/02/12/background-new-decidedly-not-progressive-trans-pacific-partnership/>. [2020, June 30].
- UK Department of International Trade. (2019). **Public consultation on the UK potentially Seeking Accession to CPTPP: Summary of Responses**. London: DIT.
- US Council on Foreign Relations. (2019). **What is the Trans-Pacific Partnership (TPP)?**. [Online]. Available: <https://www.cfr.org/backgrounder/what-trans-pacific-partnership-tpp>. [2020, May 24].
- World Bank Group. (2018). **Enhancing Potential**. Washington D.C.: IBRD.
- World Trade Organization. (2020). **Regional Trade Agreements**. [Online]. Available: https://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm. [2020, June 10].

World Trade Organization. (n.d.). **Regional Trade Agreements and the WTO**. [Online]. Available: https://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/scope_rta_e.htm. [2020, June 10].

Translated Thai References

Bangkokbiznews. (2018, May 26). **Open Forum “Opportunity for Trade and Investment in Mexico” After Thailand’s Export Value Escalated**. [Online]. Available: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/803031>. [2020, September 21]. (in Thai)

Department of Trade Negotiations. (2020, June 18). **Essence in Brief of 30 Chapters**. [Online]. Available: <https://dtn.go.th/th/negotiation/สรุปสาระสำคัญ-cptpp-30-ข้อบท?cate=5ee98b8def41401a28504172>. [2020, June 26]. (in Thai)

Department of Trade Negotiations. (2020, June 16). **RCEP Members Step Forward Full-scale Negotiations and are Assured of Signing the Agreement in this Year-end**. [Online]. Available: <https://www.dtn.go.th/th/news/สมาชิก-rcep-เดินทางเจรจาเต็มพิกัด-มั่นใจลงนามความตกลงปลายปีนี้แน่นอน>. [2020, June 26]. (in Thai)

Department of Trade Negotiations. (2013). **Trans-Pacific Partnership (TPP)**. [Online]. Available: <http://www.thaifta.com/thaifta/Home/FTAbyCountry/tabid/53/ctl/detail/id/24/mid/480/usemastercontainer/true/Default.aspx>. [2020, May 24]. (in Thai)

Saisunthorn, J. (2009). **Entering Into International Agreement to be Approved by the Parliament**. Final Report Submitted to Institute of Constitutional Studies, the Office of the Constitutional Court. (in Thai)

Thong-u-rai, T. R. (2017). **International Economic Law on GATT and WTO: General Provisions**. 5th ed. Bangkok: Winyuchon Publishing. (in Thai)

ผู้เขียน

ธนะชาติ ปาลิยะเวทย์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เลขที่ 2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

e-mail: poppy_mom@yahoo.com

“จดหมายหลวงอุดมสมบัติ”

ยอดชาย ชุตিকাโม*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรรัฐศาสตร์
โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Yodchai Chutikamo*

School of Law and Politics, Suan Dusit University

ชื่อเรื่อง จดหมายหลวงอุดมสมบัติ
ผู้แต่ง หลวงอุดมสมบัติ (จัน)
จำนวนหน้า 592 หน้า
ผู้พิมพ์ สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2554
ภาษา ไทย

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นช่วงเวลา
ที่กรุงรัตนโกสินทร์มีความเจริญรุ่งเรืองและมีความมั่นคงมั่งคั่ง ในช่วงเวลา
เพียง ครึ่งศตวรรษหลังจากสงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ชนชั้นนำ
สยามสามารถสร้างบ้านเมือง วางระบบการปกครองที่มีเสถียรภาพและ
สามารถแผ่อำนาจการปกครองไปได้มากกว่าที่กรุงศรีอยุธยาเคยมีมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายอำนาจลง
ไปทางหัวเมืองปักษ์ใต้และคาบสมุทรมลายู ที่กรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี ไม่สามารถนำหัวเมืองมลายูมาอยู่
ภายใต้อำนาจได้อย่างมั่นคง การปกครองหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชในคาบสมุทรมลายูในสมัย
รัตนโกสินทร์นี้มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์อย่างมาก จะเห็นได้ว่าหลังจากสร้างกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี
ไม่นานนัก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงโปรดฯ ให้สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหา
สุรสิงหนาท กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เสด็จลงไปจัดการปกครองหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราช
มลายูที่สำคัญให้เข้ามาอยู่ใน พระราชอาณาเขต เหตุที่หัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายูมีความ
สำคัญทั้งที่อยู่ห่างไกลจากราชธานีมากนั้น เนื่องจากเป็นดินแดนแห่งทรัพยากรธรรมชาติ สินค้าของป่า และ
การเป็นชุมทางการค้าทางเรือกับโลกภายนอก ซึ่งมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การจัดเก็บส่วยอากรต่าง ๆ ที่
กล่าวได้ว่าเป็นที่มาของรายได้จำนวนมากของแผ่นดิน

อย่างไรก็ตามด้วยความที่อยู่ห่างไกลจากราชธานี การปกครองหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายูจึงอยู่ภายใต้การกำกับของเจ้าเมืองใหญ่สองเมือง คือ นครศรีธรรมราชและสงขลา ที่ในเวลาปกติก็สมัครสมานกันดีแต่ในบางครั้งเจ้าเมืองใหญ่ทั้งสองนี้มีความขัดแย้งกัน มีทั้งเรื่องผลประโยชน์ เรื่องส่วนตัว ก็นำมาซึ่งปัญหาความไม่ลงรอยในการบริหารหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายู สร้างความลำบากให้กับรัฐบาลที่ราชธานี อีกทั้งการที่หัวเมืองประเทศราชมลายูนั้นชาติพันธุ์ของประชากรส่วนใหญ่หรือเกือบจะทั้งหมดในพื้นที่เป็นชาวมลายูที่มีความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมกับคนไทย ทำให้การปกครองนั้นมิได้เป็นไปอย่างราบรื่น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าในขณะนั้นผู้ปกครองในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับหัวเมืองใหญ่อย่างนครศรีธรรมราชและสงขลาอย่างไร นอกจากนี้ยังมีปัญหาการแก่งแย่งชิงดีในอำนาจของผู้ปกครองหัวเมืองประเทศราชมลายูเองด้วย ที่บางครั้งมาจากปัญหาในครอบครัวและเครือญาติของผู้ปกครอง และบางครั้งมาจากความไม่ลงรอยกันระหว่างผู้ปกครองและข้าราชการที่ถูกส่งไปกำกับราชการ ที่บางกรณีสร้างปัญหาถึงขั้นที่ทางราชธานีต้องส่งขุนนางผู้ใหญ่และกองทัพออกมาจัดการ

ในระหว่าง พ.ศ. 2381-2382 เกิดความวุ่นวายในหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายู พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมมหาพิชัยญาติ (ทัต บุนนาค) ซึ่งในขณะนั้นมีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษา เจ้ากรมพระคลังสินค้า เป็นแม่ทัพยกกองทัพไปจัดการปกครองหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายู ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพระยาฯ ได้มอบหมายให้ หลวงอุดมสมบัติ (จั่น) ซึ่งรับราชการอยู่ในกรมพระคลังสินค้า ทำหน้าที่รายงานข้อราชการต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงหารือกับขุนนาง ข้าราชการในราชสำนักที่เกี่ยวข้องกับหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายูไปให้ทราบเป็นระยะ ซึ่งหลวงอุดมสมบัติ (จั่น) ได้ทำการรายงานออกไปอย่างละเอียด รวมทั้งสิ้น 15 ฉบับ ต่อมาจึงได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในชื่อว่า “จดหมายหลวงอุดมสมบัติ” และได้รับการยกย่องว่าเป็นเอกสารชิ้นต้นที่ดี ยิ่งสำหรับผู้ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างลึกซึ้ง

ใน “จดหมายหลวงอุดมสมบัติ” นี้ ผู้อ่านจะได้เห็นถึงรูปแบบการจัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐบาลที่ราชธานีกับหัวเมืองใหญ่ทั้งสองของปักษ์ใต้คือนครศรีธรรมราชและสงขลา และในบางกรณีที่ราชธานีจัดการบางเรื่องโดยตรงไปยังหัวเมืองต่าง ๆ โดยไม่ต้องผ่านเมืองใหญ่ทั้งสอง เพื่อสร้างระบบการปกครองที่รักษาเสถียรภาพและความมั่นคงในพื้นที่ ในจดหมายหลวงอุดมสมบัตินี้ยังแสดงให้เห็นถึงตัวแสดงใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในการสร้างอิทธิพลในคาบสมุทรมลายูคือพวกจักรวรรดินิยมอังกฤษ ซึ่งต่างจากสมัยกรุงศรีอยุธยาและสมัยกรุงธนบุรี การปรากฏตัวของอำนาจใหม่ที่มีแสนยานุภาพทั้งทางทหารและเศรษฐกิจ และปัจจัยที่จะมาแสวงหาผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้ราชสำนักสยามต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการดำเนินนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์และความเป็นผู้มีอำนาจในพื้นที่เป็นอย่างยิ่ง

ใน “จดหมายหลวงอุดมสมบัติ” ผู้อ่านจะได้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่แม้ว่าจะมิได้เสด็จลงไปยังพื้นที่หัวเมืองปักษ์ใต้หัวเมืองประเทศราชมลายูด้วยพระองค์เอง แต่การที่ทรงประเมินสถานการณ์จากข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากข้าราชการในพื้นที่ ตลอดจนพ่อค้าไทยและพ่อค้าต่างชาติที่ผ่านไปมาในพื้นที่และแวะมาค้าขายในกรุง อีกทั้งจากที่ทรงรู้จักข้าราชการ เจ้าเมืองต่าง ๆ ที่เคยมาเฝ้า ทำให้ทรงทราบว่าแต่ละคนนั้นมีอุปนิสัยและทัศนคติอย่างไร ทำให้ทรงปรึกษาหารือข้อราชการกับเสนาบดีและขุนนางทั้งหลายเรื่องหัวเมืองปักษ์ใต้และหัวเมืองประเทศราชมลายูได้

อย่างลึกซึ้งและทรงมีรัฐธำภิบาลนโยบายได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ แม้สำนวน ถ้อยคำที่ปรากฏในหนังสือนี้จะดูโบราณ ทำให้เห็นภาพของระบบราชการที่ยังมิได้เป็นรูปแบบสมัยใหม่อย่างปัจจุบัน จนผู้อ่านอาจจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องคร่ำครึพื้นสมัย แต่สิ่งที่สำคัญคือหนังสือนี้ได้บันทึกโดยละเอียด ทำให้เห็นถึงรูปแบบระบบราชการสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่มี ความสับสนเนื่องจากสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งไม่ปรากฏในเอกสารอื่นใดอีก ทำให้เป็นหนังสือสำคัญที่ผู้ศึกษาทางรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ควรจะมีโอกาสได้อ่าน ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบายถึงหนังสือนี้ว่า “ถ้าได้อ่านแล้วจะมีความเห็นเป็นอย่างเดียวกันทุกคน ว่าเป็นหนังสือที่น่าอ่านนับเป็นอย่างเอกได้เรื่องหนึ่ง”

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยอดชาย ชูติกาโม

โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ์

เลขที่ 145/9 ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: nathee_123@yahoo.com

นโยบายและการดำเนินงานจัดพิมพ์วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

นโยบายวารสาร

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ในประเภทบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และบทความวิจารณ์หนังสือ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ครุศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ อาชีวศึกษา บริหารธุรกิจ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง)

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นวารสารปรากฏอยู่ในฐาน TCI (Thai Journal Citation Index Centre) หรือศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย โดยปฏิบัติตามพัฒนาคุณภาพวารสารตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กำหนด กองบรรณาธิการของวารสารประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก มีผลงานวิจัยต่อเนื่อง ซึ่งเป็นบุคลากรจากสถาบันภายนอกและภายใน และมีผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อ่านพิจารณาบทความ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานจัดพิมพ์วารสาร

1. รับผิดชอบบทความจากผู้เขียน
2. กองบรรณาธิการวารสารตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของต้นฉบับบทความ ตามข้อกำหนดการส่งบทความเพื่อรับพิจารณาการตีพิมพ์ และตรวจสอบการละเมิดลิขสิทธิ์ (Turnitin)
3. กองบรรณาธิการวารสารจัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อ่านพิจารณาบทความ
4. ส่งบทความให้ผู้เขียนแก้ไขตามผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)
5. กองบรรณาธิการวารสารตรวจสอบความถูกต้องและคุณภาพของบทความและพิจารณาต้นฉบับวารสารฉบับที่จะจัดพิมพ์
6. คณะทำงานดำเนินการจัดทำรูปแบบการจัดพิมพ์
7. บรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และคุณภาพของต้นฉบับวารสารฉบับจัดพิมพ์
8. คณะทำงานจัดพิมพ์และเผยแพร่วารสาร

กำหนดการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นวารสารราย 4 เดือน โดยจัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน
- ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม
- ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

ติดต่อเรา

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
เลขที่ 145/9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ์
ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์: 02-241-7191-5 ต่อ 4135
website: <http://www.graduate.dusit.ac.th/journal>

E-mail: gradjournal@dusit.ac.th

ผู้ประสานงาน : คุณจารุภา ยิ้มละมัย
คุณณัฏชา ถาวรบุตร

ข้อแนะนำการส่งบทความ

หลักเกณฑ์การลงตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต

1. บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อการพิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดวารสารหนึ่งมาก่อน
2. บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อการพิจารณาต้องไม่เคยอยู่ระหว่างการขอตีพิมพ์ในวารสารอื่น
3. เนื้อหาในบทความควรเกิดจากการสังเคราะห์ความคิดโดยผู้เขียนเอง ไม่ได้ลอกเลียนหรือดัดทอนมาจากผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปราศจากการอ้างอิงที่เหมาะสม
4. ผู้เขียนต้องเขียนบทความตามข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับบทความส่งวารสาร
5. ผู้เขียนจะได้รับใบตอบรับการตีพิมพ์บทความในวารสาร เมื่อผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และกองบรรณาธิการ
6. ผู้เขียนต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และกองบรรณาธิการ
7. หลังจากผู้เขียนแก้ไขความถูกต้องของบทความแล้ว กองบรรณาธิการทำการตรวจสอบความถูกต้องคุณภาพ และความสมบูรณ์ของบทความอีกครั้ง ก่อนส่งต้นฉบับทำการจัดพิมพ์

ข้อกำหนดการส่งบทความเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต

กองบรรณาธิการกำหนดระเบียบการส่งต้นฉบับบทความเพื่อให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการส่งต้นฉบับสำหรับรับพิจารณาการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และกองบรรณาธิการสามารถตรวจสอบต้นฉบับก่อนการตีพิมพ์ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้อ้างอิงประโยชน์ทางวิชาการได้

1. การเตรียมต้นฉบับ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขนาดของต้นฉบับ

พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษขนาด A4 โดยเว้นระยะห่างระหว่างกระดาษด้านบนและด้านซ้ายมือ 1.5 นิ้ว ด้านล่างและขวามือ 1 นิ้ว

1.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง

ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวางตำแหน่ง ดังนี้

1.2.1 ท้ายกระดาษ ประกอบด้วย

- 1) ชื่อเรื่องต้นฉบับของผู้เขียน ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย
- 2) เลขหน้า ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวา

1.2.2 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.2.3 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.2.4 ชื่อผู้เขียน ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ (ในกรณีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้วย โดยลงอาจารย์ที่ปรึกษาหลักเป็นรายชื่อสุดท้าย)

1.2.5 ที่อยู่หรือหน่วยงานสังกัดของผู้เขียนและอีเมลล์ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.2.6 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทยและอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.2.7 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 1 Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

1.2.8 หัวข้อเรื่อง ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.2.9 หัวข้อย่อย ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อย โดยเรียงตามลำดับหมายเลขตำแหน่งเว้น 1 Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

1.2.10 เนื้อหา ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 1 Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

1.3 จำนวนหน้าต้นฉบับ

ความยาวทั้งหมด ไม่ควรเกิน 15 หน้ากระดาษ (นับตั้งแต่ชื่อเรื่อง-เอกสารอ้างอิง)

2. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับบทความ

เนื้อหาภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด (ในกรณีที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้ หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจน ให้เขียนทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อน

2.1 การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับบทความวิจัย

- ชื่อเรื่องภาษาไทย
- ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้เขียน คณะ มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานสังกัด ภาษาไทย
- ชื่อผู้เขียน คณะ มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานสังกัด ภาษาอังกฤษ
- อีเมลล์ของผู้เขียน
- บทคัดย่อภาษาไทยและคำสำคัญ

- บทคัดย่อภาษาอังกฤษและคำสำคัญ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์
- แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด
- ระเบียบวิธีวิจัย
- ผลการศึกษา
- อภิปรายผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

2.2 การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับบทความวิชาการและปริทัศน์

- ชื่อเรื่องภาษาไทย
- ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้เขียน คณะ มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานสังกัด ภาษาไทย
- ชื่อผู้เขียน คณะ มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานสังกัด ภาษาอังกฤษ
- อีเมลล์ของผู้เขียน
- บทคัดย่อภาษาไทยและคำสำคัญ
- บทคัดย่อภาษาอังกฤษและคำสำคัญ
- บทนำ
- เนื้อหา
- บทวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ
- บทสรุป
- เอกสารอ้างอิง

3. การอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสารให้ใช้ระบบ APA Style (American Psychological Association Style) การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาใช้ระบบนามปี ระบุ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์: หน้า) การอ้างอิงท้ายเรื่องให้เริ่มต้นด้วยเอกสารภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ และต้องมีรายการอ้างอิงอย่างน้อย 5 รายการ ต่อ 1 บทความ

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บทความในหนังสือ

ชื่อผู้แต่งบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อผู้แต่งหนังสือ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ. (เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหนังสือ หน้าใดถึงหน้าใด). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าของบทความจากหน้าแรก-หน้าสุดท้ายที่ปรากฏตีพิมพ์.

รายงานการประชุม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสารรายงานการประชุม. วันเดือนปีที่จัด. สถานที่จัด. เลขหน้า.

วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ, ชื่อมหาวิทยาลัย.

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ, ชื่อมหาวิทยาลัย.

หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี, เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏของบทความ.

สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ออนไลน์) แหล่งที่มา URL: <http://>. (วันเดือนปีที่สืบค้น).

การอ้างอิงภาษาอังกฤษใช้เช่นเดียวกับภาษาไทย

หมายเหตุ

1. ผู้แต่งชาวไทยให้ใส่ชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องใส่คำหน้าชื่อ ยกเว้นราชทินนาม ฐานันดรศักดิ์ ให้นำไปใส่ท้ายชื่อ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นระหว่างราชทินนามและฐานันดรศักดิ์ ส่วนสมณศักดิ์ให้คงรูปตามเดิม

2. กรณีผู้แต่ง 2 คน กรณีภาษาไทย ให้ใส่ชื่อสองคนตามลำดับที่ปรากฏ เชื่อมด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาต่างประเทศ ใช้เครื่องหมาย & คั่นระหว่างคนที่ 1 และ คนที่ 2

3. ผู้เขียนต้นฉบับบทความสามารถดูรายละเอียดการเขียนอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ APA Style 6th edition

4. การใช้ภาษาอังกฤษในบทความ

4.1 ชื่อเฉพาะ ให้ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวใหญ่ทุกคำ เช่น International Association for Impact Assessment

4.2 ภาษาอังกฤษทั้งในวงเล็บและนอกวงเล็บ ให้ใช้ตัวเล็ก เช่น local knowledge, advanced model เป็นต้น

4.3 ตัวย่อให้ใช้อักษรตัวใหญ่ทั้งหมด และควรมีคำเต็มบอกไว้ในการใช้ครั้งแรก เช่น IAIA (International Association for Impact Assessment)

4.4 หัวข้อเรื่อง ให้ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวใหญ่

4.5 คำสำคัญ อักษรตัวแรกให้ใช้ตัวใหญ่

5. การส่งต้นฉบับบทความ

ผู้เขียนส่งต้นฉบับบทความตามข้อกำหนดของวารสาร จำนวน 3 ชุด พร้อมแผ่นซีดี 1 แผ่น เป็น File Microsoft Word พร้อมหลักฐานการชำระเงินค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ ส่งด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เลขที่ 145/9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ

10300

6. การพิจารณาบทความ

ต้นฉบับบทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ภายนอก ในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบอำพรางสองฝ่าย (Double Blind) และส่งผลการพิจารณาแก่ผู้เขียน เพื่อปรับปรุง แก้ไข บทความ หรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่ แล้วแต่กรณี เมื่อบทความผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการแล้วผู้เขียนจึงจะได้รับใบตอบรับการตีพิมพ์บทความในวารสาร

ต้นฉบับบทความจะได้รับการตรวจสอบการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์ Turnitin

7. ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

8. ความรับผิดชอบ

เนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ทั้งนี้ ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์

ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์

บทความละ 3,500 บาท ทั้งนี้ วารสารจะไม่คืนเงินดังกล่าวแก่ผู้เขียน หากไม่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)

การโอนเงินดังกล่าวมาที่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บัญชีออมทรัพย์ เลขที่บัญชี 420-1-75977-0

ชื่อบัญชี: นางสาวองค์อร สงวนญาติ และนางนวลปราง รักษาภักดี และนางสาวณัษชา ถาวรบุตร

คำชี้แจงสิทธิ์ส่วนบุคคล

ทางวารสารให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าใช้ระบบวารสารออนไลน์นี้ ดังนั้น ชื่อนามสกุล และอีเมลล์ของผู้เข้ามาใช้ระบบวารสารออนไลน์ของเรา จะไม่ถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์อื่น นอกจากการติดต่อสื่อสารจากทางวารสารเท่านั้น และจะไม่ถูกนำไปส่งต่อหรือเผยแพร่แก่บุคคลอื่นใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางวารสาร

วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ข้อมูลส่วนตัว

สมัครในนามหน่วยงาน.....

สมัครในนามบุคคล ชื่อ-สกุล.....

อายุ..... ปี อาชีพ..... ตำแหน่ง.....

การศึกษา..... โทรศัพท์..... อีเมล.....

สถานที่จัดส่งวารสารบัณฑิตวิทยาลัยฯ

☐ ที่ทำงานปัจจุบัน.....

เลขที่.....

☐ ที่อยู่ปัจจุบัน.....

เลขที่.....

การสมัครสมาชิก ☐ 1 ปี 2 ฉบับ 500 บาท ☐ 2 ปี 4 ฉบับ 900 บาท

การชำระค่าสมาชิก ☐ เงินสด

☐ โอนเงินผ่านธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ในนาม: นางสาวองค์อร สงวนญาติ และนางนวลปราง รักษาภักดี

และนางสาวณัชชา ถาวรบุตร

บัญชีออมทรัพย์ เลขที่บัญชี 420-1-75977-0

กรุณาแนบสำเนาการโอนเงินพร้อมใบสมัคร หรือส่งแฟกซ์ 02-243-3408

หรือทาง E-mail: gradjournal@dusit.ac.th

สอบถามรายละเอียดได้ที่ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

145/9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์: 02-241-7191-5 ต่อ 4135 โทรสาร 02-243-3408

website : <http://www.graduate.dusit.ac.th/journal>

